

**ΤΕΙ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ: ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΜΟΝΑΔΩΝ ΤΟΠΙΚΗΣ
ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ**

ΘΕΜΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ:

**ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ
Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΩΝ ΟΤΑ ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ
ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΚΕΡΚΥΡΑΣ**



ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΑ: ΓΕΩΡΓΙΟΠΟΥΛΟΥ ΑΘΗΝΑ

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: ΜΑΡΑΒΑ ΝΕΚΤΑΡΙΑ

ΚΑΛΑΜΑΤΑ 2008



ΠΑΛΑΙΟΚΑΣΤΡΙΤΣΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΛΑΙΣΙΟ ΜΕΛΕΤΗΣ - ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΜΕΡΟΣ Α: ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΑΝΑΠΤΥΞΗ

1.1: ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ.....	10
1.2: ΠΡΩΤΑΡΧΙΚΗ ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ.....	11
1.3: ΑΕΙΦΟΡΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ.....	14
1.4: ΕΝΝΟΙΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΕΝΔΟΓΕΝΟΥΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ.....	16

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

2.1: Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ.....	19
2.2: ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ.....	20
2.3: ΗΜΕΡΑ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ.....	21

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

3.1: ΠΑΡΑΚΤΙΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ.....	22
3.2: ΜΑΖΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ.....	22
3.2.1: ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΜΑΖΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ.....	24
3.3: ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ.....	26
3.3.1: Η ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΤΟΥ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ.....	36
3.4: ΜΑΖΙΚΟΣ ΕΝΑΝΤΙ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ.....	39

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΑΕΙΦΟΡΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

4.1: Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΑΕΙΦΟΡΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ.....	41
4.2: ΑΕΙΦΟΡΙΚΟΣ ΠΑΡΑΚΤΙΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ.....	42
4.3: ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΕΙΦΟΡΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ.....	43
4.3.1: ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΕΙΦΟΡΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΠΑΡΑΚΤΙΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ.....	44
4.4: ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΜΗ ΑΕΙΦΟΡΙΚΟ ΠΑΡΑΚΤΙΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟ.....	44
4.4.1: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ – ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ.....	44
4.4.2: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ.....	51
4.5: ΩΦΕΛΕΙΕΣ ΑΠΟ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΑΕΙΦΟΡΙΚΟΥ ΠΑΡΑΚΤΙΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	
4.5.1: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΩΦΕΛΕΙΕΣ.....	53
4.5.2: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΩΦΕΛΕΙΕΣ.....	56

4.5.3: ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ – ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΩΦΕΛΕΙΕΣ.....	56
4.6: ΦΕΡΟΥΣΑ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ.....	58
4.7: ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΑΕΙΦΟΡΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ.....	58

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΠΟΡΟΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ - ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΠΡΟΙΟΝ

5.1: ΠΟΡΟΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ.....	62
5.2: ΕΞΑΡΤΗΣΗ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ.....	62
5.3: ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΠΡΟΙΟΝ.....	63

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6: ΠΟΙΟΙ ΔΙΑΜΟΡΦΩΝΟΥΝ ΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ

6.1: ΑΠΟ ΠΟΙΟΥΣ ΔΙΑΜΟΡΦΩΝΟΝΤΑΙ ΤΑ ΝΕΑ ΠΡΟΙΟΝΤΑ.....	65
6.2: ΦΟΡΕΙΣ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ.....	65
6.3: ΑΛΛΟΙ ΣΥΛΛΟΓΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ.....	72

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7: ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ INTERNET

7.1: ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗ ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΤΟΥ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ ΣΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ..	74
7.2: ΟΙ ΑΛΛΑΓΕΣ ΠΟΥ ΕΦΕΡΕ ΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ ΣΤΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΤΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ.....	75
7.3: ΤΟ ΠΡΟΦΙΛ ΤΟΥ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ- ΤΑΞΙΔΙΩΤΗ.....	76
7.4: Η ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ ΚΑΙ ΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ.....	77

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8: Η ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

8.1: Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ.....	78
8.2: Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ.....	80
8.3: Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ.....	82
8.4: Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΠΛΗΡΩΜΩΝ.....	84
8.4.1: ΓΕΝΙΚΑ.....	84
8.4.2: ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑ ΚΑΙ ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΤΟΥ ΜΕ ΑΛΛΕΣ ΠΗΓΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΟΣ.....	84

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9: ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ ΚΑΙ ΟΙ ΠΟΡΟΙ ΤΩΝ ΚΠΣ

9.1: ΓΕΝΙΚΑ.....	87
9.2: ΤΑ ΚΠΣ ΚΑΙ Ο ΤΟΜΕΑΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ.....	87
9.2.1: ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ ΤΟΥ Α' ΚΠΣ.....	87
9.2.2: ΤΟ ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ» ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ «ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ-ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ» ΤΟΥ Β' ΚΠΣ....	89
9.2.3: ΤΟ Γ' ΚΠΣ.....	92

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10: ΆΛΛΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

10.1: ΤΑ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ (ΠΕΠ).....	96
10.2: ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ 2000-2006.....	97
10.3: ΟΙ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟΥ ΥΠΑΙΘΡΙΟΥ ΧΩΡΟΥ-Η ΚΟΙΝΩΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ LEADER+ 2000-2006.....	98
10.4: ΦΟΡΕΑΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΥ.....	102
10.5: ΤΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ».....	102
10.6: ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΠΟΙΟΤΙΚΟΣ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΜΙΚΡΩΝ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΩΝ.....	103
10.7: ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ.....	104
10.8: ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ- ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΥΠΑΙΘΡΟΥ».....	105
10.9: ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΣ ΝΟΜΟΣ ΠΕΡΙ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ΙΔΙΩΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ.....	107

ΜΕΡΟΣ Β: ΤΟ ΠΡΟΦΙΛ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΚΕΡΚΥΡΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

1.1: ΘΕΣΗ-ΕΚΤΑΣΗ.....	111
1.2: ΕΔΑΦΟΣ-ΒΟΥΝΑ.....	111
1.3: ΦΥΣΗ-ΠΟΤΑΜΙΑ-ΑΛΣΗ.....	111
1.4: ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ ΑΚΤΩΝ.....	112
1.5: ΚΛΙΜΑ.....	113

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΑΝΘΡΩΠΟΓΕΝΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

2.1: ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ-ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΙΑΙΡΕΣΗ.....	115
2.2: ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΝΟΜΟΥ (1997-2007).....	128
2.3: ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ.....	129
2.3.1: ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ.....	130
2.3.2: ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ.....	133
2.3.3: ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ.....	134
2.3.4: ΑΝΕΡΓΙΑ.....	140
2.3.5: ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΝΟΜΟΥ.....	142

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

3.1: ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ.....	143
-----------------------------	-----

3.2: ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ.....	145
3.2.1: ΜΟΥΣΙΚΗ.....	145
3.2.2: ΘΕΑΤΡΟ.....	147
3.2.3: ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ.....	147
3.2.4: ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΕΣ.....	150
3.2.5: ΜΟΥΣΕΙΑ.....	151
3.3: ΑΞΙΟΘΕΑΤΑ.....	154
3.4: ΕΝΤΑΣΗ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΤΗΣ ΚΕΡΚΥΡΑΣ ΣΤΟΝ ΚΑΤΑΛΟΓΟ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΤΗΣ UNESCO.....	160

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: Ο ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΚΕΡΚΥΡΑ

4.1: ΑΝΕΠΤΥΧΜΕΝΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΚΕΡΚΥΡΑΣ.....	161
4.2: ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΩΝ.....	161
4.3: ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΙΣ ΣΤΑ ΣΥΛΛΟΓΙΚΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ.....	162
4.4: ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ ΣΤΟ ΝΟΜΟ.....	163
4.5: ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΟ ΝΟΜΟ.....	164
4.6: ΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΠΟΥ ΣΥΜΒΑΛΟΥΝ ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ.....	172

ΜΕΡΟΣ Γ: ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ – ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ - ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ.....179

ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ.....180

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ.....201

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ.....202

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΠΛΑΙΣΙΟ ΜΕΛΕΤΗΣ - ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο τουρισμός αποτελεί έναν τομέα που συνεισφέρει πολλαπλά στην οικονομία σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Ο πλούσιος εθνικός φυσικός και πολιτισμικός πλούτος, η ποικιλία, το ευχάριστο κλίμα και η φιλοξενία αποτελούν σημαντικά πλεονεκτήματα που εξηγούν εν μέρει τη μέχρι τώρα τουριστική ανάπτυξη αλλά και αναδεικνύουν τα σημαντικά περιθώρια περαιτέρω ανάπτυξης όλων των νομών της χώρας μας.

Λόγο της σπουδαιότητας λοιπόν του τουρισμού κρίνεται απαραίτητη και η διαχείριση του με τέτοιο τρόπο ώστε να παραμένει ποιοτικός και ωφέλιμος στις τοπικές κοινωνίες. Σημαντικό ρόλο στην κατεύθυνση της τουριστικής ανάπτυξης παίζει και η τοπική αυτοδιοίκηση που με την δράση της μπορεί να μετατρέψει τον τουρισμό σε απόλυτα ωφέλιμο μέσω μιας αειφορικής πολιτικής ή με την αδιαφορία της να τον αφήσει να απλώνεται με την μαζική μορφή του και να καταστρέφει τους τουριστικούς πόρους του εκάστοτε τόπου.

Η συγκεκριμένη εργασία προσπαθεί να συγκεντρώσει τις τουριστικές έννοιες αλλά και τις νέες τάσεις στον τομέα του τουρισμού που αποβλέπουν στην ανάπτυξη μιας αειφορικής προσέγγισης του προϊόντος στην Ελλάδα και παράλληλα καταγράφει τις δράσεις που πραγματοποιούνται στον τομέα του τουρισμού, τους φορείς που ασχολούνται με την ανάπτυξή του αλλά και την παρούσα κατάσταση αυτού στον Νομό Κέρκυρας. Μέσα από την έρευνα σκοπός είναι να καταλάβουμε εάν και κατά πόσο η τοπική αυτοδιοίκηση στον νομό συμβάλλει στην προώθηση του τουρισμού.

Παρακάτω παραθέτονται αναλυτικά τα περιεχόμενα των κεφαλαίων:

ΜΕΡΟΣ Α: Αποτελείται από δέκα κεφάλαια μέσα από τα οποία παραθέτονται οι έννοιες της ανάπτυξης, οι έννοιες του τουρισμού και όλες οι μορφές του, ο τρόπος εφαρμογής της αειφορίας στον τουρισμό, οι φορείς του τουρισμού, ο ρόλος του διαδικτύου στον τουρισμό, η συμβολή του στην ελληνική οικονομία και τέλος τα ΚΠΣ και τα υπόλοιπα προγράμματα που συμβάλλουν στην ανάπτυξή του.

ΜΕΡΟΣ Β: Αποτελείται από τέσσερα κεφάλαια τα οποία σκιαγραφούν τον νομό τόσο ως προς το φυσικό, το ανθρωπογενές και το πολιτιστικό περιβάλλον του όσο και ως προς το τουριστικό προφίλ του.

ΜΕΡΟΣ Γ: Αποτελεί την έρευνα της εργασίας και περιέχει την ανάλυση των αποτελεσμάτων από τις απαντήσεις που δόθηκαν από ΟΤΑ και άλλους φορείς μέσω ερωτηματολογίου.

Εν τέλει παρουσιάζονται τα συμπεράσματα που προκύπτουν από το σύνολο της εργασίας.

ΜΕΡΟΣ Α

ΕΙΣΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΝΝΟΙΕΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

«ΑΝΑΠΤΥΞΗ»

1.1: ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Η ανάπτυξη δεν έχει τη μονοσήμαντη έννοια της οικονομικής μεγέθυνσης και δε μετριέται μόνο με ποσοτικούς οικονομικούς στόχους (όπως το ακαθάριστο προϊόν). Σημαντικό ρόλο έχουν οι ποιοτικές διαστάσεις, όπως η διαχείριση των κοινωνικών, οικονομικών, περιβαλλοντικών πόρων, η ποιότητα ζωής των κατοίκων κ.τ.λ.

Ο όρος Ανάπτυξη από την εποχή της Βιομηχανικής Επανάστασης και μετά, δηλαδή από τον 18^ο αιώνα μέχρι και σήμερα, δέθηκε συνειρμικά με την Επιστήμη της Οικονομίας. Πιο συγκεκριμένα υποδήλωνε τη θετική μεταβολή των βασικών συστηματικών στοιχείων της οικονομικοκοινωνικής δραστηριότητας, όπως η αύξηση του ακαθάριστου εγχώριου προϊόντος, δηλαδή τη μεγέθυνση του παραγόμενου προϊόντος που είναι συνυφασμένο με την αύξηση της απασχόλησης, του εισοδήματος και της χρήσης νέων τεχνολογιών στην παραγωγική διαδικασία, την αύξηση της ευημερίας, την άνθηση της πολιτικής δραστηριότητας.

Ωστόσο ποτέ άλλοτε στο παρελθόν η Επιστήμη της Οικονομίας δεν αμφισβητήθηκε, ως προς τη χρησιμότητα της στο θέμα της Ανάπτυξης, τόσο έντονα όσο σήμερα. Κι αυτό γιατί αποδεικνύεται πως το ΑΕΠ δεν είναι δείκτης ευημερίας των Ανθρώπων. Ήδη, και η ίδια η Οικονομική Επιστήμη έχει από δεκαετίες αποδεχτεί ότι «ανάπτυξη δεν είναι μεγέθυνση». ¹ Άρα, και όλα εκείνα τα εργαλεία που μετρούσαν την αύξηση του ΑΕΠ φαίνεται ότι πολύ λίγη σημασία έχουν σήμερα στην απόδοση της πραγματικής οικονομικής κατάστασης μιας χώρας.

Έτσι, φτάνουμε στην πρώτη διαπίστωση, ότι η Ανάπτυξη είναι μη μετρήσιμη έννοια. Είναι μάλλον ποιοτική παρά ποσοτική. Το ΑΕΠ δεν αποτελεί αξιόπιστο δείκτη ευημερίας σε καμία περίπτωση.

¹ Παπακωνσταντινίδης Λ. (2002), «Ευαισθητοποιημένη Τοπική Κοινωνία», Εκδόσεις τυπωθύτω, Αθήνα

Επομένως ο όρος ανάπτυξη περιλαμβάνει τη βελτίωση της υλικής ευημερίας, ιδίως των ατόμων που έχουν χαμηλότερα εισοδήματα, την εξάλειψη της φτώχειας, του αναλφαβητισμού και των ασθενειών, με παράλληλη μεταβολή της διάθρωσης της παραγωγής και των κοινωνικών δομών που θα εξασφαλίσει πλήρη παραγωγική απασχόληση του πληθυσμού και συμμετοχή των κοινωνικών ομάδων στη διαδικασία λήψης αποφάσεων.

1.2: ΠΡΩΤΑΡΧΙΚΗ ΕΝΝΟΙΑ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Η «πρωταρχική» έννοια της ανάπτυξης θα πρέπει να αναζητηθεί στις απαρχές του σύγχρονου δυτικού πολιτισμού, του πολιτιστικού προτύπου δηλαδή, που είναι κυρίαρχο σήμερα παγκοσμίως. Κυρίαρχο, ως προς το ότι αποτελεί το μέτρο των σύγχρονων πολιτισμών, τον πρότυπο πολιτισμό, ο οποίος έχει την ισχύ (οικονομική κυρίως, αλλά αν παραστεί ανάγκη και στρατιωτική, βλέπε Αμερική) να επιβληθεί και να επεκταθεί.

Τα θεωρητικά αρχέτυπα του σύγχρονου δυτικού πολιτισμού, σχηματίστηκαν τον 16ο και 17ο αιώνα, μαζί με την απαρχή της εξέλιξης των παραγωγικών δομών προς την κατεύθυνση της κυριαρχίας του κεφαλαίου. Η συσσώρευση κεφαλαίου, μαζί με την τεχνολογική πρόοδο, αποτέλεσαν τα όπλα για την εξάπλωση, αλλά και την επανατροφοδότηση του καπιταλισμού. Και είναι η πρώτη φορά που ένα οικονομικό σύστημα, ο καπιταλισμός, ένα σύστημα που ρυθμίζει παραγωγικές σχέσεις, κυριαρχεί επί του συνολικού πολιτισμικού μοντέλου.

Οι πρώτοι παρατηρητές της σύνθεσης του φαινομένου του καπιταλισμού, στα τέλη του 18ου αιώνα, είναι αυτοί που εξ' αρχής θεώρησαν την έννοια της ανάπτυξης ως βασικό παράγοντα της ανθρώπινης ευημερίας. Τόσο ο Σμίθ, όσο και οι Μάλθους, Ρικάρντο, Μαρξ, εστίασαν, σε διαφορετικό βαθμό ο καθένας, στην πορεία της οικονομίας ενός έθνους στον χρόνο. Ήταν αυτοί που κατάφεραν με τις ιδέες τους, να εγκαταστήσουν στην οικονομική θεωρία – και κατ' επέκταση στην οικονομική πολιτική - τους βασικούς στόχους της ανάπτυξης.

Οι Σμιθ, Μάλθους διατύπωσαν την ανάγκη για επέκταση. Και για τους δύο, η διατήρηση μιας ευημερούσας οικονομίας σημαίνει την ίση κάλυψη της αύξησης του πληθυσμού με αύξηση της παραγωγής, δηλαδή με την αύξηση των καλλιεργειών. Όταν αυτό είναι εφικτό όμως, περισσότερες γεννήσεις θα συμβούν, αυξάνοντας την διάθεση εργασίας. Το έδαφος, ο έτερος συντελεστής παραγωγής θα πρέπει να αυξηθεί ανάλογα με την εργασία, να σπαρθούν δηλαδή νέα εδάφη για καλλιέργειες ώστε να απορροφήσουν και την επιπλέον εργασία που προσφέρεται από τον επιπλέον πληθυσμό, για να διατηρηθούν οι αμοιβές της εργασίας στο παλιό επίπεδο, και να μην μειωθούν τα ημερομίσθια. Όσο αυτό θα συμβαίνει, η κοινότητα θα ευημερεί, θα έχουμε αύξηση του εθνικού πλούτου και του εθνικού προϊόντος. Όμως, και οι δύο θεωρητικοί αναγνωρίζουν ότι αυτή η προοπτική είναι μια ματαιότητα. Η επέκταση, δεν μπορεί να καλύπτει πάντα την αύξηση του πληθυσμού, αφού για κάθε επίπεδο ανάπτυξης, ο πληθυσμός, ικανοποιημένος από το αυξημένο βιοτικό του επίπεδο, θα αυξάνεται περαιτέρω.

Μπαίνουμε στην περίοδο, όπου ο παράγοντας εργασία απαξιώνεται συνεχώς, ωθώντας τα ημερομίσθια προς τα κάτω. Αρχίζει εδώ, σύμφωνα με τον Ρικάρντο, η σύγκρουση συμφερόντων, ανάμεσα στους εργάτες και τους ιδιοκτήτες γης. Τα ημερομίσθια πέφτουν κάτω ακόμα και από τα απαραίτητα για τη διαβίωση των εργατών, οπότε και η εργασία θα αρχίσει να σπανίζει, κάτι που θα οδηγήσει στην ανατίμηση της και τελικά στην σταθεροποίηση των ημερομισθίων στα ελάχιστα απαραίτητα για την συντήρηση της εργατικής τάξης, σύμφωνα με τον Μάλθους. Μόνο σε αυτό το σημείο εισοδήματος υπάρχει μόνιμη ισορροπία. Η εργατική τάξη θα πρέπει να ζήσει για πάντα φτωχά για να μπορεί να επιβιώνει.

Ο Σμιθ, υπερθεματίζει στην ματαιότητα της συνεχούς ανάπτυξης : «τυχερό είναι το έθνος εκείνο που αναπτύσσεται γρήγορα. Αυτό σημαίνει ότι δεν έχει φτάσει στο μοιραίο και προκαθορισμένο σημείο ισορροπίας, το οποίο βρίσκεται στο ελάχιστο σημείο συντήρησης». Άτυχο είναι, πάλι, το έθνος εκείνο που έχει φτάσει στην ισορροπία με ημερομίσθια ίσα με το επίπεδο συντήρησης της προσφοράς εργασίας. Βρίσκεται σε στάσιμη ισορροπία, με τους εργαζόμενους μάλιστα να μην μπορούν να ελπίζουν σε βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης τους.

Οι Μαρξ, Ρικάρντο μπόλιασαν την έννοια της ανάπτυξης με το στοιχείο της συσσώρευσης κεφαλαίου. Η συσσώρευση κεφαλαίου, μαζί με την τεχνολογική ανάπτυξη, είναι οι παράγοντες που μπορούν να μας βγάλουν από το τέλμα της απαισιοδοξίας, να μας εξασφαλίσουν αέναη, χωρίς όρια ανάπτυξη. Στο σενάριο του Μάλθους, ο εδαφικός συντελεστής παραγωγής είναι πεπερασμένος, ενώ ο εργασιακός συντελεστής αυξάνεται συνέχεια. Οι Μαρξ, Ρικάρντο αναλύουν το κεφάλαιο σαν συντελεστή παραγωγής. Ένα συντελεστή μη πεπερασμένο, μιας και το κεφάλαιο «αυτοσυντηρείται», όπως ακριβώς το «αόρατο χέρι» του Σμιθ ρυθμίζει πάντα τέλεια την αγορά των προϊόντων. Ένα συντελεστή παραγωγής που μπορεί να ρυθμιστεί ώστε να ξεπερνάει πάντα την αύξηση του πληθυσμού.

Χωρίς τεχνική πρόοδο, η συσσώρευση κεφαλαίου και η εισροή του σε μεγαλύτερες ποσότητες από την αύξηση εργασίας στην παραγωγή, θα προκαλέσει αύξηση της παραγωγής, άρα αύξηση του εθνικού πλούτου, μείωση της αμοιβής του κεφαλαίου (επιτόκιο), αύξηση της αμοιβής του συντελεστή εργασίας (ημερομίσθια), που είναι σχετικά σπάνιος, και αύξηση του λόγου κεφάλαιο προς παραγωγή.

Με την τεχνική πρόοδο, τα αποτελέσματα της συσσώρευσης κεφαλαίου, παρουσιάζονται ακόμα πιο ελκυστικά : τα ημερομίσθια συνεχίζουν να αυξάνονται, τώρα όμως υπάρχει πιθανότητα να μην μειώνεται η αμοιβή του κεφαλαίου, αλλά να αυξάνεται και αυτή. Η τεχνική πρόοδος μας δίνει το τέλειο σενάριο, όπου ο εθνικός πλούτος αυξάνεται και παράλληλα αυξάνονται οι αμοιβές και των δύο συντελεστών παραγωγής, και του κεφαλαίου και της εργασίας.²

Η ένταση των προβλέψεων των σεναρίων του Σμιθ και κυρίως του Μάλθους, το δράμα της συνεχώς φτωχής εργατικής τάξης, και η ανακούφιση που έφεραν τα μοντέλα ανάλυσης των επιπτώσεων της συσσώρευσης κεφαλαίου, προκάλεσαν τόσο δυνατά συναισθήματα στην οικονομική σκέψη, που οι βασικές τους έννοιες αποτέλεσαν τα δύο βασικά συστατικά της έννοιας της ανάπτυξης, μέχρι και τα μέσα του 20ου αιώνα. Ανάπτυξη για την οικονομική επιστήμη, οικονομική ανάπτυξη, σημαίνει συσσώρευση

² Μουσουρά Διονυσία (Ιούνιος 2005): «Η Έννοια της ανάπτυξης- Θεωρίες Ανάπτυξης/Υπανάπτυξης» ΚΕΤΑ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ

κεφαλαίου και επέκταση. Η επέκταση είναι αυτή που παράγει κεφάλαιο, το οποίο συσσωρεύεται, προκειμένου να χρησιμοποιηθεί για την αύξηση της παραγωγής, η οποία αθροιζόμενη, μας δίνει το εθνικό προϊόν. Όπως στα μοντέλα γης-εργασίας η επέκταση χρειάζεται για την εκμετάλλευση νέων εδαφών, στα μοντέλα κεφάλαιο-εργασία, η επέκταση δημιουργεί κεφάλαιο.

1.3: ΑΕΙΦΟΡΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Η έννοια της “ βιώσιμης “ ή “ αειφόρου ανάπτυξης”³ διατυπώθηκε επίσημα για πρώτη φορά το 1987, στη έκθεση « το μέλλον όλων μας», της παγκόσμιας Επιτροπής για το Περιβάλλον και την ανάπτυξη του ΟΗΕ. Η έκθεση αυτή, πιο γνωστή ως έκθεση Brundtland, όρισε τη βιώσιμη ανάπτυξη ως «την ανάπτυξη που ικανοποιεί τις ανάγκες της παρούσας γενιάς χωρίς να διακινδυνεύει τη δυνατότητα των μελλοντικών γενεών να ικανοποιήσουν τις δικές τους ανάγκες». Η « αειφορία » αναγορεύτηκε ως παγκόσμια βασική αρχή με τη δήλωση της Συνόδου Κορυφής της Γης στο Ρίο το 1992, κατά τη Διάσκεψη των Ηνωμένων Εθνών για το Περιβάλλον και την Ανάπτυξη. Η αρχή της αειφορίας ή βιωσιμότητας έχει καθιερωθεί πλέον και χρησιμοποιείται για να αποδώσει την έννοια μιας διαφορετικής αναπτυξιακής στρατηγικής.

Στόχοι της βιώσιμης ανάπτυξης είναι :

- η αυτοτροφοδοτούμενη ανάπτυξη ολοκληρωμένων παρεμβάσεων,
- η διατήρηση των μη ανανεώσιμων φυσικών πόρων,
- η διαφύλαξη του ανθρωπογενούς και φυσικού περιβάλλοντος,
- η διαφύλαξη και αναπαραγωγή του πολιτιστικού γίγνεσθαι,
- η διατήρηση του κοινωνικού και ψυχολογικού ιστού του τόπου,
- η διαφύλαξη της φυσικής και πολιτιστικής ιδιαιτερότητας του τόπου,
- η αναβάθμιση των τοπικών ποιοτικών χαρακτήρων,
- η μη αλλοίωση- αλλοτρίωση του φυσικού-ανθρώπινου περιβάλλοντος,
- η μη αλλοίωση του τρόπου διαβίωσης των κατοίκων,
- η οικονομική, κοινωνική πολιτιστική βιωσιμότητα του τόπου.

³ (1995), World Tourism Organization Report

Το ιδεολογικό υπόβαθρο αυτής της αρχής είναι ότι οι φυσικοί πόροι, συμπεριλαμβανομένης και της βιοποικιλότητας, δεν πρέπει να αναλώνονται σε σημείο που να μην επιτρέπεται η μέσο-μακροπρόθεσμη φυσική ανανέωση ή αναπαραγωγή τους, αλλά πρέπει να διαφυλάσσονται στο διηνεκές. Με άλλα λόγια, οι αναπτυξιακές δραστηριότητες δεν πρέπει να διακυβεύουν την ποιότητα της ζωής των επερχόμενων γενιών από την άποψη του φυσικού περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων που δεν είναι ανεξάντλητοι.

Η αειφορία υπονοεί τη δίκαιη κατανομή των αγαθών και των πόρων, όπως και την διασφάλιση καλύτερης ποιότητας ζωής ανάμεσα στις σημερινές και μελλοντικές γενιές.

Το ζήτημα που ανακύπτει με την αειφορία ως αρχή, είναι η στάθμιση μεταξύ των αναγκών του παρόντος και του μέλλοντος. Μάλιστα σε περίπτωση σύγκρουσης οφείλει να αίρεται υπέρ του περιβάλλοντος, ως διαχρονικού παγκόσμιου αγαθού.

Η αρχή της αειφόρου ή βιώσιμης ανάπτυξης, αναγορεύτηκε πανηγυρικά και σε Καταστατική Αρχή της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τη συνθήκη του Άμστερνταμ το 1999.

Οι κοινοτικές πολιτικές έδωσαν μια παραπέρα ώθηση στην αρχή της αειφορίας με την αρχή της ενσωμάτωσης. Η αρχή επιτάσσει την υπαγωγή των περιβαλλοντικών απαιτήσεων, στις άλλες τομεακές πολιτικές και δράσεις της Κοινότητας που έχουν προφανώς επιπτώσεις στο περιβάλλον.

Θεωρήθηκε ότι ο στόχος της αειφορίας, στο σύνολό του, δεν μπορεί να επιτευχθεί, αν τα επί μέρους τμήματά του δεν καταστούν προηγουμένως αειφόρα, βιώσιμα. Αυτό σημαίνει ότι πολιτικές που συνεπάγονται ανάλωση φυσικών πόρων, (π.χ. ενέργεια, μεταφορές) και ρυπαίνουν το περιβάλλον, (π.χ. βιομηχανία, γεωργία, τουρισμός), πρέπει να μετεξελιχθούν σε πολιτικές φιλικές προς το περιβάλλον με τη χρησιμοποίηση, π.χ. ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, πρώτων υλών ή συσκευασιών φιλικών προς το περιβάλλον ή τον περιορισμό των εκπομπών ή της ρύπανσης κτλ.

Το περιβάλλον πλέον άρχισε να αντιμετωπίζεται «πολυδιάστατα», καθώς συσχετίζεται με όλες τις τομεακές πολιτικές και επηρεάζεται άμεσα από αυτές. Η

παραδοχή σήμερα ότι η ανάπτυξη θα μπορεί να είναι βιώσιμη μόνον όταν οι επί μέρους συνιστώσες της-οικονομική, κοινωνική, περιβαλλοντική- βρίσκονται σε ισορροπία και είναι και αυτές βιώσιμες, αποτελεί μια σημαντική πρόοδο στην πολιτική.

1.4: ΕΝΝΟΙΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗΣ ΕΝΔΟΓΕΝΟΥΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Η τοπική ανάπτυξη μπορεί να θεωρηθεί ως μια διαδικασία οικονομικής ανάπτυξης και διαρθρωτικών αλλαγών που οδηγεί στη βελτίωση του επιπέδου ζωής του τοπικού πληθυσμού.

Η έννοια της τοπικής ανάπτυξης δεν πρέπει να ταυτίζεται με την ανάπτυξη μιας συγκεκριμένης χωρικής μονάδας, αλλά με την ανάπτυξη που βασίζεται σε τοπικούς παράγοντες.

Η τοπική ανάπτυξη είναι μια μορφή περιφερειακής ανάπτυξης στην οποία οι τοπικοί παράγοντες (τοπικοί οργανισμοί και φορείς, τοπικές επιχειρήσεις, τοπική πρωτοβουλία και επιχειρηματικότητα) συνιστούν τους βασικούς μοχλούς της αναπτυξιακής διαδικασίας.

Σύμφωνα με αρκετούς ερμηνευτές «η τοπική ανάπτυξη μπορεί να θεωρηθεί ως μια διαδικασία οικονομικής ανάπτυξης και διαρθρωτικών αλλαγών που οδηγεί στη βελτίωση του επιπέδου ζωής του τοπικού πληθυσμού και στην οποία μπορούν να διακριθούν οι εξής διαστάσεις :

1) η **οικονομική** (όπου οι τοπικοί επιχειρηματίες χρησιμοποιούν την ικανότητά τους για να οργανώσουν τους τοπικούς παραγωγικούς συντελεστές σε ικανοποιητικά επίπεδα παραγωγικότητας ώστε να είναι ανταγωνιστικοί στις αγορές),

2) η **κοινωνικοπολιτιστική** (όπου οι αξίες και οι τοπικοί θεσμοί αποτελούν τη βάση της αναπτυξιακής διαδικασίας) και

3) η πολιτικοδιοικητική (όπου οι χωρικές πολιτικές επιτρέπουν τη δημιουργία ενός τοπικού ευνοϊκού οικονομικού πλαισίου προστατεύοντας το από τις εξωτερικές επιδράσεις και προωθώντας την ανάπτυξη της τοπικής δύναμης)»

Πρέπει να σημειωθεί ότι ως τοπικοί παράγοντες δεν θεωρούνται μόνο τα γεωγραφικά και φυσικά χαρακτηριστικά των χωρικών μονάδων (τοπικά φυσικά συγκριτικά πλεονεκτήματα, φυσικοί πόροι, ορυκτός πλούτος κλπ) αλλά και τα κοινωνικοπολιτισμικά χαρακτηριστικά της τοπικής παραγωγής που σχετίζονται με την αναπτυξιακή διαδικασία. Έτσι χωρικές μονάδες με τοπικά μειονεκτήματα είναι δυνατόν να προωθήσουν την ανάπτυξή τους με τη βοήθεια της τεχνογνωσίας και της ανάπτυξης της τοπικής επιχειρηματικής δραστηριότητας. Για το λόγο αυτό η προσπάθεια για την προώθηση και την εφαρμογή της τοπικής ανάπτυξης εντάθηκε κυρίως σε ζώνες υποβαθμισμένες, μειονεκτικές καθώς και σε περιόδους κρίσης.

Υπάρχουν δύο προσεγγίσεις στην τοπική ανάπτυξη: α) η τομεακή προσέγγιση των προβλημάτων του χώρου και η αντίστοιχη αντιμετώπισή τους και β) η ολοκληρωμένη ανάπτυξη που λαμβάνει υπόψη την δυναμική του χώρου, με ενεργούμενο αποδέκτη τον άνθρωπο και τελικό στόχο την τοπική ευημερία του.

Η **πρώτη προσέγγιση** αφορά στην κάθετη ανάπτυξη του χώρου: ένας συγκεκριμένος τομέας ή έστω ορισμένοι τομείς της τοπικής οικονομίας γίνονται αποδέκτες παρεμβάσεων και αποτελούν κινητήρια δύναμη ώστε να δώσουν ώθηση στην ανάπτυξη και των άλλων τομέων οικονομικής τοπικής δράσης (διάχυση).

Η **δεύτερη προσέγγιση** αφορά την ολοκληρωμένη ανάπτυξη όπου δίνονται προτεραιότητες στην οριζόντια ανάπτυξη του χώρου και αποδέκτες είναι όλοι οι τομείς και κλάδοι της τοπικής οικονομίας που εμφανίζουν προοπτικές δυναμικής εξέλιξης.

Με επίκεντρο τον άνθρωπο και τις δραστηριότητες που αναπτύσσει στο χώρο της περιφέρειας, η ολοκληρωμένη τοπική ανάπτυξη συνιστά «τομή» της ανάπτυξης – δεν απομονώνεται ένας τομέας ή κλάδος για να ωφεληθεί ένας άλλος. Απεναντίας, δίνεται έμφαση στη μεγαλύτερη δυνατή σύνδεση μεταξύ τους, έτσι ώστε η ωφέλεια στον ένα τομέα να παράγει ευεργετικά πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα στους άλλους τομείς της τοπικής οικονομίας και κοινωνίας.

Η στρατηγική της «από κάτω προς τα πάνω» ανάπτυξης θεωρείται συμβατή κυρίως με τις κοινωνικοοικονομικές ιδιαιτερότητες των ορεινών και μειονεκτικών περιφερειών σε πολλές χώρες της Ευρώπης. Ειδικά στις Μεσογειακές της Νότιας –Ιταλίας , Ισπανίας που ως γνωστό παρουσιάζουν αρκετές ομοιότητες με τον ελληνικό χώρο και ιδιαίτερα με τις ελληνικές ορεινές και μειονεκτικές περιφέρειες.

Η ενδογενής τοπική ανάπτυξη στηρίζεται σε μια διαφορετική σύλληψη της κατανόησης του χώρου.

Ενώ το «από τα πάνω προς τα κάτω» πρότυπο αντιλαμβάνεται το χώρο ως έναν οικονομικό χώρο όπου δρουν διάφορες οικονομικές δραστηριότητες και σχέσεις παραγωγής, για την αντίληψη της ενδογενούς ανάπτυξης ο χώρος στηρίζει τις διασυνδέσεις και σχέσεις που αναπτύσσονται ανάμεσα στα υποκείμενα, στις ομάδες ή στις ενότητες.

Διατηρεί την ιεραρχία αυτών των σχέσεων και παρέχει φυσική υποστήριξη ανάμεσα στα διαφορετικά συμφέροντα των κοινωνικών τάξεων ή ομάδων.

Επομένως ο χώρος στηρίζει τις λειτουργικές και κοινωνικές σχέσεις και προσαρμόζεται στους μετασχηματισμούς της αναπτυξιακής διαδικασίας και της διαρθρωτικής αλλαγής.⁴

⁴ Ελληνική Διαδικτυακή Πύλη : www.istoselides.gr

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

«ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ»

2.1: Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Ο τουρισμός⁵ με τη σύγχρονη του μορφή αποτελεί ένα οικονομικό και κοινωνικό φαινόμενο, η ανάπτυξη του οποίου μετά το τέλος των εχθροπραξιών του Β' Παγκόσμιου Πολέμου έχει προσελκύσει ολοένα και περισσότερο το ενδιαφέρον τόσο των αναπτυγμένων χωρών, όσο και των αναπτυσσομένων, δηλαδή αυτών που για ίδιους ή διαφορετικούς λόγους δεν έχουν κατορθώσει ακόμα να διακόψουν το φαύλο κύκλο της φτώχειας και της μιζέριας τους. Οι λόγοι είναι κατανοητοί. Αν και ο τουρισμός σε καμιά περίπτωση δεν μπορεί να αποτελέσει πανάκεια για την αντιμετώπιση όλων των οικονομικών και κοινωνικών προβλημάτων των χωρών που επιχειρούν να τον αναπτύξουν, έχει αποδειχτεί στην πράξη ότι κάτω από προϋποθέσεις μπορεί να συμβάλει σημαντικά στην οικονομική τους ανάπτυξη ή και μεγέθυνση. Αυτός άλλωστε είναι και ο λόγος που η ανάπτυξη του επιδιώκεται ολοένα και περισσότερο κυρίως από τις αναπτυσσόμενες χώρες.

Η αναπτυξιακή πορεία του τουρισμού σε παγκόσμιο επίπεδο υπήρξε ομολογουμένως εντυπωσιακή, αφού από το 1997 αδιαφιλονίκητα αναγνωρίζεται πλέον ως η μεγαλύτερη βιομηχανία του κόσμου. Οι παράγοντες εκείνοι που συνέβαλαν σε αυτό ήταν κατά κύριο λόγο η αύξηση του εισοδήματος των ανθρώπων, ο περισσότερος ελεύθερος χρόνος στη διάθεση τους για διακοπές και ξεκούραση, η ραγδαία τεχνολογική εξέλιξη στα μέσα μαζικής μεταφοράς και ιδιαίτερα στα αεροπλάνα και τέλος η απλούστευση των διατυπώσεων εισόδου-εξόδου στις χώρες υποδοχής και φιλοξενίας τουριστών. Ειδικότερα σε ότι αφορά την εντυπωσιακή εξέλιξη των μεταφορικών μέσων, θα πρέπει να ειπωθεί ότι αυτά συνέβαλαν στο να αυξηθεί η εμβέλεια του διεθνούς τουρισμού, με την έννοια ότι με το πέρασμα του χρόνου ολοένα και περισσότεροι άνθρωποι επισκέπτονται πιο

⁵ Ηγουμενάκης Γ.Νίκος, Κραβαρίτης Ν.Κώστας (2004): «Τουρισμός Βασικές Έννοιες» Εκδόσεις INTERBOOKS.

απομακρυσμένους τουριστικούς προορισμούς. Η τάση αυτή είχε σαν αποτέλεσμα να αλλάξουν βαθμιαία οι κατευθύνσεις ροών του διεθνούς τουριστικού ρεύματος. Ας σημειωθεί ότι τόσο η εξέλιξη του τουρισμού σε μια δυναμικά αναπτυσσόμενη βιομηχανία, όσο και η τρέχουσα οικονομική σημασία του δεν πρέπει να αντιμετωπίζονται χωριστά, αλλά στο πλαίσιο του αυξανόμενου ενδιαφέροντος για τον τριτογενή τομέα, δηλαδή του τομέα των υπηρεσιών της οικονομικής δραστηριότητας μιας χώρας.

Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Τουρισμού: «ως τουρισμό εννοούμε το σύνολο των σχέσεων και των φαινομένων που προκύπτουν μέσω του ταξιδιού (σε διεθνές και εγχώριο επίπεδο) και της παραμονής των ατόμων σε κάποιο συγκεκριμένο τόπο παραμονής. Ο τόπος παραμονής για τα άτομα αυτά δεν είναι ο κύριος και ο μόνιμος τόπος κατοικίας αλλά ούτε και ο τόπος εργασίας τους».

2.2: ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

Ο τουρισμός υπάρχει από την αρχαιότητα.⁶ Στην αρχαία Ελλάδα οι διάφορες γιορταστικές εκδηλώσεις, διάφορων πόλεων, οι ολυμπιακοί αγώνες και οι θρησκευτικές πανηγύρεις, αποτελούσαν μια αιτία για τις τουριστικές εξορμήσεις των αρχαίων Ελλήνων. Στην τελευταία περίοδο της ρωμαϊκής δημοκρατικής εποχής και κατά την αυτοκρατορική εποχή, ο τουρισμός ήταν αρκετά διαδομένος κύρια στις ευπορότερες τάξεις.

Η κατάσταση στον Μεσαίωνα άλλαξε. Η καταστροφή του οδικού δικτύου και η ανασφάλεια των ταξιδιών, μετά την πτώση της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας, ήταν για πολλούς αιώνες σχεδόν αζεπέραστα εμπόδια για την επανεμφάνιση του φαινομένου, που επέζησε όμως με τη μορφή κύρια της επίσκεψης με θρησκευτικό χαρακτήρα (π.χ. στους Άγιους Τόπους).

Από την Αναγέννηση κι έπειτα εμφανίζεται με σκοπό την ανακάλυψη αρχαιολογικών λειψάνων στην Ευρώπη. Κατά το 18ο αιώνα, η αύξηση του εισοδήματος σε μερικές χώρες (Μ. Βρετανία), η σχετική ασφάλεια στα ταξίδια, η βελτίωση των οδικών δικτύων κι η εμφάνιση μεταφορικών μέσων όλο και περισσότερο άνετων και γρήγορων δημιούργησαν το σύγχρονο τουρισμό που, περιορισμένος αρχικά σε λίγους

⁶ Διαδικτυακή σελίδα: el.science.wikia.com

προνομιούχους, απλώθηκε προσδευτικά και κατά το 19ο αιώνα καθώς και τον 20ο, ώστε να διαδοθεί σ' όλα τα κοινωνικά στρώματα και να γίνει σήμερα μαζικό φαινόμενο.

2.3: ΗΜΕΡΑ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Από το 1980 η 27η Σεπτεμβρίου καθιερώθηκε από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Τουρισμού (World Tourism Organization) ως Ημέρα Τουρισμού.

Σκοπός ήταν για να δημιουργήσει το ενδιαφέρον και να ενημερώσει τον κόσμο για την σπουδαιότητα του τουρισμού ως σημαντικού παράγοντα στη διεθνή κοινότητα και να δείξει πόσο επηρεάζει την κοινωνική, πολιτιστική και τις οικονομικές αξίες παγκόσμια.

Έδρα του είναι η Μαδρίτη. Ιδρύθηκε αρχικά ως Διεθνές Κογκρέσο Κρατικών Τουριστικών Οργανισμών το 1925 στη Χάγη μετά τον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο. Ο τουρισμός έχει γίνει μια παγκόσμια, ιδιαίτερα δημοφιλής δραστηριότητα. Το 2004 καταγράφηκαν πάνω από 763 εκατομμύρια μετακινήσεις τουριστών.⁷

⁷ Διαδικτυακή σελίδα: www.taxidiaris.blogspot.com

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

«ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ»

3.1: ΠΑΡΑΚΤΙΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ο Παράκτιος Τουρισμός⁸ βασίζεται σε ένα μοναδικό συνδυασμό πόρων που βρίσκονται στα όρια χερσαίου και θαλάσσιου περιβάλλοντος: ήλιος, παραλίες, εκπληκτικά τοπία, πλούσια βιοποικιλότητα (πουλιά, φάλαινες, κοράλλια κ.λπ.), θαλασσίνη τροφή και καλές υποδομές μεταφορών. Βάσει αυτών των πόρων, έχουν αναπτυχθεί ποικίλες κερδοφόρες υπηρεσίες σε πολλούς παράκτιους προορισμούς όπως πλαζ, καταδύσεις, ταξίδια με σκάφη, εκδρομές για παρακολούθηση πουλιών, εστιατόρια ή ακόμη και ιατρικές εγκαταστάσεις.

Στα μέσα του 20ου αιώνα, ο παράκτιος τουρισμός στην Ευρώπη πήρε τη μορφή του **μαζικού τουρισμού** και κατέστη προσιτός σχεδόν για τον οποιονδήποτε. Σήμερα, το 63% των Ευρωπαίων που κάνουν διακοπές προτιμούν παράκτιες περιοχές (ΕΚ, 1998). Ο τομέας του παράκτιου τουρισμού στην Ευρώπη γίνεται ολοένα και περισσότερο ανταγωνιστικός, καθώς οι τουρίστες αναζητούν περισσότερη ποιότητα με τη χαμηλότερη δυνατή τιμή. Οι σημερινοί τουρίστες δεν επιθυμούν μόνο ήλιο, θάλασσα και αμμουδιές, κάτι που συνέβαινε δύο δεκαετίες πριν. Οι τουρίστες σήμερα απαιτούν μια μεγάλη ποικιλία δραστηριοτήτων αναψυχής και εμπειριών, όπου περιλαμβάνονται, για παράδειγμα, τα σπορ, η μαγειρική, ο πολιτισμός και οι φυσικοί πόλοι έλξης. Παράλληλα, όμως, αυξάνεται το άγχος για την τοπική κοινωνία που ζει στους παραδοσιακούς τουριστικούς προορισμούς, καθώς θα πρέπει να διαφυλαχθεί η ταυτότητά της, το φυσικό περιβάλλον και η φυσική, ιστορική και πολιτιστική κληρονομιά από τυχόν αρνητικές επιδράσεις

3.2: ΜΑΖΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ο μαζικός τουρισμός⁹ είναι μια σχετικά νέα ιδέα, που προήλθε από την μεγάλη άνοδο των εισοδημάτων μετά τη Βιομηχανική Επανάσταση. Πριν από αυτή, τα ταξίδια

⁸ Διαδικτυακή σελίδα: www.Netcoast.nl/coastlearn

⁹ Διαδικτυακή σελίδα: el.wikipedia.org/wiki/Τουρισμός

πολιτιστικού ή ψυχαγωγικού χαρακτήρα ήταν αποκλειστικό προνόμιο λίγων εκλεκτών περιηγητών, συνήθως αριστοκρατών.

Όταν μιλάμε σήμερα για τουρισμό έχουμε, συνήθως, στο μυαλό μας τον ήλιο και τη θάλασσα. Και θεωρούμε αυτονόητο πως, επιπλέον, πολλοί ενδιαφέρονται να δουν τα αξιοθέατα, κάποιους αρχαιολογικούς χώρους και τα μουσεία που υπάρχουν. Αυτή η έννοια του τουρισμού, έχει προέλθει από τις εξής κυρίως αιτίες: Το μεγάλο ρεύμα τουριστών που ήρθε στη Νότια Ευρώπη τις δεκαετίες του '70 και του '80 προερχόταν από τη Βόρεια Ευρώπη. Ήταν άνθρωποι που ανακάλυπταν τον ζεστό ήλιο και τη γαλάζια θάλασσα, δηλαδή αυτά που έλειπαν από τις χώρες τους. Όταν, λοιπόν, η Ευρώπη άρχισε να συνέρχεται από τις καταστροφές του Β' Παγκοσμίου Πολέμου και οι πολίτες είχαν τη χρονική και οικονομική δυνατότητα των διακοπών, άρχισαν να κατεβαίνουν στις χώρες του Νότου.

Η ανάπτυξη επίσης, του εσωτερικού τουρισμού, με την άνοδο του βιοτικού επιπέδου, προσανατολίστηκε (σε πολύ μεγάλο βαθμό) σε μη πολιτιστικά στοιχεία, στο μπάνιο στη θάλασσα, στην ηλιοθεραπεία, στο βουνό, στο φαγητό και γενικά τη ψυχαγωγία. Σε μια εποχή που οι επιστήμονες «κρούουν» το καμπανάκι του κινδύνου για τις αρνητικές επιπτώσεις της μόλυνσης του πλανήτη, ο «μαζικός τουρισμός» θεωρείται ένας από τους κύριους ενόχους.

Το είδος αυτό του τουρισμού κατέληξε δυστυχώς τις τελευταίες δεκαετίες να μην αποτελεί μια φιλική προς το περιβάλλον βιομηχανία. Σ' αυτό συμβάλλουν κυρίως η τοπική υπερανάπτυξη και η εξάντληση των φυσικών πόρων. Ο «μαζικός τουρισμός» είναι ο τουρισμός του «πακέτου» και της παραλίας. Είναι μαζικός (μεγάλης κλίμακας), απρόσωπος και παθητικός, αφήνει πολύ μικρό βαθμό ελευθερίας στα άτομα.

Ο μαζικός τουρισμός παραμένει ο κυρίαρχος τύπος, αλλά τα τελευταία χρόνια, παρατηρείται μια σταδιακή μεταστροφή των προτιμήσεων των τουριστών – και αντίστοιχα στην προσφορά τουριστικών υπηρεσιών- προς πιο ειδικές και ανεξάρτητες μορφές, προσαρμοσμένες στα ιδιαίτερα ενδιαφέροντα του κάθε τουρίστα για

περιπλάνηση στη φύση, αναζήτηση πολιτισμικών δραστηριοτήτων, έντονη άσκηση, αναζήτηση εναλλακτικών τρόπων ζωής και διάφορες άλλες ειδικές μορφές κτλ.

3.2.1: ΕΠΙΔΡΑΣΕΙΣ ΜΑΖΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Ο σύγχρονος τουρισμός και ιδιαίτερα το μοντέλο του "μαζικού τουρισμού", το οποίο σύμφωνα με τον Π.Ο.Τ αντιπροσωπεύει το 80% του διεθνούς τουρισμού, προωθείται μέσω φθηνών πακέτων σε δημοφιλείς τουριστικές περιοχές, συνήθως χαρακτηρίζεται από το σλόγκαν "ήλιος, θάλασσα και σεξ" και διακρίνεται από:

α) την ανάγκη για δυτικού τύπου ανέσεις, υπηρεσίες, διασκέδαση και φαγητό, και

β) την αναζήτηση για αναμνηστικά (σουβενίρ) και τυποποιημένη διασκέδαση τοπικής κουλτούρας.

Ως ανθρώπινη δραστηριότητα αυτό το είδος τουρισμού προκαλεί θετικές και αρνητικές επιπτώσεις στην οικονομία, στην κοινωνία και στο φυσικό περιβάλλον των τουριστικών περιοχών. Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι:

Στον οικονομικό τομέα ο τουρισμός, όντας βιομηχανία στηριζόμενη κυρίως στο ανθρώπινο δυναμικό, συμβάλλει θετικά στην αναζωογόνηση των τοπικών οικονομιών αφού δημιουργεί νέες θέσεις εργασίας, μειώνει την ανεργία και την οικονομική μετανάστευση. Στην Ελλάδα, σύμφωνα με το Ελληνικό Κέντρο Έρευνας για την Αειφόρο Ανάπτυξη, το 10% του συνόλου των εργαζομένων απασχολείται στον τουριστικό τομέα ενώ ταυτόχρονα οι τουριστικές υπηρεσίες κάλυψαν το 2000 το 45,6% του ελλείμματος του εμπορικού ισοζυγίου.

Παράλληλα όμως, αρκετές είναι οι περιπτώσεις όπου μεγάλο μερίδιο των εσόδων από τις δραστηριότητες του τουρισμού καταλήγει σε πολυεθνικούς τουριστικούς πράκτορες, σε εισαγωγές αγαθών που επιθυμούν οι ξένοι τουρίστες, σε εισιτήρια πολυεθνικών αεροπορικών εταιριών ή σε αλυσίδες πολυεθνικών ξενοδοχειακών μονάδων, με αποτέλεσμα αξιοσημείωτο ποσοστό από τα οικονομικά οφέλη του τουρισμού να διαφεύγουν από την τοπική οικονομία χωρίς να συνεισφέρουν στην αναβάθμισή της.

Άλλος τομέας που επηρεάζεται από την τουριστική διαδικασία είναι ο **κοινωνικός**. Αδιαμφισβήτητα, ο τουρισμός αποτελεί μέσο διάδοσης πληροφοριών σχετικών με τα ήθη, τα έθιμα και τον τρόπο ζωής των διαφορετικών πολιτισμών του πλανήτη μας και συνεισφέρει θετικά στην γνωριμία των λαών και την ειρηνική συνύπαρξή τους.

Από την άλλη μεριά όμως, ο δυτικός τρόπος ζωής και τα έντονα καταναλωτικά πρότυπα που συχνά προβάλλουν οι τουρίστες επηρεάζουν, φέρνουν αλλαγές και σύγχυση στις συνήθειες και τους ρυθμούς ζωής των τοπικών κοινωνιών υποβαθμίζοντας ή καταστρέφοντας την σημασία της τοπικής κουλτούρας. Ζωντανό παράδειγμα για μας τους Έλληνες οι αλλαγές που προκλήθηκαν σε αξίες, ήθη και έθιμα ελληνικών περιοχών ύστερα από την τουριστικοποίησή τους.

Τέλος, είναι σημαντικό να επισημάνουμε τις επιδράσεις που διαπιστώνουμε στο **φυσικό περιβάλλον**. Οι απαιτήσεις των τουριστών για καθαρό περιβάλλον, καθαρό νερό και υγειονομικά συστήματα αποχέτευσης, ενθαρρύνουν τη δημιουργία έργων υποδομής που ωφελούν ταυτόχρονα τους μόνιμους κατοίκους των τουριστικών περιοχών.

Ωστόσο, η απαίτηση για διαφορετική εκμετάλλευση της ελεύθερης γης (παραθαλάσσιας ή ορεινής) με σκοπό τη δημιουργία τουριστικών εγκαταστάσεων που εξυπηρετούν τις ανάγκες των επισκεπτών, καταλήγει συχνά στην εξαφάνιση της βιοποικιλότητας των τουριστικών περιοχών και την υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντός τους. Επίσης η αυξημένη ζήτηση για αγαθά πρώτης ανάγκης (π.χ. νερό) και πηγές ενέργειας (π.χ. ηλεκτρισμός, καύσιμες ύλες κ.λ.π) κατά την διάρκεια των τουριστικών περιόδων αυξάνει τις ελλείψεις αυτών των αγαθών δημιουργώντας προβλήματα στις σχέσεις μόνιμων κατοίκων και τουριστικής βιομηχανίας.

Από τις παραπάνω επισημάνσεις¹⁰ φαίνεται ότι **οι αρνητικές επιπτώσεις του τουρισμού είναι δυνατόν να βλάψουν μακροχρόνια τον ίδιο τον τουρισμό**. Το "παρθένο" φυσικό περιβάλλον και οι πολιτισμικές ιδιαιτερότητες (αξιοθέατα, ήθη, έθιμα κλπ.) ενός τόπου είναι αιτίες που τον καθιερώνουν ως τουριστικό προορισμό. Η υποβάθμιση ή εξαθλίωση αυτών στοιχείων καταλήγει στην ανάλογη υποβάθμιση της τουριστικής δραστηριότητας.

¹⁰ Διαδικτυακή σελίδα: www.oikologos.gr

3.3: ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Αναμφισβήτητα ο τουρισμός συμβάλλει καθοριστικά στην ταχύρυθμη οικονομική ανάπτυξη και στη δραστική μείωση της ανεργίας στη χώρα μας. Δεν είναι τυχαίο ότι συνεισφέρει περίπου το 18% του ΑΕΠ, αν ληφθούν υπόψη και οι πολλαπλασιαστικές επιδράσεις του στο σύνολο της οικονομίας. Το σύνολο των εσόδων της χώρας μας από τον τουρισμό είναι μεγαλύτερο από το σύνολο της αξίας των εξαγωγών μας, τόσο προϊόντων όσο και υπηρεσιών, και καλύπτει περίπου το 40% του ελλείμματος του ισοζυγίου των εξωτερικών μας πληρωμών. Στον ελληνικό τουρισμό απασχολούνται άμεσα και έμμεσα περίπου 800.000 εργαζόμενοι, το μεγαλύτερο μέρος των οποίων δραστηριοποιείται στην περιφέρεια και σε μικρού ή μεσαίου μεγέθους επιχειρήσεις. Ωστόσο, για να μπορέσει ο τουρισμός να αποκτήσει ακόμη μεγαλύτερη δυναμική και να βοηθήσει ακόμη περισσότερο στην οικονομία της χώρας θα πρέπει εκτός από τον παραδοσιακό τουρισμό να αναπτύξει και άλλες μορφές όπως συνεδριακό τουρισμό, αθλητικό τουρισμό κ.α. που αποτελούν εναλλακτικές μορφές τουρισμού.¹¹

Συνεδριακός και εκθεσιακός τουρισμός

Η μορφή αυτή¹² περιλαμβάνει την οργάνωση συνεδρίων και διεθνών εκθέσεων σε περιοχές που προσφέρουν και άλλες δυνατότητες. Δυστυχώς για τη χώρα μας ενώ οι δυνατότητες που διαθέτει για την ανάπτυξη του τουρισμού αυτού είναι πολύ μεγάλες, βρίσκεται στην τελευταία θέση στη διεθνή συνεδριακή πίτα από την άποψη του αριθμού συνεδρίων που φιλοξενεί ετήσια. Η μέχρι σήμερα πείρα δείχνει ότι όσες ελληνικές ξενοδοχειακές επιχειρήσεις επένδυσαν σε μεγάλα και σύγχρονα συνεδριακά κέντρα διαπίστωσαν ότι ο τζίρος των συνεδριακών πελατών τους ήταν διπλάσιος από αυτόν των άλλων πελατών τους και ότι παρά τη διεθνή ύφεση η ζήτηση για συνεδριακό τουρισμό αυξάνει σε αντίθεση με το γενικό τουρισμό που μειώνεται. Για την ανάπτυξη του συνεδριακού τουρισμού απαιτείται η λήψη μιας σειράς μέτρων τα οποία σχετίζονται τόσο με την υποδομή όσο και με την αλλαγή του θεσμικού πλαισίου για τους οργανωτές συνεδρίων και εκθέσεων καθώς πολλά μη

¹¹ Δημήτρης Σταθόπουλος, (2006): «Εναλλακτικές μορφές τουρισμού , Σημαντικός αρωγός στην ανάπτυξη του τουριστικού προϊόντος» Άρθρο στην ιστοσελίδα www.traveldailynews.gr

¹² Δημήτρης Σταθόπουλος, (2006): «Εναλλακτικές μορφές τουρισμού , Σημαντικός αρωγός στην ανάπτυξη του τουριστικού προϊόντος» Άρθρο στην ιστοσελίδα www.traveldailynews.gr

ειδικευμένα άτομα οργανώνουν σήμερα συνέδρια με αποτέλεσμα να δυσφημίζεται η Ελλάδα στο εξωτερικό. Όσον αφορά την υποδομή την τελευταία περίοδο υπάρχει μια έντονη κινητικότητα εκ μέρους της πολιτείας για να καλυφθούν οι ελλείψεις και παραλείψεις των προηγούμενων χρόνων.

Θρησκευτικός τουρισμός

Που περιλαμβάνει¹³ εκκλησίες, μοναστήρια, πανηγύρεις κλπ, και που στη χώρα μας βρίσκεται ακόμα σε αρχικό στάδιο ανάπτυξης. Η Ελλάδα είναι ίσως μια από τις λίγες χώρες στον κόσμο που μπορεί να αναπτύξει τη μορφή αυτή του τουρισμού, καθώς τα ελληνικά μοναστήρια αποτελούν θαυμάσια τεκμήρια τέχνης και τεχνικής, χτισμένα από το 10ο αιώνα συνδυάζουν την ελληνική ορθόδοξη παράδοση με την εξέλιξη της αρχιτεκτονικής και της ζωγραφικής στον ελληνικό χώρο. Ο ορθόδοξος μοναχισμός έχει προσφέρει σε κάθε γωνιά του τόπου μας θαυμάσια μνημεία, προσαρμοσμένα απόλυτα στη γεωγραφική θέση, το ανάγλυφο του εδάφους και το φυσικό τοπίο.

Πολιτιστικός τουρισμός

Με αφορμή ή την επίσκεψη για πολιτιστικά γεγονότα ή για μνημεία.¹⁴ Η Ελλάδα έχει μια πολύ μεγάλη πολιτιστική κληρονομιά που αν την εκμεταλλευθεί κατάλληλα θα προσελκύσει ένα μεγάλο μέρος της παγκόσμιας τουριστικής κίνησης. Η παραδοσιακή αρχιτεκτονική, οι παραδοσιακοί οικισμοί και τα ιστορικά κέντρα των πόλεων αποτελούν βασικά στοιχεία της πολιτιστικής κληρονομιάς και φυσιογνωμίας της χώρας μας. Ο πλούτος και η ποικιλομορφία της ελληνικής αρχιτεκτονικής κληρονομιάς αναδεικνύονται στους 653 διατηρητέους παραδοσιακούς οικισμούς, τα 8000 διατηρητέα κτήρια καθώς και τα αρχαία και βυζαντινά μνημεία. Η διατήρηση και η ανάδειξη της αρχιτεκτονικής κληρονομιάς αποτελεί συστατικό στοιχείο της τουριστικής ανάπτυξης και της προσφοράς εναλλακτικών δυνατοτήτων για κάθε είδους τουριστική δραστηριότητα. Πολλά κτήρια παραδοσιακής αρχιτεκτονικής έχουν σήμερα αποκτήσει νέες χρήσεις και στεγάζουν διάφορες λειτουργίες, όπως τουριστικά καταλύματα, μουσεία, εκθέσεις, εστιατόρια, δημόσιες και δημοτικές υπηρεσίες κ.λπ. Τα ιστορικά κέντρα των ελληνικών πόλεων αναζωογονούνται με

¹³ Δημήτρης Σταθόπουλος, (2006): «Εναλλακτικές μορφές τουρισμού , Σημαντικός αρωγός στην ανάπτυξη του τουριστικού προϊόντος» Άρθρο στην ιστοσελίδα www.traveldailynews.gr

¹⁴ Δημήτρης Σταθόπουλος, (2006): «Εναλλακτικές μορφές τουρισμού , Σημαντικός αρωγός στην ανάπτυξη του τουριστικού προϊόντος» Άρθρο στην ιστοσελίδα www.traveldailynews.gr

ανακαινίσεις κτηρίων, πεζοδρομήσεις και διαμορφώσεις χώρων αποτελώντας ελκυστικούς τόπους επίσκεψής τους. Επιπλέον σε ολόκληρο τον ελληνικό χώρο είναι διάσπαρτες οι οχυρώσεις θέσεων και οικισμών με φυλάκια, πύργους ή τείχη με επάλξεις και πύργους. Χτισμένα από τους Βυζαντινούς, συχνά επάνω σε θέσεις οχυρωμένες από τους αρχαίους χρόνους, δέχτηκαν αργότερα προσθήκες και επεκτάσεις από Φράγκους, Ενετούς ή Γενουάτες και από τους Οθωμανούς. Τα κάστρα του ελληνικού χώρου σηματοδοτούν την ιστορική διαμόρφωση του τόπου μας και αποτυπώνουν τη διαδοχή ιστορικών εποχών, οικοδομικών τεχνικών και πολιτιστικών προτύπων.

Οικοτουρισμός

Τουρισμός δηλαδή που συνδυάζει την τοπική οικονομική ανάπτυξη¹⁵, διαφύλαξη της ποιότητας του περιβάλλοντος και την ανάδειξη των φυσικών πλεονεκτημάτων και της ιστορίας μιας περιοχής.

Θεραπευτικός - Ιαματικός τουρισμός

Η φύση εκτός από σπάνια τοπία και ιδιαίτερες φυσικές ομορφιές, «χάρισε» στην Ελλάδα και πηγές με σημαντικές θεραπευτικές ιδιότητες.¹⁶ Τα ιαματικά λουτρά αποτελούν μέρος του εθνικού πλούτου της χώρας, ενώ οι θεραπευτικές τους ιδιότητες ήταν γνωστές, ήδη, από τους αρχαίους χρόνους. Οι ιαματικοί φυσικοί πόροι είναι διάσπαρτοι στην ελληνική επικράτεια, ενώ τα νερά των συγκεκριμένων πηγών διαφέρουν από τα συνηθισμένα, είτε λόγω της υψηλής τους θερμοκρασίας είτε λόγω της παρουσίας σπάνιων δραστικών συστατικών. Τα νερά αυτά χαρακτηρίζονται ως μεταλλικά εξαιτίας της θερμοκρασίας ή της γενικής τους χημικής σύστασης. Εκτός από τις ψυχρές μεταλλικές πηγές υπάρχουν και οι θερμοπηγές, με τις οποίες οικοδομήθηκε ένας κλάδος θεραπευτικής αγωγής, η ιαματική υδροθεραπεία (θερμαλισμός).

Αγροτουρισμός

¹⁵ Δημήτρης Σταθόπουλος, (2006): «Εναλλακτικές μορφές τουρισμού , Σημαντικός αρωγός στην ανάπτυξη του τουριστικού προϊόντος» Άρθρο στην ιστοσελίδα www.traveldailynews.gr

¹⁶ Δημήτρης Σταθόπουλος, (2006): «Εναλλακτικές μορφές τουρισμού , Σημαντικός αρωγός στην ανάπτυξη του τουριστικού προϊόντος» Άρθρο στην ιστοσελίδα www.traveldailynews.gr

Ο αγροτουρισμός¹⁷ είναι μια ήπια μορφή βιώσιμης τουριστικής ανάπτυξης και πολυδραστηριότητας στον αγροτικό χώρο, με την οποία ο επισκέπτης έχει την ευκαιρία να γνωρίσει τις αγροτικές περιοχές, τις αγροτικές ασχολίες, τα τοπικά προϊόντα, την παραδοσιακή κουζίνα και την καθημερινή ζωή των κατοίκων, τα πολιτισμικά στοιχεία και τα αυθεντικά χαρακτηριστικά του χώρου αυτού, με σεβασμό προς το περιβάλλον και την παράδοση. Επίσης, η δραστηριότητα αυτή φέρνει τον επισκέπτη σε επαφή με τη φύση καθώς και με τις δραστηριότητες στην ύπαιθρο, στις οποίες μπορεί να συμμετέχει, να ψυχαγωγηθεί και να νοιώσει τη χαρά της περιήγησης, της γνώσης και της ανακάλυψης. Παράλληλα, κινητοποιεί τις παραγωγικές, πολιτισμικές και αναπτυξιακές δυνάμεις ενός τόπου, συμβάλλοντας έτσι στην αειφόρο περιβαλλοντική, οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη του αγροτικού χώρου. Πολλές επιχειρήσεις σ' όλη τη χώρα, προσφέρουν τη δυνατότητα να απολαύσετε τα μοναδικά πλεονεκτήματα της ελληνικής υπαίθρου, μέσω ειδικών προγραμμάτων αγροτουρισμού. Οι επιχειρήσεις αυτές κατατάσσονται στις παρακάτω κατηγορίες:

- πρατήρια / εκθετήρια αγροτουριστικών προϊόντων
- αγροτουριστικά κέντρα εστίασης και αναψυχής
- τουριστικά γραφεία, που αναλαμβάνουν τη διοργάνωση ή την υλοποίηση προγραμμάτων υπαίθριων δραστηριοτήτων και περιηγήσεων οικοτουριστικού και πολιτιστικού ενδιαφέροντος
- αγροκτήματα
- επιχειρήσεις παραγωγής παραδοσιακών προϊόντων
- εργαστήρια λαϊκής τέχνης

Ελληνική φύση - Οικολογικός τουρισμός

Η Ελλάδα διαθέτει ιδιαίτερα πλούσιο και ποικίλο φυσικό περιβάλλον, καθώς παρά τη μικρή της έκταση παρουσιάζει σπάνια γεωμορφολογία με έντονες αντιθέσεις και πολλές περιοχές υψηλής οικολογικής αξίας. Χιλιάδες δαντελωτές ακτές, επιβλητικά βουνά, σπήλαια και φαράγγια, λίμνες, ποτάμια, βιότοποι εξαιρετικής ομορφιάς και μοναδικά οικοσυστήματα «προικίζουν» την ελληνική γη με εντυπωσιακά τοπία, τα οποία σε συνδυασμό με το ήπιο κλίμα της χώρας, καθιστούν την Ελλάδα ιδανικό

¹⁷ Δημήτρης Σταθόπουλος, (2006): «Εναλλακτικές μορφές τουρισμού», Σημαντικός αρωγός στην ανάπτυξη του τουριστικού προϊόντος» Άρθρο στην ιστοσελίδα www.traveldailynews.gr

προορισμό για τους λάτρεις του οικολογικού-εναλλακτικού τουρισμού.¹⁸

Επισκεπτόμενος διάφορες περιοχές της χώρας, ο φυσιολάτρης περιηγητής έχει την ευκαιρία:

- να περιπλανηθεί στα αισθητικά δάση ή να εξερευνήσει τους εθνικούς δρυμούς όχι μόνο στην ορεινή ενδοχώρα αλλά και σε ορισμένα νησιά ή κοντά σε ποταμούς και σε λίμνες
- να απολαύσει τα υπέροχα μνημεία της φύσης, τα φαράγγια, τα σπήλαια και τους καταρράκτες
- να παρατηρήσει και να θαυμάσει τα σπάνια είδη πουλιών που φωλιάζουν ή καταφεύγουν στα παράκτια οικοσυστήματα και τους υγροτόπους (βραχώδεις ακτές, αμμώδεις παραλίες, αμμοθίνες, «δέλτα» ποταμών, λίμνες, έλη, αλίπεδα κ.α.)
- να μελετήσει την εξαιρετική ποικιλία της χλωρίδας στην ελληνική ύπαιθρο
- να επισκεφθεί τα μοναδικά θαλάσσια πάρκα της Αλοννήσου και της Ζακύνθου, όπου βρίσκουν, αντίστοιχα, καταφύγιο δύο προστατευόμενα είδη, η μεσογειακή φώκια μονάχους-μονάχους και η θαλάσσια χελώνα καρέτα-καρέτα.
- να συμμετάσχει σε δραστηριότητες extreme sport (κανόε-καγιάκ, rafting, monoraft, hydrospeed, canyoning, ποδήλατο βουνού κ.α.), που τα τελευταία χρόνια γνωρίζουν θεαματική άνοδο στην Ελλάδα
- τέλος, να διαμείνει σε πρότυπες αγροτουριστικές μονάδες, που αναπτύσσονται σε όλη την επικράτεια και δίνουν τη δυνατότητα στον επισκέπτη να γνωρίσει την τοπική αρχιτεκτονική, πολιτισμική και γαστρονομική παράδοση, αλλά και τα προϊόντα, τις αγροτικές ασχολίες και την καθημερινή ζωή των κατοίκων κάθε περιοχής.

Οι επισκέπτες των οικολογικά ευαίσθητων περιοχών οφείλουν να τηρούν προσεκτικά τις απαιτήσεις για την προστασία του περιβάλλοντος από τη ρύπανση, την αποφυγή κάθε ενόχλησης των φυσικών βιοτόπων και διατάραξης της ισορροπίας των οικοσυστημάτων. Πληροφορίες για το πώς μπορείτε να επισκεφθείτε προστατευόμενες περιοχές και να συμμετέχετε σε ειδικά προγράμματα, παρέχουν τα

¹⁸ Δημήτρης Σταθόπουλος, (2006): «Εναλλακτικές μορφές τουρισμού», Σημαντικός αρωγός στην ανάπτυξη του τουριστικού προϊόντος» Άρθρο στην ιστοσελίδα www.traveldailynews.gr

διάφορα τοπικά κέντρα πληροφόρησης, η τοπική αυτοδιοίκηση, καθώς και ειδικευμένα γραφεία.

Θαλάσσιος τουρισμός

Ο πλούτος και η ποικιλία των ελληνικών θαλασσών, τα ατελείωτα χιλιόμετρα των ελληνικών ακτών και τα χιλιάδες ελληνικά νησιά, οι προστατευμένες θαλάσσιες περιοχές χιλιάδων τετραγωνικών χιλιομέτρων, το ήπιο κλίμα, τα υψηλά ποσοστά ηλιοφάνειας και το ενδιαφέρον και εναλλασσόμενο τοπίο της, καθιστούν την Ελλάδα ιδανικό προορισμό για την ανάπτυξη δραστηριοτήτων θαλάσσιου τουρισμού.¹⁹ Το πλεονέκτημα αυτό ενισχύεται τόσο από τη ναυτική παράδοση χιλιετηρίδων, όσο και από τις ευνοϊκές για θαλάσσιους πλόες ειδικές συνθήκες: τα ελληνικά πελάγη θεωρούνται ασφαλή από τη σκοπιά των ναυτικών κινδύνων, οι αποστάσεις μεταξύ των ακτών είναι μικρές, ενώ εξίσου ευνοϊκές είναι και οι συνθήκες, που σχετίζονται με την ένταση των ανέμων και τις θερμοκρασίες περιβάλλοντος και θάλασσας. Ο θαλάσσιος τουρισμός άρχισε να αναπτύσσεται στην Ελλάδα τη δεκαετία του '60 και, ιδιαίτερα τα τελευταία χρόνια, εξελίσσεται με γρήγορους ρυθμούς. Στο χώρο των κρουαζιερών, τα κρουαζιερόπλοια με ελληνική σημαία, που πραγματοποιούν ολιγοήμερες ή πολυήμερες κρουαζιέρες σε ελληνικά λιμάνια και λιμάνια άλλων χωρών της Ανατολικής Μεσογείου, είναι άνω των 160.000 Κ.Ο.Χ. και έχουν συνολική δυναμικότητα άνω των 10.000 επιβατών. Όμως, τα ελληνικά λιμάνια επισκέπτονται και κρουαζιερόπλοια με ξένη σημαία, που φέρνουν στα θαλάσσια σύνορα της χώρας περισσότερους από 500.000 επιβάτες, κατ' έτος.

Γεωτουρισμός

Ο γεωτουρισμός²⁰ θεωρείται μια νέα μορφή πολιτιστικό -περιβαλλοντικού τουρισμού, που μπορεί να αναπτυχθεί σε περιοχές που διαθέτουν σημαντικά γεωλογικά μνημεία, τα οποία μπορούν να αποτελέσουν πόλο προσέλκυσης τουριστών ειδικού ενδιαφέροντος. Κύριος στόχος του είναι η σύνδεση των στοιχείων του φυσικού περιβάλλοντος με τη γεωλογική κληρονομιά κάθε τόπου, τα πολιτιστικά μνημεία και τις παραδόσεις του.

¹⁹ Διαδικτυακή σελίδα www.travelingreece.gr

²⁰ Διαδικτυακή σελίδα www.anthropos.gr

Μεμονωμένες περιπτώσεις ανάδειξης και αξιοποίησης γεωλογικών μνημείων υπάρχουν σε ολόκληρη την Ευρώπη. Κυριότερο παράδειγμα γεωτουριστικής δραστηριότητας στην Ελλάδα αποτελεί το απολιθωμένο δάσος Λέσβου και οι πολλαπλές δραστηριότητες που αναπτύσσονται σε αυτό, από το μουσείο Φυσικής Ιστορίας της περιοχής (εκπαιδευτικές δραστηριότητες, διοργάνωση εκδηλώσεων και διεθνών συνεδρίων κ.τ.λ.). Το παράδειγμα αυτό αποδεικνύει τις θετικές επιδράσεις του γεωτουρισμού στην περιφερειακή αναπτυξιακή διαδικασία (αύξηση εισοδημάτων, δημιουργία νέων θέσεων εργασίας, συγκράτηση του πληθυσμού, προσέλκυση επιστημονικού ενδιαφέροντος).

Η ανάπτυξη του γεωτουρισμού απαιτεί τη δημιουργία των απαραίτητων υποδομών (ενημερωτικά περίπτερα, σήμανση διαδρομών, δημιουργία κέντρων περιβαλλοντικής ενημέρωσης-εκπαίδευσης κ.τ.λ.) καθώς και παραγωγή γεωτουριστικών προϊόντων (ενημερωτικοί οδηγοί, αναμνηστικά είδη κ.τ.λ.). Για την ανταλλαγή εμπειριών και απόψεων σχετικά με το θέμα αυτό και τη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών συστάθηκε το δίκτυο ευρωπαϊκών γεωπάρκων, στο οποίο συμμετέχει και η Ελλάδα. Ενδεικτικά, αναφέρονται άλλα παραδείγματα περιοχών αξιολογού γεωτουριστικού δυναμικού:

- Το φαράγγι της Σαμαριάς Κρήτης
- Τα Μετέωρα
- Το ηφαίστειο της Σαντορίνης.

Κυνηγετικός τουρισμός

Η ύπαρξη 350.000 και πλέον κυνηγών στην πατρίδα μας αποτελεί ένα αξιόλογο υπόβαθρο ανάπτυξης του κυνηγετικού-θηραματικού τουρισμού²¹, που αν και εκ πρώτης όψεως φαίνεται αντιοικολογική δραστηριότητα, εν τούτοις ίσως αποτελεί τον μοναδικό οικολογικά συμβατό τρόπο άσκησης της αρχαίας αυτής συνήθειας, του κυνηγιού, με ταυτόχρονη ανάπτυξη μιας κερδοφόρας οικονομικής δραστηριότητας. Η δημιουργία ζώνης πάρκου όπου τα θηράματα θα αναπαράγονται, θα εκτρέφονται και θα θηρεύονται υπό την αυστηρή επίβλεψη των υπευθύνων του πάρκου, εξασφαλίζει από πάσης πλευράς το περιβάλλον και τη δραστηριότητα.

²¹ Διαδικτυακή σελίδα www.evrytania.gr

Τα ανωτέρω αποτέλεσαν ερέθισμα ώστε να προτείνεται στο Ολοκληρωμένο Πρόγραμμα Ανάπτυξης:

- 1) Η εξασφάλιση της μεγαλύτερης δυνατής παραγωγής πτερωτών και τριχωτών θηραμάτων,
- 2) Βελτίωση των βιοτόπων των υπαρχόντων καταφυγίων θηραμάτων,
- 3) Αύξηση του θηράματος με την καταπολέμηση των επιβλαβών και τη διαρκή αστυνόμευση του τρόπου άσκησης της θήρας.

Τουρισμός περιπέτειας

Τα τελευταία χρόνια αναπτύχθηκε αυτή η μορφή πλούσια σε δραστηριότητες με έντονο το στοιχείο της περιπέτειας.²² Οι δραστηριότητες αυτές (kayak και canoeing) εκμεταλλεύονται κυρίως το υδάτινο στοιχείο. Αναγκαία προϋπόθεση όμως για την ανάπτυξη τέτοιου είδους δραστηριοτήτων είναι η ύπαρξη κάποιων ελαφρών εγκαταστάσεων σε επίκαιρα σημεία καθώς και η ανάπτυξη ενός συστήματος παροχής πρώτων βοηθειών στον ελάχιστο δυνατό χρόνο. Επειδή αυτού του είδους οι υποδομές δεν έχουν μεγάλο κόστος, ενώ παράλληλα η ανάπτυξη συστήματος παροχής πρώτων βοηθειών αποτελεί ούτως ή άλλως απαραίτητη κοινωνική υποδομή, θα πρέπει οι αρμόδιοι φορείς να αγκαλιάσουν τις προσπάθειες αυτές για να οργανωθεί και να αναπτυχθεί στην Ελλάδα αυτή η μορφή τουρισμού στις κατάλληλες περιοχές.

Αθλητικός τουρισμός

Ο Αθλητικός Τουρισμός²³ είναι μια ειδική μορφή ποιοτικού τουρισμού η οποία μας δίδει την ευκαιρία να επενδύσουμε σε μία τεράστια δυναμική αγορά αλλά και ταυτόχρονα να επιτύχουμε μια προστιθέμενη αξία στο τουριστικό μας προϊόν μέσω της ανάπτυξης, της διαφοροποίησης και της αναβάθμισης του.

Στο Παγκόσμιο Συνέδριο για τον Αθλητισμό και τον Τουρισμό, το οποίο πραγματοποιήθηκε στην Βαρκελώνη τον Φεβρουάριο του 2001, αναλύθηκαν οι δραστηριότητες του Αθλητισμού και του Τουρισμού και υπήρξε η ευκαιρία να

²² Διαδικτυακή σελίδα www.evrylania.gr

²³ Διαδικτυακή σελίδα www.symboulos.gr

παρουσιαστεί ο τρόπος με τον οποίο αλληλεπιδρούν. Από το Συνέδριο προέκυψε, μεταξύ άλλων, ότι ο αθλητισμός και ο τουρισμός μπορούν μαζί να βοηθήσουν στην ανάπτυξη νέων τουριστικών προορισμών, στην ανάκαμψη αυτών που αντιμετωπίζουν προβλήματα και στην επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου.

Οι τουρίστες που εντάσσονται στον αθλητικό τουρισμό ανήκουν σε 7 κατηγορίες ανάλογα με τον βαθμό εμπλοκής τους στην αθλητική δραστηριότητα και είναι:

1. Οι πρωταθλητές.
2. Οι αθλητές.
3. Οι νέοι αθλητές.
4. Οι «ερασιτέχνες» αθλητές.
5. Τουρίστες οι οποίοι αθλούνται συχνά.
6. Τουρίστες οι οποίοι αθλούνται όταν ταξιδεύουν.
7. Οι θεατές

Στην Ελλάδα υπάρχουν ελλείψεις αθλητικών υποδομών, στρατηγικής προβολής και προώθησης του τουριστικού μας προϊόντος, αλλά ως χώρα διαθέτουμε πολλά και ισχυρότατα πλεονεκτήματα, όπως οι κλιματολογικές μας συνθήκες, ο γεωφυσικός πλούτος, η διοργάνωση των Ολυμπιακών Αγώνων και άλλα, τα οποία συμβάλουν στο να έχουμε μια έντονη σχετική ζήτηση.

Η Ελλάδα με την ανάληψη της διοργάνωσης των Ολυμπιακών Αγώνων έχει μια μοναδική ευκαιρία να προβάλει και να προωθήσει στη διεθνή τουριστική αγορά τον Αθλητικό Τουρισμό ως μια ειδική μορφή ποιοτικού τουρισμού, η οποία αφορά ένα πολύ μεγάλο κομμάτι της διεθνούς τουριστικής ζήτησης.

Ορεινός τουρισμός

Ο ορεινός τουρισμός,²⁴ ο οποίος παρουσιάζει και ορισμένες ομοιότητες με τον τουρισμό χειμερινών σπορ, δεν έχει χρονικούς περιορισμούς εκδήλωσης και αναφέρεται στο σύνολο των δραστηριοτήτων υπαίθριας αναψυχής και τουρισμού, που εκδηλώνεται σε ορεινές περιοχές των χωρών υποδοχής και φιλοξενίας τουριστών που επιθυμούν να αναπτύξουν αυτής της μορφής τουρισμό.

Απαραίτητη προϋπόθεση είναι η δημιουργία τουριστικών καταλυμάτων που δένουν με το φυσικό περιβάλλον και διαθέτουν όσο το δυνατόν περισσότερους συμπληρωματικούς χώρους, όπως εστιατόρια, μπαρ, καφετέριες, αίθουσες αναψυχής,

²⁴ Διαδικτυακή σελίδα: www.geocities.com

κλπ. Οι περιοχές όπου αναπτύσσονται τέτοιες δραστηριότητες, θα πρέπει να εξυπηρετούνται συγκοινωνιακά όσον το δυνατόν πληρέστερα και καλύτερα.

Σεξουαλικός τουρισμός

Με τις ρίζες του στο αρχαίο σύμπαν της πορνείας, ο σεξουαλικός τουρισμός²⁵ επεκτείνεται ανάλογα με το ρυθμό αύξησης της τουριστικής παγκοσμιοποίησης. Ο σεξουαλικός τουρισμός επελαύνει σαν χιονοστιβάδα και τείνει να μαζικοποιηθεί. Στην Ταϊλάνδη για παράδειγμα οι νέοι πελάτες είναι νεαροί Δυτικοί σε αναζήτηση περιπετειών και έντονων εμπειριών....

Μπορούμε, πλέον, να χαρτογραφήσουμε, κατά κάποιον τρόπο, τον σεξουαλικό τουρισμό: οι γυναίκες πηγαίνουν στην Γκόα, στην Ινδία, στην Τζαμάικα, στην Γκάμπια, ενώ οι άνδρες προτιμούν τις νοτιοανατολικές ασιατικές χώρες, το Μαρόκο, την Τυνησία, τη Σενεγάλη, τη Δομινικανή Δημοκρατία, την Κούβα, τον Παναμά, το Σουρινάμ, το Μεξικό, χωρίς να ξεχνάμε και τη Βραζιλία, όπου εκτιμάται ότι τουλάχιστον 500.000 παιδιά έχουν καταφύγει στην πορνεία.

Ο μαζικός σεξουαλικός τουρισμός αναπτύσσεται, έτσι, στο σταυροδρόμι των τουριστικών ρευμάτων. Για πολλούς Δυτικούς αποτελεί μία μορφή νέου αποικισμού, προσαρμοσμένου στην εποχή μας.

Χειμερινός τουρισμός

Ο χειμερινός τουρισμός²⁶ αποτελεί σε πολύ μεγάλο ποσοστό τουρισμό αναψυχής ή επαγγελματικό, όχι όμως τουρισμό διακοπών, λόγω της εποχικής διαστάσεως κοινωνικών θεσμών, όπως το σχολικό έτος και οι ετήσιες άδειες από την εργασία.

Συνήθως το τουριστικό χειμερινό πλήθος αποτελείται από συνταξιούχους, από τους αυξανόμενους ποσοτικούς σημασίας χρήστες του σαββατοκύριακου και γενικότερα των βραχείας διάρκειας ταξιδιών αναψυχής και φυσικά από τους πραγματοποιούντες επαγγελματικά ταξίδια.

²⁵ Διαδικτυακή σελίδα: www.anthropos.gr

²⁶ Διαδικτυακή σελίδα: www.yassas.com

Τουρισμός Υγείας

Η προσπάθεια δηλαδή ενός τόπου να προσελκύσει τουρίστες με την ανάπτυξη υπηρεσιών και εγκαταστάσεων υγείας²⁷ παράλληλα και επιπρόσθετα με το κύριο τουριστικό προϊόν, συμβάλλει στην επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου και στην διατήρηση της απασχόλησης σε υψηλά επίπεδα κατά την διάρκεια των χειμερινών μηνών, απευθύνεται δε σε ηλικίες και άτομα υψηλού εισοδηματικού επιπέδου.

Πρόσφατες πανεπιστημιακές μελέτες επισημαίνουν ότι η Ελλάδα διαθέτει τις καλύτερες περιβαλλοντικές και κλιματολογικές συνθήκες για την ανάπτυξη Τουρισμού Υγείας και υποδεικνύουν αρκετές περιοχές της χώρας, που διαθέτουν ήδη μεγάλο μέρος της υποδομής, που απαιτείται όπως ικανό αριθμό κατάλληλων ξενοδοχειακών εγκαταστάσεων (spa-resorts), πανεπιστημιακό νοσοκομείο, ύπαρξη εκπαιδευμένου προσωπικού στην παροχή τέτοιων υπηρεσιών κλπ.

Εκπαιδευτικός Τουρισμός.

Με την πρόσκληση σχολείων για επίσκεψη σε αρχαιολογικούς χώρους, οικοσυστήματα κ.τ.λ.

3.3.1: Η ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΤΟΥ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Τα τελευταία χρόνια εξαιτίας των αρνητικών σχολίων που αποδίδονται στο μαζικό τουρισμό, πολλά κράτη διαμορφώνουν την πολιτική τους προς την ενθάρρυνση πιο ήπιων (εναλλακτικών) μορφών τουρισμού²⁸, αναζητώντας έτσι μια λύση για τα μακροχρόνια προβλήματα που έχουν προκληθεί από την ανεξέλεγκτη τουριστική ανάπτυξη.

Τα κίνητρα του εναλλακτικού τουρίστα και τα καταναλωτικά του πρότυπα, που κατευθύνονται στην αναζήτηση της αυθεντικότητας και στην συναναστροφή του με την παρθένα φύση και τον αυτόχθονα πολιτισμό, περικλείουν ιδιαίτερη σημασία στην

²⁷ Διαδικτυακή σελίδα: www.gpo.gr

²⁸ Διαδικτυακή σελίδα: www.uehr.panteion.gr

προστασία της κοινωνίας, του πολιτισμού και του περιβάλλοντος της περιοχής υποδοχής τουριστών, συνεισφέροντας έτσι στην αειφόρο ανάπτυξη και στη μακροβιότητα των υπάρχοντων πόρων. Ως εκ τούτου, ο εναλλακτικός τουρισμός υποδεικνύει περιορισμούς αναφορικά με τη φέρουσα ικανότητα μιας τουριστικής περιοχής και μπορεί να θεωρηθεί ως τουρισμός μειωμένων αρνητικών επιπτώσεων.

Αυξημένη είναι μέσω του εναλλακτικού τουρισμού η διασύνδεση του τουριστικού τομέα με άλλους τομείς της οικονομίας, π.χ. γεωργία, κτηνοτροφία και χειροτεχνία. Απ' την άλλη, υπάρχει μειωμένη διαρροή χρημάτων από την τοπική οικονομία για λόγους όπως αγορά εισαγόμενων προϊόντων, εξάρτηση από ξένους οργανωτές ταξιδιών και απασχόληση αλλοδαπών στην ντόπια βιομηχανία, δημιουργώντας έτσι υψηλούς οικονομικούς δεσμούς σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο. Όπως χαρακτηριστικά υποστηρίζει ο Gannon (1993) "ντόπιοι επιχειρηματίες μικρών επιχειρήσεων μπορούν, με μέτριες δαπάνες, να συνεισφέρουν αξιοσημείωτα στην οικονομική ανάπτυξη γιατί προμηθεύουν μικρότερες αγορές, αξιώνουν σχετικά μικρά κεφάλαια, χρησιμοποιούν ντόπιους πλουτοπαραγωγικούς πόρους και ακατέργαστα υλικά και δεν απαιτούν δαπανηρή και εξεζητημένη υποδομή" (σ.54). Οι επενδύσεις μικρής κλίμακας που προωθούνται διαμέσου του εναλλακτικού τουρισμού διατηρούν τον έλεγχο της τουριστικής ανάπτυξης από τους ντόπιους κατοίκους και εξασφαλίζουν αυξημένα οικονομικά οφέλη. Ταυτόχρονα, οι μικρής κλίμακας επιχειρήσεις μπορούν να ενσωματωθούν με μεγαλύτερη ευκολία στο υπάρχον κοινωνικο-πολιτιστικό και οικονομικό περιβάλλον της κοινότητας, βοηθώντας πιο αποτελεσματικά την αειφόρο ανάπτυξη ενός προορισμού.

Επιτυγχάνοντας ενδογενή τουριστική ανάπτυξη μέσω της συμμετοχής του ντόπιου κοινωνικού συνόλου στην αναπτυξιακή διαδικασία, οι κάτοικοι μιας περιοχής έχουν τη δυνατότητα να προσδιορίσουν τη ζωή τους, σε μια κοινωνία που θέλουν να ζήσουν, διαμορφώνοντας τον τρόπο που θέλουν να την «πωλήσουν». Η αποδοχή από τους ντόπιους κατοίκους της τουριστικής ανάπτυξης θεωρείται σημαντική για την μακροχρόνια επιτυχία του τουρισμού, γιατί εάν οι τουρίστες δεν είναι ευπρόσδεκτοι και υπάρχει ένα είδος εχθρικότητας απέναντί τους οι αφίξεις τους θα μειωθούν. Συνεπώς, η συμπεριφορά των ντόπιων κατοίκων προς τους εισερχόμενους τουρίστες αποτελεί ένα από τους καθοριστικούς παράγοντες στην επιτυχία της τουριστικής βιομηχανίας μιας περιοχής.

Παρόλο που πολλές φορές ο τουρισμός κατηγορείται για υπανάπτυξη και ερήμωση ορισμένων περιοχών της περιφέρειας λόγω της μετανάστευσης του οικονομικά ενεργού πληθυσμού τους στα αστικά κέντρα, ο εναλλακτικός τουρισμός μπορεί να μειώσει αισθητά το πρόβλημα της υπανάπτυξης αφού προσελκύει τουρίστες σε αγροτικές και απομονωμένες περιοχές, αποτρέποντας, μέσω της δημιουργίας νέων θέσεων εργασίας, τη μετανάστευση των ντόπιων κατοίκων, και ιδιαίτερα της νέας γενιάς, στα μεγάλα αστικά κέντρα.

Τέλος, διαμέσου της ανάπτυξης του εναλλακτικού τουρισμού τα τουριστικά οφέλη και οι ζημιές διανέμονται πιο ισάξια μέσα στην τοπική κοινωνία, επιτρέποντας έτσι ένα μεγαλύτερο μέρος του ντόπιου πληθυσμού να ωφελείται από την αναπτυξιακή διαδικασία, αντί να λαμβάνει μόνο το φορτίο των ζημιών. Όμως γεννάται το ερώτημα:

Μπορεί η ανάπτυξη μιας τουριστικής περιοχής να ξεκινήσει και να ολοκληρωθεί εσωτερικά της κοινότητας υποδοχής τουριστών, όπως επιτάσσει ο εναλλακτικός τουρισμός ή κάτι τέτοιο δεν είναι εφικτό;

Η απάντηση σ' αυτό το ερώτημα είναι διφορούμενη. Σε πολλές αναπτυσσόμενες χώρες, π.χ. κράτη της Αφρικής και νησιά της Καραϊβικής, η απάντηση φαίνεται να είναι αρνητική, λόγω του χαμηλού δείκτη συμμετοχής του ντόπιου πληθυσμού σε επιχειρηματικές δραστηριότητες, τις μειωμένες δυνατότητες παραγωγής καταναλωτικών αγαθών, των ανεπαρκών κεφαλαίων για επενδύσεις και την έλλειψη ντόπιου εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού. Επομένως, στις περιπτώσεις που η ενδογενής τουριστική ανάπτυξη δεν είναι δυνατή, οι κυβερνήσεις πρέπει να καταβάλλουν προσπάθειες για να διατηρηθεί ο μεγαλύτερος έλεγχος της ανάπτυξης από τον ντόπιο πληθυσμό, επιχειρώντας να αυξήσουν τη συμμετοχή της ντόπιας κοινωνίας στην αναπτυξιακή διαδικασία, π.χ. με τη χορήγηση κινήτρων για επενδύσεις σε τοπικούς επιχειρηματίες και με νομοθεσία που να αυξάνει τις ευκαιρίες για εργασία των ντόπιων κατοίκων. Εναλλακτικά, εάν ο προορισμός έχει τη δυνατότητα και τους οικονομικούς πόρους για ενδογενή ανάπτυξη, η κυβέρνηση πρέπει να ενθαρρύνει τους ντόπιους κατοίκους να επενδύσουν στην τουριστική βιομηχανία και να προσπαθήσουν να αξιοποιήσουν λογικά τους διαθέσιμους κοινωνικο-πολιτιστικούς και περιβαλλοντολογικούς πόρους.

3.4: ΜΑΖΙΚΟΣ ΕΝΑΝΤΙ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Από την παραπάνω ανασκόπηση κατανοούμε ότι ο εναλλακτικός τουρισμός θεωρείται ως διαμετρικά αντίθετος του μαζικού, με τον εναλλακτικό να εμφανίζεται ως καλός και ο μαζικός ως κακός (Lane 1989, 1993, Pearce 1992). Όπως έχουν αποκαλύψει πολλοί μελετητές, (π.χ. Andriotis 2000, EC 1993, Romeril 1985, Vanhove 1997), η πλειοψηφία των αρνητικών συνεπειών της τουριστικής ανάπτυξης προκύπτει από το μαζικό τουρισμό, για το λόγο ότι συγκεντρώνει μεγάλο αριθμό τουριστών, απαιτεί επενδύσεις μεγάλης κλίμακας και λιγότερη συμμετοχή της ντόπιας κοινωνίας στην αναπτυξιακή διαδικασία (Andriotis 2002a, Doggart & Doggart 1996, Faulkner 1998). Οι αρνητικές επιπτώσεις του μαζικού τουρισμού είναι πιο έκδηλες για τους τουριστικούς προορισμούς, γιατί ο μαζικός τουρισμός χαρακτηρίζεται από συγκέντρωση υποδομής και τουριστών στο χρόνο και στον τόπο, εμφανιζόμενοι με λιγότερη ευαισθησία στους εγχώριους πλουτοπαραγωγικούς πόρους εξ' αιτίας του εντατικού τύπου τουριστικής ανάπτυξης και της συμπεριφοράς των τουριστών που προσελκύονται από φθηνές αγοραστικές επιλογές (Coccosis 1996, Coccosis & Papatouris 1996, Pearce 1989).

Ο Πίνακας 1 επιχειρεί μία συνοπτική παρουσίαση των διαφοροποιητικών χαρακτηριστικών του μαζικού (ή με άλλα λόγια σκληρού) τουρισμού και του εναλλακτικού (ήπιου) τουρισμού, αναφορικά με τις γενικές του έννοιες, τις τουριστικές αναπτυξιακές στρατηγικές που υιοθετούνται, το πλαίσιο λογικής που ακολουθείται και τις διαθέσεις του τουρίστα.²⁹

²⁹ Διαδικτυακή σελίδα: www.uehr.panteion.gr

Πίνακας 1: Διαφορές σκληρών έναντι ήπιων μορφών τουρισμού

Σκληρός Τουρισμός	Α. Γενικές έννοιες	Ήπιος Τουρισμός
Απερίσκεπτος		Συνετός
Απεχθής		Αμυντικός
Επιθετικός		Επιφυλακτικός
Γρήγορος/Ορμητικός		Αργός/Στοχαστικός
Υψηλών ρυθμών		Χαμηλών ρυθμών
Ανεξέλεγκτος		Ελεγχόμενος
Ασυντόνιστος		Συντονισμένος
Υπερβολικός		Μετριοπαθής
Βραχυπρόθεσμος		Μακροπρόθεσμος
Ειδικού ενδιαφέροντος		Γενικού ενδιαφέροντος
Εξωτερικά ελεγχόμενος		Ελεγχόμενος από τους ντόπιους
Μικρής αντοχής		Μεγάλης αντοχής
Ευαίσθητος στην τιμή		Ευαίσθητος στην αξία
Ποσοτικός		Ποιοτικός
Αυξανόμενος		Αναπτυσσόμενος
	<u>B. Τουριστικές Αναπτυξιακές Στρατηγικές</u>	
1. Ανάπτυξη χωρίς σχεδιασμό		Σχεδιασμός πριν από την ανάπτυξη
2. Θεώρηση στις αναπτυξιακές μελέτες		Θεώρηση στην νοοτροπία
3. Κάθε κοινότητα σχεδιάζει για τον εαυτό της		Κεντρικός σχεδιασμός για μεγάλες περιοχές
4. Άναρχη ανάπτυξη		Συγκέντρωση της ανάπτυξης σε ορισμένες περιοχές
5. Τυχαία και διάσπαρτη ανέγερση οικοδομημάτων		Συντήρηση του εδάφους, συγκεντρωτική ανέγερση οικοδομών, διατήρηση ελεύθερου χώρου
6. Εντατική εκμετάλλευση της ιδιαίτερης αξίας των τοποθεσιών		Σεβασμός στην ιδιαίτερη αξία της κάθε τοποθεσίας
7. Ανέγερση αυξανόμενου αριθμού κτιρίων		Εκμετάλλευση και βελτίωση των κτιρίων που ήδη υπάρχουν
8. Κατασκευές για αόριστη ζήτηση		Καθορισμός ορίων για εξάπλωση
9. Ανάπτυξη τουρισμού σε όλες τις περιοχές		Ανάπτυξη τουρισμού μόνο σε κατάλληλες περιοχές και όπου υπάρχει διαθέσιμος ντόπιος πληθυσμός
10. Ανάθεση της τουριστικής ανάπτυξης σε εξωγενείς παράγοντες		Ευκαιρίες για λήψη αποφάσεων και συμμετοχή του τοπικού πληθυσμού
11. Χρησιμοποίηση όλου του διαθέσιμου εργατικού δυναμικού (συμπεριλαμβανομένου και των αλλοδαπών)		Ανάπτυξη σχεδιασμένη σύμφωνα με τις δυνατότητες της περιοχής για τουρισμό τοπικά ελεγχόμενο
12. Θεώρηση στα οικονομικά προτερήματα		Αποτίμηση όλων των οικονομικών, οικολογικών και κοινωνικών προτερημάτων και μειονεκτημάτων
13. Θεώρηση του αγροτικού πληθυσμού μόνο ως κτηματίες και εργατικό δυναμικό		Διατήρηση και ενθάρρυνση της γεωργίας
14. Εγκατάλειψη των ζημιών στην κοινωνία		Οι ζημιές πληρώνονται από το δράστη
15. Ευμενή αντιμετώπιση στην ιδιωτική μεταφορά		Ενθάρρυνση της ντόπιας μεταφοράς

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

«ΑΕΙΦΟΡΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ»

4.1: Η ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΑΕΙΦΟΡΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Στην έννοια του Αειφορικού Τουρισμού³⁰ περιλαμβάνεται και η κοινωνική ευθύνη, δηλαδή, μια σημαντική δέσμευση απέναντι στη φύση και τη συμμετοχή της τοπικής κοινωνίας σε οποιαδήποτε τουριστική επέμβαση ή ανάπτυξη. Ο αειφορικός τουρισμός ορίζεται από τον Παγκόσμιο Οργανισμό Τουρισμού (WTO), το Συμβούλιο Τουρισμού (WTTC) και το Συμβούλιο Γης ως:

"Η Ανάπτυξη Αειφορικού Τουρισμού ικανοποιεί τις ανάγκες των τωρινών τουριστών και των περιοχών που τους φιλοξενούν και παράλληλα προστατεύει και ενισχύει τις ευκαιρίες για το μέλλον. Θεωρείται ότι η ανάπτυξη αυτή οδηγεί στη διαχείριση όλων των πόρων με τέτοιο τρόπο, ώστε να είναι δυνατό να εκπληρώνονται οι οικονομικές, κοινωνικές και αισθητικές ανάγκες, ενώ παράλληλα να διατηρείται η πολιτιστική ακεραιότητα, οι ουσιώδεις οικολογικές διαδικασίες, η βιολογική ποικιλότητα και τα συστήματα υποστήριξης της ζωής. Τα προϊόντα αειφορικού τουρισμού είναι προϊόντα που λειτουργούν σε αρμονία με το τοπικό περιβάλλον, την κοινωνία και τους πολιτισμούς, έτσι ώστε αυτά να καρπώνονται όλα τα οφέλη και να μην αποτελούν θύματα τουριστικής ανάπτυξης".

Οι όροι Υπεύθυνος Τουρισμός, Ήπιος Τουρισμός, Τουρισμός Ελάχιστων Επιπτώσεων και Εναλλακτικός Τουρισμός, έχουν μια παρόμοια σημασία με αυτή του Αειφορικού Τουρισμού.

Μερικοί παράγοντες μπορούν να θεωρηθούν ως "οδηγοί", που ωθούν την τουριστική βιομηχανία προς μια προσέγγιση αειφορικής ανάπτυξης.

Αυτοί είναι:

- Σταδιακή αύξηση της πίεσης για ρυθμίσεις.

³⁰ Διαδικτυακή σελίδα www.netcoast.nl/coastlearn

- Αύξηση της ευαισθητοποίησης για την εξοικονόμηση κόστους που προέρχεται από την κατανάλωση ευαίσθητων πόρων.
- Οι επαγγελματίες του τουριστικού τομέα και οι πράκτορες αναγνωρίζουν ότι η περιβαλλοντική ποιότητα είναι ουσιώδης για ένα ανταγωνιστικό προϊόν.
- Η αντίληψη κυβερνήσεων και πρακτόρων ότι η τουριστική ανάπτυξη μπορεί να ασκήσει αρνητική επίδραση στο περιβάλλον.
- Η αύξηση της ευαισθητοποίησης των κοινωνιών σχετικά με τη δυνατότητά τους

4.2: ΑΕΙΦΟΡΙΚΟΣ ΠΑΡΑΚΤΙΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ο παράκτιος τουρισμός θεωρείται ότι αποτελεί μία από τις πιο ταχέως αναπτυσσόμενες περιοχές του σημερινού τουρισμού, καθώς προσφέρει την αμμουδιά, τη θάλασσα και τον ήλιο. Προκειμένου να δημιουργηθούν ασφαλή, σταθερά και ελκυστικά παράκτια περιβάλλοντα με καθαρά νερά και υγιή παράκτια ενδιαίτηματα, είναι απαραίτητο να αναπτυχθεί ένας καλά διαχειριζόμενος αειφορικός παράκτιος τουρισμός. Η Ολοκληρωμένη Διαχείριση της Παράκτιας Ζώνης αποτελεί την καλύτερη διαθέσιμη προσέγγιση για την επίτευξη αυτού του σκοπού.

Ο Αειφορικός Παράκτιος Τουρισμός³¹ προϋποθέτει ότι υπάρχουν τα ακόλουθα:

- Αειφορικές πρακτικές παράκτιας διαχείρισης.
- Καθαρό νερό, αέρας και υγιή παράκτια οικοσυστήματα.
- Ασφαλές και σίγουρο αναψυχικό περιβάλλον μέσα από τη διαχείριση των παράκτιων απειλών, όπως της διάβρωσης, των καταιγίδων και των πλημμυρών. Η παροχή επαρκών μέτρων ασφάλειας για τα πλεούμενα, τους κολυμβητές και για λοιπούς χρήστες του νερού.
- Προσπάθειες αποκατάστασης της παραλίας με σκοπό τη διατήρηση της αναψυχικής και ελκυστικής αξίας των ακτών.

Δυναμικές πολιτικές για την προστασία της άγριας ζωής και των ενδιαιτημάτων

³¹ Διαδικτυακή σελίδα www.netcoast.nl/coastlearn

4.3: ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΕΙΦΟΡΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Από τα μέσα του '90, η αειφορική ανάπτυξη του τουρισμού θεωρείται θέμα προτεραιότητας για θεσμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Στο πλαίσιο Ανακοίνωσης με τίτλο "Συνεργασία μεταξύ μας για το μέλλον του Ευρωπαϊκού τουρισμού", η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρότεινε την περαιτέρω "προώθηση της αειφορικής ανάπτυξης των τουριστικών δραστηριοτήτων στην Ευρώπη μέσα από τον καθορισμό και την εφαρμογή της Ατζέντα 21". Αυτό το ζήτημα υποστηρίχθηκε σθεναρά και από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και την Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και την Επιτροπή των Περιφερειών.

Η πρόσφατη Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής με τίτλο "Βασικοί προσανατολισμοί για την αειφορία του Ευρωπαϊκού τουρισμού" προτείνει περισσότερα μέτρα για την ενδυνάμωση της συνεισφοράς της Ένωσης στην αειφορία του Ευρωπαϊκού τουρισμού. Επιπλέον, ο αειφορικός τουρισμός μπορεί να ωφεληθεί ιδιαίτερος από τις προσεγγίσεις και τα όργανα που περιγράφηκαν στην Ανακοίνωση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής πάνω σε θέματα περιβαλλοντικής ολοκλήρωσης με την οικονομική πολιτική.

Παράδειγμα αποτελεί η Στρατηγική της Ευρωπαϊκής Κοινότητας για τη Βιοποικιλότητα που περιλαμβάνει οδηγίες σχετικές με το θέμα της ανάπτυξης αειφορικού τουρισμού μέσα στις προστατευόμενες περιοχές και με χαμηλό αντίκτυπο στις προστατευόμενες περιοχές του Ευρωπαϊκού Οικολογικού Δικτύου Natura 2000.

Τέλος, το Λευκό Βιβλίο σχετικά με την "Ευρωπαϊκή πολιτική μεταφορών για το 2010: «καιρός για αποφάσεις» και οι πολιτικές της ΕΕ για τη διαχείριση του νερού και των αποβλήτων που επηρεάζουν άμεσα τον τομέα του τουρισμού, μπορούν να βοηθήσουν στην προώθηση της αειφορίας του τουρισμού.³²

³² Διαδικτυακή σελίδα www.netcoast.nl/coastlearn

4.3.1: ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΕΙΦΟΡΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΠΑΡΑΚΤΙΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Μια σειρά μέτρων προωθήθηκε σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης προκειμένου να ενθαρρυνθούν οι προσπάθειες για αειφορικό τουρισμό. Αυτά τα μέτρα σχετίζονται κυρίως με ρυθμίσεις για μια πιο ευρεία περιβαλλοντική διαχείριση της παράκτιας ζώνης, με χρηματοδοτικά μέσα και με καθοδήγηση

Η στρατηγική της Ευρωπαϊκής Κοινότητας για την Ολοκληρωμένη Διαχείριση της Παράκτιας Ζώνης (ΟΔΠΖ) και η σχετική Σύσταση, που περιγράφει τον τρόπο προώθησης της ΟΔΠΖ, σχετίζονται ιδιαίτερα με τουριστικές δραστηριότητες και προορισμούς. Είχε ζητηθεί από τα Κράτη Μέλη να αναπτύξουν έως την άνοιξη 2006, εθνικές στρατηγικές ΟΔΠΖ που θα πρέπει να περιλαμβάνουν επίσης τουριστικές δραστηριότητες.³³

4.4: ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΑΠΟ ΜΗ ΑΕΙΦΟΡΙΚΟ ΠΑΡΑΚΤΙΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟ³⁴

4.4.1: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ – ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

Περιβαλλοντικές επιπτώσεις

Ο τουρισμός μπορεί να ασκήσει μεγάλη πίεση στους τοπικούς πόρους, για παράδειγμα την ενέργεια, την τροφή, το έδαφος και το νερό, η διάθεση των οποίων μπορεί ήδη να είναι λιγοστή. Σύμφωνα με την Τρίτη Αξιολόγηση του περιβάλλοντος της Ευρώπης (Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος, 2003), οι άμεσες επιπτώσεις του τουρισμού στους ανθρώπους και στο περιβάλλον των τουριστικών προορισμών, εξαρτώνται σε μεγάλο βαθμό από τη συγκέντρωση τουριστών σε τόπο και χρόνο (εποχικότητα).

Αυτές προκύπτουν από:

1. Εντατική χρήση νερού και εδάφους από τουριστικές και αναψυχικές εγκαταστάσεις.

³³ Διαδικτυακή σελίδα www.netcoast.nl/coastlearn

³⁴ Διαδικτυακή σελίδα www.netcoast.nl/coastlearn

2. Τη διανομή και τη χρήση ενέργειας.
3. Αλλαγές του τοπίου που οφείλονται στην κατασκευή υποδομών, κτιρίων και εγκαταστάσεων.
4. Την ατμοσφαιρική ρύπανση και τα απόβλητα.
5. Τη συμπίεση και τη στεγάνωση των εδαφών (ζημία και καταστροφή βλάστησης)..
6. Όχληση και διατάραξη της πανίδας και της τοπικής κοινωνίας (για παράδειγμα, από θόρυβο)..

Ο αυξανόμενος αριθμός τουριστών που επισκέπτονται ευαίσθητες φυσικές περιοχές μπορεί, επίσης, να θέσει σε κίνδυνο τη διατήρηση της φύσης. Πολλές αντιπαραθέσεις μπορεί, τέλος, να προκύψουν ανάμεσα στην τουριστική ανάπτυξη και σε άλλους τομείς όπως η γεωργία και η υλοτομία.

Επιπτώσεις στη Βιοποικιλότητα

Ο τουρισμός είναι δυνατό να προκαλέσει απώλειες στη βιοποικιλότητα με ποικίλους τρόπους, π.χ. μέσω ανταγωνισμού με την άγρια φύση για το ενδιαίτημα και τους φυσικούς πόρους. Πιο συγκεκριμένα, οι αρνητικές επιπτώσεις στη βιοποικιλότητα μπορεί να προκληθούν από ποικίλους παράγοντες

Πιέσεις στους υδάτινους πόρους

Το νερό, και ειδικά το γλυκό νερό αποτελεί έναν από τους πιο κρίσιμους φυσικούς πόρους. Η τουριστική βιομηχανία γενικά εκμεταλλεύεται υπερβολικά τους υδάτινους πόρους προς όφελος των ξενοδοχείων, αλλά και για την προσωπική χρήση νερού από τους τουρίστες. Αυτό μπορεί να οδηγήσει σε ελλείψεις ύδατος και υποβάθμιση των υδάτινων αποθεμάτων, καθώς επίσης και στην παραγωγή ενός μεγαλύτερου όγκου υγρών αποβλήτων.

Υποβάθμιση εκτάσεων

Οι φυσικοί πόροι, ανανεώσιμοι και μη, διατρέχουν άμεσο κίνδυνο από την κατασκευή τουριστικών εγκαταστάσεων, δρόμων και αεροδρομίων. Ο κίνδυνος αυτός οφείλεται στη χρήση εκτάσεων για δημιουργία καταλυμάτων, για άλλες παροχές υποδομών και για τη χρήση οικοδομικών υλικών (εξόρυξη άμμου!). Τα δάση

υφίστανται συχνά τα αρνητικά αποτελέσματα του τουρισμού με τη μορφή της αποψίλωσης που γίνεται για συλλογή καυσόξυλων και για καθαρισμό εκτάσεων.

Ατμοσφαιρική ρύπανση και θόρυβος

Η οδική, αεροπορική και σιδηροδρομική μεταφορά συνεχώς αυξάνουν, μαζί με τον ανερχόμενο αριθμό τουριστών και τη μεγαλύτερη κινητικότητά τους. Ο τουρισμός αυτή τη στιγμή αφορά το 60% των αεροπορικών ταξιδιών και γι' αυτόν το λόγο είναι υπεύθυνος για σημαντικό ποσοστό αέριων εκπομπών όπως το διοξείδιο του άνθρακα (CO₂). Οι εκπομπές που οφείλονται σε μεταφορές και οι εκπομπές από χρήση παραγωγής ενέργειας συνδέονται με την όξινη βροχή, την παγκόσμια αύξηση θερμοκρασίας και την τοπική ατμοσφαιρική ρύπανση.

Η ηχορύπανση από αεροπλάνα, αυτοκίνητα, μοτοσυκλέτες, λεωφορεία, καθώς επίσης και από οχήματα αναψυχής όπως μηχανοκίνητα οχήματα χιονιού και θαλάσσης, αποτελούν ένα συνεχώς αυξανόμενο πρόβλημα του τουρισμού που συνεπάγεται εκνευρισμό, άγχος και ακόμη και απώλεια ακοής.

Χρησιμοποίηση ενέργειας

Τα ξενοδοχεία αποτελούν μεγάλους καταναλωτές νερού. Ένας τουρίστας που διαμένει σε ένα ξενοδοχείο χρησιμοποιεί κατά μέσο όρο 1/3 περισσότερο νερό ημερησίως από ότι ένας ντόπιος κάτοικος. Η κατανάλωση ενέργειας ανά τετραγωνικό μέτρο ημερησίως από ένα ξενοδοχείο χαμηλής κατηγορίας είναι 157 kWh (380 kWh σε ένα ξενοδοχείο τεσσάρων αστέρων) (EEA, 2003). Εντούτοις, η υποδομή δεν έχει σχεδιαστεί έτσι ώστε να αντιμετωπίζει τις περιόδους αιχμής. Μερικές επιχειρήσεις τουρισμού ξεκινούν την εφαρμογή μέτρων ενεργειακής αποδοτικότητας, όπως, για παράδειγμα, ξενοδοχεία στο Ηνωμένο Βασίλειο "έσωσαν" το καθένα πάνω από 9.000 τόνους διοξειδίου του άνθρακα ανά έτος, μεταξύ 1997 και 1999.

Ρύπανση νερού

Η κατασκευή ξενοδοχείων, αναψυχικών και άλλων εγκαταστάσεων συχνά προκαλεί αυξημένη πίεση στις εγκαταστάσεις επεξεργασίας αποβλήτων, ειδικότερα για το λόγο ότι πολλοί προορισμοί έχουν αρκετές φορές περισσότερους κατοίκους κατά την υψηλή τουριστική περίοδο από ότι κατά τη χαμηλή. Οι εγκαταστάσεις επεξεργασίας

υγρών αποβλήτων συχνά είναι σχεδιασμένες έτσι ώστε να μην ανταποκρίνονται στη δραματική αύξηση του όγκου των υγρών αποβλήτων κατά την υψηλή τουριστική περίοδο. Τα υγρά απόβλητα έχουν ρυπάνει θάλασσες και λίμνες που περιβάλλουν τουριστικούς πόλους έλξης και έχουν καταστρέψει τη χλωρίδα και την πανίδα. Τα λύματα προκαλούν σοβαρή ζημία σε κοραλλιογενείς υφάλους, καθώς επιφέρουν την υψηλή ανάπτυξη της βιομάζας των μικροφυκών ("άνθηση" φυτοπλαγκτού) και προκαλούν ανοξικές συνθήκες (δηλαδή μειωμένο οξυγόνο). Στα υδατικά οικοσυστήματα, χαμηλό ποσοστό οξυγόνου σημαίνει μια συγκέντρωση λιγότερο των 2-3 mg οξυγόνου ανά λίτρο νερού (mg/l). Τα άμεσα αποτελέσματα της ανοξίας είναι θανατώσεις ψαριών που όχι μόνο μειώνουν πολύτιμα αποθέματα ψαριών και καταστρέφουν το οικοσύστημα, αλλά επίσης είναι δυσάρεστες για την τοπική κοινωνία και μπορεί να βλάψουν τον τοπικό τουρισμό. Οι ανοξικές συνθήκες αποτελούν πρωτίτως ένα πρόβλημα των εκβολών και των παράκτιων νερών, αν και μπορεί να αποτελέσει πρόβλημα και για τις λίμνες γλυκού νερού. Από την άλλη, όμως, η "άνθηση" του φυτοπλαγκτού" υπό αυτήν τη μορφή αντιπροσωπεύει επίσης ένα μεγάλο πρόβλημα. Ο ωκεανός παίρνει ένα κόκκινο ή πράσινο χρώμα (ανάλογα με το είδος του φυτοπλαγκτού) και είναι δυσάρεστη η θέα του ωκεανού με αυτό το χρώμα, ενώ από την άλλη δεν επιτρέπεται η κολύμβηση στους τουρίστες και στους ντόπιους κατοίκους. Οι αλλαγές στην αλατότητα και ιζηματογένεσης μπορεί να έχουν ευρείας κλίμακας επιπτώσεις στα παράκτια περιβάλλοντα. Η ρύπανση από τα λύματα μπορεί, επίσης, να απειλήσει την υγεία ανθρώπων και ζώων.

Αισθητική υποβάθμιση

Σε κάποιες περιοχές, ο συμβατικός τουρισμός έχει αποδοκιμασθεί, γιατί απέτυχε να ενσωματώσει τις υποδομές της στα φυσικά γνωρίσματα της περιοχής και στην γηγενή αρχιτεκτονική του προορισμού. Τα μεγάλα θέρετρα δεσπόζουν και φαίνονται ότι δεν έχουν θέση σε κανένα φυσικό περιβάλλον και δεν εναρμονίζονται με τον δομικό σχεδιασμό της περιοχής. Σε περιοχές όπου σημειώνονται υψηλές συγκεντρώσεις τουριστικών δραστηριοτήτων και ελκυστικά φυσικά γνωρίσματα, η απόθεση αποβλήτων αποτελεί ένα σοβαρό πρόβλημα. Η ανάρμοστη απόθεση μπορεί να αποτελέσει μεγάλο κίνδυνο για το φυσικό περιβάλλον. Τα στερεά απόβλητα και η ρύπανση μπορεί να υποβαθμίσουν τη φυσική εμφάνιση του νερού και της

Αλλαγή στην τοπική ταυτότητα και τις αξίες

Οι τυπικές μορφές τουρισμού μπορούν να προκαλέσουν αλλαγή ή απώλεια της τοπικής ταυτότητας και των αξιών, γεγονός που οφείλεται σε αρκετές σχετιζόμενες επιδράσεις που εξηγούνται παρακάτω:

- **Εμπορευματοποίηση των τοπικών πολιτιστικών αξιών**

Ο τουρισμός μπορεί να μετατρέψει τον τοπικό πολιτισμό σε προϊόντα, στην περίπτωση που μειωθούν οι θρησκευτικές παραδόσεις, τα τοπικά έθιμα και οι γιορτές προκειμένου να προσαρμοστούν στις προσδοκίες των τουριστών και καταλήγοντας έτσι σε αυτό που ονομάζεται "αναδημιουργημένη εθνολογία".

- **Τυποποίηση**

Οι διάφοροι προορισμοί κινδυνεύουν να τυποποιηθούν μέσα στην όλη διαδικασία ικανοποίησης των τουριστικών επιθυμιών: ενώ από τη μια πλευρά το τοπίο, τα καταλύματα, το φαγητό, τα ποτά κ.λπ. θα πρέπει να ικανοποιούν την επιθυμία των τουριστών για κάτι καινούριο και άγνωστο σε αυτούς, από την άλλη ταυτόχρονα θα πρέπει να μην είναι τόσο καινούρια ή παράξενα, διότι λίγοι είναι οι τουρίστες που πραγματικά ψάχνουν για εντελώς καινούρια πράγματα.

- **Προσαρμογή στις τουριστικές απαιτήσεις**

Οι τουρίστες επιθυμούν αναμνηστικά δώρα, καλλιτεχνικές δημιουργίες, πολιτιστικές εκδηλώσεις. Σε πολλούς τουριστικούς προορισμούς, οι βιοτέχνες έχουν ανταποκριθεί στην αυξανόμενη ζήτηση και έχουν αλλάξει το σχεδιασμό των προϊόντων τους, προκειμένου αυτά να συμφωνούν περισσότερο με τις προτιμήσεις των καταναλωτών. Το ενδιαφέρον που παρουσιάζεται από τους τουρίστες μπορεί να συμβάλει με την έννοια της ατομικής αξίας των καλλιτεχνών και να βοηθήσει στη διαφύλαξη της πολιτιστικής παράδοσης. Η πολιτιστική διάβρωση μπορεί να παρουσιαστεί κατά τη διαδικασία εμπορευματοποίησης των πολιτιστικών αγαθών.

Πολιτιστικές αντιθέσεις

Λόγω του γεγονότος ότι ο τουρισμός αφορά τη μετακίνηση ανθρώπων σε διαφορετικές γεωγραφικές τοποθεσίες και την καλλιέργεια κοινωνικών σχέσεων ανάμεσα σε άτομα τα οποία διαφορετικά δεν θα συναντιόνταν, μπορεί να

παρουσιαστούν πολιτιστικές αντιθέσεις ως αποτέλεσμα των διαφορών που διακρίνουν τους πολιτισμούς, τις εθνικές και θρησκευτικές ομάδες, τις αξίες, τον τρόπο ζωής, τις γλώσσες και τα επίπεδα ευημερίας. Η συμπεριφορά των τοπικών κατοίκων απέναντι στην τουριστική ανάπτυξη μπορεί να παρουσιαστεί μέσα από τα στάδια της ευφορίας όπου οι επισκέπτες είναι ιδιαίτερα καλοδεχούμενοι, της απάθειας, της ενόχλησης και πιθανώς του ανταγωνισμού όταν αρχίζει να αναπτύσσεται αντιτουριστική συμπεριφορά ανάμεσα στους τοπικούς.

Οι πολιτιστικές διαφωνίες είναι πιθανό να προκύψουν επιπλέον λόγω:

- **Οικονομικής ανισότητας** - ανάμεσα στους τοπικούς και τους τουρίστες, οι οποίοι ξοδεύουν περισσότερα από όσα συνήθως ξοδεύουν στην πατρίδα τους.
- **Ενόχλησης που οφείλεται στην τουριστική συμπεριφορά** - Οι τουρίστες συχνά από άγνοια ή απροσεξία, δεν εκτιμούν τα τοπικά έθιμα και τις ηθικές αξίες. Ένα τέτοιο παράδειγμα αποτελεί η περίπτωση της Καταλονίας. Η Καταλονία αποτελούσε ανέκαθεν μια παγκόσμια δύναμη στην τουριστική βιομηχανία. Εντούτοις, προώθησε ένα είδος τουρισμού βασισμένο στον ήλιο, τη διασκέδαση και τα ποτά. Το είδος των ανθρώπων που επισκέπτονται τη χώρα αποζητούν μόνο αυτά τα στερεότυπα και δεν ενδιαφέρονται για τις τοπικές αξίες. Αυτοί είναι άνθρωποι οι οποίοι στη χώρα τους δεν θα φώναζαν ποτέ μέσα στο δρόμο, δεν θα έπιναν αλκοόλ όλη μέρα ή δεν θα έσπαγαν όλες τις βιτρίνες καταστημάτων που θα έβρισκαν στο δρόμο της επιστροφής προς το "σπίτι".
- **Τριβής στα επίπεδα εργασίας** - λόγω έλλειψης επαγγελματικής κατάρτισης, πολλές χαμηλόμισθες τουριστικές εργασίες απευθύνονται στην τοπική κοινωνία, ενώ οι υψηλόμισθες και υψηλού γοήτρου διευθυντικές θέσεις πηγαίνουν στους αλλοδαπούς ή στους "αστικοποιημένους" υπηκόους.

Φυσικές επιρροές που προκαλούν κοινωνικό άγχος

Οι φυσικές επιρροές που ασκεί ο αυξανόμενος τουρισμός σε έναν προορισμό μπορεί να προκαλέσουν κοινωνικό άγχος, καθώς επηρεάζουν την τοπική κοινωνία.

Τα κοινωνικό -πολιτιστικά μειονεκτήματα περιλαμβάνουν:

- **Πολιτιστική υποβάθμιση**, ζημία στην πολιτιστική κληρονομιά μπορεί να προκύψει από βανδαλισμούς, ρύπανση, μικροβανδαλισμούς και παράνομη αφαίρεση στοιχείων πολιτιστικής κληρονομιάς, ή με αλλαγή του ιστορικού τοπίου που περιβάλλει την περιοχή.
- **Αντιπαραθέσεις σχετικές με τη χρήση των πόρων**, όπως ανταγωνισμός ανάμεσα στον τουρισμό και στους τοπικούς πληθυσμούς για τη χρήση των πρωταρχικών πόρων όπως νερού και ενέργειας, κυρίως λόγω των λιγιστών τους αποθεμάτων.
- **Αντιπαραθέσεις με παραδοσιακές χρήσεις γης** μπορεί επίσης να προκύψουν σε παράκτιες περιοχές, όταν η κατασκευή ξενοδοχείων και τουριστικών υποδομών στην ακτογραμμή αποκόπτει την πρόσβαση των τοπικών σε μέρη όπου επιτρέπεται το παραδοσιακό ψάρεμα, καθώς και την οποιαδήποτε αναψυχική χρήση των περιοχών.

Εγκληματικότητα

Το ποσοστό εγκληματικότητας τυπικά αυξάνεται με την αύξηση και την αστικοποίηση μιας περιοχής. Η αύξηση του μαζικού τουρισμού συνοδεύεται συχνά από αυξημένη εγκληματικότητα. Η παρουσία ενός μεγάλου αριθμού τουριστών που διαθέτουν για ξόδεμα πολλά λεφτά και συχνά κουβαλούν τιμαλφή όπως κάμερες και κοσμήματα, έλκει περισσότερο τους εγκληματίες και συνεπάγεται δραστηριότητες, όπως ληστείες ή εμπόριο ναρκωτικών. Επιπλέον, αν και ο τουρισμός δεν είναι η αιτία για σεξουαλική εκμετάλλευση, παρόλα αυτά παρέχει εύκολη πρόσβαση σε αυτήν.

Υποβαθμισμένοι όροι εργασίας και απασχόλησης

Μελέτες δείχνουν πως αρκετές θέσεις εργασίας στον τουριστικό τομέα χαρακτηρίζονται από ανεπαρκείς όρους εργασίας και απασχόλησης: πολλές ώρες εργασίας, ασταθής απασχόληση, χαμηλοί μισθοί, ανεπαρκής κατάρτιση και ελάχιστες προοπτικές για περαιτέρω ανέλιξη (www.ilo.org). Επιπρόσθετα, οι πρόσφατες εξελίξεις στον τομέα των ταξιδιών και του τουριστικού εμπορίου (φιλελευθεροποίηση, πολύ σκληρός ανταγωνισμός) φαίνεται πως ενισχύουν την τάση για πιο αβέβαιους και εύκαμπτους όρους απασχόλησης. Συχνά τα παιδιά προσλαμβάνονται για τέτοιες δουλειές, διότι θεωρούνται φτηνό και εύκαμπτο εργατικό δυναμικό.

Παράκτια διάβρωση

Η ανάπτυξη λιμένων σκαφών αναψυχής, κυματοθραυστών και άλλων κατασκευών στην ακτογραμμή, μπορεί να προκαλέσει αλλαγές στην εναπόθεση ιζημάτων από τα ρεύματα και κατά συνέπεια να προκληθεί παράκτια διάβρωση. Η απόληψη οικοδομικών υλικών από παράκτιες περιοχές και περιοχές που γειτνιάζουν των ακτών μπορεί να βλάψουν τα δάση στην ενδοχώρα και αντιστοίχως τους υποθαλάσσιους λειμώνες με Ποσειδωνία (*Posidonia oceanica*) και να οδηγήσουν κατά συνέπεια σε διάβρωση.

4.4.2: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ

Ο συμβατικός τουρισμός περιλαμβάνει πολλές έμμεσες δαπάνες οι οποίες μπορούν να έχουν δυσάρεστα οικονομικά αποτελέσματα στην τοπική κοινότητα που τις φιλοξενεί. Συχνά, οι πλούσιες χώρες είναι πιο κατάλληλες ώστε να επωφεληθούν οικονομικά από τον τουρισμό από ότι οι φτωχές χώρες. Αν και οι ελάχιστα ανεπτυγμένες χώρες έχουν μεγαλύτερη και επιτακτική ανάγκη για επιπλέον εισόδημα, θέσεις εργασίας και γενική βελτίωση του βιοτικού επιπέδου μέσω του τουρισμού, είναι, τις περισσότερες φορές, οι λιγότερο ικανές για να πραγματοποιήσουν αυτά τα οφέλη. Αυτό οφείλεται μεταξύ άλλων και στη μεγάλη κλίμακας μεταφορά και επιστροφή των τουριστικών εσόδων έξω από τη χώρα φιλοξενίας, στον αποκλεισμό των τοπικών επιχειρήσεων και προϊόντων.³⁵

Διαρροές στο εισόδημα

Το άμεσο εισόδημα για μια περιοχή είναι το ποσό των τουριστικών δαπανών που παραμένει εντός των συνόρων της περιοχής. Πολύ συχνά, όμως, αυτό είναι ένα σχετικά μικρό ποσό λόγω της "διαρροής" που υπάρχει, δηλαδή του χρηματικού εκείνου ποσού που χάνει μια περιοχή εξαιτίας των δασμών, των κερδών και των αμοιβών που πληρώνονται εκτός της περιοχής και των δαπανών για τις εισαγωγές. Επίσης, στην περίπτωση που οι τουρίστες απαιτούν πρότυπα εξοπλισμού, διατροφής και άλλων προϊόντων τα οποία δεν μπορεί να προσφέρει η χώρα που φιλοξενεί. Στις περισσότερες πλήρως οργανωμένες τουριστικές περιηγήσεις, περίπου το 80% των ταξιδιωτικών δαπανών διοχετεύεται ως έσοδο στις αεροπορικές εταιρείες, τις διεθνείς

³⁵ Διαδικτυακή σελίδα www.netcoast.nl/coastlearn

επιχειρήσεις (οι οποίες συχνά έχουν την έδρα τους στη γενέτειρα χώρα των ταξιδιωτών) και όχι στις τοπικές επιχειρήσεις ή στους εργαζόμενους.

Οι τοπικές επιχειρήσεις συχνά αντιμετωπίζουν τη σοβαρή μείωση του εισοδήματός τους από τους τουρίστες, λόγω της δημιουργίας ολοκληρωμένων πακέτων διακοπών (όπου συμπεριλαμβάνονται όλα τα έξοδα). Όταν οι τουρίστες παραμένουν στο ίδιο κρουαζιερόπλοιο ή θέρετρο καθόλη τη διαμονή τους, όπου τους παρέχεται οτιδήποτε χρειαστούν, εκεί θα διοχετεύσουν όλο τους το εισόδημα. Αυτό σημαίνει ότι η τοπική κοινωνία δεν έχει την ευκαιρία να επωφεληθεί από τον τουρισμό.

Κόστος υποδομών

Αναπτυξιακές παρεμβάσεις στον τομέα του τουρισμού είναι δυνατό να κοστίσουν αρκετά ακριβά για την τοπική κυβέρνηση και τους φορολογούμενους πολίτες. Οι υπεύθυνοι ανάπτυξης υπάρχει περίπτωση να επιθυμούν από την κυβέρνηση τη βελτίωση του αεροδρομίου, των δρόμων και άλλων υποδομών. Δυνατότητες για μειωμένους φόρους και άλλα χρηματοδοτικά πλεονεκτήματα για δαπανηρές δραστηριότητες. Οι δημόσιοι πόροι που δαπανούνται για επιδοτούμενες υποδομές ή για τους μειωμένους φόρους, είναι πιθανό να προκαλέσουν ελάττωση των κυβερνητικών επενδύσεων σε άλλους κρίσιμους τομείς όπως αυτοί της εκπαίδευσης και της υγείας

Αύξηση στις τιμές

Οι αυξημένες απαιτήσεις των τουριστών για βασικές υπηρεσίες και αγαθά συχνά προκαλούν αυξήσεις των τιμών, γεγονός που επηρεάζει αρνητικά τους τοπικούς κατοίκους, το εισόδημα των οποίων δεν μπορεί να αυξηθεί αναλογικά. Η τουριστική ανάπτυξη και η συσχετιζόμενη αύξηση στις απαιτήσεις για ακίνητη περιουσία μπορεί να αυξήσουν δραματικά τις οικοδομικές δαπάνες και την αξία της γης. Αυτό δεν συνεπάγεται μόνο τη δυσκολία που αντιμετωπίζει η τοπική κοινωνία ώστε να καλύψει τις βασικές καθημερινές της ανάγκες. Μπορεί να έχει επίσης ως αποτέλεσμα την κυριαρχία από ξένους στην αγορά γης και την εσωτερική μετανάστευση η οποία διαβρώνει τις οικονομικές ευκαιρίες για τους ντόπιους. Οι τουρίστες οι οποίοι κατέχουν δεύτερη κατοικία και διαμένουν εκεί για μεγάλα χρονικά διαστήματα προκαλούν αύξηση των τιμών αν ο αριθμός τους αποτελεί μία κρίσιμη μάζα.

Οικονομική εξάρτηση από τον τουρισμό

Πολλές χώρες αποδέχονται τον τουρισμό ως το μοναδικό πιο σημαντικό μέσο για να ανθήσει η οικονομία τους. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να γίνουν περισσότερο τρωτές οι χώρες αυτές σε οτιδήποτε επηρεάζει αρνητικά την τοπική τουριστική βιομηχανία (π.χ. τρομοκρατική φοβία, στρατιωτικές συγκρούσεις, επιπτώσεις από φυσικές καταστροφές), γεγονός καταστρεπτικό για τη συνολική οικονομία της χώρας. Η Τουρκική οικονομία, παραδείγματος χάρη, υπέφερε αρκετά λόγω του πολέμου με το Ιράκ στην αρχή του εικοστού πρώτου αιώνα.

Εποχιακός χαρακτήρας των θέσεων εργασίας

Ο εποχιακός χαρακτήρας της τουριστικής βιομηχανίας δημιουργεί οικονομικά προβλήματα για προορισμούς που εξαρτώνται αποκλειστικά από αυτήν. Μερικά από τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι εποχιακοί εργαζόμενοι αφορούν την ανασφάλεια ως προς το θέμα της εργασίας (και κατά συνέπεια στο εισόδημα), καθώς συχνά δεν υπάρχει κάποια εγγύηση για συνέχιση της απασχόλησης από τη μία τουριστική περίοδο στην άλλη, αλλά αφορούν και δυσκολίες σε θέματα περαιτέρω κατάρτισης, θέματα ιατρικής ασφάλισης σχετικής με το χώρο απασχόλησης, αναγνώρισης της προϋπηρεσίας τους, και μη ικανοποιητικές συνθήκες στέγασης και εργασίας

4.5: ΩΦΕΛΕΙΕΣ ΑΠΟ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΑΕΙΦΟΡΙΚΟΥ ΠΑΡΑΚΤΙΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

4.5.1: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΩΦΕΛΕΙΕΣ

Οι κύριες θετικές οικονομικές επιδράσεις του αειφορικού (παράκτιου) τουρισμού σχετίζονται με κέρδη συναλλάγματος, τις συνεισφορές στα κρατικά έσοδα, παραγωγή ευκαιριών απασχόλησης και εργασίας.³⁶

Κέρδη συναλλάγματος

Οι τουριστικές δαπάνες, η εξαγωγή και εισαγωγή σχετιζόμενων αγαθών και υπηρεσιών, επιφέρουν έσοδα στην οικονομία της χώρας που φιλοξενεί τους

³⁶ Διαδικτυακή σελίδα www.netcoast.nl/coastteam

τουρίστες. Ο τουρισμός αποτελεί μια βασική πηγή κέρδους συναλλάγματος για τουλάχιστον 38% όλων των χωρών (Παγκόσμιος Οργανισμός Τουρισμού).

Συνεισφορά στα κρατικά έσοδα

Τα κρατικά έσοδα από τον τουριστικό τομέα μπορούν να κατηγοριοποιηθούν ως άμεσες και έμμεσες εισφορές.

Στις άμεσες εισφορές περιλαμβάνονται οι φόροι σε εισοδήματα που προέρχονται από τουριστική απασχόληση, από τουριστικές επιχειρήσεις και από άμεσες χρεώσεις σε τουρίστες όπως ο οικολογικός φόρος ή οι φόροι αναχώρησης.

Οι έμμεσες εισφορές προκύπτουν από φόρους και δασμούς σε αγαθά και υπηρεσίες προς τους τουρίστες, όπως για παράδειγμα φόρους για αναμνηστικά αντικείμενα, αλκοολούχα ποτά, εστιατόρια κ.λπ.

Δημιουργία θέσεων απασχόλησης

Η ραγδαία επέκταση του διεθνούς τουρισμού έχει οδηγήσει σε σημαντική δημιουργία θέσεων απασχόλησης. Για παράδειγμα, ο τομέας ξενοδοχειακών καταλυμάτων ανεξάρτητα παρείχε περίπου 11.3 εκατομμύρια θέσεις εργασίας παγκοσμίως κατά το έτος 1995. Ο τουρισμός μπορεί άμεσα να ενεργοποιήσει θέσεις εργασίας μέσω ξενοδοχείων, εστιατορίων, ταξί, πωλήσεων αναμνηστικών αντικειμένων αλλά και έμμεσα με την παροχή αγαθών και υπηρεσιών που χρειάζονται από τις επιχειρήσεις που σχετίζονται με τον τουρισμό. Σύμφωνα με τον Παγκόσμιο Οργανισμό Τουρισμού ο τουρισμός απασχολεί περίπου το 7% των εργαζομένων παγκοσμίως.

Ενεργοποίηση επενδύσεων στις υποδομές

Ο τουρισμός μπορεί να προτρέψει την τοπική κυβέρνηση ώστε να βελτιώσει τις υποδομές δημιουργώντας καλύτερα αποχετευτικά συστήματα και συστήματα ύδρευσης, οδικά δίκτυα, δίκτυα παροχής ηλεκτρικού ρεύματος, παροχής τηλεπικοινωνιών και δημόσιας μεταφοράς. Με όλα αυτά βελτιώνεται το βιοτικό επίπεδο των κατοίκων, αλλά και διευκολύνεται και ο τουρισμός.

Συμβολή στις τοπικές οικονομίες

Ο τουρισμός μπορεί να στηρίζει σημαντικά την τοπική οικονομία. Καθώς το περιβάλλον αποτελεί ένα βασικό στοιχείο των πόρων της τουριστικής βιομηχανίας, τα εισοδήματα από τον τουρισμό συχνά χρησιμοποιούνται για τη μέτρηση της οικονομικής αξίας των προστατευόμενων περιοχών. Υπάρχουν και άλλα τοπικά εισοδήματα τα οποία δεν ποσοτικοποιούνται εύκολα, καθώς δεν καταγράφονται όλα τα τουριστικά έξοδα στις μακρο-οικονομικές στατιστικές. Ένα μέρος του τουριστικού εισοδήματος προέρχεται από την ανεπίσημη απασχόληση, όπως είναι οι μικροπωλητές στους δρόμους και οι ανεπίσημοι ξεναγοί. Η θετική πλευρά της ανεπίσημης, ή μη δηλωμένης, απασχόλησης είναι ότι τα χρήματα επιστρέφουν στην τοπική οικονομία και ότι έχουν πολλαπλασιαστικό αποτέλεσμα καθώς γίνεται ανακύκλωση δαπανών. Το Παγκόσμιο Συμβούλιο για τα Ταξίδια και τον Τουρισμό εκτιμά ότι ο τουρισμός παράγει ένα έμμεσο ισοδύναμο εισφοράς έως 100% των άμεσων εξόδων από τον τουρισμό.

Άμεση οικονομική συμβολή για την προστασία της φύσης

Ο τουρισμός μπορεί να συνεισφέρει άμεσα στη διατήρηση ευαίσθητων περιοχών και οικοτόπων. Τα εισοδήματα που προέρχονται από τα εισιτήρια εισόδου στα πάρκα και από παρόμοιες πηγές μπορούν να χρησιμοποιηθούν κυρίως για την προστασία και τη διαχείριση των περιβαλλοντικά ευαίσθητων περιοχών. Κάποιες κυβερνήσεις συγκεντρώνουν χρήματα με πιο έμμεσους τρόπους οι οποίοι δεν συνδέονται με συγκεκριμένα πάρκα ή περιοχές διατήρησης. Χρήματα από μισθώσεις χρήσης, φόροι εισοδήματος, φόροι για πωλήσεις ή ενοικίαση εξοπλισμού αναψυχής και οι φόροι αδειοδότησης για δραστηριότητες όπως είναι το κυνήγι και η αλιεία, όλα αυτά είναι δυνατό να παρέχουν στις κυβερνήσεις τα χρήματα που χρειάζονται για τη διαχείριση των φυσικών πόρων.

Ανταγωνιστικό πλεονέκτημα

Όλο και περισσότεροι τουριστικοί πράκτορες υιοθετούν μια ενεργή στάση με σκοπό την αειφορία. Αυτό συμβαίνει όχι μόνο επειδή το επιθυμούν οι καταναλωτές, αλλά επίσης διότι γνωρίζουν και οι ίδιοι ότι οι ανέπαφοι και παρθένοι προορισμοί είναι ουσιώδεις για τη μακροπρόθεσμη επιβίωση της τουριστικής βιομηχανίας. Όλο και

περισσότεροι τουριστικοί πράκτορες προτιμούν να εργάζονται με προμηθευτές οι οποίοι δρουν αειφορικά, για παράδειγμα, με εξοικονόμηση νερού και ενέργειας, εκτίμηση του τοπικού πολιτισμού και στήριξη της καλής κατάστασης των τοπικών κοινωνιών. Το 2000, ιδρύθηκε ο διεθνής Οργανισμός Τουριστικών Πρακτόρων για Αειφορικό Τουρισμό με τη στήριξη του Περιβαλλοντικού Προγράμματος των Ηνωμένων Εθνών (UNEP).

4.5.2: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΩΦΕΛΕΙΕΣ

Με τη δυναμική περιβαλλοντική διαχείριση των τουριστικών εγκαταστάσεων και κυρίως των ξενοδοχείων (μέτρα εξοικονόμησης νερού και ενέργειας, ελαχιστοποίηση των απορριμμάτων, χρήση υλικών φιλικών προς το περιβάλλον, κ.ά.), μπορεί να μειωθούν οι αρνητικές επιπτώσεις του τουρισμού στο περιβάλλον. Ο σχεδιασμός βοηθά στην επιλογή ανάμεσα στα αντικρουόμενα συμφέροντα της βιομηχανίας και του τουρισμού, με σκοπό να βρεθεί μια συμβατή λύση. Με τον έγκαιρο σχεδιασμό της τουριστικής ανάπτυξης, μπορούν να προληφθούν οι ζημιές και τα "ακριβά" λάθη και να αποφευχθεί κατά συνέπεια η σταδιακή υποβάθμιση περιβαλλοντικών πόρων οι οποίοι είναι σημαντικοί για τον τουρισμό.³⁷

4.5.3: ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ – ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΩΦΕΛΕΙΕΣ

Ο Αειφορικός Παράκτιος Τουρισμός μπορεί να προωθήσει την κοινωνική ανάπτυξη με δημιουργία θέσεων απασχόλησης, επαναδιανομή του εισοδήματος και ανακούφιση από τη φτώχεια. Τα θετικά αποτελέσματα που απορρέουν από τον αειφορικό τουρισμό, παρουσιάζονται παρακάτω.³⁸

Ο τουρισμός ως μέσο για διατήρηση της ειρήνης

Τα ταξίδια φέρνουν τους ανθρώπους σε επαφή μεταξύ τους. Λόγω του εκπαιδευτικού χαρακτήρα του αειφορικού τουρισμού, μπορεί να καλλιεργηθεί σιωπηρά ένα κλίμα κατανόησης ανάμεσα στους ανθρώπους και τους πολιτισμούς και να προωθηθούν πολιτιστικές ανταλλαγές ανάμεσα στους φιλοξενούμενους και τους επισκέπτες. Με

³⁷ Διαδικτυακή σελίδα www.netcoast.nl/coastlearn

³⁸ Διαδικτυακή σελίδα www.netcoast.nl/coastlearn

τον τρόπο αυτό, αυξάνονται οι πιθανότητες για τους ανθρώπους να αναπτύξουν αμοιβαία συμπάθεια και κατανόηση και να μειωθούν οι προκαταλήψεις.

Ενδυνάμωση των κοινωνιών

Ο Αειφορικός Παράκτιος Τουρισμός μπορεί να συνεισφέρει στη διατήρηση της ζωτικότητας των κοινωνιών με πολλούς τρόπους. Μερικά παραδείγματα αποτελούν οι διάφορες εκδηλώσεις και φεστιβάλ που οργανώνονται από τους τοπικούς κατοίκους. Συχνά οι εκδηλώσεις αυτές προσαρμόζονται στα ενδιαφέροντα των τουριστών και για αυτό ανανεώνονται διαρκώς.

Οι θέσεις εργασίας που προσφέρει ο τουρισμός, μπορούν να αποτελέσουν πολύ σημαντικό κίνητρο για τη μείωση των μεταναστευτικών φαινομένων που σημειώνονται κυρίως στις αγροτικές περιοχές. Η τοπική κοινωνία μπορεί επίσης να αυξήσει την επιρροή της στην τουριστική ανάπτυξη, καθώς και να βελτιώσει τις θέσεις εργασίας και τις προοπτικές για κέρδος μέσα από επαγγελματική τουριστική κατάρτιση, επιχειρηματική ανάπτυξη και οργανωτικές δεξιότητες.

Η ανάπτυξη των εγκαταστάσεων ως όφελος για τους κατοίκους

Σε περιπτώσεις όπου η τουριστική βιομηχανία υποστηρίζει τη δημιουργία κοινοτικών εγκαταστάσεων και υπηρεσιών οι οποίες δεν θα είχαν αλλιώς τη δυνατότητα να αναπτυχθούν, τότε μπορεί να αποφέρει υψηλότερα στάνταρ στον προορισμό. Στις ωφέλειες περιλαμβάνονται οι αναβαθμισμένες υποδομές, οι βελτιώσεις σε θέματα υγιεινής και συγκοινωνιών, οι νέες αθλητικές και αναψυχικές εγκαταστάσεις, τα εστιατόρια και οι δημόσιοι χώροι, καθώς και μια μαζική εισροή καλύτερης ποιότητας αγαθών και ειδών διατροφής.

Αναζωογόνηση πολιτισμού και παραδόσεων

Μέσω του αειφορικού τουρισμού μπορεί να βελτιωθεί η διατήρηση και η μετάδοση των πολιτιστικών και ιστορικών παραδόσεων. Η συμβολή του αειφορικού τουρισμού στη διατήρηση και τη βιώσιμη διαχείριση των φυσικών πόρων συνήθως συνεπάγεται την προστασία της τοπικής κληρονομιάς ή την αναζωογόνηση αυτόχthonων πολιτισμών με την ενεργοποίηση, για παράδειγμα, της τοπικής παράδοσης.

Τουρισμός που ενισχύει την κοινωνική εμπλοκή και υπερηφάνεια

Σε μερικές περιπτώσεις, ο τουρισμός επίσης βοηθά στην ανύψωση της τοπικής ευαισθητοποίησης σχετικά με την οικονομική αξία των φυσικών και των πολιτιστικών περιοχών. Ενισχύει ένα αίσθημα υπερηφάνειας για την τοπική και την εθνική κληρονομιά και ενδιαφέροντος για τη διατήρησή τους. Γενικότερα, η εμπλοκή των τοπικών κοινωνιών στην ανάπτυξη και τη λειτουργία αειφορικού τουρισμού φαίνεται ότι αποτελεί μια σημαντική συνθήκη για την αειφορική χρήση και τη διατήρηση της βιοποικιλότητας.

Ωφέλειες του αειφορικού τουρισμού για τους τουρίστες

Οι ωφέλειες του αειφορικού τουρισμού για τους επισκέπτες είναι πολυάριθμες. Οι επισκέπτες μπορούν, για παράδειγμα, να απολαύσουν την παρθένα φύση και τα τοπία, την ποιότητα του περιβάλλοντος (καθαρή ατμόσφαιρα και νερό), μια εύρωστη κοινωνία με χαμηλά ποσοστά εγκληματικότητας, με ακμάζουσα και αυθεντική τοπική κουλτούρα και παραδόσεις.

4.6: ΦΕΡΟΥΣΑ ΙΚΑΝΟΤΗΤΑ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Οι Middleton και Hawkins Chamberlain (1997) όρισαν τη Φέρουσα Ικανότητα Τουρισμού (ΦΙΤ) ως "...το επίπεδο της ανθρώπινης δραστηριότητας που μια περιοχή μπορεί να φιλοξενήσει, χωρίς να επιδεινωθεί η περιοχή, να επηρεαστούν αρνητικά οι κάτοικοι ή να μειωθεί η ποιότητα της εμπειρίας των επισκεπτών".

Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Τουρισμού (WTO) προτείνει τον ακόλουθο ορισμό για τη φέρουσα ικανότητα: "Ο μέγιστος δυνατός αριθμός ατόμων που μπορεί να φιλοξενήσει ταυτοχρόνως ένας τουριστικός προορισμός, χωρίς να προκαλείται καταστροφή του φυσικού, οικονομικού, κοινωνικό-οικονομικού περιβάλλοντος, αλλά και μια μη αποδεκτή μείωση στην ποιότητα της ικανοποίησης των επισκεπτών" (UNEP/MAP/PAP, 1997).³⁹

4.7: ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΑΕΙΦΟΡΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Παρά το γεγονός ότι ο σκοπός, δηλαδή ο αειφορικός παράκτιος τουρισμός, είναι σαφής, ωστόσο δεν υπάρχει ένας σταθερός τρόπος για να επιτευχθεί. Συνήθως, η

³⁹ Διαδικτυακή σελίδα www.netcoast.nl/coastlearn

ανάπτυξη μιας Στρατηγικής και ενός Σχεδίου Δράσης για τον αειφορικό παράκτιο τουρισμό είναι ένα χρήσιμο μέτρο που εγγυάται αποδοτική και συντονισμένη δράση. Είναι η καλύτερη προσέγγιση στην περίπτωση που εμπλέκονται όλες οι ομάδες κύριου ενδιαφέροντος που έχουν ένα μερίδιο στην τοπική αειφορική ανάπτυξη.⁴⁰

Θα πρέπει να ακολουθηθούν τα εξής βήματα:

1. Ανάλυση υφιστάμενης κατάστασης

Για τη διαμόρφωση μιας Στρατηγικής, απαραίτητη προϋπόθεση είναι η ανάλυση της υπάρχουσας πληροφορίας και γνώσης.

Θα πρέπει να ληφθούν υπόψη τα ακόλουθα:

- Ανάπτυξη της προηγούμενης τουριστικής διαχείρισης ή σχετιζόμενων στρατηγικών για τη συγκεκριμένη περιοχή (Τι μπορεί να χρησιμοποιηθεί; Έχει εφαρμοσθεί; Ποια χρήσιμα συμπεράσματα μπορούν να εξαχθούν;)
- Ανάλυση εμπλεκόμενων ομάδων (Ποιος ενδιαφέρεται για ανάπτυξη αειφορικού τουρισμού; Ποιοι είναι οι κύριοι παράγοντες;)
- Γεγονότα και αριθμοί του τοπικού εκπαιδευτικού συστήματος, της οικονομικής και κοινωνικής δομής.
- Ανέκδοτη και παραδοσιακή γνώση.

Οι μέθοδοι για τη συλλογή αυτής της πληροφορίας είναι μεταξύ άλλων:

- Συνεντεύξεις με τις εμπλεκόμενες ομάδες.
- Διανομή ερωτηματολογίων και συγκέντρωσή τους μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, φαξ ή προσωπικής παράδοσης, με σκοπό να γίνει μια σύνθεση επίσημων δεδομένων και μια στατιστική ανάλυση.
- Πρόσκληση για συναντήσεις ομάδων εστίασης (π.χ. συναντήσεις για θέματα περιβαλλοντικής εκπαίδευσης, διαχείρισης της βιοποικιλότητας, καλής διοίκησης και αλιείας).
- Αναζήτηση βιβλιογραφίας στην τοπική βιβλιοθήκη και το Διαδίκτυο.

⁴⁰ Διαδικτυακή σελίδα www.netcoast.nl/coastlearn

2. Ανάπτυξη Στρατηγικής

Μια Στρατηγική Αειφορικού Τουρισμού βασίζεται σε πληροφορίες που συλλέγονται στο Βήμα 1 (βλέπε παρακάτω). Καθορίζει τα θέματα προτεραιότητας, το σύνολο των εμπλεκόμενων ομάδων, τους πιθανούς στόχους καθώς και ένα σύνολο μεθοδολογιών προκειμένου να επιτευχθούν αυτοί οι στόχοι.

Μερικοί από αυτούς αφορούν μεταξύ άλλων:

- Διατήρηση συγκεκριμένων παράκτιων τοπίων ή οικοτόπων λόγω των οποίων η περιοχή είναι ιδιαίτερα ελκυστική ή τα οποία προστατεύονται από τη νομοθεσία σχετικά με τη διατήρηση της φύσης.
- Ανάπτυξη περιφερειακών συγκεκριμένων τομέων της οικονομίας, οι οποίοι μπορεί να συνδεθούν εσωτερικά με τον τουριστικό τομέα (π.χ. παραγωγή ντόπιων φαγητών και εργόχειρων).
- Μεγιστοποίηση του τοπικού εισοδήματος λόγω των τουριστικών επενδύσεων.
- Ενδυνάμωση της αυτοπροσδιοριζόμενης πολιτιστικής ανάπτυξης στην περιφέρεια.

3. Σχέδιο Δράσης

Το Σχέδιο Δράσης αναλύει τα βήματα που είναι απαραίτητα για την εφαρμογή της στρατηγικής και τα οποία απευθύνονται σε έναν αριθμό πρακτικών ερωτημάτων όπως είναι: ποιες οργανώσεις θα αναλάβουν ποιες δραστηριότητες και εντός ποιου χρονικού πλαισίου, με ποια μέσα και πόρους;

Καθώς οι δράσεις θα πρέπει να προσαρμόζονται στις ανάγκες της περιοχής, κατά συνέπεια δεν υπάρχει ένα σταθερό Σχέδιο Δράσης για τα πάντα. Ωστόσο, το Σχέδιο Δράσης συνήθως αφορά μέτρα σχετικά με τα ακόλουθα πεδία:

- **Διοίκηση:** π.χ. ενίσχυση της συνεργασίας ανάμεσα στους τομείς και προώθηση των διατομεακών αναπτυξιακών μοντέλων. Εμπλοκή της τοπικής κοινωνίας στο σχεδιασμό της τουριστικής πολιτικής και αποφάσεων.

- **Κοινωνικο-οικονομικός παράγοντας:** π.χ. προώθηση την τοπικής αγοράς τροφίμων και οικοδομικών υλικών, ίδρυση δικτύων τοπικών παραγωγών για καλύτερη διακίνηση και προώθηση αγαθών, ανάπτυξη νέων προϊόντων για να καλυφθούν οι ανάγκες των τουριστών, κ.ά.
- **Περιβάλλον:** π.χ. βελτίωση του ελέγχου και επιβολή των περιβαλλοντικών προτύπων (θόρυβος, πόσιμο ή μη νερό, επεξεργασία υγρών αποβλήτων κ.λπ.) Αναγνώριση και προστασία απειλούμενων οικοτόπων. Δημιουργία ρυθμιστικών ζωνών (περιφερειακών) γύρω από τις ευαίσθητες φυσικές περιοχές. Απαγόρευση των περιβαλλοντικά επιζήμιων σπορ σε περιοχές που απειλούνται. Αυστηρή εφαρμογή των Εκτιμήσεων Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων και της Στρατηγικής Περιβαλλοντικής Εκτίμησης σε όλα τα έργα και τα προγράμματα που σχετίζονται με τον τουρισμό.
- **Γνώση:** εκπαίδευση των ανθρώπων που εμπλέκονται στον παράκτιο τουρισμό σχετικά με την αξία της ιστορικής κληρονομιάς, με την περιβαλλοντική διαχείριση, την εκπαίδευση του προσωπικού που εμπλέκεται στη διαχείριση προστατευόμενων περιοχών σε θέματα ερμηνείας περιβάλλοντος. Ενίσχυση της περιβαλλοντικής ευαισθητοποίησης του τοπικού πληθυσμού. Υιοθέτηση ενός προγράμματος πληροφόρησης επισκεπτών (περιλαμβανομένης της περιβαλλοντικής πληροφόρησης).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

«ΠΟΡΟΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ»

5.1: ΠΟΡΟΙ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Ο τουρισμός εξαρτάται από την ελκυστική δύναμη των πρωταρχικών πόρων μιας περιοχής.⁴¹

- **Φυσικοί πόροι** (κλίμα, φυσικό τοπίο, οικοσυστήματα).
- **Πολιτιστικοί πόροι** (αστική κληρονομιά, τέχνες, αρχαιολογικές αξίες, παραδόσεις, επιστημονικές αξίες, λαϊκές τέχνες και δευτερεύοντα πολιτισμικά πρότυπα).
- **Κοινωνικοί πόροι** (πιθανοί υπεύθυνοι ανάπτυξης τουρισμού με κοινωνικο-δημογραφικά γνωρίσματα και ικανότητες, οικονομικό κεφάλαιο, γνώσεις, υγεία -περιβάλλον - σύστημα διασφάλισης ιδιοκτησίας, ενδιαφέροντα της τοπικής κοινωνίας κ.λπ.)

Επιπλέον, οι τουριστικοί προορισμοί παρέχουν και δευτερεύοντες πόρους:

- Παροχές διανυκτέρευσης και διαμονής (ξενοδοχείο, πανδοχείο, κάμπινγκ, ξενώνας κ.ά.).
- Τομέας εστίασης (καφετερία, εστιατόρια, μπιστρό κ.ά.).
- Τομέας οργάνωσης ταξιδίων (γραφεία ταξιδίων, τουριστικοί πράκτορες κ.ά.).
- Τομέας μεταφορών (αεροπλάνο, πλοίο, τρένο, λεωφορείο, κ.ά.).
- Τομέας αναψυχής και διασκέδασης (τυχερά παιχνίδια, ντίσκο κ.ά.).
- Τομέας ενημέρωσης και πληροφόρησης (δίκτυο πληροφόρησης τουριστών).
- Συμπληρωματική υποδομή εγκαταστάσεων και υπηρεσιών.

5.2: ΕΞΑΡΤΗΣΗ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΠΟΡΟΥΣ

Δεν υπάρχει τουριστική δραστηριότητα που να μην εξαρτάται με κάποιον τρόπο από περιβαλλοντικούς πόρους. Οι φυσικοί πόροι, για παράδειγμα, χρησιμοποιούνται για

⁴¹ Διαδικτυακή σελίδα www.netcoast.nl/coastlearn

να παρέχουν στους τουρίστες θέρμανση, ενέργεια, τροφή, υγιεινή και πόσιμο νερό. Το περιβάλλον καλείται να απορροφήσει τα απόβλητα που παράγονται (π.χ. οικιακά απόβλητα). Ο τουρισμός συχνά παραμελεί αυτή την εξάρτηση από τους πόρους. Οι πιέσεις, που ασκούνται ως αποτέλεσμα του τουρισμού, μπορεί να είναι τόσο μεγάλες ώστε η δραστηριότητα να αποβεί μη βιώσιμη και να οδηγήσει σε μια μακροπρόθεσμη υποβάθμιση και ελαχιστοποίηση των πόρων.

Οι παράκτιοι και οι θαλάσσιοι πόροι είναι ιδιαίτερα σημαντικοί παγκοσμίως για τον τουρισμό. Οι παράκτιες τουριστικές αναπτυξιακές δραστηριότητες αγκαλιάζουν και υδάτινες αλλά και χερσαίες περιοχές, συχνά όμως καλύπτουν ένα εκπληκτικά στενό τμήμα. Ένα ταξίδι στην ενδοχώρα, μόνο κάποια μίλια μακριά από τέτοιου είδους γνωστά τουριστικά κέντρα, μας φέρνει σε περιοχές που είναι ουσιαστικά άθικτες από τουρισμό. Η υποδομή που απαιτείται για να στηρίξει τη στενή τουριστική ζώνη, μπορεί να επεκταθεί σε μια πιο μακρινή μεγαλύτερη ζώνη. Σε αυτό περιλαμβάνονται υπηρεσίες όπως υδροδότηση, πρόσβαση σε οδικό και σιδηροδρομικό δίκτυο, αεροδρόμια και κατοικία για το προσωπικό κ.ά. Ο τουρισμός μπορεί να είναι συγκεντρωμένος σε μια περιοχή, αλλά οι επιπτώσεις και η επίδραση που αυτός ασκεί, μπορούν να επεκταθούν σε μια πολύ μεγαλύτερη περιοχή.⁴²

5.3 : ΤΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΠΡΟΙΟΝ

Η Ελλάδα έχει σημαντικά συγκριτικά πλεονεκτήματα, αλλά και σοβαρές αδυναμίες που εμποδίζουν την αξιοποίηση της δυναμικής του τουρισμού για ανάπτυξη σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Το βασικό μας προϊόν εστιάζεται στο παραδοσιακό πρότυπο μαζικού τουρισμού της Μεσογείου (ήλιος - θάλασσα - ακρογιαλιές) και δεν είναι πλέον ανταγωνιστικό, καθώς νέοι προορισμοί στην ευρύτερη περιοχή μας (π.χ. Αίγυπτος, Τουρκία) προσφέρουν αντίστοιχο σε χαμηλότερες τιμές. Επιπροσθέτως, παρ' όλες τις αξιόλογες εξαιρέσεις, το επίπεδο υπηρεσιών είναι γενικά πολύ χαμηλό και περιορισμένο, τα περισσότερα τουριστικά καταλύματα είναι παλαιωμένα και κατατάσσονται σε χαμηλές κατηγορίες. Υπάρχουν ελλείψεις σε ειδικές τουριστικές υποδομές (π.χ. σύγχρονα αγκυροβόλια, εκθεσιακά και συνεδριακά κέντρα κ.λπ.). Πολλοί τουριστικοί προορισμοί αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα δυσλειτουργίας (κυκλοφοριακή συμφόρηση, έλλειψη χώρων

⁴² Διαδικτυακή σελίδα www.netcoast.nl/coastleam

στάθμευσης κ.λπ.) αλλά και υποβάθμιση περιβάλλοντος (π.χ. από το θόρυβο, τα σκουπίδια κ.λπ.), με αποτέλεσμα η συνολική ποιότητα διαμονής να είναι υποβαθμισμένη. Η άναρχη οικιστική και τουριστική ανάπτυξη υποβαθμίζει συνεχώς την εικόνα και την εμπειρία των τουριστικών προορισμών. Το ελληνικό τουριστικό προϊόν δεν έχει ταυτότητα ούτε σύγχρονο χαρακτήρα.⁴³

⁴³ Διαδικτυακή σελίδα www.agoraideon.gr

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

«ΠΟΙΟΙ ΔΙΑΜΟΡΦΩΝΟΥΝ ΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ»

6.1: ΑΠΟ ΠΟΙΟΥΣ ΔΙΑΜΟΡΦΩΝΟΝΤΑΙ ΤΑ ΝΕΑ ΠΡΟΙΟΝΤΑ.

Τα νέα τουριστικά προϊόντα διαμορφώνονται από:

- Την Περιφέρεια
- Τις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις
- Τις Τοπικές Αυτοδιοικήσεις
- Τις Αναπτυξιακές Εταιρίες
- Όλους τους επαγγελματικούς φορείς του τουρισμού
(Ξενοδόχους, τουριστικούς πράκτορες, επισιτιστικές επιχειρήσεις, συνεταιρισμούς τοπικών προϊόντων κ.α.)
- Από Πανεπιστημιακά και Ερευνητικά Ιδρύματα που ασχολούνται με το αντικείμενο

6.2: ΦΟΡΕΙΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ⁴⁴

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Το Υπουργείο Τουρισμού έχει ως στόχο τη χάραξη της τουριστικής πολιτικής, το σχεδιασμό της ανάπτυξης και τον καταρτισμό προγραμμάτων μέσα στα πλαίσια της γενικότερης κυβερνητικής πολιτικής καθώς και την επιδίωξή τους με την προώθηση των αναγκαίων θεσμικών μέτρων και άλλων ρυθμίσεων, με την κατάρτιση βραχυπρόθεσμων και μακροπρόθεσμων προγραμμάτων τουριστικής ανάπτυξης και την παροχή κατευθύνσεων προς τους καθ' ύλη αρμόδιους φορείς για την υλοποίησή τους.

Επίσης, εισηγείται προς τα αρμόδια κυβερνητικά όργανα τα αναγκαία μέτρα και τις ενέργειες για την αποτελεσματική λειτουργία του τουριστικού τομέα και παρεμβαίνει προς τα αρμόδια Υπουργεία, τους κρατικούς και άλλους φορείς για την εναρμόνιση

⁴⁴ Μαρούλη Άννα (2006): «Η συμβολή του τουρισμού στην τοπική ανάπτυξη του Νομού Κεφαλληνίας και Ιθάκης» Πτυχιακή εργασία, ΤΕΙ ΚΑΛΑΜΑΤΑΣ

των πολιτικών που επηρεάζουν τον τουρισμό και τον συντονισμό των δράσεων με στόχο την υποβοήθηση της τουριστικής ανάπτυξης και τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του τουρισμού της χώρας.

Ένας ακόμη στόχος του είναι η εποπτεία, η υποστήριξη και ο συντονισμός των εποπτευόμενων νομικών προσώπων και η εναρμόνιση των ενεργειών τους προς ενιαία κατεύθυνση για την αποτελεσματική υλοποίηση των επιδιώξεων της τουριστικής πολιτικής. Αποβλέπει, εξάλλου, στη συνεργασία και στην υποστήριξη άλλων φορέων με αρμοδιότητες στον τομέα του τουρισμού και στη μέριμνα για την ενιαία εφαρμογή των αρμοδιοτήτων αυτών.

Ακόμη, προχωρά στην έρευνα και στη μελέτη των επιπτώσεων του Τουρισμού στην Εθνική Οικονομία και στην κοινωνική και πολιτιστική ζωή της χώρας, καθώς και των όρων ανταγωνισμού στη διεθνή τουριστική αγορά με σκοπό τον τεκμηριωμένο προσδιορισμό της τουριστικής πολιτικής. Αποτελεί το βασικό εκπρόσωπο της χώρας στις διακρατικές σχέσεις που αφορούν στον τουρισμό.

Κατά αυτό τον τρόπο προωθεί τις ελληνικές θέσεις στον τομέα του τουρισμού προς τα αρμόδια όργανα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τους άλλους Διεθνείς Οργανισμούς.

Επιπλέον, η προεργασία και σύνταξη των διμερών και διεθνών συμβάσεων και συμφωνιών τουριστικής συνεργασίας, καθώς και η μέριμνα για την εξασφάλιση κοινοτικών πόρων και την παρακολούθηση της απορρόφησής τους, αποτελούν αρμοδιότητές του. Επιπλέον προχωρά στον καθορισμό της πολιτικής τουριστικής εκπαίδευσης για τη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών στον τομέα του τουρισμού και στη γνωμοδότηση προς αρμόδια Υπουργεία για ιδιωτικές επενδύσεις στον τομέα του τουρισμού.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Συστάθηκε το 1996 με τη σύμπτυξη των Υπουργείων Ενέργειας, Έρευνας, Τεχνολογίας, Βιομηχανίας, Εμπορίου και Τουρισμού. Το Υπουργείο Ανάπτυξης έχει ως βασικό στόχο τη χάραξη της αναπτυξιακής πολιτικής σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο της χώρας. Οι παρεμβάσεις, οι σχετικές με τον τουρισμό, που

προωθήθηκαν από το Υπουργείο Ανάπτυξης(και τον Ε.Ο.Τ) από την ίδρυση του μέχρι σήμερα, έχουν ως βασικό στόχο τη βελτίωση της ποιότητας και στον εμπλουτισμό του ελληνικού τουριστικού προϊόντος, ώστε να αυξηθεί η ανταγωνιστικότητα του και να μπορέσει να προσελκύσει τουρίστες υψηλής εισοδηματικής στάθμης, οι οποίοι ζητούν διαφοροποιημένο-ειδικό τουριστικό προϊόν. Οι αρμοδιότητες αφορούν:

- Τις δημόσιες επενδύσεις
- Τις ιδιωτικές επενδύσεις
- Τον τομέα του μάρκετινγκ
- Τον τομέα του ανθρωπίνου δυναμικού.

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ

Είναι ο βασικός εισηγητής προτάσεων για τον αγροτικό τομέα στην εκάστοτε κυβέρνηση. Η Ελλάδα, ως μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εναρμονίζεται με τις ευρωπαϊκές τάσεις ανάπτυξης και στον αγροτικό τομέα (Κ.Α.Π.)Οι τάσεις αυτές όπως καταγράφηκαν στην “Ατζέντα 2000”,σηματοδοτούν όλες τις παραμέτρους της Ευρωπαϊκής Αγροτικής Πολιτικής έως το 2006.Μέσα σ’ αυτό το διάστημα πρέπει να ολοκληρωθούν οι δομές για:

- Την ανάπτυξη της γεωργίας
- Την ανασυγκρότηση της ελληνικής υπαίθρου
- Την βελτίωση της ανταγωνιστικότητας
- Την διαχείριση των υδάτινων πόρων
- Τα περιαστικά και ορεινά δάση
- Στην αλιεία
- Τη βελτίωση της ποιότητας προϊόντων και υπηρεσιών
- Τη στροφή προς τα παραδοσιακά προϊόντα βιολογικής καλλιέργειας
- Την ανάπτυξη του αγροτουρισμού
- Την προστασία του περιβάλλοντος, των φυσικών πόρων και των οικοσυστημάτων της χώρας

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Η Γενική Γραμματεία είναι αρμόδια για την παρακολούθηση του Νομοθετικού έργου στον Τουρισμό, των προγραμμάτων του Κ.Π.Σ., και την απορρόφηση των αρμοδιοτήτων από τον Ε.Ο.Τ., όπως ο έλεγχος σήματος αδειοδότησης τουριστικών και άλλων επιχειρήσεων.

Έτσι η Τουριστική Πολιτική και η Τουριστική Ανάπτυξη, δύο στοιχεία αλληλένδετα, ενοποιούνται ξεπερνώντας το σημερινό διαχωρισμό ο οποίος οφείλεται στη διάσπαση του αντικειμένου της Γενικής Γραμματείας Τουρισμού και του ΕΟΤ. Συνεπώς, ενισχύεται η λειτουργία των Περιφερειακών Διευθύνσεων Τουρισμού και ο συντονισμός τους με την Κεντρική Διοίκηση ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ (Ε.Ο.Τ.).

Μέρος των δραστηριοτήτων της είναι:

1. Προβολή και Διαφήμιση Marketing, Δημόσιες Σχέσεις
2. Μελέτες και Έρευνες εξελίξεις Τουριστικής Αγοράς Διεθνώς.
3. Εξελίξεις Επενδυτικής Εθνικής Αγοράς Τουρισμού,
4. Επεξεργασία Προδιαγραφών και Προτύπων για την παγκόσμια αγορά Τουρισμού.

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Σύμφωνα με το άρθρο 1 παρ. 3 Ν. 2160/93, κύριο σκοπό του ΕΟΤ αποτελεί “η οργάνωση, ανάπτυξη και προώθηση του Τουρισμού στην Ελλάδα, με την αξιοποίηση όλων των υφισταμένων δυνατοτήτων της χώρας”. Ο ΕΟΤ καθίσταται ο κύριος φορέας εισήγησης της τουριστικής πολιτικής και υλοποίησής της.

Οι αρμοδιότητες του είναι οι εξής:

1. Υποβάλλει προτάσεις στην Κυβέρνηση για τη χάραξη της τουριστικής πολιτικής.
2. Υλοποιεί την τουριστική πολιτική που χαράσσει η Κυβέρνηση.
3. Συντονίζει τις ενέργειες των συναρμόδιων φορέων για την εξυπηρέτηση των τουριστικών σκοπών.

4. Μελετά, εκτελεί και εποπτεύει έργα τουριστικής υποδομής και ανάπτυξης και καταρτίζει σχετικά προγράμματα περιλαμβανομένης της τουριστικής αξιοποίησης λουτροπόλεων και ιαματικών πηγών.
5. Καταρτίζει και εκτελεί το πρόγραμμα τουριστικής προβολής της χώρας στο εσωτερικό και εξωτερικό και μεριμνά για την ανάπτυξη τουριστικής συνείδησης.
6. Κατασκευάζει και εκμεταλλεύεται κάθε κατηγορίας τουριστικές εγκαταστάσεις και άλλες εγκαταστάσεις τουριστικής υποδομής.
7. Έχει την ευθύνη της τουριστικής επιμόρφωσης.
8. Εποπτεύει και ελέγχει τις τουριστικές εγκαταστάσεις και δραστηριότητες οποιασδήποτε κατηγορίας.
9. Ενισχύει δημόσιες υπηρεσίες, οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης (Ο.Τ.Α.) και φυσικά ή νομικά πρόσωπα, των οποίων οι ενέργειες αποβλέπουν στην προώθηση των στόχων του Ε.Ο.Τ.
10. Αναλαμβάνει κάθε άλλη δραστηριότητα ή ενέργεια που αποβλέπει στην οργάνωση, ανάπτυξη και προώθηση του τουρισμού.

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Ο Οργανισμός Τουριστικής Εκπαίδευσης & Κατάρτισης αποτελεί τον εξειδικευμένο κρατικό φορέα παροχής τουριστικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στην Ελλάδα. Έχει τη μορφή του Ν.Π.Δ.Δ και εποπτεύεται από το Υπουργείο Ανάπτυξης.

Η νέα μορφή των Σχολών σηματοδοτεί και το σύγχρονο ρόλο τους για την αναδιοργάνωση και τον εκσυγχρονισμό της τουριστικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στη χώρα μας και τη δημιουργία ενός σύγχρονου συστήματος πιστοποίησης των επαγγελματικών προσόντων στον τουριστικό τομέα.

Στοχεύει στα παρακάτω:

- Συστηματική παρακολούθηση των συνθηκών που διαμορφώνονται στην αγορά εργασίας και προσαρμογή του εκπαιδευτικού έργου στις ανάγκες της αγοράς αυτής.
- Διαμόρφωση τομεακής πολιτικής τουριστικής εκπαίδευσης και κατάρτισης με ενιαία πρότυπα και υψηλή ποιότητα.

- Εξυπηρέτηση των στόχων της τουριστικής πολιτικής για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας του τουριστικού προϊόντος και δυναμική ανάπτυξη των τουριστικών επιχειρήσεων.
- Διασύνδεση της εκπαίδευσης με την παραγωγή και η αύξηση της απορρόφησης των αποφοίτων των Σχολών Τουριστικής Εκπαίδευσης.
- Ενίσχυση της συνεργασίας σε εθνικό και διεθνές επίπεδο με τους τουριστικούς και τους εκπαιδευτικούς φορείς.

ΤΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΑ ΑΚΙΝΗΤΑ

Τα ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΑ ΑΚΙΝΗΤΑ Α.Ε. (ΕΤΑ) είναι μεγάλη ανώνυμη εταιρία αξιοποίησης της δημόσιας τουριστικής περιουσίας. Διαχειρίζεται και αξιοποιεί τη δημόσια τουριστική περιουσία, κυριότητας του Ελληνικού Οργανισμού Τουρισμού, συμβάλλοντας έτσι στην αναβάθμιση και διαφοροποίηση του ελληνικού τουριστικού προϊόντος. Η σημερινή της μορφή ισχύει από το έτος 2000, όταν με τον νόμο 2837/2000 περιήλθε στη διοίκηση και διαχείρισή της το σύνολο των περιουσιακών στοιχείων του ΕΟΤ.

Βασικός στόχος της εταιρίας είναι η όσο το δυνατόν καλύτερη αξιοποίηση των ακινήτων της Δημόσιας Τουριστικής Περιουσίας με χρήση όλων των σύγχρονων χρηματοοικονομικών εργαλείων και με τελικό στόχο τη μεγιστοποίηση της αξίας του.

ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Είναι νομοθετημένος σύμβουλος της Πολιτείας σε θέματα τουρισμού και διοικείται από το Διοικητικό Συμβούλιο αιρετών αντιπροσώπων των ξενοδοχείων όλης της χώρας και εκπροσώπων του κράτους, ενώ είναι μέλος της Συνομοσπονδίας των Εθνικών Ενώσεων Ξενοδοχείων. Λειτουργεί από το 1935 ως Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου και μέλη του είναι όλα τα ξενοδοχειακά καταλύματα της χώρας.

Οι τομείς στους οποίους δραστηριοποιείται είναι :

Ι. Μελέτη, υπόδειξη και εφαρμογή κάθε μέτρου που συντελεί στην ανάπτυξη της ξενοδοχειακής βιομηχανίας της χώρας.

2. Συμβουλευτική στήριξη όλων των μελών του σε θέματα οικονομικά, νομικά και κοινωνικά.
3. Εκπόνηση μελετών παροχή πληροφοριών και στατιστικών δελτίων.
4. Χορήγηση συντάξεων.
5. Έκδοση και δωρεάν διανομή σε όλα τα μέλη του μηνιαίου ενημερωτικού δελτίου "ΞΕΝΙΑ".
6. Έκδοση του ετήσιου Οδηγού των Ελληνικών Ξενοδοχείων.
7. Συμμετοχή σε διεθνείς τουριστικές εκθέσεις.
8. Πραγματοποίηση κρατήσεων σε όλα τα ξενοδοχεία της χώρας.

ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ Α.Ε

Στο πλαίσιο της δημιουργίας και ανάπτυξης αγροτουριστικού προϊόντος στην Ελλάδα, η « Αγροτουριστική Α.Ε.» στοχεύει, μέσα από τις πιλοτικές δράσεις της, στη δημιουργία των κατάλληλων συνθηκών ώστε σε συνδυασμό με τις πρωτοβουλίες του ιδιωτικού τομέα, να καθιερωθεί ο Αγροτουρισμός ως μία εναλλακτική τουριστική δραστηριότητα και ένας διακριτός και επιτυχημένος κλάδος της τουριστικής οικονομίας της χώρας. Σκοπεύει κατ' αρχήν στη συντονισμένη στήριξη των προσπάθειών για την καθιέρωση του αγροτουρισμού στην ελληνική επικράτεια ως ποιοτικού, εναλλακτικού τουριστικού προϊόντος, με κύριους τομείς δράσης την προώθηση προτύπων επενδύσεων, την καθιέρωση προδιαγραφών, τη δημιουργία δικτύων προβολής και προώθησης, αλλά και στην άτυπη κάλυψη του κενού ενός εθνικού φορέα συντονισμού για τον τουρισμό της υπαίθρου.

Οι στόχοι εξειδικεύονται στους παρακάτω:

1. Ανάπτυξη πιλοτικού δικτύου αγροτουρισμού στην Ελλάδα.
2. Στρατηγικός σχεδιασμός, οργάνωση και παρακολούθηση των δράσεων αγροτουρισμού.
3. Πιστοποίηση του αγροτουριστικού προϊόντος βασισμένη σε πρότυπα ποιότητας.
4. Προβολή και προώθηση του αγροτουρισμού και των εναλλακτικών μορφών τουρισμού.

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Είναι ένα σωματείο μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, ιδρύθηκε το 2003 και απαρτίζεται από επιχειρηματίες, εκδότες, δημοσιογράφους, καθηγητές πανεπιστημίου, άτομα που το καθένα στον τομέα του έχει επιδείξει σπουδαίο έργο. Δημιουργήθηκε με σκοπό τη στήριξη, την ενίσχυση και την προώθηση της ιδέας του Αγροτουρισμού στην Ελλάδα, καθώς και των πολιτικών για την προστασία και τη διαχείριση του περιβάλλοντος με κατεύθυνση τη βιώσιμη τοπική και περιφερειακή τουριστική ανάπτυξη.

Στο πλαίσιο των σκοπών του επιδιώκει τη συνεργασία με φορείς της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, με δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς, με διεθνείς και εθνικές αγροτουριστικές οργανώσεις και τη δημιουργία δικτύων συνεργασίας για την ανάδειξη των πολιτισμικών χαρακτηριστικών της υπαίθρου και των τοπικών παραδοσιακών προϊόντων.

6.3: ΑΛΛΟΙ ΣΥΛΛΟΓΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

- ASTA
- Hellenic Association of Professional Congress Organizers (HAPCO)
- SKAL Club
- Ακαδημία Τουριστικών Ερευνών Και Μελετών (Α.Τ.Ε.Μ.)
- Γενική Πανελλαδική Ομοσπονδία Επαγγελματιών Ιδιοκτητών Τουριστικών Λεωφορείων-Πούλμαν
- Γραφείο Συνεδρίων & Επισκεπτών Θεσσαλονίκης
- Ελληνικός Σύνδεσμος Μεσιτών και Εμπειρογνομόνων Θαλαμηγών (ΕΣΜΕΘ)
- Ένωση Ελληνικών Γραφείων Εισερχομένου Τουρισμού
- Ένωση Εφοπλιστών Ακτοπλοΐας
- Ένωση Εφοπλιστών Επιβατηγών Πλοίων (ΕΕΕΠ)
- Ένωση Κάμπινγκ Χαλκιδικής
- Ένωση Ξενοδοχείων Χαλκιδικής
- Ένωση Πλοιοκτητών Ελληνικών Σκαφών Τουρισμού (ΕΠΕΣΤ)
- Ένωση Υπαλλήλων Υποδοχής-Θυρωρείου Ξενοδοχείων "Τα Χρυσά Κλειδιά" Ελλάδος
- IATA
- Ινστιτούτο Τουριστικών Ερευνών και Προβλέψεων (ΙΤΕΠ)
- Ξενοδοχειακό Επιμελητήριο Ελλάδος
- Πανελλήνια Ένωση Ιδιοκτητών Campings

- Πανελλήνια Ένωση Επαγγελματικών Τουριστικών Ημερόπλοιων Σκαφών (Π.ΕΝ.Ε.Τ.Η.Σ.)
- Πανελλήνια Ένωση Ταξιδιωτικών Γραφείων Αερομεταφορών
- Πανελλήνια Ομοσπονδία Επιχειρήσεων Τουρισμού (ΠΟΕΤ)
- Πανελλήνια Ομοσπονδία Εργατών Επισιτισμού και Υπαλλήλων Τουριστικών Επαγγελμάτων (ΠΟΕΕ & ΥΤΕ)
- Πανελλήνια Ομοσπονδία Ιδιοκτητών Γραφείων Εκμισθώσεως Αυτοκινήτων και Δικύκλων Π.Ο.Γ.Ε.Α.ΔΙ
- Πανελλήνια Ομοσπονδία Ξεναγών (Π.Ο.ΞΕΝ.)
- Πανελλήνια Ομοσπονδία Ξενοδόχων (ΠΟΞ)
- Συμβούλιο Απόδημου Ελληνισμού (ΣΑΕ)
- Σύνδεσμος Αντιπροσώπων Αεροπορικών Εταιρειών / ΣΑΑΕ
- Σύνδεσμος Διπλωματούχων Ξεναγών Ιονίων Νήσων και Δυτικής Ελλάδας
- Σύνδεσμος Ξεναγών Θεσσαλονίκης
- Σύνδεσμος Ελληνίδων στον Τουρισμό
- Σύνδεσμος Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων (ΣΕΤΕ)
- Σύνδεσμος Ελλήνων Οργανωτών Εκθέσεων και Συνεδρίων (ΣΕΟΕΣ)
- Σύνδεσμος Επιχειρηματιών Τουρισμού Ιεράπετρας
- Σύνδεσμος Τουριστικών Επιχειρήσεων Ενοικιάσεως Αυτοκινήτων (Σ.Τ.Ε.Ε.Α)
- Σύνδεσμος Τουριστικών και Ταξιδιωτικών Γραφείων Ελλάδος (ΗΑΤΤΑ)
- Συνομοσπονδία Επιχειρηματιών Ενοικιαζομένων Δωματίων Διαμερισμάτων Ελλάδος (ΣΕΕΔΔΕ)
- Σωματείο Διπλωματούχων Ξεναγών Αθηνών
- Σωματείο Διπλωματούχων Ξεναγών Β.Α.Αιγαίου
- Σωματείο Διπλωματούχων Ξεναγών Δωδεκανήσου
- Σωματείο Ιδιοκτητών Τουριστικών Επαγγελματικών Σκαφών Άνευ Πληρώματος (ΣΙΤΕΣΑΠ)
- Σωματείο Επαγγελματιών Ξεναγών Κρήτης & Θήρας⁴⁵

⁴⁵ Διαδικτυακή σελίδα: www.visitgreece.gr

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 7

«ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ INTERNET»

7.1: ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ ΑΠΟ ΤΗ ΔΥΝΑΜΙΚΗ ΤΟΥ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ ΣΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ

Η παγκόσμια εξάπλωση του διαδικτύου⁴⁶ και η χρήση του ως ενός από τα ισχυρότερα μέσα ενημέρωσης και διακίνησης πληροφοριών καθιστούν αναγκαία την αξιοποίησή του από όλους τους οικονομικούς κλάδους, επομένως και από τον τομέα του τουρισμού.

Σύμφωνα με την αναφορά Ηλεκτρονικού Εμπορίου και Ανάπτυξης του 2001, που δημοσιεύτηκε από το Συμβούλιο περί Εμπορίου και Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών (United Nations Conference on Trade and Development-UNCTAD), αναπτυσσόμενες χώρες, μπορούν να αυξήσουν την ανταγωνιστικότητά τους σε παγκόσμιο επίπεδο μέσω του Ηλεκτρονικού Εμπορίου. Καθώς η τουριστική βιομηχανία αποτελεί συχνά ένα προσοδοφόρο μέσο για τις αναπτυσσόμενες χώρες, η στρατηγική χρήση του διαδικτύου θα βοηθούσε αυτές τις χώρες στην τόνωση της τουριστικής τους αγοράς.

Η συγκεκριμένη αναφορά τόνισε τη θεαματική αύξηση της χρήσης του διαδικτύου στις αναπτυγμένες χώρες, κυρίως στην Ευρώπη και στις Η.Π.Α., για την αγορά προϊόντων σχετικών με τον τουρισμό: «Από το σύνολο 64 δισεκατομμυρίων δολαρίων πωλήσεων ηλεκτρονικού εμπορίου το 1999, τα ταξίδια, τα μεταφορικά, και οι κρατήσεις ξενοδοχείων μαζί αποτέλεσαν το 38.5% όλων των on-line πωλήσεων".

Σύμφωνα με την ίδια αναφορά, οι επιχειρήσεις που αποτελούν την αγορά ηλεκτρονικού τουρισμού (e-tourism) περιλαμβάνουν on-line πράκτορες, αεροπορικές εταιρείες, ταξιδιωτικές πηγές, ξενοδοχεία/ θέρετρα, προορισμούς, κρατήσεις δωματίων, μεταφορικά μέσα, διακοπές, ενοικιάσεις οχημάτων, κρουαζιέρες και ταξιδιωτικές περιπέτειες.

⁴⁶ Διαδικτυακή σελίδα: www.e-ergasies.gr

Το διαδίκτυο επηρέασε και άλλαξε σε βάθος την αλυσίδα αξίας (value chain) του τουριστικού τομέα, καθώς έχει πλέον καταστεί το νέο μέσο για συναλλαγές που, μέχρι πρόσφατα, διεξάγονταν διαφορετικά. Επίσης, έχει επιτρέψει την άμεση επαφή ανάμεσα σε πελάτες και προμηθευτές (π.χ. ταξιδιωτικά πρακτορεία), έχει επηρεάσει άμεσα το ρόλο που έπαιζαν παραδοσιακοί, έως τώρα, παράγοντες της αγοράς και έχει ενισχύσει το ρόλο νέων μεσαζόντων, που δραστηριοποιούνται πλέον μέσω διαδικτύου. Επιπλέον, εμφανίζεται ισχυρή πλέον η τάση ενσωμάτωσης και συγκέντρωσης «παικτών» στην αλυσίδα αξίας του τομέα (ταξιδιωτικοί πράκτορες, αεροπορικές εταιρείες, ξενοδοχεία), με στόχο να δημιουργηθούν οικονομίες κλίμακας και να ελεγχθεί καλύτερα η όλη διαδικασία, αλλά και οι τιμές. Τελικός στόχος αυτής της ενσωμάτωσης είναι να αυξηθούν τα περιθώρια κέρδους.

Πίνακας 1: Τουριστικός κλάδος - Χρήση του Διαδικτύου και των εφαρμογών του

Επιχειρήσεις που:	ΕΕ 7	Γερμανία	Ελλ.	Σουηδία	Γαλλία	Ιταλία	Αυστρία	Βρετανία
...έχουν πρόσβαση στο Διαδίκτυο	91.7	87.7	84.9	89.3	90.3	96.9	97.4	94.8
...χρησιμοποιούν το Διαδίκτυο	79.5	80.6	67.6	71.7	78.2	75.2	83.7	87.0
...χρησιμοποιούν Intranet	38.9	31.7	23.0	35.3	31.0	44.4	31.1	51.7
...χρησιμοποιούν Extranet	13.8	16.6	10.2	17.7	14.9	12.7	17.4	8.8
...χρησιμοποιούν LAN	49.6	39.6	57.7	63.8	39.2	66.1	38.1	47.6
...χρησιμοποιούν WAN	17.4	11.3	12.8	14.2	13.3	15.0	9.5	29.6
...χρησιμοποιούν ηλεκτρονική ανταλλαγή αρχείων	11.0	8.9	13.6	18.2	5.9	10.4	3.4	12.1
...διαθέτουν δικτυακό τόπο	76.0	76.5	57.3	67.4	66.6	80.2	86.8	84.7

Ποσοστά επί του συνόλου των επιχειρήσεων, σταθμισμένα με δεδομένο τους εργαζομένους που απασχολούν
 Πηγή: E-Business Watch (2002)

7.2: ΟΙ ΑΛΛΑΓΕΣ ΠΟΥ ΕΦΕΡΕ ΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ ΣΤΟ ΜΟΝΤΕΛΟ ΤΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ

Όπως σε όλες τις αγορές⁴⁷, δύο είναι οι άμεσα ενδιαφερόμενες κατηγορίες ατόμων, αυτοί που διαχειρίζονται τις τουριστικές εγκαταστάσεις και οι καταναλωτές-ταξιδιώτες. Λόγω της φύσης του τουρισμού, ότι δηλαδή απευθύνεται στο ευρύ κοινό και έχει παγκόσμιες προεκτάσεις, υπήρχε ένα είδος επικοινωνιακού χάσματος μεταξύ

⁴⁷ Διαδικτυακή σελίδα: www.optionsnet.gr

των δύο πλευρών, που αναζητούσαν τρόπους, οι μεν για να προωθήσουν καλύτερα τις προτάσεις τους και οι δε για να βρουν τις πιο συμφέρουσες και ιδανικές γι' αυτούς προσφορές. Το «κενό» αυτό κάλυψαν μέχρι σήμερα -και συνεχίζουν να καλύπτουν στο μεγαλύτερο ποσοστό- οι διάφοροι μεσάζοντες, όπως οργανισμοί (π.χ. Ε.Ο.Τ.) και ταξιδιωτικοί πράκτορες. Καθώς, όμως, η τεχνολογία προχωρά και εξελίσσεται, εμφανίζονται νέοι τρόποι για πιο άμεση επικοινωνία μεταξύ των δύο πλευρών, καθιστώντας την παρουσία των ενδιάμεσων μερών λιγότερο αναγκαία.

Το μέσο που συνέβαλε περισσότερο στην αμεσότητα της επικοινωνίας μεταξύ τουριστικών επιχειρήσεων και καταναλωτών είναι το διαδίκτυο. Οι χρήστες του μπορούν να επισκέπτονται τις ιστοσελίδες των τουριστικών επιχειρήσεων, να αξιολογούν προσφορές και να πραγματοποιούν κρατήσεις και κατοχυρώσεις θέσεων, δωματίων, οχημάτων κλπ.

7.3: ΤΟ ΠΡΟΦΙΛ ΤΟΥ ΣΥΓΧΡΟΝΟΥ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ - ΤΑΞΙΔΙΩΤΗ

Για να γίνει πιο κατανοητή η αναγκαιότητα ενσωμάτωσης νέων διαδικτυακών τεχνολογιών, που εξυπηρετούν ακόμα και κινούμενους χρήστες, θα περιγράψουμε το προφίλ του σύγχρονου καταναλωτή-ταξιδιώτη:⁴⁸

- Επιθυμεί ποιότητα στις υπηρεσίες.
- Προτιμά πιο συγκεκριμένες προσφορές, τόσο όσον αφορά το περιεχόμενο, όσο και τις συνολικές δεσμεύσεις.
- Ζητά περισσότερες πληροφορίες τόσο για το ίδιο το προϊόν, όσο και, γενικότερα, για τον προορισμό και τις επιπρόσθετες υπηρεσίες.
- Έχει μεγαλύτερη κριτική διάθεση και είναι περισσότερο ενήμερος.
- Πραγματοποιεί περισσότερα, αλλά μικρότερης διάρκειας ταξίδια
- Αποφασίζει αργά και, συνήθως, την τελευταία στιγμή, κάτι το οποίο μειώνει το χρονικό διάστημα μεταξύ κρατήσεων και χρήσης των κρατήσεων και άρα απαιτεί γρήγορη ανταπόκριση από μέρους των επιχειρήσεων στις επιθυμίες του.
- Διαρκώς κινείται, με αποτέλεσμα να απαιτείται η χρήση της κινητής τεχνολογίας για την κάλυψη των αναγκών του, οποιαδήποτε στιγμή, σε οποιοδήποτε χώρο.

⁴⁸ Διαδικτυακή σελίδα: www.optionsnet.gr

- Είναι ενήμερος και, πιθανόν, ευαισθητοποιημένος σχετικά με περιβαλλοντικά, κοινωνικά και πολιτισμικά θέματα. [Πηγή: Παρουσίαση του έργου, *Efficient Electronic Services for Tourists In Action*]

Ο σύγχρονος πελάτης-ταξιδιώτης δεν ικανοποιείται μόνο με γενικές πληροφορίες σχετικά με ένα προϊόν-υπηρεσία, αλλά, επιπλέον, επιθυμεί συγκεκριμένες και προσωπικές συμβουλές, καθώς και να μπορεί να αγοράσει ένα συγκεκριμένο προϊόν-υπηρεσία, όταν το εντοπίσει.

7.4: Η ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΓΟΡΑ ΚΑΙ ΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Η συνεχής και αλματώδης πρόοδος της τεχνολογίας και της χρήσης του διαδικτύου, φέρνουν στο προσκήνιο νέες ευκαιρίες για την προώθηση του τουρισμού στη χώρα μας, τονίζουν την αναγκαιότητα για χρήση αποδοτικότερων και "εξυπνότερων" μεθόδων προσέλκυσης τουριστών, καθώς και για τη διατήρηση της επιθυμίας τους για πραγματοποίηση διακοπών στην Ελλάδα.

Τόσο τώρα όσο και στο παρελθόν, γεωπολιτικές κρίσεις στην ευρύτερη περιοχή αποτέλεσαν πάντα μία απειλή για τον τουρισμό στη χώρα μας. Οι μακροπρόθεσμες συνέπειες από συνεχόμενες αποτυχημένες τουριστικές περιόδους, σε συνδυασμό με τον ανταγωνισμό από άλλες χώρες, ενέχουν σοβαρούς κινδύνους: παρακμή των τουριστικών εγκαταστάσεων στη χώρα και περαιτέρω ερήμωση των νησιών, τα οποία βασίζονται κατά γενική ομολογία στο συνάλλαγμα των ξένων επισκεπτών αλλά και στα λεφτά που αφήνουν οι Έλληνες ταξιδιώτες κατά την καλοκαιρινή περίοδο.

Πολλά μπορούν να γίνουν - και γίνονται - για την αντιμετώπιση αυτών των κινδύνων και οι τεχνολογίες της πληροφορικής έχουν να προσφέρουν σημαντική υπηρεσία.⁴⁹

⁴⁹ Διαδικτυακή σελίδα: www.go-online.gr

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 8

Η ΣΠΟΥΔΑΙΟΤΗΤΑ ΚΑΙ Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

8.1: Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΕΙΣΟΔΗΜΑ

Η ακαθάριστη αξία παραγωγής του τουριστικού τομέα δεν αναφέρεται ξεχωριστά στους Ελληνικούς Εθνικούς Λογαριασμούς, λόγω κυρίως της δυσκολίας υπολογισμού της. Η δυσκολία αυτή οφείλεται κατά κύριο λόγο στο χαμηλό βαθμό στατιστικής οργάνωσης και πληροφόρησης στον τομέα αυτό και κατά μικρό μόνο μέρος στην πολυσύνθετη εκδήλωση της τουριστικής δραστηριότητας. Σε ορισμένες χώρες έχει επιτευχθεί σε σημαντικό βαθμό ο προσδιορισμός του τομέα στο Εθνικό Λογιστικό Σύστημα.

Κατά συνέπεια, ο υπολογισμός της συμβολής του ελληνικού τουριστικού τομέα στο ΑΕΠ βασίζεται σε εκτιμήσεις, οι οποίες όμως θεωρείται ότι προσεγγίζουν ικανοποιητικά την πραγματικότητα.

Σύμφωνα με ορισμένες εκτιμήσεις, ο τουριστικός τομέας συμμετέχει με ποσοστό περί το 8% στο ΑΕΠ της χώρας. Άλλες εκτιμήσεις θεωρούν ότι το ποσοστό αυτό είναι μεγαλύτερο.

Σύμφωνα με τις επίσημες εκτιμήσεις (που βασίζονται σε εκτιμήσεις των Υπηρεσιών του ΚΕΠΕ), η συμμετοχή του τουριστικού τομέα στο ΑΕΠ της χώρας ανέρχεται σε ποσοστό 9,6%. (Το ποσοστό αυτό γνωστοποιήθηκε προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή κατά την υποβολή του Προγράμματος "Τουρισμός - Πολιτισμός" τον Ιούνιο του 1995).

Με δεδομένο το παραπάνω ποσοστό, η συμβολή του ελληνικού τουρισμού στο ΑΕΠ της χώρας μπορεί να χαρακτηριστεί ως ιδιαίτερα σημαντική.

Σε σύγκριση με τους άλλους βασικούς τομείς της Ελληνικής Οικονομίας, το ποσοστό συμμετοχής του τουρισμού στο ΑΕΠ έχει φθάσει να υπερβαίνει το ποσοστό ολοκλήρου του κλάδου πρωτογενούς παραγωγής και να αντιστοιχεί περίπου στο 71% ολοκλήρου του κλάδου της μεταποίησης.⁵⁰

ΠΙΝΑΚΑΣ 8.1 : Συμμετοχή των κυριοτέρων τομέων της Εθνικής Οικονομίας στο Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν, 1997 (Τιμές συντελεστών παραγωγής, τρέχουσες τιμές).

Τομείς	Δισεκατ.	%
1. Γεωργία - κτηνοτροφία - Δάση - Αλιεία	2.446,1	8,5
2. Μεταλλεία – Ορυχεία	192,0	0,7
3. Μεταποίηση	3.885,4	13,5
4. Ηλεκτρισμός - φωταέριο – ύδρευση	590,6	2,0
5. Κατασκευές	2.194,3	7,6
6. Μεταφορές – Επικοινωνίες	1.925,4	6,7
7. Εμπόριο	4.227,9	14,7
8. Τουρισμός (εκτιμήσεις)	2.770,0	9,6
9. Λοιποί τομείς (Τράπεζες, κατοικίες, Δημόσια Διοίκηση, Υγεία, Εκπαίδευση, λοιπά)	10.603,3	36,7
ΣΥΝΟΛΟ	28.835,0	100,0

Πηγή : ΥΠ.ΕΘ.Ο. : Η Ελληνική Οικονομία 1960 - 1997, Αθήνα, 1998.

⁵⁰ Σύνδεσμος Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων (1998): «Ο τουριστικός τομέας και τα ΚΠΣ», διαδικτυακή σελίδα: www.sete.gr

8.2 : Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ

Ο τουριστικός τομέας αποτελεί το μεγαλύτερο εργοδότη στις περισσότερες χώρες, εξασφαλίζοντας εργασία σε σημαντικό αριθμό εργαζομένων.

Στις τουριστικά ανεπτυγμένες χώρες ο τουριστικός τομέας απασχολεί το 6% έως 9% της συνολικής απασχόλησης.

Στις ελληνικές στατιστικές, η απασχόληση στον τουριστικό τομέα δεν παρακολουθείται ξεχωριστά. Κατά συνέπεια, τα στοιχεία που αναφέρονται στον αριθμό των απασχολουμένων στον τομέα αυτό βασίζονται σε εκτιμήσεις οι οποίες όμως δεν φαίνεται να απέχουν από την πραγματικότητα.

Η έρευνα εργατικού δυναμικού που διεξάγεται από την ΕΣΥΕ, στον τομέα των υπηρεσιών, παρακολουθεί ξεχωριστά μόνο την απασχόληση στα Ξενοδοχεία και Εστιατόρια. Σύμφωνα με την έρευνα αυτή η απασχόληση στις υπηρεσίες αυτές ανερχόταν το 1997 σε 229.000 άτομα και αντιπροσώπευε το 6% της συνολικής απασχόλησης.

ΠΙΝΑΚΑΣ 8.2 : Κατανομή της απασχόλησης κατά κλάδους δραστηριότητας (1997)

Κλάδοι – Τομείς	Σύνολο απασχολουμένων (χιλιάδες άτομα)	%
Πρωτογενής τομέας	765,0	19,8
Ορυχεία – Λατομεία	17,3	0,4
Μεταποίηση	558,7	14,5
Ηλεκτρισμός - Αέριο – νερό	40,7	1,1
Κατασκευές	249,0	6,5
Εμπόρια	642,6	16,7
Ξενοδοχεία – Εστιατόρια	229,9	6,0
Μεταφορές – Επικοινωνίες	246,7	6,4
Λοιπές υπηρεσίες	1.104,1	28,6
ΣΥΝΟΛΟ	3.854,0	100,0

Πηγή : ΥΠΕΘΟ, ΕΣΥΕ : Έρευνα Εργατικού Δυναμικού

Αν στον παραπάνω αριθμό απασχολούμενων, προστεθούν οι απασχολούμενοι άμεσα στις υπόλοιπες τουριστικές δραστηριότητες, εκτιμάται ότι η άμεση απασχόληση στον ελληνικό τουρισμό ξεπερνά τα 320.000 άτομα και αντιστοιχεί στο 8,3% της συνολικής απασχόλησης της χώρας. (Ο αριθμός αυτός απασχολούμενων αναφέρεται στο Πρόγραμμα “Τουρισμός - Πολιτισμός” που υποβλήθηκε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον Ιούνιο 1995).

Θα πρέπει να σημειωθεί ότι τα παραπάνω στοιχεία αφορούν βέβαια στην άμεση απασχόληση στον τουριστικό τομέα. Αν ήταν δυνατό να συνυπολογιστεί στατιστικά ο σημαντικότερος αριθμός ατόμων που απασχολούνται εμμέσως με τον τουρισμό και ιδίως εκείνων που απασχολούνται λόγω του τουρισμού με τα λεγόμενα δορυφορικά επαγγέλματα (τουριστικά καταστήματα, επιχειρήσεις παροχής υπηρεσιών κλπ.), η συνολική απασχόληση του τομέα και η συμβολή της απασχόλησης αυτής στη συνολική εθνική απασχόληση, θα ήταν κατά πολύ μεγαλύτερη και θα φαινόταν η πραγματική σπουδαιότητα του τουριστικού τομέα.

Κατά μία επίσημη εκτίμηση (Πρόγραμμα Τουρισμός - Πολιτισμός), η συνολική απασχόληση (άμεση και έμμεση), ξεπερνά τα 450.000 άτομα ήτοι το 11,7% της συνολικής απασχόλησης της χώρας.

Σύμφωνα με τα στοιχεία του Παγκοσμίου Συμβουλίου Τουρισμού και Ταξιδιού (WTTC) (Μελέτη που συντάχθηκε σε συνεργασία με τον όμιλο Wharton Econometric Forecasting Associates), η Ελλάδα εμφανίζεται το 1997 να έχει 510.000 άτομα που απασχολούνται άμεσα ή έμμεσα στον τουριστικό τομέα, ήτοι σε ποσοστό περί το 13,2% της συνολικής εθνικής απασχόλησης.

Με δεδομένα τα παραπάνω ποσοστά, είναι προφανής η μεγάλη σπουδαιότητα και συμβολή του τουριστικού τομέα στην συνολική απασχόληση της χώρας.⁵¹

⁵¹ Σύνδεσμος Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων (1998): «Ο τουριστικός τομέας και τα ΚΠΣ», διαδικτυακή σελίδα: www.sete.gr

8.3 :Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Εξετάζοντας την πολύπλευρη συμβολή του τουριστικού τομέα στην οικονομική ανάπτυξη της χώρας, θα πρέπει να επισημανθεί η σπουδαία συμβολή του στην περιφερειακή ανάπτυξη γενικά, στην άμβλυνση της περιφερειακής ανισοκατανομής του εθνικού προϊόντος και στην συγκράτηση του πληθυσμού στην περιφέρεια.

Πράγματι, στην περίπτωση της Ελλάδας όπου η γεωμορφολογία του ηπειρωτικού χώρου και ο νησιώτικος χαρακτήρας της καθιστούν δυσχερείς τις μαζικές μεταφορές, είναι ιδιαίτερα προβληματική η ανάπτυξη του δευτερογενούς τομέα, η δε ανάπτυξη του πρωτογενούς τομέα δεν είναι σε πολλές περιπτώσεις εφικτή και ιδίως στην έκταση που απαιτείται για την εξασφάλιση της απασχόλησης του εργατικού δυναμικού.

Έτσι η αξιοποίηση των τουριστικών πόρων που διαθέτει ο επαρχιακός χώρος έχει αποτελέσει την μόνη εναλλακτική λύση για την συγκράτηση του πληθυσμού και την παραγωγική του αξιοποίηση και έχει συντελέσει σημαντικά στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη ενός μεγάλου αριθμού περιφερειακών, κυρίως νησιωτικών και παραθαλασσιών περιοχών της χώρας.

Πράγματι, συγκεκριμένες περιοχές της χώρας όπως οι Κυκλάδες, η Δωδεκάνησος, η Κέρκυρα, αναπτύχθηκαν κατά την τελευταία εικοσιπενταετία κύρια ή μόνο από τον τουριστικό τομέα. Οι περιοχές αυτές στην προ της τουριστικής τους ανάπτυξης περίοδο παρουσίαζαν μείωση του πληθυσμού και είχαν κατά κεφαλή εισόδημα αρκετά χαμηλότερο του μέσου της χώρας. Με την τουριστική τους όμως ανάπτυξη, όχι μόνο μπόρεσαν να συγκρατήσουν τον πληθυσμό στην περιφέρεια, αλλά παρουσίασαν και ανοδική πληθυσμιακή εξέλιξη και σημαντική αύξηση του κατά κεφαλή Ακαθάριστου Εγχώριου Προϊόντος.

Όπως προκύπτει από τον πίνακα 3, στις κατ' εξοχήν τουριστικές περιοχές, ενώ μέχρι το 1971 ο πληθυσμός τους μειωνόταν, από το 1971 και μετά, παρατηρείται μια αντιστροφή της δυσμενούς αυτής εξέλιξης και σημειώνονται σημαντικές αυξήσεις του πληθυσμού. Συγχρόνως, στις ίδιες περιοχές, παρατηρείται μια σημαντική αύξηση

του μέσου ανά κάτοικο ακαθάριστου περιφερειακού προϊόντος. Ενδεικτική, της ανάπτυξης του τουριστικού τομέα είναι και η εξέλιξη του αριθμού των ξενοδοχειακών κλινών ανά 1000 κατοίκους.⁵²

Πίνακας 8.3 : Εξέλιξη δεικτών σε τουριστικές περιοχές

	Κυκλάδες	Δωδεκάνησος	Κρήτη	Κέρκυρα
Ρυθμός μεταβολής πληθυσμού %				
1971/1961	-13,6	-1,6	-5,5	-8,7
1981/1971	2,5	19,9	9,9	7,0
1991/1981	6,3	12,7	7,5	8,2
Α.Ε.Π. κατά κεφαλή ως % του μέσου της χώρας (μέσο ανά κάτοικο χώρας = 100)				
1970	77,9	84,4	78,5	82,5
1981	107,8	89,3	83,4	85,1
1991	110,8	108,7	90,8	86,7
Ξενοδοχειακές κλίνες ανά 1000 κατοίκους				
1971	48,7	126,2	14,1	57,7
1981	115,6	257,3	64,6	184,9
1991	253,1	474,2	155,0	293,5
1997	338,6	614,5	200,5	323,5

Πηγή : ΚΕΠΕ, ΕΣΥΕ, ΕΟΤ

⁵² Σύνδεσμος Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων (1998): «Ο τουριστικός τομέας και τα ΚΠΣ», διαδικτυακή σελίδα: www.sete.gr

8.4: Η ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΟ ΙΣΟΖΥΓΙΟ ΠΛΗΡΩΜΩΝ

8.4.1 : ΓΕΝΙΚΑ

Εκτός από τη σημαντική συμβολή του τουρισμού στην άνοδο του εθνικού εισοδήματος, στην αύξηση της απασχόλησης και στην περιφερειακή ανάπτυξη, ο τουρισμός, σε χώρες με έντονη τουριστική κίνηση από το εξωτερικό, όπως η Ελλάδα, παίζει σημαντικό ρόλο στην εισροή συναλλάγματος και στη μείωση του ελλείμματος του Ισοζυγίου Πληρωμών.

Πράγματι, τα τελευταία χρόνια οι συναλλαγματικές εισπράξεις από τον τουριστικό τομέα έχουν αναδειχθεί στην Ελλάδα σε πρώτη κατά σειρά σπουδαιότητας πηγή συναλλάγματος μεταξύ των αδήλων πόρων, είναι υψηλότερες από το σύνολο των εξαγωγών της χώρας και συμβάλλουν κατά σημαντικό ποσοστό στη μείωση του εμπορικού ελλείμματος του Ισοζυγίου Πληρωμών.

8.4.2: ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑ ΚΑΙ ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΤΟΥ ΜΕ ΑΛΛΕΣ ΠΗΓΕΣ ΣΥΝΑΛΛΑΓΜΑΤΟΣ

Οι συναλλαγματικές εισπράξεις από τον αλλοδαπό τουρισμό συνήθως ταυτίζονται με το ποσό του λογαριασμού “ταξιδιωτικό συνάλλαγμα” των τραπεζικών στατιστικών. Στην Ελλάδα όμως, έχει γίνει αποδεκτό ότι τα ποσά του ταξιδιωτικού της Ελλάδος, είναι μικρότερα από το πραγματικό τουριστικό συνάλλαγμα που εισρέει στη χώρα και τούτο διότι διάφορα ποσά συναλλάγματος που αφορούν στον τουρισμό (όπως η προαγορά δραχμών εκ μέρους των Tour Operators, οι αγορές τουριστών μέσω πιστωτικών καρτών, οι συναλλαγματικές εισπράξεις για κρουαζιέρες και για ενοικίαση σκαφών κλπ.) καταχωρούνται σε άλλες κατηγορίες αδήλων πόρων.

Αν στα ποσά του “ταξιδιωτικού συναλλάγματος” προστεθούν τα παραπάνω ποσά, τότε το προκύπτον τουριστικό συνάλλαγμα, με βάση τις εκτιμήσεις του ΕΟΤ, υπερβαίνει τα τρία τελευταία χρόνια τα 6 δις δολάρια.

Μια σύγκριση των συναλλαγματικών εισπράξεων από τον τουρισμό με άλλες σημαντικές κατηγορίες εισροών συναλλάγματος, καθιστά εμφανή τη μεγάλη σπουδαιότητα του τουριστικού τομέα ως πηγή συναλλάγματος (βλ. Πίνακα 4).

Πίνακας 8.4 : Σύγκριση τουριστικού συναλλάγματος με άλλες πηγές συναλλάγματος

	1991	1996	1997
A. ΑΠΟΛΥΤΑ ΜΕΓΕΘΗ ΣΕ ΕΚΑΤΟΜ. ΔΟΛΑΡΙΑ Η.Π.Α.			
Τουριστικό συνάλλαγμα	4.287	6.189	6.300
Ναυτιλιακό (χωρίς τουρισμό)	1.563	1.994	1.860
Μεταναστευτικά εμβάσματα	2.165	2.996	2.916
Μεταβιβάσεις Ε.Ε.	4.034	5.057	4.622
Λοιποί άδηλοι πόροι (χωρίς τουρισμό)	3.305	4.208	4.270
ΣΥΝΟΛΟ ΑΔΗΛΩΝ ΠΟΡΩΝ	15.354	20.444	19.968
Εξαγωγές	6.797	5.769	5.373
Εμπορικό Ισοζύγιο (έλλειμμα)	12.308	18.366	18.271
B. ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΕΣ ΣΥΓΚΡΙΣΕΙΣ			
Τουριστικό συνάλλαγμα / σύνολο άδηλων πόρων %	27,9	30,3	31,6
Τουριστικό συνάλλαγμα / σύνολο άδηλων πόρων χωρίς μεταβιβάσεις από Ευρωπαϊκή Ένωση	37,9	40,2	41,1
Τουριστικό συνάλλαγμα / σύνολο εξαγωγών %	63,1	107,3	117,3
Τουριστικό συνάλλαγμα / έλλειμμα Εμπορικού Ισοζυγίου	34,8	33,7	34,5

Πηγή : Τράπεζα Ελλάδος, ΕΟΤ, Εκτιμήσεις τουριστικού συναλλάγματος για το 1997

Όπως προκύπτει από τον παραπάνω πίνακα :

α) Σε σύγκριση με τις άλλες κατηγορίες άδηλων πόρων, το τουριστικό συνάλλαγμα έχει κατακτήσει την πρώτη θέση και είναι σημαντικά υψηλότερο από τις δύο παραδοσιακές πηγές άδηλων πόρων ήτοι το ναυτιλιακό και το μεταναστευτικό συνάλλαγμα. Στο σύνολο των άδηλων πόρων αντιπροσωπεύει το 34%, ή αν

εξαιρέσουμε τις μεταβιβάσεις πόρων από την Ευρωπαϊκή Ένωση, αντιπροσωπεύει το 41%.

β) Σε σύγκριση με τις συνολικές εισπράξεις από εξαγωγές, το τουριστικό συνάλλαγμα υπερβαίνει ήδη το σύνολο των εισπράξεων αυτών.

γ) Τέλος, το τουριστικό συνάλλαγμα συμβάλλει κατά σημαντικό ποσοστό στην κάλυψη του ελλείμματος του εμπορικού ισοζυγίου. Έτσι κατά το 1997, οι συναλλαγματικές εισπράξεις από τον τουρισμό αντιστοιχούσαν στο 34,5% περίπου του συνολικού ελλείμματος που εμφανίζει το Εμπορικό Ισοζύγιο.⁵³

⁵³ Σύνδεσμος Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων (1998): «Ο τουριστικός τομέας και τα ΚΠΣ», διαδικτυακή σελίδα: www.sete.gr

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 9

ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ ΚΑΙ ΟΙ ΠΟΡΟΙ ΤΩΝ ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΠΛΑΙΣΙΩΝ ΣΤΗΡΙΞΗΣ

9.1: ΓΕΝΙΚΑ

Από όλα τα προαναφερθέντα προκύπτει η μεγάλη σπουδαιότητα του τουριστικού τομέα και η σημαντική θέση που κατέχει μεταξύ των παραγωγικών κλάδων της Εθνικής Οικονομίας. Συγχρόνως όμως, θα πρέπει να τονιστεί ότι παρά την σημαντική ανάπτυξή του, ο τομέας εξακολουθεί τα τελευταία χρόνια να υστερεί από πλευράς υποδομής, ανταγωνιστικότητας, ισόρροπης ανάπτυξης, γενικής ποιοτικής στάθμης των προσφερομένων υπηρεσιών και ειδικευμένου προσωπικού και ως εκ τούτου οι ανάγκες για την στήριξή του ήταν και είναι μεγάλες. Παρά ταύτα, η αναγκαία στήριξη του τουριστικού τομέα μέσω των Κοινοτικών και των Κρατικών πόρων τα τελευταία χρόνια δεν ήταν καθόλου ικανοποιητική.

9.2 : ΤΑ ΚΙΣ ΚΑΙ Ο ΤΟΜΕΑΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

9.2.1: ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟ ΤΟΥ Α΄ ΚΙΣ

Το Πολυταμειακό Λειτουργικό Πρόγραμμα για την Ισόρροπη Ανάπτυξη του Τουρισμού, υποβλήθηκε στην Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων στις 2 Ιουλίου 1991 και εγκρίθηκε την 30η Ιουλίου 1992 στο Πλαίσιο του Άξονα 4 του Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης για την Ελλάδα, ήτοι μετά από σχεδόν 2,5 χρόνια από την γενική έγκριση του ΚΙΣ.

Ο συνολικός εγκεκριμένος προϋπολογισμός ανερχόταν σε 222,2 εκ. ECU (σταθερές τιμές 1992) και η κατανομή του είχε ως εξής:

	<u>000 ECU</u>	<u>%</u>	<u>%</u>
Κοινοτική συμμετοχή	71.067	32,0	75,7
(ΕΤΠΑ)	(34.695)	(15,6)	(36,9)
(ΕΚΤ)	(36.372)	(16,4)	(38,8)
Εθνική Δημόσια συμμετοχή	<u>22.854</u>	<u>10,3</u>	<u>24,3</u>
Σύνολο Δημόσιας συμμετοχής	93.921	42,3	100,0
Ιδιωτική συμμετοχή	<u>128.331</u>	<u>57,7</u>	
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	222.252	100,0	

Όπως προκύπτει από τα παραπάνω στοιχεία, η συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα στο πρόγραμμα ήταν σημαντική (57,7% του συνόλου), στη δε Δημόσια δαπάνη, ποσά που αντιπροσωπεύουν το 75,7% προέρχονταν από τα Διαρθρωτικά Ταμεία της Κοινότητας.

Οι στόχοι του προγράμματος που είχαν τεθεί ήταν φιλόδοξοι και ήταν κυρίως οι εξής:

1. Αποθάρρυνση της υπερβολικής συγκέντρωσης τουριστικών μονάδων σε κορεσμένες περιοχές και ενθάρρυνση των τουριστικών επενδύσεων σε περιοχές που δεν έχουν αξιοποιήσει τους τουριστικούς τους πόρους.
2. Ενθάρρυνση της δημιουργίας μεγάλων μονάδων υψηλής κατηγορίας και αποθάρρυνση των μικρών και χαμηλής κατηγορίας, εκτός ορισμένων εξαιρέσεων όταν αυτές είναι δικαιολογημένες.
3. Ενθάρρυνση της κατασκευής βασικών τουριστικών υποδομών και εγκαταστάσεων.

Το Λειτουργικό Πρόγραμμα περιελάμβανε συνολικά δύο Υποπρογράμματα και 9 μέτρα. Αναλυτικά η διάρθρωσή του ήταν η εξής :

1. Υποπρόγραμμα I : “Παροχή ενισχύσεων προς τις τουριστικές επιχειρήσεις και προώθηση του τουρισμού” (Χρηματοδότηση από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης - ΕΤΠΑ).
 - **Μέτρο 1** : “Καθεστώς ενίσχυσης τουριστικών επιχειρήσεων”
 - Μέτρο 1.1. : “Παραγωγικές επενδύσεις τουριστικού τομέα (Ν. 1892/90)
 - Μέτρο 1.2. : “Τουριστική υποδομή - Δημόσιοι φορείς”
 - Μέτρο 1.3. : “Τουριστική υποδομή - Ιδιωτικοί φορείς”
 - **Μέτρο 2** : “Έρευνα Αγοράς” (για αλλοδαπούς τουρίστες)
 - **Μέτρο 3** : “ Παροχή συμβουλών σε τουριστικές επιχειρήσεις” (Δημιουργία τράπεζας πληροφοριών στον ΕΟΤ)
 - **Μέτρο 4** : “Δημιουργία ελαφράς υποδομής (Μονοπάτια)”
 - **Μέτρο 5** : “Εφαρμογή” (Προστέθηκε τον Φεβρουάριο 1993) (Τεχνική βοήθεια για την εφαρμογή / υλοποίηση του Υποπρογράμματος)
2. Υποπρόγραμμα II : “Επαγγελματική Κατάρτιση” (Χρηματοδότηση από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο - ΕΚΤ)
 - **Μέτρο 1** : “Κατάρτιση εργαζομένων σε ιδιωτικές ξενοδοχειακές μονάδες που έχουν κάνει επενδύσεις”
 - **Μέτρο 2** : “ Κατάρτιση εργαζομένων σε μονάδες του ευρύτερου ιδιωτικού τουριστικού τομέα που έχουν κάνει επενδύσεις”
 - **Μέτρο 3** : “ Κατάρτιση εργαζομένων των τουριστικών επιχειρήσεων του Δημόσιου τομέα”

- **Μέτρο 4** : “Τεχνική βοήθεια - Εφαρμογή του Προγράμματος” (Κυρίως κατάρτιση του Προσωπικού του ΕΟΤ και αναβάθμιση των Τουριστικών σχολών)

Από τις Επιτροπές Παρακολούθησης του ΚΠΣ (16.7.93 και 7.12.93) καταργήθηκε το μέτρο 1.3 του Υποπρογράμματος Ι και έγιναν κάποιες αναπροσαρμογές των δαπανών και το Πρόγραμμα διαμορφώθηκε στο σύνολό του σε 205,6 εκ. ECU με σύνολο δημοσίας δαπάνης 87,3 εκ. ECU και ιδιωτικής συμμετοχής 118,3 εκ. ECU.

Στον πίνακα που ακολουθεί αναλύονται τα ποσά του Προγράμματος κατά Υποπρόγραμμα και μέτρο και κατά πηγή χρηματοδότησης, όπως διαμορφώθηκε τελικά μετά τον Δεκέμβριο 1993.

9.2.2: ΤΟ ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ “ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ” ΤΟΥ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ “ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ” ΤΟΥ Β' ΚΠΣ

Τα μέτρα, οι δράσεις και οι ενέργειες στον χώρο του Τουρισμού του Β' ΚΠΣ έχουν ενταχθεί στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα “ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ”.

Το Πρόγραμμα αυτό υποβλήθηκε στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή την 24/11/1994 και εγκρίθηκε στις 30/11/1995, ήτοι με μεγάλη καθυστέρηση σε σχέση με τα υπόλοιπα Επιχειρησιακά Προγράμματα που εντάσσονται στο Β' ΚΠΣ.

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα “ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ” είχε εγκεκριμένο συνολικό προϋπολογισμό 795,6 εκ. ECU (238,7 δις δρχ.) και σύνολο δημοσίας δαπάνης 479,3 εκ. ECU (143,8 δις δρχ.). Το εν λόγω Πρόγραμμα, σύμφωνα με τον εγκεκριμένο προϋπολογισμό και το εγκεκριμένο από την Επιτροπή χρηματοδοτικό σχήμα είχε αρχικά την ακόλουθη μορφή :

Πίνακας 9.2.2.: ΣΥΝΟΠΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ Ε.Π. "ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ - ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ"

Ποσά σε χιλιάδες ECU

ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΔΑΠΑΝΗ			ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	ΣΥΝΟΛ ΚΟΣΤΟΥΣ	ΚΑΤΑΝΟΜΗ %	
	ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ	ΕΘΝΙΚΗ	ΣΥΝΟΛΟ			ΔΗΜΟΣΙΑ Σ	ΣΥΝΟΛΟΥ
1. ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	113.620	88.114	201.734	316.270	518.004	42,1	65,1
2. ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ	112.033	159.30	271.334	0	271.334	56,6	34,1
3. ΤΕΧΝΙΚΗ	3.447	2.820	6.267	0	6.267	1,3	0,8
3.1 Τουρισμός	1.430	1.170	2.600	0	2.600	0,5	0,3
3.2 Πολιτισμός	2.017	1.650	3.667	0	3.667	0,8	0,5
ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ (Υποπρ. 1 + 3.1)	115.050	89.284	204.334	316.270	520.604	42,6	65,4
ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ (Υποπρ. 2 + 3.2)	114.050	160.951	275.001	0	275.001	57,4	34,6
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ	229.100	250.23	479.335	316.270	795.605	100,0	100,0

Όπως προκύπτει από τον παραπάνω πίνακα, το Υποπρόγραμμα ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ αντιπροσωπεύει το 65,1% (65,4 μαζί με την Τεχνική Βοήθεια) του συνολικού κόστους του Προγράμματος. Όμως σε επίπεδο Δημόσιας δαπάνης, ήτοι των ποσών που διατίθενται από την Κοινότητα και το Ελληνικό Δημόσιο, στον ΤΟΥΡΙΣΜΟ κατανέμεται σημαντικά χαμηλότερα ποσά απ' ότι στον ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ 42,1% έναντι 56,6% των συνολικών δημοσίων δαπανών.

Επίσης, είναι αξιοσημείωτο το γεγονός ότι στο συνολικό προϋπολογισμό του Υποπρογράμματος ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ των 520,6 εκ. ECU, τα 316,3 εκ. ECU αντιστοιχούν σε κεφάλαια των ιδιωτών επενδυτών (61%), ενώ η Κοινοτική και Κρατική επιχορήγηση περιορίζεται στο 39% του συνόλου.

Κατά την εκτέλεση του Προγράμματος, έχουν επέλθει διαφοροποιήσεις από τα αρχικά εγκεκριμένα ποσά. Έτσι στο Υποπρόγραμμα ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ με απόφαση της 6ης Επιτροπής Παρακολούθησης του ΚΠΣ αφαιρέθηκε το μέτρο για το Νέο Μουσείο Ακρόπολης με αντίστοιχη μείωση του προϋπολογισμού του Προγράμματος. Έτσι, ο

συνολικός προϋπολογισμός του Υποπρογράμματος **ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ** ανέρχεται πλέον σε 171,3 εκ. ECU (μείωση κατά 100 εκ. ECU).

Επίσης, στο Υποπρόγραμμα **ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ**, με αποφάσεις των Επιτροπών Παρακολούθησης, έχουν επέλθει διάφορες τροποποιήσεις και αναπροσαρμογές από τα αρχικά εγκεκριμένα ποσά. Έτσι, μετά και την τελευταία Επιτροπή Παρακολούθησης, ο συνολικός προϋπολογισμός του Υποπρογράμματος **ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ** μαζί με την **Τεχνική Βοήθειά** του, ανέρχεται πλέον σε 442,3 εκατ. ECU έναντι των αρχικών 520,6 εκ. ECU (συνολική μείωση κατά 78,3 εκ. ECU).

Φορείς εκτέλεσης του Επιχειρησιακού Προγράμματος είναι το Υπ. Πολιτισμού, ο ΕΟΤ και το ΥΠ.ΕΘ.Ο. καθώς και οι Περιφέρειες, οι Νομαρχίες, οι ΟΤΑ και οι ιδιώτες.

Φορείς υλοποίησης του Επιχειρησιακού Προγράμματος είναι το Υπ. Πολιτισμού, ο ΕΟΤ και το ΥΠ.ΕΘ.Ο.

Στη συνέχεια αναλύεται το Υποπρόγραμμα **ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ** καθώς και τα μέτρα και δράσεις που περιλαμβάνει, τα εγκεκριμένα ποσά και η πορεία υλοποίησής του.

Αναλυτικότερα, το Υποπρόγραμμα “**ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ**” περιλαμβάνει δράσεις ομαδοποιημένες στα εξής Μέτρα :

1. Ενίσχυση θαλάσσιου τουρισμού,
2. Ανάπτυξη Ορεινού, Οικολογικού, Πολιτιστικού και Θεραπευτικού Τουρισμού
3. Ενίσχυση επενδύσεων ποιοτικού εκσυγχρονισμού υφιστάμενων ξενοδοχειακών μονάδων ή μετατροπής διατηρητέων παραδοσιακών κτισμάτων σε ξενοδοχειακά καταλύματα.
4. Δημιουργία Περιοχών Ολοκληρωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης (Π.Ο.Τ.Α.) και εγκαταστάσεων Ειδικής Τουριστικής Υποδομής.
5. Υπηρεσίες προς τις ΜΜΕ του τουριστικού τομέα και δίκτυο Πληροφορικής
6. Επιμόρφωση

9.2.3: Το Γ΄ Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης (Γ΄ ΚΠΣ)

Το Γ΄ Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης, είναι το μεγαλύτερο αναπτυξιακό πρόγραμμα της χώρας, σχεδιάστηκε από την Ελλάδα και υλοποιείται με συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δίνει τη δυνατότητα να ολοκληρωθούν έργα και παρεμβάσεις που χρειάζεται η Ελλάδα σήμερα αλλά και τις επόμενες δεκαετίες. Βασικός στόχος είναι η μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων και η επίτευξη οικονομικής και κοινωνικής συνοχής.

Το Γ΄ ΚΠΣ διακρίνεται σε δύο μεγάλες κατηγορίες προγραμμάτων:

- Στα Τομεακά Επιχειρησιακά Προγράμματα που υλοποιούνται από τα Υπουργεία (ένα για κάθε συγκεκριμένο τομέα δραστηριότητας) και
- Στα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα που υλοποιούνται από τις περιφέρειες (ένα για κάθε μία από τις 13 Περιφέρειες της χώρας).

Τα ενταγμένα μέτρα του Γ΄ ΚΠΣ που αφορούν τη στήριξη του ελληνικού τουρισμού προβλέπονται κατά άξονα δράσης τα παρακάτω:

ΑΞΟΝΑΣ 1: Βελτίωση του επιχειρηματικού Περιβάλλοντος

Μέτρο 1.5.2: Περιλαμβάνει τη συμμετοχή σε δίκτυο συμβουλευτικής και μελετητικής υποστήριξης των ΜΜΕ του τουρισμού (συνολικού ύψους 21,44 εκατομμυρίων ευρώ).

Αρχή εφαρμογής: ΕΟΤ, Τελικός δικαιούχος: ΕΟΤ.

Στόχος του μέτρου: Η βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των τουριστικών ΜΜΕ μέσω της δημιουργίας δομών στήριξης με χαρακτήρα ιδιωτικού δικαίου.

ΑΞΟΝΑΣ 2: Στήριξη και ενθάρρυνση της Επιχειρηματικότητας

Μέτρο 2.2: Στήριξη επιχειρηματικότητας των τουριστικών επιχειρήσεων (συνολικού ύψους 207,42 εκατομμυρίων ευρώ).

Αρχή εφαρμογής: ΕΟΤ. Τελικός δικαιούχος: ΥΠΕΘΟ Ενδιάμεσος Φορέας Διαχείρισης (ΕΦΔ).

Στόχος του μέτρου: Ο ποιοτικός εκσυγχρονισμός των τουριστικών καταλυμάτων (ξενοδοχείων, κάμπινγκς, ενοικιαζόμενα καταλύματα) και η ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας όλων των κλάδων του τουρισμού, μέσω των κινήτρων που παρέρχονται από τον αναπτυξιακό νόμο.

ΑΞΟΝΑΣ 3: Προώθηση της επιχειρηματικής αριστείας

Μέτρο 3.2: Προώθηση επιχειρηματικής αριστείας στον τουρισμό (συνολικού ύψους 0,57 εκατομμυρίων ευρώ). Αρχή εφαρμογής: ΕΟΤ, Τελικός δικαιούχος: ΕΟΤ.

Στόχος του μέτρου: Η ανάδειξη της επιχειρηματικής αριστείας μεταξύ των τουριστικών επιχειρήσεων. Πιο συγκεκριμένα προβλέπεται η επιβράβευση αριστείας στον τουριστικό κλάδο με αντίστοιχες προκηρύξεις που θα έχουν χαρακτήρα υποδείγματος.

ΑΞΟΝΑΣ 5: Διαφοροποίηση του τουριστικού προϊόντος

Μέτρο 5.1: Ενίσχυση εγκαταστάσεων ειδικής τουριστικής υποδομής (συνολικού ύψους 106,12 εκατομμυρίων ευρώ).

Αρχή εφαρμογής: ΕΟΤ, Τελικός δικαιούχος: ΥΠΕΘΟ ΕΦΔ.

Στόχος του μέτρου: Η διαφοροποίηση του ελληνικού τουριστικού Προϊόντος και η άμβλυση της εποχικότητας της ζήτησης. Πιο συγκεκριμένα αφορά τις ιδιωτικές επενδύσεις που προσβλέπουν στην ίδρυση εγκαταστάσεων ειδικής μορφής (συνεδριακά κέντρα, μαρίνες, γήπεδα γκολφ, κέντρα θαλασσοθεραπείας, κέντρα τουρισμού υγείας, υδροθεραπευτήρια, χιονοδρομικά κέντρα, κέντρα αθλητικού-προπονητικού τουρισμού κ.α) μέσω του αναπτυξιακού νόμου. Στην ενότητα αυτή των επενδύσεων προβλέπεται να ενταχθούν όλες οι Περιοχές Ολοκληρωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης (ΠΟΤΑ). Οι ΠΟΤΑ δημιουργούνται με στόχο την ανάπτυξη ολοκληρωμένων τοπικών αγορών ακόμη και σε απομακρυσμένες παραμεθόριες περιοχές και συμβάλλουν στην ανάπτυξη νέων τουριστικών προϊόντων με ιδιαίτερα διαφοροποιημένο και ποιοτικό προσανατολισμό.

Μέτρο 5.2: Ολοκληρωμένες δράσεις πολιτιστικού τουρισμού (συνολικού ύψους 34,71 εκατομμυρίων ευρώ).

Αρχή εφαρμογής: ΕΟΤ, Τελικός δικαιούχος: ΕΟΤ, ΕΦΔ.

Στόχος του μέτρου: Η διαφοροποίηση και ο εμπλουτισμός του ελληνικού τουριστικού προϊόντος με την αξιοποίηση της πολιτιστικής κληρονομιάς και έμμεσα η άμβλυση της εποχικότητας της ζήτησης με δημόσιες επενδύσεις σε δίκτυα και διαδρομές και με επενδυτικά προγράμματα ιδιωτικών φορέων που θα υποβληθούν μετά από πρόσκληση ενδιαφέροντος προς τους ιδιώτες και φορείς που θα δημοσιεύσουν οι ενδιάμεσοι φορείς διαχείρισης (ΕΦΔ).

Μέτρο 5.3: Τουριστικά αγκυροβόλια (συνολικού ύψους 14,29 εκατομμυρίων ευρώ).

Αρχή εφαρμογής: ΕΟΤ, Τελικός δικαιούχος: ΕΟΤ.

Στόχος του μέτρου: Η διαφοροποίηση του ελληνικού τουριστικού προϊόντος και έμμεσα η άμβλυση της εποχικότητας της ζήτησης μέσω της εκμετάλλευσης του νησιωτικού χαρακτήρα της.

Μέτρο 5.4: Τουριστική Προβολή (συνολικού ύψους 9,71 εκατομμυρίων ευρώ).

Αρχή εφαρμογής: ΕΟΤ, Τελικός δικαιούχος: ΕΟΤ.

Στόχος του μέτρου: Η ενίσχυση της παρουσίας της χώρας στις αγορές, η αξιοποίηση των νέων αγορών ή τμημάτων αγορών καθώς και η σταδιακή δραστηριοποίηση και συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα στο κόστος της τουριστικής προβολής.

Μέτρο 5.5: Προσέλκυση τουριστικής ζήτησης κατά τη χειμερινή περίοδο (συνολικού ύψους 4,29 εκατομμυρίων ευρώ).

Αρχή εφαρμογής: ΕΟΤ, Τελικός δικαιούχος: ΕΟΤ.

Στόχος του μέτρου: Η συμβολή στην αύξηση της ζήτησης κυρίως των ανεπτυγμένων τουριστικών περιοχών (περιοχές με κατάλληλα ενεργά καταλύματα και παρεχόμενες επιπρόσθετες εξυπηρετήσεις και διευκολύνσεις).

ΑΞΟΝΑΣ 8: Ανθρώπινο δυναμικό

Μέτρο 8.1: Αναμόρφωση της εκπαίδευσης και κατάρτιση στο χώρο του τουρισμού (συνολικού ύψους 45,3 εκατομμυρίων ευρώ).

Αρχή εφαρμογής: ΕΟΤ, Τελικός δικαιούχος: ΕΟΤ, ΣΤΕ (Σχολή Τουριστικής Εκπαίδευσης πρώην Σχολή Τουριστικών Επαγγελμάτων).

Στόχος του μέτρου: Η αξιοποίηση των ανθρώπινων πόρων μέσω της αναδιάρθρωσης και ριζικής αναμόρφωσης της τουριστικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.

ΑΞΟΝΑΣ 9: Τεχνική βοήθεια

Μέτρο 9.2: Τεχνική βοήθεια – Τομέας Τουρισμού (συνολικού ύψους 7,14 εκατομμυρίων ευρώ).

Αρχή εφαρμογής: ΕΟΤ, Τελικός δικαιούχος: ΕΟΤ.

Στόχος του μέτρου: Η υποστήριξη των τουριστικών δράσεων σε θέματα κατάρτισης των μελετών σκοπιμότητας, κατάρτισης συστημάτων πιστοποίησης, οργάνωσης, διαχείρισης, παρακολούθησης και ελέγχου της υλοποίησης μέτρων, τεχνικής βοήθειας καθώς και δαπανών επικοινωνίας για την ενημέρωση των ενδιαφερόντων.⁵⁴

⁵⁴ Σύνδεσμος Ελληνικών Τουριστικών Επιχειρήσεων (1998): «Ο τουριστικός τομέας και τα ΚΠΣ», διαδικτυακή σελίδα: www.sete.gr

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 10

ΑΛΛΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΔΡΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

10.1: ΤΑ ΠΕΡΙΦΕΡΙΑΚΑ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ (ΠΕΠ)

Τα Περιφερειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (ΠΕΠ) θεσμοθετήθηκαν βάσει του σχεδίου Περιφερειακής ανάπτυξης, ώστε η αναβάθμιση και ο εκσυγχρονισμός ολόκληρης της Ελληνικής Επικράτειας να γίνει πραγματικότητα, καθιστώντας τη χώρα ισχυρή μπροστά στην ευρωπαϊκή και παγκόσμια πρόκληση.

Ειδικότερα στην περιφέρεια των Ιονίων Νήσων ,με βάση τους στρατηγικούς αναπτυξιακούς στόχους και τις γενικότερα απαραίτητες παρεμβάσεις για κάλυψη των άμεσων αναγκών διαρθρώνεται το Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα σύμφωνα με τους κατωτέρω **6 Βασικούς Άξονες Προτεραιότητας**, πλέον του άξονα της Τεχνικής Βοήθειας :

1. Ποιοτική αναβάθμιση και αξιοποίηση των τουριστικών υπηρεσιών και των λοιπών παραγωγικών δραστηριοτήτων.
2. Μείωση της περιφερειακότητας και του ελλείμματος υποδομής.
3. Αναβάθμιση και προστασία του αστικού και ημιαστικού περιβάλλοντος.
4. Αειφόρος ανάπτυξη της υπαίθρου.
5. Ενίσχυση του ανθρώπινου δυναμικού.
6. Ειδικές δράσεις για την ανάπτυξη και προστασία των μικρών νησιών.
7. Τεχνική βοήθεια για την εφαρμογή του Επιχειρησιακού Προγράμματος.

Ιδιαίτερη σημασία δίδεται:

- Σε δράσεις, καινοτομικού χαρακτήρα οι οποίες θα καθιερώνουν γενικότερα την καλλιέργεια καινοτομικής αντίληψης σε όλες τις μορφές των παρεμβάσεων και ενεργειών με στόχο την οικονομία κλίμακας και την αύξηση της ανταγωνιστικότητας της περιφερειακής οικονομίας.
- Σε δράσεις οργάνωσης και ανάπτυξης των αστικών και ημιαστικών περιοχών που χρήζουν αναβάθμισης και αποτελούν προτεραιότητα στα πλαίσια

γενικότερης πολιτικής για τους αστικούς και ημιαστικούς χώρους, όπου παρατηρούνται φαινόμενα υπερσυγκέντρωσης ανθρώπων και δραστηριοτήτων

- Σε δράσεις ανάπτυξης της υπαίθρου όπου θα αντιμετωπισθούν προβλήματα ανισότητας και απομόνωσης, σε σχέση με την αναπτυξιακή διαδικασία, σε ειδικές περιοχές και ζώνες με ολοκληρωμένα προγράμματα προσέγγισης.

10.2: ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ 2000-2006

Αποσκοπεί στην δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και νέων ειδικοτήτων μέσα από την ανάπτυξη νέων και ειδικών μορφών τουρισμού, την επέκταση της τουριστικής περιόδου και την άμβλυνση της εποχικότητας.

Για να αποκτήσει το ελληνικό τουριστικό προϊόν ανταγωνιστικό προφίλ στο διεθνή χώρο θα πρέπει να αυξηθεί το μερίδιο στην ευρύτερη αγορά, να διαφοροποιηθεί σε σχέση με τα προϊόντα των ανταγωνιστών, να είναι ποιοτικό, να ενσωματώνει ένα όλο και μεγαλύτερο μέρος της εγχώριας παραγωγής προϊόντων και υπηρεσιών μέσα από την ενίσχυση του ρόλου του ανθρώπινου δυναμικού και της επιχειρηματικότητας και τον εκσυγχρονισμό των δομών της δημόσιας διοίκησης καθώς και των μηχανισμών άσκησης της τουριστικής πολιτικής.

Παράλληλα το Στρατηγικό Σχέδιο Ανάπτυξης του Ελληνικού Τουρισμού 2004-2010, στοχεύει στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας και την ανάπτυξη της τουριστικής οικονομίας.

Οι ποιοτικοί στόχοι που τίθενται με ορίζοντα επίτευξης το 2010 είναι οι ακόλουθοι:

- Καλύτερος συντονισμός όλων των φορέων της «τουριστικής αλυσίδας» και αναβάθμιση της τριμερούς συνεργασίας (κυβέρνηση και τοπική αυτοδιοίκηση, επιχειρήσεις και εργαζόμενοι).
- Βελτίωση (της ανταγωνιστικότητας) της εικόνας και της θέσης του ελληνικού τουριστικού προϊόντος στις διεθνείς αγορές.
- Πλήρης τουριστική επιτυχία των μεγαλύτερων τουριστικών γεγονότων.
- Αναβάθμιση και διαφοροποίηση της τουριστικής προσφοράς.
- Αναβάθμιση του συνόλου των εγκαταστάσεων και υπηρεσιών που απαρτίζουν την «τουριστική αλυσίδα».

- Προώθηση των εγκαταστάσεων ειδικής τουριστικής υποδομής καθώς και των οργανωτικών υποδομών.
- Ενίσχυση της «επιχειρηματικής κουλτούρας» και της επιχειρηματικότητας.
- Συστηματική ενίσχυση του τουριστικού προϊόντος με το συγκριτικό πλεονέκτημα του πολιτιστικού μας αποθέματος.
- Επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου των ανεπτυγμένων κυρίως περιοχών.

Στο πλαίσιο αυτό, για την περίοδο 2004-2010, η στρατηγική θα υλοποιηθεί μέσα από έξι βασικούς άξονες:

- την αναβάθμιση της ποιότητας της προσφοράς,
- τον εμπλουτισμό και την διαφοροποίηση του συνολικού τουριστικού προϊόντος,
- την εκπαίδευση και την κατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού,
- την ενίσχυση της επιχειρηματικότητας,
- την προώθηση και την προβολή της χώρας με νέα εργαλεία και σύγχρονες μεθόδους, και
- τον εκσυγχρονισμό των δομών της δημόσιας διοίκησης και των μηχανισμών άσκησης της τουριστικής πολιτικής.

Από το Υπουργείο Ανάπτυξης, που καθορίζει και εφαρμόζει την ακολουθούμενη πολιτική, εμπλέκονται μια σειρά από υπουργεία, όπως το ΥΠΕΧΩΔΕ. Στα πλαίσια αυτά, για τον καλύτερο συντονισμό στην εφαρμογή της πολιτικής, απαραίτητη είναι η λειτουργία της Διυπουργικής Επιτροπής. Έτσι, στο Στρατηγικό Σχέδιο περιγράφονται οι τομείς όπου προκύπτει ανάγκη καλύτερου συντονισμού και κοινής – Διυπουργικής – δράσης για τη μεγιστοποίηση των αποτελεσμάτων και την επίτευξη των στόχων.

10.3: ΟΙ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟΥ ΥΠΑΙΘΡΙΟΥ ΧΩΡΟΥ- Η ΚΟΙΝΟΤΙΚΗ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ LEADER+ (2000-2006)

Η υποστήριξη της βιώσιμης ανάπτυξης των παραμεθόριων και υπαίθριων αγροτικών περιοχών της Ευρωπαϊκών Ένωσης αποτελεί σημαντικό στόχο των προτεραιοτήτων

της Ε.Ε. Η θέσπιση προγραμμάτων υποστήριξης της ευρωπαϊκής υπαίθρου σχετίζεται συχνά με συγκεκριμένα προγράμματα χρηματοδότησης επενδύσεων, διατήρησης των πόρων και υποστήριξης δημιουργίας υποδομών.

Τα ποσοστά των επενδύσεων σε τουριστικές δραστηριότητες της υπαίθρου φαίνεται να αυξάνονται πανευρωπαϊκά στις περιοχές της Δυτικής Μεσογείου και της Βόρειας Ευρώπης.

Πιο συγκεκριμένα τα ποσοστά παρουσιάζονται ιδιαίτερα αυξημένα στην Ισπανία (60% min.- 100% max.), την Πορτογαλία (60% min.- 80% max.), την Γερμανία (60% min.- 100% max.) και το Βέλγιο (60% min.- 80% max.).

Ένα σημαντικό πρόγραμμα που υποστηρίζει την ανάπτυξη στις αγροτικές και παραμεθόριες περιοχές της Ε.Ε είναι το Leader.

Το Leader γενικότερα αποσκοπεί:

- Στην οικονομική διαφοροποίηση των υπαίθριων, αγροτικών και παραμεθόριων περιοχών
- Στην προστασία του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος
- Στην προστασία της ποιότητας ζωής της υπαίθρου

Μετά την επιτυχημένη πορεία της LEADER I & II που υλοποιήθηκε στα κράτη μέλη της Ε.Ε την περίοδο (1992-2001) ακολουθεί η νέα πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Ένωσης η LEADER+ (2000-2006), η οποία παρόλο που διατηρεί το περιεχόμενο και την φιλοσοφία των προηγούμενων προγραμμάτων επιδιώκει κάτι επιπλέον προκειμένου να επιτευχθεί η ολοκληρωμένη ανάπτυξη της υπαίθρου να βελτιωθεί η ποιότητα ζωής των κατοίκων της και να ενισχυθεί η εξωστρέφεια της τοπικής κοινωνίας και οικονομίας.

Οι στόχοι της νέας κοινοτικής πρωτοβουλίας *Leader+* είναι:

- Αξιοποίηση της φυσικής και πολιτιστικής κληρονομιάς.
- Ενίσχυση του οικονομικού πλαισίου με σκοπό τη δημιουργία νέων θέσεων απασχόλησης.
- Βελτίωση της οργανωτικής ικανότητας της τοπικής κοινωνίας.

Περιλαμβάνει τους παρακάτω τέσσερις τομείς δράσεων (σκέλη δράσεων):

- Σκέλος 1 και 2, «Ολοκληρωμένες και πιλοτικού χαρακτήρα στρατηγικές αγροτικής ανάπτυξης».

Το πρώτο και δεύτερο σκέλος της πρωτοβουλίας ασχολείται με την κατάρτιση και την εφαρμογή αναπτυξιακών σχεδίων.

- Σκέλος 3, «Στήριξη της συνεργασίας μεταξύ των αγροτικών περιοχών».

Το τρίτο σκέλος της πρωτοβουλίας ασχολείται με τις μορφές συνεργασίας και την εφαρμογή σχεδίων συνεργασίας μεταξύ διαφόρων γεωγραφικών περιοχών.

- Σκέλος 4, «Δικτύωση».

Το τέταρτο σκέλος της πρωτοβουλίας ασχολείται με την δικτύωση των αγροτικών περιοχών είτε πρόκειται για περιοχές ενταγμένες στο *Leader+* είτε όχι.

Τα τοπικά προγράμματα *Leader+* υλοποιούνται από τις Αναπτυξιακές εταιρείες, που ονομάζονται Ομάδες Τοπικής Δράσης. Οι ομάδες αυτές θα αποτελέσουν την εναρκτήρια βάση για την ανάπτυξη των τοπικών υπαίθριων αναπτυξιακών δράσεων βάσει στόχων που θα καθορίζουν από κοινού και θα αποτελούνται από διαμέμοντες-αντιπρόσωπους των *κοινωνικοοικονομικών κύκλων* της γεωγραφικής περιοχής (π.χ. αντιπρόσωποι των τοπικών επαγγελματικών οργανώσεων, αντιπρόσωποι των τοπικών φορέων διοίκησης, ενώσεις κατοίκων). Στα πλαίσια του *Leader +* μπορεί να συμμετάσχει κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο. Το θέμα συσπείρωσης είναι η κεντρική ιδέα πάνω στην οποία θα εστιάσει η Ο.Τ.Δ.

Ο Αγροτουρισμός που περιλαμβάνεται στο μέτρο 3 του σκέλους του προγράμματος της *αγροτικής καινοτομίας* (σκέλος Β') επιχορηγείται το ανώτερο με το 60% από τα διαρθρωτικά ταμεία του *Leader* (ΕΤΠΑ, ΕΚΤ) και με 40% ελάχιστο ποσοστό ίδιας συμμετοχής.

Η απόκτηση ικανοτήτων περιλαμβάνεται στο σκέλος Α΄ των ενεργειών του Leader+ που περιλαμβάνει πακέτο ενεργειών με αντικείμενο τη διάγνωση των αναγκών της περιοχής αναφοράς, καθώς και την ενημέρωση-κατάρτιση- ευαισθητοποίηση του πληθυσμού για την ενεργή συμμετοχή του στο σχεδιασμό της αναπτυξιακής προσπάθειας.

Προκειμένου η πρωτοβουλία Leader+ να έχει τα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα απαιτείται σωστή οργάνωση, παρακολούθηση, διαφάνεια στη διαχείριση των πληρωμών και συνεχή αξιολόγηση των προγραμμάτων. Για το λόγο αυτό έχει συσταθεί στο Υπουργείο Γεωργίας Διαχειριστική Αρχή.

Με τις αρμοδιότητες των οικονομικών είναι επιφορτισμένη η Αρχή Πληρωμής. Κυρίαρχο ρόλο εποπτείας του προγράμματος έχει η Εθνική Επιτροπή Παρακολούθησης, όπου συμμετέχουν εκπρόσωποι του Υπουργείου Γεωργίας, της Διαχειριστικής Αρχής, της Αρχής Πληρωμής (ΥΠΕΘΟ), του δικτύου LEADER, συναρμοδίων Υπουργείων (ΥΠΕΧΩΔΕ, ΥΠΕΘΟ, ΕΡΓΑΣΙΑΣ, ΥΠΕΣΔΔΑ, ΠΑΣΕΕΣ, ΚΕΔΚΕ).

Οι κάτοικοι της υπαίθρου ενισχύονται με ποσοστά από 55-75%

- Για την δημιουργία μικρών βιώσιμων επιχειρήσεων, στον τομέα του τουρισμού της μεταποίησης των τοπικών προϊόντων και της βιοτεχνίας
- Για την ανάπτυξη νέων προϊόντων και υπηρεσιών
- Για δράσεις προστασίας και ανάδειξης φυσικών και πολιτιστικών πόρων και
- Δικτυώσεις μέσω συνεργασιών

Στα δημόσια έργα το ποσοστό ενίσχυσης ανέρχεται γενικά στο 100% του επλέξιμου κόστους.

Τα «προγράμματα Ανάπτυξης Αγροτικού Χώρου (ΟΠΑΑΧ)» του Ε.Π.Α.Α.Α.Υ., παρουσιάζουν ισχυρή συνέργια και συμπληρωματικότητα συνολικά με την LEADER+ και ταυτίζονται πλήρως από πλευράς στοχοθέτησης και διαφοροποιούνται ελαφρώς, όντας πιο «διευρυμένα» σε όρους «επλεξιμότητας» δράσεων με τη LEADER+ .

10.4: ΦΟΡΕΑΣ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΟΥ ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

Η ανάπτυξη του αγροτουρισμού θα ενισχυθεί στην Ελλάδα από το νέο φορέα την Αγροτουριστική Α.Ε, που έχει τη μορφή Ανώνυμης Εταιρείας. Οι κύριοι μέτοχοι της εταιρείας είναι ο Ε.Ο.Τ., το Υπουργείο Γεωργίας, οι αναπτυξιακές εταιρείες, επιχειρηματικοί και κοινωνικοί φορείς. Ο φορέας παρέχει επιστημονικές, τεχνικές και πληροφοριακές υπηρεσίες σε θέματα οργάνωσης, παραγωγής, προώθησης και προβολής των προϊόντων. Επίσης παρέχει συμβουλές στο Υπουργείο Γεωργίας σε θέματα χάραξης στρατηγικής και προώθησης του Αγροτουρισμού.

Οι αγρότες και οι αγρότισσες που ασχολούνται με τον Αγροτουρισμό παρακολουθούν υποχρεωτικά σεμινάρια, ώστε να βελτιώσουν την απόδοσή τους παρέχοντας παράλληλα στους επισκέπτες τις κατάλληλες υπηρεσίες. Τα προγράμματα κατάρτισης ανακοινώνονται από τις Νομαρχιακές Αυτοδιοικήσεις Γεωργικής Ανάπτυξης.

Οι αγρότες ως κατ' εξοχήν κάτοικοι της υπαίθρου μπορούν να αναπτύξουν συλλογικές τουριστικές δραστηριότητες με την μορφή των Αγροτικών Συνεταιρισμών. Για τη σύσταση απαιτείται η σύνταξη καταστατικού και υπογραφές από επτά τουλάχιστον μέλη (ν.2810/2000 και ν.602/ 1915) καθώς και έγκριση από το Ειρηνοδικείο της έδρας του συνεταιρισμού.

10.5: ΤΟ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ “ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΤΗΤΑ”

Το Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα» (ΕΠΙΑΝ) του Υπουργείου Ανάπτυξης συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση στο πλαίσιο των παρεμβάσεων των διαρθρωτικών ταμείων για την κοινωνική και οικονομική της συνοχή και στοχεύει στην ενίσχυση της ποιοτικά προσανατολισμένης ανταγωνιστικότητας της Ελληνικής οικονομίας.

Στον τομέα του Τουρισμού, ειδικό στόχο της ποιοτικά προσανατολισμένης ανταγωνιστικότητας, αποτελεί η διατήρηση και η αύξηση του μεριδίου της χώρας στην διεθνή τουριστική αγορά, η αναβάθμιση της ζήτησης ,μέσω της αναβάθμισης της προσφοράς και η αξιοποίηση των συγκριτικών πλεονεκτημάτων που διαθέτει η

Ελλάδα, προς την κατεύθυνση του εμπλουτισμού του ελληνικού τουριστικού προϊόντος.

Ειδικότερα στοχεύει στη δημιουργία νέων επιχειρήσεων, στην ενίσχυση των μικρομεσαίων επιχειρήσεων για την αύξηση της παραγωγικότητας και της ανταγωνιστικότητάς τους, την βελτίωση των υποδομών και των δικτύων, την εισαγωγή νέων τεχνολογιών και καινοτομιών στις επιχειρήσεις και αναβάθμιση του ανθρώπινου δυναμικού.

Διαχειρίζεται πόρους συνολικού ύψους 6,4 δις ευρώ (30% κοινοτικοί πόροι, 20% εθνικοί δημόσιοι πόροι, 50% ιδιωτικοί πόροι).

10.6: ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΠΟΙΟΤΙΚΟΣ ΕΚΣΥΓΧΡΟΝΙΣΜΟΣ ΜΙΚΡΩΝ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΩΝ»

Για την Πράξη του Μέτρου 2.2 «Αναβάθμιση καταλυμάτων και Ενίσχυση Μικρομεσαίων Τουριστικών Επιχειρήσεων», τίθεται ως στόχος «ο ποιοτικός εκσυγχρονισμός καταλυμάτων, που δεν εντάσσονται στο νόμο 2601/98...». Προβλέπεται να καλύπτονται οι μη εντασσόμενες στον αναπτυξιακό νόμο τάξεις και μεγέθη ξενοδοχείων και camping's και οι μορφές των ενοικιαζόμενων επιπλωμένων δωματίων και διαμερισμάτων, με ανώτατο ύψος συνολικής επένδυσης τα 25 εκατ.

Ειδικότερα ο Άξονας Προτεραιότητας 2 του ΕΠΙΑΝ : «Στήριξη και Ενθάρρυνση της Επιχειρηματικότητας» και το Μέτρο 2.2 «Αναβάθμιση καταλυμάτων και Ενίσχυση Μικρομεσαίων Τουριστικών Επιχειρήσεων» στοχεύουν στον ποιοτικό εκσυγχρονισμό των επιχειρήσεων ξενοδοχείων, camping, ενοικιαζόμενων δωματίων και διαμερισμάτων και στην ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των Μ.Μ.Ε. όλων των κλάδων του τουρισμού.

Ο συνολικός προϋπολογισμός της Πράξης 2 ανέρχεται σε 110,34 εκ EURO. Το πρόγραμμα συγχρηματοδοτείται κατά 28% από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) το οποίο συμβάλλει στην άμβλυνση των ανισοτήτων μεταξύ των

περιφερειών της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κατά 12% από το Ελληνικό Δημόσιο και κατά 60% από ιδιωτικούς πόρους.

Στον πίνακα, που ακολουθεί παρουσιάζονται:

Τα ποσοστά Δημόσιας Δαπάνης (Κοινοτικής και Εθνικής) και Ιδιωτικής συμμετοχής στον συνολικό προϋπολογισμό της Πράξης.

ΑΝΑΛΥΣΗ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΠΡΑΞΗΣ 2 ΜΕΤΡΟΥ 2.2 (2001-2006)

ΣΥΝΘΕΣΗ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ	EURO	%
ΣΥΝΟΛΟ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΔΑΠΑΝΗΣ	44.137.931	40%
• Κοινοτική Συμμετοχή	30.896.551,7	70%
• Εθνική Συμμετοχή	13.241.379,3	30%
ΙΔΙΩΤΙΚΗ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ	66.206.896,6	60%
ΣΥΝΟΛΙΚΟΣ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ	110.344.827,6	100%

10.7: ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΑΓΡΟΤΙΚΟΥ ΧΩΡΟΥ

Τα Ολοκληρωμένα Προγράμματα Ανάπτυξης Αγροτικού Χώρου (Ο.Π.Α.Α.Χ.) είναι προγράμματα που στοχεύουν με την ολοκληρωμένη προσέγγιση στην βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων της υπαίθρου και την τοπική ανάπτυξη.

Τα Ολοκληρωμένα Προγράμματα έχουν στόχο την οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική αναβάθμιση της υπαίθρου, την οικονομική αυτοδυναμία των ορεινών και μειονεκτικών περιοχών, την προστασία του περιβάλλοντος και την διάσωση και διαφύλαξη της αγροτικής πολιτιστικής κληρονομιάς.

10.8:ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ «ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ- ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΥΠΑΙΘΡΟΥ»

Αποτελεί ένα αυτοτελές πρόγραμμα του Γ' Κ.Π.Σ. 2000-2006 για την στήριξη της Αειφόρου αγροτικής ανάπτυξης από το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων.

Οι στόχοι του προγράμματος είναι:

- “Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής γεωργίας ενόψει των προκλήσεων ενός συνεχώς ανταγωνιστικότερου διεθνούς περιβάλλοντος”.
- “Βιώσιμη και ολοκληρωμένη ανάπτυξη υπαίθρου για να αυξηθεί η ανταγωνιστικότητα και η ελκυστικότητά της και να αποκατασταθεί η κοινωνική και οικονομική λειτουργία”.
- “Διατήρηση και βελτίωση του περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων της υπαίθρου”

Άξονας προτεραιότητας 7

Οι δράσεις του Άξονα 7 στοχεύουν στην ανάγκη σχεδιασμού και υλοποίησης μιας πολιτικής για την ολοκληρωμένη και βιώσιμη ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών της χώρας, με απώτερο στόχο την ανασυγκρότηση της υπαίθρου. Η πολιτική αυτή έχει στόχο την οικονομική, κοινωνική και πολιτιστική αναβάθμιση της υπαίθρου, ώστε να εξασφαλίζεται η αυτοδυναμία της, η προστασία του περιβάλλοντος, η διάσωση και η διαφύλαξη των στοιχείων της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Ειδικότερα το Μέτρο 7.9:

«Ενθάρρυνση των τουριστικών και βιοτεχνικών δραστηριοτήτων» υλοποιείται από το Υπουργείο Γεωργίας και θα συμβάλλει στην παροχή δυνατοτήτων ανάπτυξης δραστηριοτήτων των υποδομών διανυκτέρευσης και εστίασης εναλλακτικών μορφών τουρισμού στις περιοχές παρέμβασης, οι οποίες στηρίζονται στην αξιοποίηση των τοπικών φυσικών και πολιτισμικών πόρων και θα συμβάλλουν στην αύξηση της επισκεψιμότητας αυτών.

Παράλληλα, η διενέργεια ιδιωτικών επενδύσεων για τη δημιουργία νέων ή τον εκσυγχρονισμό βιοτεχνικών μονάδων ενισχύει τη δημιουργία δυνατοτήτων απασχόλησης, εκτός του πρωτογενή τομέα, καθώς και στη δημιουργία των κατάλληλων προϋποθέσεων για τη συγκράτηση και αύξηση του πληθυσμού και των οικονομικών δραστηριοτήτων στις περιοχές αυτές.

Στο πλαίσιο του μέτρου θα υλοποιηθούν οι δράσεις:

1. Ενίσχυση τουριστικών δραστηριοτήτων
2. Ενίσχυση βιοτεχνικών δραστηριοτήτων
3. Προβολή συγκριτικών πλεονεκτημάτων των περιοχών παρέμβασης

Οι δικαιούχοι είναι:

1. Στην 1 και 2 περίπτωση, φυσικά πρόσωπα που δεν έχουν την ιδιότητα του γεωργού. Στην 3 περίπτωση, νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου
2. Ο.Τ.Α., πολιτιστικοί φορείς, Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου.

Για ιδιωτικές παραγωγικές επενδύσεις εκτός γεωργικού τομέα που υλοποιούνται στις περιοχές των Ολοκληρωμένων Προγραμμάτων Ανάπτυξης του Αγροτικού χώρου όπως αυτές προσδιορίζονται στον Άξονα 7 του Ε.Π. «Α.Α.Α.Υ 2000-2006» από μικρές επιχειρήσεις σύμφωνα με τον κανονισμό Ε.Ε 70/2001, ανά περιφέρεια ισχύουν τα ακόλουθα ποσοστά ενίσχυσης εκπεφρασμένων στο σύνολο του επιλέξιμου κόστους των επενδυτικών σχεδίων.

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΕΣ

ΠΟΣΟΣΤΟ ΕΝΙΣΧΥΣΗΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

ΒΟΡΕΙΟΥ ΑΙΓΑΙΟΥ, ΝΟΤΙΟΥ
ΑΙΓΑΙΟΥ, ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΑΤΤΙΚΗΣ
ΕΠΑΡΧΙΑ ΤΡΟΙΖΗΝΙΑΣ, ΝΗΣΟΙ
ΚΥΘΗΡΩΝ, ΑΝΤΙΚΥΘΗΡΩΝ,
ΗΠΕΙΡΟΥ, ΑΝΑΤ. ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ-
ΘΡΑΚΗΣ, ΔΥΤΙΚΗΣ
ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ, ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ,
ΠΕΛΟΠΟΝΝΗΣΟΥ
καθώς και όλα τα νησιά της χώρας
εξαιρουμένης της Νήσου Κρήτης

60%

ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ, ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΟΣ, ΔΥΤΙΚΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ, ΚΡΗΤΗΣ	55%	Εξαιρείται ο νομός Θεσσαλονίκης
ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ, ΑΤΤΙΚΗΣ	50%	Ο νομός Θεσσαλονίκης, λοιπές περιοχές περιφέρειας Αττικής

Στα πλαίσια εξασφάλισης της ίδιας συμμετοχής από τον υποψήφιο το ποσό των ιδίων πόρων δεν μπορεί να είναι μικρότερο του 20% του συνολικού επιλέξιμου κόστους της επένδυσης.

Το ποσοστό ενίσχυσης των προτεινόμενων έργων που αφορούν την ενίσχυση της προβολής τω συγκριτικών πλεονεκτημάτων των περιοχών ανέρχεται σε 70% του συνολικού κόστους το οποίο δεν μπορεί να υπερβαίνει τις εκατό χιλιάδες (100.000 ευρώ) ανά τριετία.

Τα εγκεκριμένα επενδυτικά σχέδια θα πρέπει να υλοποιηθούν εντός 30 μηνών από την ημερομηνία υπογραφής της Υπουργικής Απόφασης για την έγκριση και την υπαγωγή στο Μέτρο 7.9.

10.9: ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΣ ΝΟΜΟΣ ΠΕΡΙ ΕΝΙΣΧΥΣΕΩΝ ΙΔΙΩΤΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΧΩΡΑΣ

Ο Αναπτυξιακός Νόμος 2601/98, παρουσίασε σημαντικές βελτιώσεις όσον αφορά τα κίνητρα για εκσυγχρονισμό τουριστικών υποδομών.

Στο νέο νόμο εντάσσονται όχι μόνο ο εκσυγχρονισμός των ξενοδοχείων Γ΄ τάξης και άνω, αλλά και ο εκσυγχρονισμός των camping των ιδίων τάξεων και με τα ίδια ποσοστά κινήτρων.

Οι υπαγόμενες επιχειρηματικές δραστηριότητες, είναι οι:

- Ίδρυση ή επέκταση Ξενοδοχειακών μονάδων, τουλάχιστον Β΄ τάξης μόνο

στις Περιοχές Ολοκληρωμένης Τουριστικής Ανάπτυξης.

- Εκσυγχρονισμός ολοκληρωμένης μορφής λειτουργουσών ξενοδοχειακών μονάδων, τουλάχιστον Γ΄ τάξης.
- Εκσυγχρονισμός ολοκληρωμένης μορφής λειτουργουσών τουριστικών οργανωμένων κατασκηνώσεων (camping) τουλάχιστον Γ΄ τάξης.
- Ίδρυση, επέκταση, εκσυγχρονισμός έργων ειδικής τουριστικής υποδομής :
 - Λιμένων σκαφών αναψυχής (μαρίνων).
 - Συνεδριακών κέντρων.
 - Γηπέδων γκολφ.
 - Εγκαταστάσεων αξιοποίησης ιαματικών πηγές.
 - Κέντρων θαλασσοθεραπείας.
 - Κέντρων τουρισμού υγείας.
 - Χιονοδρομικών κέντρων.
 - Κέντρων προπονητικού -αθλητικού τουρισμού.
- Μετατροπή παραδοσιακών ή διατηρητέων κτηρίων σε ξενοδοχειακές μονάδες τουλάχιστον Γ΄ τάξης.
- Εκσυγχρονισμός ολοκληρωμένης μορφής ξενοδοχειακών μονάδων κατωτέρων της Γ΄ τάξης σε κτήρια που χαρακτηρίζονται διατηρητέα ή παραδοσιακά, εφ' όσον με τον εκσυγχρονισμό τους αναβαθμίζονται τουλάχιστον σε Γ΄ τάξη.

Οι περιοχές κινήτρων είναι:

Τα Δωδεκάνησα (πλην της περιοχής που καθορίζεται από την Υπουργική απόφαση του γενικού πολεοδομικού σχεδίου της πόλης της Ρόδου), μαζί με τους Νομούς Ξάνθης, Ροδόπης κι Έβρου, τις ΒΙ. ΠΕ Ε.Τ.Β.Α. της Περιφέρειας Ηπείρου, τα νησιά της Ελληνικής Επικράτειας με πληθυσμό μέχρι 3.100 κατοίκους σύμφωνα με την απογραφή του 1981, τα νησιά της περιφέρειας Βορείου Αιγαίου, τη νήσο Θάσο και την παραμεθόρια ζώνη του ηπειρωτικού τμήματος της χώρας σε απόσταση 20 χλμ. από τα σύνορα, εντάσσονται στην περιοχή Δ΄.

Στις παρεχόμενες ενισχύσεις, περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων τα εξής:

- Επιχορήγηση που συνίσταται στη δωρεάν παροχή από το Δημόσιο

χρηματικού ποσού για την κάλυψη τμήματος της ενισχυμένης δαπάνης της επένδυσης ή του επιχειρηματικού σχεδίου.

- **Επιδότηση τόκων** που συνίσταται στην κάλυψη από το Δημόσιο τμήματος των καταβαλλόμενων τόκων των μεσομακροπρόθεσμων δανείων τετραετούς τουλάχιστον διάρκειας, που λαμβάνονται για την υλοποίηση της ενισχυμένης δαπάνης της επένδυσης.
- **Επιδότηση χρηματοδοτικής μίσθωσης** που συνίσταται στην κάλυψη από το Δημόσιο τμήματος των καταβαλλόμενων δόσεων χρηματοδοτικής μίσθωσης που συνάπτεται για την απόκτηση της χρήσης καινούργιου μηχανολογικού κι λοιπού εξοπλισμού.
- **Ειδικά κίνητρα** πέραν των ανωτέρω για **ιδιαζόντως σημαντικές βιομηχανίες, μεταλλευτικές και τουριστικές επενδύσεις.**

Παρέχονται όλα τα είδη των ενισχύσεων, ανεξάρτητα από τη διάκριση σε νέες και παλαιές επιχειρήσεις, για τις επενδύσεις εκσυγχρονισμού **ολοκληρωμένης μορφής ξενοδοχειακών μονάδων και τουριστικών οργανωμένων κατασκηνώσεων (camping's)**,όχι την ίδρυση νέων.

Για την εφαρμογή των ενισχύσεων του Αναπτυξιακού Νόμου, οι φορείς (εταιρείες ή ατομικοί επιχειρηματίες) της επενδυτικής δραστηριότητας, διακρίνονται σε νέους και παλαιούς.

Νέοι: Είναι οι νεοϊδρυόμενες εταιρικές ή ατομικές επιχειρήσεις, καθώς και εκείνες που υποβάλλουν αίτηση για εφαρμογή των ενισχύσεων του εν λόγω νόμου, πριν παρέλθει πενταετία από τη σύστασή τους ή την έναρξη επιτηδεύματος προκειμένου για ατομικές επιχειρήσεις.

Παλαιοί: Είναι εκείνοι που υποβάλλουν αίτηση για εφαρμογή των ενισχύσεων του εν λόγω Νόμου, μετά την πάροδο πενταετίας από τη σύστασή τους ή την έναρξη, προκειμένου για ατομικές επιχειρήσεις.

→ Για τις ενισχύσεις των παλαιών φορέων, παρέχονται μόνο οι ενισχύσεις της φορολογικής απαλλαγής και της επιδότησης των τόκων.⁵⁵

⁵⁵ Υπουργείο Ανάπτυξης

ΜΕΡΟΣ Β

ΤΟ ΠΡΟΦΙΛ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΚΕΡΚΥΡΑΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

«ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ»

1.1: ΘΕΣΗ – ΕΚΤΑΣΗ

Η Κέρκυρα είναι ένα από τα βορειότερα νησιά του Ιονίου Πελάγους, βρίσκεται στην είσοδο της Αδριατικής Θάλασσας κοντά στις Ηπειρωτικές ακτές. Έχει μήκος 65 Km και πλάτος 4 – 30 Km. Οι βορειοανατολικές ακτές της πλησιάζουν αρκετά (περ. 2 Km) στην Αλβανία Έχει σχήμα μακρόστενο πλατύτερο στο βόρειο τμήμα της, ενώ στενεύει προς το νότο. Τα παράλια της έχουν συνολικό μήκος 217 χλμ. και σχηματίζουν αρκετούς όρμους και ακρωτήρια.

Η έκτασή της είναι: 641 τ.χλμ. (περιλαμβάνει ακόμη τους Παξούς, τους Αντίπαξους και τα διαπόντια νησιά Οθωνοί, Μαθράκι και Ερεικούσσα).⁵⁶

1.2: ΕΛΑΦΟΣ – ΒΟΥΝΑ

Το έδαφος της είναι κυρίως ορεινό, ιδιαίτερα στο βόρειο τμήμα. Οι ξένοι την αποκαλούν Κορφού (αγγλ. *Corfu*), από τις δύο κορυφές που φαίνονται καθώς πλησιάζει ο επισκέπτης στο νησί. Υψηλότερες κορυφές οι: Παντοκράτορας η αρχαία Ιστώνη (914 μ.), Στραβοστιάδι (849 μ.).⁵⁷

1.3: ΦΥΣΗ – ΠΟΤΑΜΙΑ - ΑΛΣΗ

Ο νομός διαθέτει ένα μοναδικής ομορφιάς φυσικό περιβάλλον, που με τις αποχρώσεις του πράσινου και του γαλάζιου και τις πολύχρωμες πινελιές των αγριολούλουδων φαντάζει σαν ένας πίνακας ζωγραφικής που μεταβάλλεται συνεχώς.

Το εναλλασσόμενο αγροτικό τοπίο με τις δασικές εκτάσεις και τους καταπράσινους ελαιώνες στις παρυφές των λόφων που ακουμπούν στις παραλίες των νησιών, μαζί με

⁵⁶ Διαδικτυακή σελίδα: www.pantfinder.gr

⁵⁷ Διαδικτυακή σελίδα: www.pantfinder.gr

τις δαντελένιες ακτές και τις φιλόξενες ακρογιαλιές συνθέτουν ένα αισθητικό σύνολο μοναδικής ομορφιάς.

Η καλλιέργεια του ιερού δένδρου της ελιάς δεσπόζει στο σύνολο του νομού μετατρέποντάς τον σε έναν απέραντο και συνεχή ελαιώνα.

Από πεδινός έως ημιορεινός ο νομός Κέρκυρας διαθέτει πληθώρα υγροτόπων με σπουδαιότερους τους ποτάμιους σχηματισμούς και τις λιμνοθάλασσες.

Ιδιαίτερα στο νησί της Κέρκυρας υπάρχει ένα πυκνό δίκτυο ποταμών, ξεροπόταμων και χειμάρρων που διοχετεύουν τα όμβρια ύδατα στη θάλασσα. Ο Τυφλός ποταμός είναι ο μεγαλύτερος κερκυραϊκός ποτάμιος σχηματισμός που διατηρεί νερό καθ' όλη τη διάρκεια του έτους. Άλλοι γνωστοί ποταμοί είναι της Πόλης, της Μεσογγής και της Λευκίμης.

Ιδιαίτερη αναφορά πρέπει να γίνει στο άλσος της Παλαιόπολης (Mon Repo), στο οποίο έχουν, κατά το παρελθόν, μεταφερθεί και φυτευθεί αρκετά τοπικά δασικά είδη τα οποία σε συνδυασμό με τα ενδημικά φυτικά είδη αποτελούν έναν «ιστορικό, ζωντανό βοτανικό κήπο».⁵⁸

1.4: ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΑ ΑΚΤΩΝ

Βορειοδυτικά της Κέρκυρας βρίσκονται τα **Διαπόντια** νησιά -το Μαθράκι, οι Οθωνοί και η Ερείκουσα. Το πρώτο είναι περικυκλωμένο από υφάλους και σκοπέλους και εξαιρετικά δυσπρόσιτο, γι' αυτό και το πιο ξεχασμένο. Τα άλλα δύο όμως αποτελούν την πρώτη στάση των σκαφών που έρχονται από την Αδριατική και παρουσιάζουν κίνηση. Οι απόκρημνες ακτές τους έλκουν τους λάτρεις τις άγριας φύσης.

Η περιοχή από το Σιδάρι μέχρι τη χερσόνησο του Αγ. Σπυρίδωνα αποτελείται, ως επί το πλείστον, από ρηχές αμμουδιές ιδανικές για αρχάριους κολυμβητές, ρακέτες και φρίσμπυ.

Η βορειοανατολική πλευρά ενδείκνυται για θαλάσσια περιήγηση αφού διαθέτει εύκολη πρόσβαση στη στεριά, ζεστά και ήσυχα νερά. Η Κασσιώπη είναι ένα γραφικό

⁵⁸ Διαδικτυακή σελίδα: www.corfuvisit.net

λιμάνι και φιλοξενεί τα καΐκια που οργανώνουν μονοήμερες εκδρομές. Μία βόλτα στο μώλο της θα σας πείσει για την πληθώρα των κρουαζιέρων που προσφέρονται. Τον 4ο αι.π.Χ. αποτελούσε σπουδαίο ρωμαϊκό λιμάνι και πολιούχος της θεός ήταν ο Κάσσιος Δίας, προστάτης των θαλασσινών. Το κομμάτι από την Κασσιώπη μέχρι το Μπαρμπάτι παρουσιάζει έντονο ανάγλυφο και σχηματίζει πλήθος κολπίσκων, ιδανικών αγκυροβολίων κάθε είδους σκάφους. Άγιος Στέφανος, Κουλούρα, Καλάμι, Αγνί είναι μόνο μερικά από τα τοπωνύμια που θα συναντήσετε.

Η δυτική πλευρά του νησιού έχει τις περισσότερες εναλλαγές. Το βόρειο τμήμα της, με βραχώδεις απόκρημνες ακτές και με αποκορύφωμα τα βράχια της Παλιοκαστρίτσας, είναι ιδανικό για υποβρύχιες συγκινήσεις. Το μικρό λιμάνι της προσφέρει ασφαλή ελλιμενισμό και έντονο κοσμοπολιτισμό. Νοτιότερα, το τοπίο μαλακώνει και έχουμε απέραντες παραλίες με χρυσή άμμο και γαλαζοπράσινη θάλασσα. Εάν γνωρίζετε καλό κολύμπι, θυμηθείτε να παίζετε με τα κύματα του νοτιά σε μία απ' αυτές. Για τα σκάφη, το κομμάτι αυτό δεν παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον γιατί δεν σχηματίζει όρμους κι είναι γεμάτο ξέρες.

Νότια της πόλης και ανατολικά οι ακτές είναι ομαλές και τα αβαθή νερά προσφέρονται για κολύμπι.

Λίγο πριν το Κάβο της Λευκίμμης είναι το μικρό ψαροχώρι Πετριτής όπου μια στάση για φρέσκο ψάρι κρίνεται απαραίτητη.

Η μοναδική ομορφιά των ακτών των Παξών είναι φημισμένη σε όλο το Ιόνιο. Τα φυσικά λιμάνια της Λάκκας, του Γάη και του Μογγονησιού κατακλύζονται από σκάφη τους καλοκαιρινούς μήνες. Η αξία των αγκυροβολίων αυτών μεγαλώνει τις μέρες που φυσάει μαΐστρος και το στενό των Παξών και το μικρόκλιμα της περιοχής ευνοούν τα ρεύματα και τον κυματισμό. Η δυτική πλευρά του νησιού αποτελείται από εντυπωσιακά βράχια με θαλάσσιες κι υποθαλάσσιες σπηλιές που πρέπει να επισκεφθείτε όταν ο καιρός το επιτρέπει. Οι Αντίπαξοι ενώ δεν παρουσιάζουν κάποιο ασφαλές αγκυροβόλιο, παρουσιάζουν μεγάλη κίνηση στις πανέμορφες γαλαζοπράσινες αμμουδιές των βορειοανατολικών ακτών τους⁵⁹

⁵⁹ Διαδικτυακή σελίδα: www.terrakerkyra.gr

1.5: ΚΛΙΜΑ

Το βόρειο Ιόνιο βρίσκεται αποκομμένο από τον υπόλοιπο Ελλαδικό χώρο και οι ιδιαιτερότητες του κλίματος του είναι μοναδικές.

Καθώς είναι το βορειότερο νησί της Ελλάδας, η Κέρκυρα έχει μοναδικό κλίμα, κάπως διαφορετικό από αυτό της υπόλοιπης χώρας.

Το κλίμα της χαρακτηρίζεται από ήπιο χειμώνα και υψηλό επίπεδο βροχοπτώσεων.

Το καλοκαίρι η Κέρκυρα είναι πιο δροσερή από άλλες περιοχές της Ελλάδας θερμοκρασία που δεν ξεπρνά τους 39 βαθμούς.

Τα μελέμια εδώ είναι άγνωστα. Τα καλοκαιρινά απογεύματα φυσάει ο μαΐστρος (ΒΔ άνεμος) που, ειδικά στα ανατολικά παράλια, σπάνια υπερβαίνει τα 4 μποφόρ. Το βράδυ ο άνεμος πέφτει.

Η Κέρκυρα φημίζεται για το ήπιο αυτό κλίμα (οι ναυτικοί αποκαλούν τη θάλασσά της “άγια”) και είναι πολλοί οι τουρίστες -με σκάφος ή χωρίς- που απολαμβάνουν τις διακοπές τους μακριά από την ένταση του Αιγαίου.

Στους χειμωνιάτικους μήνες κυρίαρχοι άνεμοι είναι οι νότιοι. Η ένταση τους πολλές φορές υπερβαίνει τα 8 μποφόρ και διαρκούν μέρες, αλλά το νησί σπάνια βρίσκεται αποκλεισμένο λόγω της μικρής απόστασης που το χωρίζει από την Ήπειρο.⁶⁰

⁶⁰ Διαδικτυακή σελίδα: www.terrakerkyra.gr

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

«ΑΝΘΡΩΠΟΓΕΝΕΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ»

2. 1: ΠΛΗΘΥΣΜΟΣ- ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΔΙΑΙΡΕΣΗ

Η Κέρκυρα ανήκει στην περιφέρεια Ιόνιων νησιών και το Νομό Κέρκυρας, που αποτελείται από το νησί μαζί με τα νησάκια Παξοί, Αντίπαξοι, Οθωνοί, Μαθράκι και Ερεικούσσα.

Η πόλη της Κέρκυρας είναι πρωτεύουσα του Νομού και της περιφέρειας Ιόνιων Νησιών.

Σύμφωνα με την απογραφή του 2001, το νησί είχε 111.975 κατοίκους. Είναι από τα πλέον πυκνοκατοικημένα νησιά της Μεσογείου με πυκνότητα πληθυσμού 193 κατοίκους ανά τετρ.χλμ.

Χωρίζεται σε δώδεκα Δήμους (ενώ στον νομό υπάρχουν 209 χωριά), που είναι οι παρακάτω (σε παρένθεση ο πληθυσμός τους σύμφωνα με την απογραφή του 2001):

Δήμος Κερκυραίων

Ο δήμος Κερκυραίων έχει (πραγματικό) πληθυσμό 39.487 κατοίκους. Στον δήμο περιλαμβάνονται:

Α.δ. Κερκυραίων [33.886] :

- η Κέρκυρα [28.185] , τα Γουβιά [952] , το Κοντόκαλι [1.616] , η Κυρά Χρυσικού [480] , το Λαζαρέτο (νησίδα) [0] , το Ποντικονήσι (νησίδα) [0] , ο Ποταμός [2.365] , η Πτυχία (νησίδα) [0] , το Τεμπλόνη [288]

Α.δ. Αλεπούς [1.606] :

- η Αλεπού [1.606]

Α.δ. Εβροπούλων [439] :

- οι Εβροπούλοι [439]

Δ.δ. Καναλίων [3.556]:

- τα Κανάλια [3.556]

Δήμος Αγίου Γεωργίου

Ο δήμος Αγίου Γεωργίου έχει (πραγματικό) πληθυσμό 4.958 κατοίκους. Στον δήμο περιλαμβάνονται:

Δ.δ. Αγρού [600] :

- ο Αγρός [460] , οι Ασπιωτάδες [78] , οι Μανατάδες [35] , οι Ραφαλάδες [27]

Δ.δ. Αγίου Αθανασίου[267]:

- ο Άγιος Αθανάσιος [267]

Δ.δ. Αρκαδάδων[150] :

- οι Αρκαδάδες [150]

Δ.δ. Αρμενάδων [305] :

- οι Αρμενάδες [166] , ο Άγιος Γεώργιος (Δ.δ. Αρμενάδων) [105] , οι Τερμενάδες [34]

Δ.δ. Αφιώνος [305] :

- ο Αφιών [305] , τα Αφιωνίτικα [0]

Δ.δ. Δάφνης [412] :

- η Δάφνη [294] , οι Γαβράδες [118]

Δ.δ. Δροσάτου [261] :

- το Δροσάτον [261]

Δ.δ. Καββαδάδων [768] :

- οι Καββαδάδες [617] , ο Αρίλλας [93] , τα Σαουλάτικα [58]

Δ.δ. Καστελλάνων Γύρου [301] :

- οι Καστελλάνοι [273] , ο Τρουμπέττας [28]

Δ.δ. Μεσαριάς [249] :

- η Μεσαριά [139] , οι Κοψοχειλάδες [110]

Δ.δ. Πάγων [676] :

- οι Πάγοι [380] , ο Άγιος Γεώργιος (Δ.δ. Πάγων) [130] , οι Βατωνιές [74] , ο Πρινόλας [92]

Δ.δ. Ραχτάδων [338] :

- οι Ραχτάδες [338]

Δ.δ. Χωρεπισκόπων [326] :

- οι Χωρεπίσκοποι [326]

Δήμος Αχιλλείων

Ο δήμος Αχιλλείων έχει (πραγματικό) πληθυσμό 10.319 κατοίκους. Στον δήμο περιλαμβάνονται:

Δ.δ. Γαστουρίου [1.830] :

- το Γαστούρι [953] , το Πέραμα [877]

Δ.δ. Αγίου Προκοπίου [380] :

- ο Άγιος Προκόπιος [380]

Δ.δ. Αγίων Δέκα [481] :

- οι Άγιοι Δέκα [481]

Δ.δ. Άνω Γαρύνας [283] :

- η Άνω Γαρύνα [283]

Δ.δ. Βαρυπατάδων [338] :

- οι Βαρυπατάδες [338]

Δ.δ. Βιρού [1.635] :

- ο Βιρός [1.018] , ο Άγιος Γεώργιος [79] , η Καστανέα [469] , το Μπαστούνιον [69]

Δ.δ. Καλαφατιώνων [471] :

- οι Καλαφατιώνες [471]

Δ.δ. Καμάρας [210] :

- η Καμάρα [142] , το Αλεποχώριον [56] , τα Καρδαμάτικα [12]

Δ.δ. Καστελλάνων Μέσης [586] :

- οι Καστελλάνοι [553] , ο Εσταυρωμένος [33]

Δ.δ. Κάτω Γαρούνας [679] :

- η Κάτω Γαρούνα [650] , ο Άγιος Γόρδιος [29]

Δ.δ. Κουραμάδων [272] :

- οι Κουραμάδες [272]

Δ.δ. Κυνοπιαστών [1.942] :

- οι Κυνοπιάστες [1.279] , τα Πικουλάτικα [99] , τα Σουλαίικα [93] , η Χρυσή [471]

Δ.δ. Μπενιτσών [789] :

- οι Μπενίτσες [789]

Δ.δ. Σταυρού [423] :

- τα Λουκάτα [107] , τα Δαφνάτα [50] , τα Κομιανάτα [35] , τα Κορνάτα [144] , τα Μακράτα [58] , τα Χαλιδιάτα [29]

Δήμος Εσπερίων

Ο δήμος Εσπερίων έχει (πραγματικό) πληθυσμό 8.136 κατοίκους. Στον δήμο περιλαμβάνονται:

Δ.δ. Βελονάδων [958] :

- οι Βελονάδες [473] , οι Κουναβάδες [92] , το Λιβάδι [331] , ο Ψαθύλας [62]

Δ.δ. Αγίων Δούλων [301] :

- οι Άγιοι Δούλοι [301]

Δ.δ. Αγραφών [424] :

- οι Αγραφοί [323] , η Αγία Παρασκευή [101]

Δ.δ. Αντιπερνών [315] :

- οι Αντιπερνοί [315]

Δ.δ. Αυλιωτών [1.453] :

- οι Αυλιώται [929] , η Αγία Πελαγία [96] , ο Άγιος Στέφανος [228]
οι Γαρνάδες [57] , οι Κουκνικάδες [78] , η Στάουσα [65]

Δ.δ. Βαλανείου [368] :

- το Βαλανεϊόν [368]

Δ.δ. Καβαλλουρίου [369] :

- το Καβαλλούριον [369]

Δ.δ. Καρουσάδων [1.639] :

- οι Καρουσάδες [1.039] , ο Άγιος Ιωάννης [248] , η Ασπρακερή [182] , η Ρόδα [170]

Δ.δ. Μαγουλάδων [1.101] :

- οι Μαγουλάδες [373] , ο Αρίλλας [349] , οι Γουσάδες [185] , οι Πουλημάτες [138] , το Τσουκαλιό [56]

Δ.δ. Περουλάδων [837] :

- οι Περουλάδες [782] , το Μέγα Υδρί [55]

Δ.δ. Σιδαρίου [371] :

- το Σιδάριον [371]

Δήμος Θιναλίου

Ο δήμος Θιναλίου έχει (πραγματικό) πληθυσμό 5.512 κατοίκους. Στον δήμο περιλαμβάνονται:

Δ.δ. Νυμφών [1.124] :

- οι Νύμφες [756] , ο Πλάτωνας [368]

Δ.δ. Αγίου Παντελεήμονα [906] :

- ο Άγιος Παντελεήμων [29] , η Αχαράβη [657] , η Βραχλερή [34] , τα Λαζαράτικα [80] , τα Πριφτιάτικα [26] , η Στρογγυλή [80] , το Φουρνί [0]

Δ.δ. Επισκέψεως [579] :

- η Επίσκεψις [486] , ο Άγιος Στέφανος [93]

Δ.δ. Κληματιάς [510] :

- η Κληματιά [364] , η Επισκοπή [25] , οι Κυπριανάδες [121]

Δ.δ. Λαυκίου [407] :

- το Λαύκιον [94] , ο Άγιος Μαρτίνος [206] , το Τριμόδιον [75] , η Ψαχνιά [32]

Δ.δ. Λουτσών [355] :

- οι Λούτσες [263] , τα Αναπαυτήρια [40] , ο Απράος [13] , τα Μαγάρικα [39]

Δ.δ. Ξανθάτων [320] :

- οι Ξανθάται [320]

Δ.δ. Περιθείας [539] :

- η Περιθεία [34] , ο Άγιος Ηλίας [195] , το Βαθύ [21] , τα Βασιλικά [13] , το Βουνίον [40] , ο Κάρνιαρης [0] , ο Κρινιάς [19] , το Πελεκητόν [84] , το Περούλιον [59] , ο Πίθος [26] , τα Ρυλιάτικα [48]

Δ.δ. Πεταλείας [193] :

- η Πετάλεια [106], η Δροσερή [7], η Ερίβα [33], το Πέραμα [0], ο Στρινύλας [47]

Δ.δ. Σφακερών [579] :

- τα Σφακερά [213], η Ρόδα [366]

Δήμος Κασσωπαίων

Ο δήμος Κασσωπαίων έχει (πραγματικό) πληθυσμό 2.787 κατοίκους. Στον δήμο περιλαμβάνονται:

Δ.δ. Γυμαρίου [340] :

- το Γυμάριον [46], τα Βλαχάτικα [73], η Καβαλλέραйна [46], το Καλάμι [22], το Κέντρωμα [91], η Πλαγιά [18], η Ράχη [44]

Δ.δ. Κασσιόπης [1.170] :

- η **Κασσιόπη** [1.076], ο Άγιος Γεώργιος [0], η Ημερολιά [73], τα Κελλία [9], ο Λιθιασμένος [0], οι Περιστερές (νησίδα) [0], η Πηγή [12], η Πλατειά (νησίδα) [0], ο Ποδολάκκος [0], ο Ψύλλος δύο (νησίδα) [0], ο Ψύλλος ένα (νησίδα) [0]

Δ.δ. Νησακίου [534] :

- το Νησακίον [346], οι Απολυσοί [53], το Βιγγλατούριον [99], ο Κατάβολος [36]

Δ.δ. Σινιών [743] :

- η Αγνίτσινη [148], ο Άγιος Στέφανος [89], η Βίγγλα [82], το Καρυώτικον [74], η Κόκκινη [71], ο Κοκκοκύλας [19], ο Κρέμιθας [42], ο Μέγγουλας [21], η Πόρτα [87], το Ρου [5], η Σάντα [58], τα Σαρακηνάτικα [23], το Τριτσίον [24]

Δήμος Κορισσίων

Ο δήμος Κορισσίων έχει (πραγματικό) πληθυσμό 5.206 κατοίκους. Στον δήμο περιλαμβάνονται:

Δ.δ. Αργυράδων [2.033] :

- οι Αργυράδες [1.000], ο Άγιος Γεώργιος [501], ο Μαραθιάς [332], το Νεοχωράκι [200]

Δ.δ. Αγίου Νικολάου [471] :

- ο Άγιος Νικόλαος [342], ο Νότος [99], οι Ρουμανάδες [30]

Δ.δ. Βασιλατίκων [174] :

- τα Βασιλάτικα [174]

Δ.δ. Κουσπάδων [383] :

- οι Κουσπάδες [333], ο Μπούκαρης [50]

Δ.δ. Περιβολίου [1.441] :

- το Περιβόλι [1.420], τα Ποτάμια [21]

Δ.δ. Πετριτής [704] :

- η Πετριτή [663], οι Κορακάδες [41]

Δήμος Λευκιμαίων

Ο δήμος Λευκιμαίων έχει (πραγματικό) πληθυσμό 6.704 κατοίκους. Στον δήμο περιλαμβάνονται:

Δ.δ. Λευκίμης [4.364] :

- η Λευκίμη [3.517], ο Κάβος [847]

Δ.δ. Άνω Λευκίμης [139] :

- ο Μώλος [139]

Δ.δ. Βιταλάδων [538] :

- οι Βιταλάδες [475], ο Γαρδένος [63]

Δ.δ. Νεοχωρίου [1.663] :

- το Νεοχώριον [232], τα Δραγωνικά [274], τα Κρητικά [426], το Παλαιοχώριον [617], τα Σπαρτερά [114]

Δήμος Μελιτειών

Ο δήμος Μελιτειών έχει (πραγματικό) πληθυσμό 6.690 κατοίκους. Στον δήμο περιλαμβάνονται:

Δ.δ. Μοραΐτικων [864]:

- τα Μοραΐτικα [587], τα Επισκοπιανά [277]

Δ.δ. Αγίου Ματθαίου [1.698]:

- ο Άγιος Ματθαίος [1.583], η Σκάλα [30], ο Χαλικούνας [85]

Δ.δ. Άνω Παυλιάνας [495]:

- η Άνω Παυλιάνα [479], ο Παραμόνας [16]

Δ.δ. Βουνιατάδων [322]:

- οι Βουνιατάδες [322]

Δ.δ. Κάτω Παυλιάνας [337]:

- η Κάτω Παυλιάνα [337]

Δ.δ. Πεντατίου [390]:

- το Πεντάτιον [390]

Δ.δ. Στρογγυλής [595]:

- η Στρογγυλή [553], ο Άγιος Ιωάννης Περιστερών [42]

Δ.δ. Χλοματιανών [842]:

- τα Χλοματιανά [242], τα Βραγκανιώτικα [226], το Κάτω Σπήλαιον [82], η Μεσογγή [292]

Δ.δ. Χλομού [1.147]:

- ο Χλομός [497], ο Άγιος Δημήτριος [172], η Λίνια [309], ο Ψαράς [169]

Δήμος Παλαιοκαστριτών

Ο δήμος Παλαιοκαστριτών έχει (πραγματικό) πληθυσμό 4.395 κατοίκους. Στον δήμο περιλαμβάνονται:

Δ.δ. Λακώνων [755] :

- οι Λάκωνες [502] , η Παλαιοκαστρίτσα [253]

Δ.δ. Αλειμματάδων [208] :

- οι Αλειμματάδες [138] , η Αγία Άννα [70]

Δ.δ. Γαρδελάδων [338] :

- οι Γαρδελάδες [338]

Δ.δ. Δουκάδων [689] :

- οι Δουκάδες [678] , τα Παπαθανάτικα [11]

Δ.δ. Κρήνης [256] :

- η Κρήνη [256]

Δ.δ. Λιαπάδων [1.026] :

- οι Λιαπάδες [958] , η Γέφυρα [68]

Δ.δ. Μακράδων [376] :

- οι Μακράδες [288] , ο Βίστωνας [88]

Δ.δ. Σκριπερού [747] :

- το Σκριπερόν [642] , ο Φέλεκας [105]

Δήμος Παρελίων

Ο δήμος Παρελίων έχει (πραγματικό) πληθυσμό 7.197 κατοίκους. Στον δήμο περιλαμβάνονται:

Δ.δ. Κοκκινίου [733] :

- το Κοκκίνιον [733]

Δ.δ. Αγίου Ιωάννου [943] :

- ο Άγιος Ιωάννης [460] , η Αγία Τριάς [224] , τα Βασιλικά [219] , τα Κουραμαδίτκα [40]

Δ.δ. Άφρας [936] :

- η Άφρα [834] , ο Άγιος Βλάσιος [86] , τα Κουρκουλαίκα [16]

Δ.δ. Βάτου [467] :

- ο Βάτος [467]

Δ.δ. Γιαννάδων [799] :

- οι Γιαννάδες [760] , οι Έρμονες [39]

Δ.δ. Κανακάδων [338] :

- οι Κανακάδες [338]

Δ.δ. Κομπιτσιού [595] :

- το Κομπίτσιον [595]

Δ.δ. Μαρμάρου [327] :

- το Μάρμαρον [327]

Δ.δ. Πέλεκας [841] :

- ο Πέλεκας [565] , ο Αβράμης [53] , ο Άγιος Ονούφριος [32] , η Γλυφάδα [26] , τα Κοκκινόγεια [81] , η Μονή Υπεραγίας Θεοτόκου Μυρτιδίων [29] , το Πλακωτό [55]

Δ.δ. Σιναράδων [1.218] :

- οι Σιναράδες [1.124] , το Ασπάι [88] , ο Κοντογιαλός [6]

Δήμος Φαιάκων

Ο δήμος Φαιάκων έχει (πραγματικό) πληθυσμό 6.488 κατοίκους. Στον δήμο περιλαμβάνονται:

Δ.δ. Κάτω Κορακιάνας [2.639] :

- ο Ύψος [824] , ο Άγιος Βασίλειος [207] , η Ανάληψις [175] , τα Γαζάτικα [142] , η Κάτω Κορακιάνα [955] , η Λίμνη [336]

Δ.δ. Αγίου Μάρκου [833] :

- ο Άγιος Μάρκος [107] , ο Κάτω Άγιος Μάρκος [726]

Δ.δ. Άνω Κορακιάνας [1.169] :

- η Άνω Κορακιάνα [897] , οι Πουλάδες [272]

Δ.δ. Ζυγού [316] :

- ο Ζυγός [316]

Δ.δ. Σγουράδων [320] :

- οι Σγουράδες [265] , η Ομαλή [55]

Δ.δ. Σπαρτύλα [819] :

- ο Σπαρτύλας [575] , το Μπαρμπάτι [165] , το Πυργί [79]

Δ.δ. Σωκρακίου [392] :

- το Σωκράκιον [392] , η Πηλίδα [0]

Δήμος Παξών

Ο δήμος Παξών έχει (πραγματικό) πληθυσμό 2.438 κατοίκους. Στον δήμο περιλαμβάνονται:

Δ.δ. Γαΐου [1.326] :

- ο Γάιος (οι Παξοί) [561] , ο Αντίπαξος (νησίδα) [64] , τα Βελιανιτάτικα [70] , τα Βλαχοπουλάτικα [93] , ο Ιερομόναχος [35] , τα Κατσιμάτικα [13] , τα Μακράτικα [142] , τα Μπογδανάτικα [161] , ο Οζιάς [187] , η Παναγία (νησίδα) [0]

Δ.δ. Λάκκας [416] :

- η Λάκκα [102], τα Απεργάτικα [91], τα Αρωνάτικα [21], τα Γραμματικάικα [19], τα Δαλιετικά [69], τα Μαστοράτικα [39], τα Μουγκελάτικα [27], τα Πετράτικα [48]

Δ.δ. Λογγού [279] :

- ο Λογγός [65], τα Ανεμογιαννάτικα [16], τα Δενδιάτικα [61], τα Καγκάτικα [42], τα Κοντογιαννάτικα [58], το Κούτσιον [37]

Δ.δ. Μαγαζιών [417] :

- τα Μαγαζιά [93], τα Αρβανιτακαίικα [45], τα Κουρταίικα [42], τα Μανεσάτικα [67], τα Μποϊκάτικα [25], ο Πλάτανος [145]

Κοινότητα Ερεικούσσας

Η κοινότητα Ερεικούσσας έχει (πραγματικό) πληθυσμό 698 κατοίκους και περιλαμβάνει:

Κ.δ. Ερεικούσσας [698] :

- η Ερεικούσσα [698]

Κοινότητα Μαθρακίου

Η κοινότητα Μαθρακίου έχει (πραγματικό) πληθυσμό 297 κατοίκους και περιλαμβάνει:

Κ.δ. Μαθρακίου [297] :

- το Μαθράκιον [297], το Διάκοπο (νησίδα) [0], το Διάπλο (νησίδα) [0], η Τραχειά (νησίδα) [0]

Κοινότητα Οθωνών

Η κοινότητα Οθωνών έχει (πραγματικό) πληθυσμό 663 κατοίκους και περιλαμβάνει:

Κ.δ. Οθωνών [663] :

- οι Οθωνοί [663]⁶¹

⁶¹ Διαδικτυακή σελίδα: el.wikipedia.org

2.2: ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ ΝΟΜΟΥ (1997-2007)

Τα Επτάνησα συνδυάζουν νησιωτικές, αγροτικές και ορεινές περιοχές αλλά και παραδοσιακές αστικές περιοχές (ημιαστικοί οικισμοί με την στατιστική έννοια του όρου).

Η Κέρκυρα χαρακτηρίζεται από μεγάλο αριθμό οικισμών, με μεγάλα πληθυσμιακά μεγέθη και μεγάλες πληθυσμιακές πυκνότητες.

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται τα στοιχεία εξέλιξης του πληθυσμού για τα έτη 1997 έως 2007 για τον νομό καθώς και η ποσοστιαία μεταβολή του πληθυσμού στην δεκαετία αυτή ώστε να διερευνηθεί κατά το καλύτερο δυνατό τρόπο η πραγματική εικόνα της εξέλιξής του.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.2.1: ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΕΞΕΛΙΞΗ

	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
ΑΝΔΡΕΣ	53696	53909	54042	54158	54272	55155	56005	57292	58364	59702	61032
ΓΥΝΑΙΚΕΣ	56167	56355	56504	56661	56796	58039	59070	60459	61493	62965	64368
ΣΥΝΟΛΟ	109863	110264	110548	100817	111068	113194	115075	117751	119857	122667	125400

ΠΗΓΗ: ΕΣΥΠ

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.2.2: ΠΟΣΟΣΤΙΑΙΑ ΜΕΤΑΒΟΛΗ (1997-2007)

	1997	2007	ΜΕΤΑΒΟΛΗ (1997-2007) %
ΑΝΔΡΕΣ	53696	61032	13,6%
ΓΥΝΑΙΚΕΣ	56167	64368	14,6%
ΣΥΝΟΛΟ	109863	125400	14,2%

ΠΗΓΗ: ΕΣΥΠ

2.3: ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.3.1: ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ

Πραγματικός πληθυσμός				
Οικονομικώς ενεργός πληθυσμός	Οικονομικώς ενεργοί			Οικονομικώς μη ενεργός πληθυσμός
	Απασχολούμενοι	Άνεργοι	Άνεργοι νέοι	
46253	38744	7509	2162	55357

ΠΗΓΗ: ΕΣΥΠ

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.3.2: ΚΛΑΔΙΚΗ ΔΙΑΦΘΩΣΗ ΤΩΝ ΙΔΙΩΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΣΤΟΝ ΝΟΜΟ ΚΕΡΚΥΡΑΣ

Κλάδοι οικονομικής δραστηριότητας	Αριθμός επιχειρήσεων	Ποσοστό
Μεταποιητικές βιομηχανίες	864	8,1%
Κατασκευές	576	5,4%
Χονδρικό και λιανικό εμπόριο: επισκευή οχημάτων, μοτοσικλετών και ειδών προσωπικής ή οικιακής χρήσης	3.511	32,8%
Ξενοδοχεία και εστιατόρια (μετακίνηση και επιχειρήσεις αναψυχής)	3.160	29,5%
Μεταφορές, αποθήκευση, επικοινωνίες	582	5,4%
Διαχείριση ακίνητης περιουσίας, εκμισθώσεις και εμπορικές δραστηριότητες	1.152	10,8%
Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών υπέρ του κοινωνικού συνόλου και άλλων υπηρεσιών κοινωνικού ή ατομικού χαρακτήρα	864	8,1%
Σύνολο	10.710	100,0%

Πηγή: Έρευνα πεδίου ΠΑΕΠ 2003

**ΠΙΝΑΚΑΣ 2.3.3: ΔΙΑΦΘΩΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΤΩΝ ΙΔΙΩΤΙΚΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ
ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΚΕΡΚΥΡΑΣ ΚΑΤΑ ΚΛΑΔΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ
ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ**

Κλάδοι οικονομικής δραστηριότητας	Αριθμός εργαζομένων	Ποσοστό
Μεταποιητικές βιομηχανίες	2.304	7,9%
Κατασκευές	1.152	3,9%
Χονδρικό και λιανικό εμπόριο, επισκευές αυτοκινήτων οχημάτων, μοτοσικλετών και ειδών προσωπικής η οικιακής χρήσης	8.470	28,9%
Ξενοδοχεία και εστιατόρια	11.804	40,2%
Μεταφορές, αποθήκευση και επικοινωνίες	1.568	5,3%
Διαχείριση ακίνητης περιουσίας, εκμισθώσεις και εμπορικές δραστηριότητες	2.592	8,8%
Άλλες δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών	1.440	4,9%
Σύνολο	29.331	100,0%

Πηγή: Έρευνα πεδίου ΠΑΕΠ 2003

2.3.1: ΠΡΩΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ

Ο πρωτογενής τομέας αποτελεί ένα αξιόλογο μέρος της τοπικής οικονομίας. Συμβάλλει στη συμπλήρωση του τοπικού εισοδήματος αλλά και στην απασχόληση. Η απασχόληση στον πρωτογενή τομέα υπολογίζεται στο 21,5%.⁶²

ΓΕΩΡΓΙΑ

Η Κέρκυρα είναι τόπος εύφορος. Οι υψηλές βροχοπτώσεις (1,25 μέτρα ετησίως), η υγρασία, η ομαλότητα τον εδάφους και το ήπιο κλίμα, δημιουργούν ιδανικές συνθήκες για να ανθίσει και να καρπίσει η γη.

⁶² Διαδικτυακή Τουριστική πύλη Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Κέρκυρας

Από την εποχή των Ομήρου, αδιαμφισβήτητη βασίλισσα η Ελιά, είναι σήμα κατατεθέν του νησιού. Το τοπίο και οι άνθρωποι συμπορεύονται στα χνάρια μιας σχέσης παλιάς όσο και η ανθρώπινη ύπαρξη. Ο Κερκυραϊκός ελαιώνας πού αποτελείται από 4.400.000 ελαιόδεντρα, είναι υπεραιώνιος, αφού ένα μεγάλο τμήμα του αποτελείται από ελιές 400 ετών, ιδιαίτερα ψηλές, - που εντυπωσιάζουν με την μεγαλοπρέπειά τους. Χιλιοζωγραφισμένη και χιλιοτραγουδημένη η ελιά υπήρξε η βασική πηγή εισοδήματος για τον τόπο. Η Κερκυραϊκή ελιά, με ετήσια παραγωγή 75.000 τόνους, είναι «λιανολιά» και ανήκει στην κατηγορία της «λαδολιάς». Παρότι είναι μικρή σε μέγεθος είναι πολύ νόστιμη και γι 'αυτό προτιμάται και σε πολλές ευρωπαϊκές αγορές. Το λάδι της Κέρκυρας ελαφρύ με ιδιαίτερο άρωμα και εξαιρετικά πλούσιο σε συστατικό, με ετήσια παραγωγή 16.000 τόνους, υπήρξε βασικό στοιχείο της διατροφής των ντόπων, άλλοτε και σήμερα, αλλά και σημαντική πηγή εσόδων, αφού ο τζίρος γύρω από το λάδι υπολογίζεται από την Ένωση Γεωργικών Συνεταιρισμών Κέρκυρας στα 35 εκατομμύρια ευρώ περίπου κατά έτος.

Ακόμα παράγεται **βιολογικό λάδι**, ενώ πρότυπες βιομηχανίες Κερκυραϊκής ιδιοκτησίας με υποκαταστήματα σε όλη τη χώρα φιλοδοξούν να αναβαθμίσουν την ποιότητά τους παράγοντας λάδι «προστατευόμενης γεωγραφικής προέλευσης».

Διάσπαρτοι μεταξύ των ελαιώνων βρίσκονται αρκετοί **αμπελώνες**. Τα κυριότερα είδη αμπέλου που καλλιεργούνται είναι ο Κακοτρύγης, το Πετροκόρινθο και το Μοσχάτο.

Στην Κέρκυρα καλλιεργείται η ποικιλία της **μικρής φράουλας**. Πρόκειται για ένα είδος φράουλας που έχει ως κύρια χαρακτηριστικά την ξεχωριστή γεύση και το υπέροχο άρωμα.

Οι ιδιόμορφες καιρικές συνθήκες που επικρατούν στην Κέρκυρα (μεγάλες βροχοπτώσεις και ήπιες θερμοκρασίες) ευνοούν την ύπαρξη πλούσιας βλάστησης. Πλήθος αγριολούλουδων ομορφαίνουν την κερκυραϊκή ύπαιθρο και προσφέρουν πλούσια τροφή στις μέλισσες που παραμένουν ενεργές για μεγάλο διάστημα. Το κερκυραϊκό **μέλι** αποτελεί παραδοσιακό προϊόν που διατίθεται στην κατανάλωση απευθείας από τους παραγωγούς ή από τον συνεταιρισμό μελισσοκόμων που υπάρχει στο νησί.

Οι πορτοκαλιές, οι λεμονιές, οι μανταρινιές και τα περγαμόντα είναι διάσπαρτα σε όλο το νησί. Λένε πως πουθενά αλλού δεν συναντάς πορτοκαλιές με άνθη και καρπούς συγχρόνως. Στην κατηγορία των εσπεριδοειδών ξεχωρίζει το μικροσκοπικό, έντονα αρωματικό και εξωτικό **κουμ κουάτ**. Φερμένο από την Καντώνα από τον γεωπόνο Αναγνωστόπουλο τον 18^ο αιώνα, όπου ονομάζεται καν-κβατ, δηλαδή χρυσό πορτοκάλι, ξαναγεννιέται προσαρμοζόμενο στις κλιματολογικές και εδαφικές συνθήκες του νησιού. Το φυτό μοιάζει με μικρή πορτοκαλιά, ο καρπός έχει μέγεθος μεγάλης ελιάς, χρώμα και όψη πορτοκαλιού απ' έξω, με ψίχα αχνοκίτρινη και γεύση κίτρου και βερίκοκου. Η παραγωγή φτάνει τους 100 τόνους, ενώ μελετούνται τρόποι επιμήκυνσης της περιόδου καρποφορίας που διαρκεί από τον Απρίλιο μέχρι τον Οκτώβρη.

Μηλιές, αχλαδιές, μουριές και βερικοκιές συναντιούνται σε όλο το νομό καθώς και πλήθος από περιβόλια με οπωροκηπευτικά που τροφοδοτούν την τοπική αγορά.

Ιδιαίτερα τα **κοκκινογούλια και η γλυκοπατάτα** είναι δύο παραδοσιακά είδη που, ενώ καλλιεργούνται στην κερκυραϊκή ύπαιθρό δεν συναντιούνται εύκολα στην υπόλοιπη Ελλάδα.

Όμως η ντόπια παραγωγή, τόσο στα φρούτα όσο και στα γεωργικά και κηπευτικά προϊόντα, με εξαίρεση το καλαμπόκι, είναι πολύ μικρή και για το λόγο αυτό η αγορά ενισχύεται με εισαγωγές από την Ελλάδα και το εξωτερικό.

Η καλλιεργούμενη γεωργική γη ανέρχεται σε 346.954 στρέμματα, από τα οποία ποτίζονται τα 23.969 (6,9%). Το μεγαλύτερο μέρος των καλλιεργούμενων εκτάσεων καταλαμβάνουν οι δενδρώδεις καλλιέργειες (69%). Αριθμούνται περί τα 4,4 εκατ. ελαιόδεντρα.

ΑΛΙΕΙΑ- ΚΤΗΝΟΤΡΟΦΙΑ

Σημαντικό κομμάτι, δεμένο με την παράδοση και τη ζωή του τόπου καταλαμβάνει η αλιεία, όπου εφαρμόζεται κάθε μορφής ψαράδικη τεχνική, από το παραδοσιακό πυροφάνι μέχρι τους αλιευτικούς στολίσκους, τα κρι-κρι, τα καΐκια με τα δίχτυα κλπ.

Μεγάλη ποικιλία ψαριών με κυρίαρχο τον ξιφία αλλά και όστρακα (κοχλιοί, μύδια, αληθινές), καλαμάρια, χταπόδια και μικρές γαρίδες, караβίδες και αστακοί συναντιούνται καθημερινά στην κερκυραϊκή ψαραγορά όπως άλλοτε και σήμερα, ενώ τα ψαροχώρια κατά μήκος των ακτών επιβιώνουν δίπλα στη λογική της τουριστικής ανάπτυξης προσθέτοντας το χρώμα και τις γεύσεις της θάλασσας στη ζωή του νησιού.

Οι λιμνοθάλασσές με τα ιχθυοτροφεία τους υπήρξαν - και σε μικρότερη έκταση είναι και σήμερα - βασικοί προμηθευτές ψαριού, χελιών και οστρακοειδών με αποκορύφωμα την παραγωγή του φημισμένου κερκυραϊκού αβγοτάραχου. Όπως είναι φυσικό, η τοπική παραγωγή δεν καλύπτει όλη τη ζήτηση, ιδιαίτερα τους καλοκαιρινούς μήνες, όμως η αγορά τροφοδοτείται επαρκώς.

Η κτηνοτροφία στην Κέρκυρα ήταν και είναι μικρή σε έκταση, αφού το νησί δεν διαθέτει τα απαιτούμενα λιβάδια, υπήρξε όμως σημαντική και στο εργοστάσιο της ΑΕΒΕΚ παρήγετο η γραβιέρα Κέρκυρας καθώς και το φρέσκο βούτυρο που απέκτησαν φήμη για την ιδιαίτερη γευστικότητα και την ποιότητά τους.

2.3.2: ΔΕΥΤΕΡΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ

Η απασχόληση στον δευτερογενή τομέα παραγωγής υπολογίζεται στο 17,8% . Σήμερα, στο νομό λειτουργούν περί τις 2.000 μονάδες του δευτερογενή τομέα οι οποίες απασχολούν πάνω από 3.000 εργαζόμενους (τομείς διατροφής – ένδυσης υλικών οικοδομής – μεταποίησης αγροτικών προϊόντων – κεραμικών – ψευτοκοσμήματος – αργυροχρυσοχοΐας κ.α.)⁶³

ΕΠΙΠΛΑ

Τα χειροποίητα κερκυραϊκά έπιπλα, επηρεασμένα απολύτως από διάφορα ευρωπαϊκά πρότυπα, είναι περιζήτητα τόσο για την κομψή αλλά και σχετικά απλή γραμμή τους, όσο και για την τέχνη των επιπλαποιών. Έπιπλα από ξύλα ελιάς που εξαιτίας της σκληρότητάς του δεν προτιμάται αλλού, με τα βαθυκίτρινα νερά του και τη βαθιά λάμψη του χειρόλουστρου κοσμούν τα σπίτια του νησιού. Τα όμορφα ξυλόγλυπτα προϊόντα, πότε ως διακοσμητικά και πότε ως χρηστικά αντικείμενα, φέρνουν στη

⁶³ Διαδικτυακή Τουριστική πύλη Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Κέρκυρας

μνήμη τη χωριάτικη κουζίνα και συναντιούνται παντού στην αγορά ζεσταίνοντας το χώρο με την λιτή τους κομψότητα.

ΚΟΣΜΗΜΑΤΑ

Στο νησί άνθησε και κατέχει και σήμερα σημαντική οικονομική θέση η τέχνη της αργυροχρυσοχοΐας. Η κατασκευή κοσμημάτων ενετικής τεχνοτροπίας περιστράφηκε γύρω από τη δημιουργία στολιδιών για την τοπική ενδυμασία, ενώ τα είδη οικιακής χρήσης, είναι σφυρήλατα, εξαιρετικής τεχνικής και λεπτότητας.

2.3.3: ΤΡΙΤΟΓΕΝΗΣ ΤΟΜΕΑΣ

Η απασχόληση στον τριτογενή τομέα παραγωγής υπολογίζεται στο 56,4%. Ο κύριος όγκος του προϊόντος του προέρχεται από τις υπηρεσίες (τουρισμός) με τη συμμετοχή τους αυξανόμενη από 67% το 1990 σε 77% το 1998. Το κατά κεφαλήν προϊόν είναι 12.300 ευρώ (7ος στην κατάταξη των νομών) υψηλότερο από το μέσο όρο της Ελλάδας.⁶⁴

ΕΜΠΟΡΙΟ

Το εμπόριο αποτελεί μια αξιόλογη παραδοσιακή ενασχόληση. Αριθμεί σήμερα περί τις 3.000 επιχειρήσεις στις οποίες απασχολούνται περίπου 6.000 εργαζόμενοι. Κατά τις δεκαετίες του '50 και '60 το εμπόριο περιστρεφόταν γύρω από τα τοπικά γεωργικά και μεταποιημένα προϊόντα, ενώ στη συνέχεια με την τουριστική ανάπτυξη στράφηκε σε τομείς όπως η ένδυση – υπόδηση, τα είδη λαϊκής τέχνης κ.α.

ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ο νομός Κέρκυρας είναι ο καθοριστικός παράγοντας όσον αφορά στον τουρισμό της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων, τόσο σε επίπεδο ζήτησης (επισκέπτες) όσο και σε επίπεδο προσφοράς (κλίνες). Σημαντικό στοιχείο αποτελεί το γεγονός ότι οι προτιμήσεις των Ελλήνων επισκεπτών ακολουθούν ανοδική κλιμάκωση για την Κέρκυρα από 54% (1960) σε 66% (1991) της συνολικής εσωτερικής ζήτησης της περιφέρειας, καλύπτοντας ένα μερίδιο αγοράς από την αντίστοιχη αποκλιμάκωση της αλλοδαπής ζήτησης (80% το 1960, 65% το 1990).

⁶⁴ Διαδικτυακή Τουριστική πύλη Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Κέρκυρας

Η τουριστική ανάπτυξη συνέπεσε με το σταδιακό κλείσιμο των παραδοσιακών βιομηχανιών του νομού και τη μείωση του αριθμού των βιοτεχνιών παραγωγής παραδοσιακών προϊόντων (τυροκομία – αλλαντοποιία – αργυροχρυσοχοΐα κ.α.). Συγχρόνως, όμως, δημιουργήθηκαν οι προϋποθέσεις ανάπτυξης οικογενειακής, κυρίως, μορφής βιοτεχνιών, με κατεύθυνση την τουριστική αγορά και κατανάλωση.

Το μοντέλο του τουρισμού, που εξελίχθηκε από τη μεταπολεμική περίοδο με το τυποποιημένο πακέτο υπηρεσιών, σήμερα κρίνεται ότι θα έπρεπε να συμπληρωθεί με μία διαφορετική, περισσότερο επιλεκτική και εξατομικευμένη προσέγγιση του επισκέπτη – καταναλωτή, με έμφαση στην ανάπτυξη που είναι φιλική προς το περιβάλλον και τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της περιοχής.

Αναφορικά γενικότερα με τις υπηρεσίες τουριστικής εξυπηρέτησης, παρατηρείται πλήρης κάλυψη των αναγκών των επισκεπτών. Οι σπουδαιότερες υπηρεσίες, οι οποίες προσφέρονται είναι ενοικιάσεις αυτοκινήτων, μοτοσυκλετών, μίσθωση σκαφών κλπ.

Στο Νομό Κέρκυρας λειτουργούν αναλυτικά οι παρακάτω καταγεγραμμένες επιχειρήσεις παροχής τουριστικών υπηρεσιών :

- Ενοικιαζόμενα δωμάτια- καταλύματα **1206**
- Ξενοδοχεία **417**
- Τουριστικά γραφεία **191**
- Ενοικιάσεις αυτοκινήτων **94**
- Ενοικιάσεις μοτοσυκλετών- ποδηλάτων **120**
- Ενοικιάσεις σκαφών **139**
- Ενοικιάσεις ξαπλώστρων- ομπρελών- ποδηλάτων θαλάσσης **194**
- Σχολές θαλάσσιων σπορ **56**
- Εστιατόρια- εξοχικά κέντρα- ψησταριές **1125**
- Καταστήματα εμπορίου τουριστικών ειδών **659**

(ΠΗΓΗ: ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΠΥΛΗ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΕΡΚΥΡΑΣ, ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ)

ΜΕΤΑΦΟΡΕΣ

ΕΝΑΕΡΙΕΣ:

- ΚΡΑΤΙΚΟΣ ΑΕΡΟΛΙΜΕΝΑΣ ΚΕΡΚΥΡΑΣ ΙΩΑΝΝΗΣ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ

Ο Κρατικός Αερολιμένας της Κέρκυρας "Ιωάννης Καποδίστριας" βρίσκεται 3χμ. νότια της πόλης της Κέρκυρας και μισό χιλιόμετρο βόρεια από το Ποντικονήσι. Εξυπηρετεί πτήσεις των Ολυμπιακών Αερογραμμών και της Aegan airlines, αλλά και πολλές πτήσεις εταιρειών charter από και προς το εξωτερικό.

Εξυπηρετεί ετησίως περίπου 4.000 πτήσεις (αφίξεις-αναχωρήσεις) εσωτερικού με 280.000 επιβάτες συνολικά και 12.000 πτήσεις (αφίξεις-αναχωρήσεις) εξωτερικού με 1.800.000 επιβάτες συνολικά.

- ΒΑΣΗ ΥΔΡΟΠΛΑΝΩΝ (AIRSEA LINES)

Το υδροπλάνο έχει τη βάση του στην Μαρίνα Γουβιών περίπου 4 χιλιόμετρα από την από την πόλη της Κέρκυρας. Πραγματοποιεί πτήσεις με τους έξης προορισμούς: Brindisi, Ιωάννινα, Ιθάκη, Κεφαλονιά, Λευκάδα, Πάτρα.

ΑΚΤΟΠΛΟΙΚΕΣ:

- ΛΙΜΕΝΑΣ ΚΕΡΚΥΡΑΣ

Ο Λιμένας της πόλης της Κέρκυρας είναι ο κύριος Λιμένας του νησιού και καταλαμβάνει το μεγαλύτερο μέρος των βόρειων παραλίων.

Η αναπτυξιακή δυναμική του Λιμένα Κέρκυρας συνδέεται ευθέως με τις μελλοντικές τάσεις ανάπτυξης της ευρύτερης περιοχής στα πλαίσια των αναπτυξιακών επιλογών της χώρας σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο για τη χρηματοδοτική περίοδο 2007 – 2013.

- ΛΙΜΑΝΙ ΛΕΥΚΙΜΜΗΣ

Το λιμάνι της Λευκίμμης είναι το δεύτερο σε μέγεθος λιμάνι του νησιού και συνδέει τη νότια Κέρκυρα με την Ηγουμενίτσα.

- ΜΑΡΙΝΕΣ: ΓΟΥΒΙΑ, ΜΠΕΝΙΤΣΕΣ

- **ΟΡΜΟΙ ΚΑΙ ΑΓΚΥΡΟΒΟΛΙΑ:**

Αυλών Αγ.Σπυρίδωνος

Λιμήν Αλίπα

Ορμος Λιαπάδες (Ν. Κέρκυρα)

Ορμος Αγίου Γεωργίου (Αφιώνα) (Ν. Κέρκυρα)

Αγκυροβόλιο Σιδάρι (Ν. Κέρκυρα)

Όρμος Ημεροληά (Κασσιώπη) (Ν. Κέρκυρα)

Αυλών Κασσοπέτο (Ν. Κέρκυρα)

Ορμος Βρουλιάς (Μπολάνα) (Ν. Κέρκυρα)

Όρμοι Αγ.Στεφάνου-Κουφάλα-Κεράσα (Ν. Κέρκυρα)

Όρμοι Κουλούρα - Καλάμι - Αγνή (Ν. Κέρκυρα)

Αγκυροβόλιο Μπενίτσες (Ν. Κέρκυρα)

Αγκυροβόλιο Μεσογγή (Ν. Κέρκυρα)

Σκάλα ποταμού Λευκίμης (Ν. Κέρκυρα)

Όρμος Άμμου (Οθωνοί) (Ν. Οθωνοί)

Λιμήν Λάκκα(Ν. Παξών)

Ορμος Λόγγος(Ν. Παξών)

Λιμήν Παξών (Γαΐου) (Ν. Παξών)

Λιμήν Οζιά (Οξιά) (Ν. Παξών)

ΣΥΓΚΟΙΝΩΝΙΕΣ:

Οι μεταφορές στο εσωτερικό του νησιού γίνονται με τα εξής μέσα:

- ΚΤΕΛ
- ΑΣΤΙΚΕΣ ΓΡΑΜΜΕΣ
- ΤΑΞΙ

ΟΔΙΚΟ ΔΙΚΤΥΟ:

Το πυκνό οδικό δίκτυο της Κέρκυρας πρωτοχαρακτήρηκε και κατασκευάστηκε στο βασικό κορμό του από τους Άγγλους που ενδιαφέρθηκαν ιδιαίτερα για την ανάπτυξη της υπαίθρου.

Σήμερα στο νησί υπάρχουν τρεις εθνικοί δρόμοι που οδηγούν από την πόλη της Κέρκυρας στην Παλαιοκαστρίτσα, τον Πέλεκα και την Λευκίμμη και πολλοί περιφερειακοί και επαρχιακοί δρομοί που οδηγούν σε κάθε άκρη του νησιού.

ΥΠΟΔΟΜΕΣ ΥΓΕΙΑΣ

Στο νομό Κέρκυρας λειτουργούν:

- Γενικό Νοσοκομείο Κέρκυρας
- Γενική Κλινική Κέρκυρας
- Ψυχιατρικό Νοσοκομείο
- 20 Κέντρα Υγείας

ΑΘΛΗΤΙΚΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ

Στο Νομό δραστηριοποιούνται οι παρακάτω Αθλητικοί Σύλλογοι και σωματεία:

- Εθνικό Αθλητικό Κέντρο
- Εθνικό Αθλητικό Κέντρο (κλειστό)
- Εθνικό Κολυμβητήριο
- Εθνικό Στάδιο
- Μαρίνα Γουβιών
- Ι.Ο.Κ
- Ν.Α.Ο.Κ (Ναυτικός αθλητικός όμιλος Κέρκυρας)
- Golf Club Ερμώνων
- Cricket Club
- Corfu Tennis Club
- ΑΟ ΚΕΡΚΥΡΑΣ (Αθλητικός όμιλος Κέρκυρας)
- ΑΟ ΦΑΙΑΚΑΣ (Αθλητικός όμιλος Φαιάκων)
- Ένωση ποδοσφαιρικών Σωματείων
- Ένωση αθλ. Κέρκυρα – Φαίακα
- Όμιλος ερασιτεχνικού μπιλιάρδου
- Όμιλος ιστιοπλοΐας, Μανδράκι Παλαιό Φρούριο
- Όμιλος Μπριτζ
- Όμιλος Φοίνικες
- Ομοσπονδία Κρίκετ
- Ν.Α.Ο. Ναυσίθοος
- Σύνδεσμος Διαιτητών

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΣ ΤΟΜΕΑΣ

- Α' ΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ:
Στο νομό υπάρχουν 26 Νηπιαγωγεία και 98 Δημοτικά σχολεία.
- Β' ΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ:
Στο νομό υπάρχουν 20 Γυμνάσια, 9 Λύκεια και 7 Τεχνικά Επαγγελματικά Λύκεια και σχολές
- Γ' ΒΑΘΜΙΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ:
Στην Κέρκυρα βρίσκεται το Ιόνιο Πανεπιστήμιο με τα παρακάτω τμήματα:
 - Αρχαιονομίας, βιβλιοθηκονομίας
 - Ιστορίας
 - Μουσικών Σπουδών
 - Ξένων Γλωσσών, Μετάφρασης & Διερμηνείας
 - Πληροφορικής
 - Τεχνών ήχου & εικόνας

ΔΗΜΟΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΚΑΙ Ν.Π.Δ.Δ.

- ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΥΔΡΕΥΣΗΣ ΑΠΟΧΕΤΕΥΣΗΣ ΔΗΜΟΥ ΚΕΡΚΥΡΑΙΩΝ
- ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΔΗΜΟΥ ΚΕΡΚΥΡΑΙΩΝ
- ΙΟΝΙΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ
- ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΧΟΡΩΔΙΑ ΔΗΜΟΥ ΚΕΡΚΥΡΑΙΩΝ
- ΣΥΜΦΩΝΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΔΗΜΟΥ ΚΕΡΚΥΡΑΙΩΝ
- ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΔΗΜΟΥ ΚΕΡΚΥΡΑΙΩΝ
- ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΔΗΜΟΥ ΚΕΡΚΥΡΑΙΩΝ
- ΚΕΝΤΡΟ ΑΝΟΙΚΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ ΔΗΜΟΥ ΚΕΡΚΥΡΑΙΩΝ
- ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΜΟΝΑΔΑ ΠΡΟΛΗΨΗΣ ΚΑΤΑ ΤΩΝ ΕΞΑΡΤΗΣΙΟΓΩΝΩΝ ΟΥΣΙΩΝ & AIDS "ΝΙΚΟΣ ΜΩΡΟΣ"
- ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΤΕΧΝΙΚΩΝ ΕΡΓΩΝ ΔΗΜΟΥ ΚΕΡΚΥΡΑΙΩΝ

2.3.4: ΑΝΕΡΓΙΑ

Το φαινόμενο της ανεργίας είναι ένα πολύπλευρο θέμα με πολλές προεκτάσεις και η δυναμική επίλυση του απαιτεί τη συσπείρωση όλων των δομών μιας τοπικής κοινωνίας και βέβαια την ουσιαστική παρέμβαση κρατικών φορέων.

Στην Κέρκυρα ένα σεβαστό μέρος του πληθυσμού ασχολείται με τον πρωτογενή τομέα (γεωργία, κτηνοτροφία, αλιεία) που αφορά το 21,5% της απασχόλησης, το 17,8% ασχολείται με τον δευτερογενή τομέα παραγωγής ενώ το 56,4% ασχολείται με τον τριτογενή τομέα παραγωγής και τα τουριστικά επαγγέλματα λόγω της μεγάλης τουριστικής ανάπτυξης που έχει το νησί.

Η ανεργία στο νησί το 2001 άγγιξε το ποσοστό του 16,2% του οικονομικώς ενεργού πληθυσμού ενώ το 4,7% αφορούσε τους νέους.

Η ανεργία χτυπά το 4% των οικονομικώς ενεργών ανδρών (πλην νέων) και το εντυπωσιακό 19,6% των οικονομικώς ενεργών γυναικών (πλην νέων).

Το θετικό είναι όπως φαίνεται από τον πίνακα 2.3.4.3 ότι τα ποσοστά ανεργίας στο νομό εμφανίζουν πτωτική τάση.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.3.4.1: ΕΡΓΑΤΙΚΟ ΔΥΝΑΜΙΚΟ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ ΤΟ 2001

Φύλο Ομάδες ηλικιών	Οικονομικώς ενεργοί				Οικονομικώς μη ενεργοί
	Σύνολο	Απασχολούμενοι	Ανεργοί		
			Σύνολο	Από αυτούς "νέοι"	

Αμφοτέρων των φύλων	46253	38744	7509	2162	55357
10-14	47	4	43	42	5925
15-19	1285	640	645	509	5576
20-24	4507	3129	1378	766	2599
25-29	6033	4823	1210	409	1976
30-34	6485	5432	1053	219	2043
35-39	6017	5156	861	127	1949
40-44	5918	5207	711	46	2184
45-49	5271	4680	591	25	2302
50-54	4596	4056	540	19	3128

55-59	2722	2378	344	0	2871
60-64	1859	1726	133	0	4651
65-69	852	852	0	0	5783
70-74	542	542	0	0	5849
75+	119	119	0	0	8521
Αρρενες	28285	24302	3983	1246	21136
10-14	34	4	30	30	3108
15-19	822	423	399	326	2534
20-24	2635	1881	754	453	880
25-29	3546	2905	641	224	507
30-34	3796	3272	524	127	393
35-39	3673	3226	447	80	384
40-44	3660	3302	358	6	421
45-49	3383	3071	312	0	512
50-54	2985	2685	300	0	903
55-59	1814	1596	218	0	948
60-64	1050	1050	0	0	1968
65-69	509	509	0	0	2459
70-74	313	313	0	0	2610
75+	65	65	0	0	3509
Θήλεις	17968	14442	3526	916	34221
10-14	13	0	13	12	2817
15-19	463	217	246	183	3042
20-24	1872	1248	624	313	1719
25-29	2487	1918	569	185	1469
30-34	2689	2160	529	92	1650
35-39	2344	1930	414	47	1565
40-44	2258	1905	353	40	1763
45-49	1888	1609	279	25	1790
50-54	1611	1371	240	19	2225
55-59	908	782	126	0	1923
60-64	809	676	133	0	2683
65-69	343	343	0	0	3324
70-74	229	229	0	0	3239
75+	54	54	0	0	5012

ΠΗΓΗ: ΕΣΥΠ (ΑΠΟΓΡΑΦΗ 2001)

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.3.4.2: ΣΥΓΚΡΙΣΗ ΑΝΕΡΓΩΝ ΑΝΔΡΩΝ/ΓΥΝΑΙΚΩΝ

ΝΟΜΟΣ ΚΕΡΚΥΡΑΣ		
Φύλο	Πλήθος Ανέργων	Ποσοστά
ΑΝΤΡΕΣ	3.758	39,87%
ΓΥΝΑΙΚΕΣ	5.668	60,13%
ΣΥΝΟΛΑ	9.426	100,00%

ΠΗΓΗ: ΕΘΝΙΚΟ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.3.4.3: ΠΟΣΟΣΤΑ ΑΝΕΡΓΙΑΣ ΣΤΟ ΝΟΜΟ 2001,2004- 2006:

	2001	2004	2005	2006
ΠΟΣΟΣΤΟ	16,2	13,3	10,0	11,5

ΠΗΓΗ: ΕΘΝΙΚΟ ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ

2.3.5 ΔΙΑΡΘΡΩΣΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ

Στον νομό Κερκύρας το κατά κεφαλήν εισόδημα είναι κατά πολύ ανώτερο του μέσου κατά κεφαλήν εισοδήματος της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων, όπως και μεγαλύτερο του μέσου κατά κεφαλήν εισοδήματος της χώρας.

Η οικονομική ανάπτυξη του νομού Κερκύρας οφείλεται κυρίως στην έντονη ανάπτυξη του τριτογενούς τομέα και βασικά του τουρισμού. Ο νομός Κέρκυρας το διάστημα 1999-2001 αύξησε κατά 17,9% το κατά κεφαλή ΑΕΠ σε τρέχουσες τιμές. Ο νομός Κέρκυρας με κατά κεφαλή ΑΕΠ 16800 ευρώ ,κατατάσσεται στην 16η θέση ανάμεσα στους 52 νομούς της Ελλάδας το 2004.⁶⁵

Δείκτες Ευημερίας

		Νομός Κέρκυρας	Μέσος όρος χώρας	Κατάταξη σε σχέση με τους 52 νομούς
ΑΕΠ κατά κεφαλή	2004	16,8 χιλ. ευρώ	19,3	16
Κατά κεφαλή αποταμιευτικές καταθέσεις	2005	8,6 χιλ. ευρώ	12,2	25
Δηλ. εισόδημα ανά φορολογούμενο	2005	11,2 χιλ. ευρώ	13,7	29
Φόρος εισοδ. ανά φορολογούμενο	2005	0,76 χιλ. ευρώ	1,22	25
Φυσική αύξηση πληθυσμού/ 1000 κατοίκους	2005	-1,6	0,2	30
Μαθητές δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης/ 1000 κατοίκους	2005	63	63	28
Μαθητές δημοτικού/ 1000 κατοίκους	2005	54	58	38
Συμμετοχή στα συνολικά μεγέθη της χώρας				
ΑΕΠ	2004	0,9%		20
Φορολογούμενοι	2005	1,0%		28
Δηλωθέν στην εφορία εισόδημα	2005	0,8%		26
Φόρος εισοδήματος φ.π.	2005	0,6%		22
Αποταμιευτικές καταθέσεις	2005	0,8%		23

Πηγή Στοιχείων: "Οι Νομοί της Ελλάδας" copyright: www.economics.gr

⁶⁵ Διαδικτυακή σελίδα: www.ionianisia.gov.gr

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

«ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ»

3.1: ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

Ευρήματα ανθρώπινης παρουσίας στην Κέρκυρα βρίσκουμε από την *παλαιολιθική εποχή*, αλλά και από την *νεολιθική εποχή* έχουν βρεθεί σε διάφορες περιοχές λείψανα.

Από την ομηρική εποχή κατοικούσαν οι περίφημοι Φαίακες οι οποίοι ήταν **Φοινικικής** καταγωγής. Οι πρώτοι Έλληνες άποικοι που εγκαταστάθηκαν είναι από την Ερέτρια της **Εύβοιας**. Στο νησί ήδη κατοικούσαν **Ιλλύριοι**. Κατόπιν εγκαταστάθηκαν **Κορίνθιοι** με αρχηγό τον *Χερσικράτη* το 734 π.Χ. Μαζί με την μητρόπολη της Κορίνθου ίδρυσε την Επίδαμνο, το σημερινό **Δυρράχιο**.

Η Κέρκυρα επειδή ήταν πιστή σύμμαχος της **Αθήνας** αποτέλεσε και μια από τις αφορμές του **Πελοποννησιακού πολέμου**. Για μεγάλο χρονικό διάστημα έμεινε στην Κέρκυρα και ο **Μέγας Αλέξανδρος** στα νεανικά του χρόνια.

Το νησί πολύ γρήγορα πέρασε στην κυριαρχία των **Ρωμαίων** κατά την σταδιακή εξάπλωση τους προς ανατολάς.

Πλήθος βαρβάρων πέρασαν και λεηλάτησαν το νησί κατά τη διάρκεια της **Βυζαντινής** περιόδου λόγω του ότι ήταν προγεφύρωμα για τις απέναντι ηπειρωτικές ακτές και ήλεγχε την είσοδο της Αδριατικής. Βάνδαλοι, Οστρογότθοι, Μουσουλμάνοι από τις ακτές της νότιας Ιταλίας που ρήμαζαν στην κυριολεξία τις περιοχές αυτές πλήγωσαν την ειρηνική πορεία του νησιού στο χρόνο. Κατόπιν ακολούθησαν **Νορμανδοί** σκληροί βορειοευρωπαίοι που την εποχή εκείνη είχαν κατακτήσει τη νίτια Ιταλία και **Σικελία**. Ο αρχηγός τους Γουισκάρδος κατέκτησε την Κέρκυρα.

Μετά την κατάκτηση της **Κωνσταντινούπολης** από τους **Φράγκους** και την διανομή των Βυζαντινών εδαφών από τους κατακτητές η Κέρκυρα περιήλθε στους **Βενετούς**,

με διαστήματα επανάκτησής της από τους Έλληνες, αλλά και πάλι κατακτήθηκε από τους Ανδεγαυούς το 1267.

Επανήλθαν οι Βενετοί το 1386 και αρχίζει για την Κέρκυρα μια μακραίωνη περίοδος ενετοκρατίας που έδωσε το χρώμα και τον αέρα που ως σήμερα μπορούμε να διαπιστώσουμε. Αυτή την περίοδο το νησί γνώρισε μεγάλη ανάπτυξη και οικονομική ευημερία, η πόλη της Κέρκυρας βρισκόταν μέσα στο φρούριο, αλλά έξω είχε απλωθεί μια νέα πόλη ατείχιστη όμως, με αποτέλεσμα να είναι εκτεθειμένη σε κάθε είδους επιδρομές αλλοφύλων. Και για να αντιμετωπιστεί οποιαδήποτε εχθρική ενέργεια αποτελεσματικά, δημιουργήθηκε μια τεράστια έκταση μπροστά από το φρούριο η σημερινή πλατεία *σπιανάδα*.

Το 1431 για πρώτη φορά εμφανίστηκαν Τούρκοι στο νησί και προσπάθησαν μάταια να το καταλάβουν. Το 1537 Τούρκοι υπό τον τρομερό αρχηγό του στόλου Βαρβαρόσσα κατέστρεψαν την πόλη εκτός των τειχών και ρήμαξαν την κερκυραϊκή ύπαιθρο παίρνοντας 20.000 αιχμαλώτους. Το 1571 επανέρχονται οι Τούρκοι και πολιορκούν με μανία την πόλη χωρίς τελικά αποτέλεσμα αλλά κατέστρεψαν το νησί από άκρον εις άκρον. Ύστερα από αυτά τα γεγονότα η Βενετία τειχίζει τη νέα πόλη με το λεγόμενο *νέο φρούριο*, προσπαθώντας να προστατέψει το νησί από τις επιδρομές των Τούρκων.

Το 1716 οι Τούρκοι επανήλθαν με πολυπληθή στρατό να καταλάβουν το νησί αλλά με την πολύ καλή άμυνα και με την εποπτεία του στρατάρχη *Σούλεμπουργκ* και αυτή η πολιορκία δεν έφερε για τους Τούρκους τα ποθητά αποτελέσματα. Η Βενετία παρότι άφησε ανεξίτηλα τη σφραγίδα της στην Κέρκυρα δεν κατάφερε να την προστατέψει επαρκώς, γιατί έζησε μεγάλες σφαγές και καταστροφές από τις επιδρομές των Τούρκων.

Το 1797 ως το 1799 η Κέρκυρα πέρασε στα χέρια των Γάλλων. Κατόπιν πέρασε σε μια ιδιότυπη Ρωσοτουρκική κατοχή, κάτω από τη διοίκηση των **Ρώσων**. Μετά από πολλές συζητήσεις μεταξύ των Τούρκων και Ρώσων αποφάσισαν να ιδρυθεί η Επτάνησος Πολιτεία.⁶⁶

⁶⁶ Διαδικτυακή σελίδα: el.wikipedia.org

Το 1807 ως και το 1814 επέστρεψαν οι Γάλλοι του Ναπολέοντα στην Κέρκυρα, και κατά την διάρκεια της παρουσίας τους έδωσαν χρώμα και μια αίσθηση γαλλική στη πόλη. Με την κατάρρευση των αυτοκρατορικών Γάλλων του Ναπολέοντα, αγγλικός στρατός καταλαμβάνει την Κέρκυρα το 1815 και παρέμειναν εκεί ως το 1864 οπότε το νησί ενσωματώθηκε στην Ελλάδα μαζί με τα άλλα Επτάνησα.

3.2: ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

3.2.1: ΜΟΥΣΙΚΗ

Η άλωση του Χάνδακα το 1669 σηματοδότησε τη μετακίνηση του επίκεντρου του έντεχνου νεοελληνικού πολιτισμού από την Κρήτη στα βενετοκρατούμενα Επτάνησα: το «κρητικό μέλος», το ιδιόρρυθμο εναρμονισμένο εκκλησιαστικό μέλος που επιβιώνει σποραδικά ακόμη σήμερα στα Ιόνια νησιά-αποτελούσε ασφαλώς μια από τις αποσκευές αυτής της μετακίνησης.

Το νέο ωστόσο ευρωπαϊκό μουσικό είδος, η όπερα, είναι το βασικό στοιχείο που έμελλε να διαφοροποιήσει την επτανησιακή μουσική από το κρητικό της παρελθόν και να θεμελιώσει την ιδιοπροσωπία της.

Το Θέατρο San Giacomo της Κέρκυρας, που χτίστηκε στα τέλη του 17ου αιώνα και άρχισε να φιλοξενεί μελοδραματικές παραστάσεις από το 1733, χάρισε στο κοινό του και στην Ιστορία την πρώτη γνωστή παράσταση όπερας γραμμένης από Έλληνα συνθέτη (τη μουσική φάρσα «Οι μπερδεμένοι εραστές και ο τυχερός άσχημος», του Στέφανου Πογιάγου, 1791).

Ο μαθητής του Πογιάγου, Νικόλαος Χαλικιόπουλος Μάντζαρος (1795-1872) παρουσίασε κι αυτός μια κωμική όπερα καθώς και μερικές σκηνές, άριες και καντάδες στο San Giacomo. Από το 1828, όμως, γνωρίζεται και συνάπτει φιλία με το Διονύσιο Σολωμό, εγκαταλείπει τα σκηνικά έργα και την ορχηστρική γραφή και αφιερώνεται σε μελοποιήσεις ποιημάτων, κυρίως του εθνικού ποιητή, ανάμεσα στα οποία ο «ύμνος εις την Ελευθερίαν».

Έτσι, ο Μάντζαρος, εκτός από συνθέτης των πρώτων σωζόμενων ελληνικών έργων για ορχήστρα και των πρώτων σωζόμενων έργων για κουαρτέτο εγχόρδων είναι και ο συνθέτης του εθνικού ύμνου.

Με εξαίρεση το Ζακυνθινό Παύλο Καρρέρο και τον Κεφαλλονίτη Διονύσιο Λαυράγκα, οι σημαντικότεροι συνθέτες της λεγόμενης «Επτανησιακής Μουσικής Σχολής» (στο μεγαλύτερο μέρος τους μαθητές του Μάντζαρου) ήταν Κερκυραίοι. Μεταξύ αυτών αξίζει ν' αναφερθεί ο Ιωσήφ Λιβεράλης (1820-1899), συνθέτης του πρώτου συστηματικού ελληνικού ρεπερτορίου έργων για πιάνο και των πρώτων μελοδραμάτων γύρω από την Αγκώνα, ο Σπυρίδων Ξύνδας (1812 - 1896), συνθέτης του πρώτου μελοδράματος σε ελληνική γλώσσα, ο σπουδαίος Σπυρίδων Φιλίσκος Σαμαράς (1861-1917), συνθέτης διεθνούς ακτινοβολίας, και ο Γεώργιος Λαμπελέτ (1875-1945), πρωτεργάτης του εθνικού μουσικού κινήματος, του οποίου επρόκειτο αργότερα να ηγηθεί ο Μανώλης Καλομοίρης.

Πέρα από το θέατρο San Giacomo, μερικοί νέοι θεσμοί ήρθαν να στηρίζουν τη μουσική ζωή της Κέρκυρας κατά το 19ο αιώνα: η Φιλαρμονική Εταιρεία Κερκύρας (ίδρ. 18401), η Φιλαρμονική Εταιρεία «Μάντζαρος» (ίδρ. 1890) και το Ωδείο Κερκύρας (ίδρ. 1894).

Ο 20ος αιώνας ξεκίνησε για τη μουσική Κέρκυρα με τα εγκαίνια του Δημοτικού θεάτρου (1902), το οποίο αντικατέστησε το San Giacomo και καταστράφηκε κατά το βομβαρδισμό του 1943 (το νέο Δημοτικό θέατρο, που χτίστηκε στη Θέση του παλιού το 1980 έχει φιλοξενήσει αρκετές μελοδραματικές παραστάσεις).

Κατά τη διάρκεια του αιώνα αυτού το νησί απέκτησε πολυάριθμες Φιλαρμονικές (μεταξύ των οποίων την τρίτη, με έδρα την πρωτεύουσα, την Φιλαρμονική «Καποδίστριας», 1980), μερικά ακόμα μουσικά σώματα (χορωδία και μαντολινάτα κυρίως) και μερικά μουσικοδιδασκτικά ιδρύματα, ιδιαίτερα κατά την τελευταία δεκαετία του 20ου αιώνα (Μουσικό Γυμνάσιο και Λύκειο, τμήμα των Μουσικών Σπουδών του Ιονίου Πανεπιστημίου, δημοτικά και ιδιωτικά Ωδεία).⁶⁷

Την ίδια δεκαετία, πλάι στην εκ παραδόσεως πλουσιότατη παραγωγή σημαντικών μουσικών εκτελεστών, η Κέρκυρα γνωρίζει μια αναγέννηση στον τομέα της μουσικής

⁶⁷ Διαδικτυακή Τουριστική Πύλη Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Κέρκυρας

δημιουργίας και μια ριζική επανεκτίμηση του κερκυραϊκού μουσικού παρελθόντος και της συμβολής του στην παγίωση του νεοελληνικού μουσικού πολιτισμού.

3.2.2:ΘΕΑΤΡΟ

Το Θέατρο San Giacomo της Κέρκυρας, που χτίστηκε στα τέλη του 17ου αιώνα και άρχισε να φιλοξενεί μελοδραματικές παραστάσεις από το 1733, χάρισε στο κοινό του και στην Ιστορία την πρώτη γνωστή παράσταση όπερας γραμμένης από Έλληνα συνθέτη (τη μουσική φάρσα «Οι μπερδεμένοι εραστές και ο τυχερός άσχημος», του Στέφανου Πογιάγου, 1791).

Ο μαθητής του Πογιάγου, Νικόλαος Χαλικιόπουλος Μάντζαρος (1795-1872) παρουσίασε κι αυτός μια κωμική όπερα καθώς και μερικές σκηνές, άριες και καντάδες στο San Giacomo.

Ο 20ος αιώνας ξεκίνησε για τη μουσική Κέρκυρα με τα εγκαίνια του Δημοτικού θεάτρου (1902), το οποίο αντικατέστησε το San Giacomo και καταστράφηκε κατά το βομβαρδισμό του 1943 (το νέο Δημοτικό θέατρο, που χτίστηκε στη Θέση του παλιού το 1980 έχει φιλοξενήσει αρκετές μελοδραματικές παραστάσεις).⁶⁸

3.2.3:ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΑ ΙΔΡΥΜΑΤΑ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ



Η Αναγνωστική Εταιρία Κέρκυρας ιδρύθηκε το 1836 – είναι το αρχαιότερο πνευματικό ίδρυμα της νεότερης Ελλάδας – στο πρότυπο της ομώνυμης εταιρίας της Γενεύης, της οποίας μέλη ήταν ο Καποδίστριας, ο Κάλβος και πολλοί Επτανήσιοι.

⁶⁸ Διαδικτυακή Τουριστική Πύλη Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Κέρκυρας

Οι ιδρυτές της Εταιρίας ήταν απόφοιτοι ιταλικών πανεπιστημίων εκδιωχθέντες από την Ιταλία ως καρμπονάροι.

Μέλη της, μεταξύ άλλων, υπήρξαν ο Διονύσιος Σολωμός, Λορέντζος Μαβίλης, Νικόλαος Μάντζαρος και Ντίνος Θεοτόκης.

Κατέχει ως κύριο πλούτο της την ανεκτίμητη ιονική Βιβλιοθήκη. Είναι μέλος της Ευρωπαϊκής Ομοσπονδίας Σωματείων και Ιδρυμάτων "Europa Nostra". Οργανώνει συνέδρια, διαλέξεις, εκθέσεις, σεμινάρια και μουσικές εκδηλώσεις. Εκδίδει ετήσιο Δελτίο με μελέτες σε επτανησιακά και κυρίως κερκυραϊκά θέματα. Το 1978 βραβεύθηκε για τη δράση της από την Ακαδημία Αθηνών.

Καποδιστρίου 120, τηλ. 26610 39528, fax. 26610 22277.

ΔΗΜΟΣΙΑ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΚΕΡΚΥΡΑΣ

Η Δημόσια Βιβλιοθήκη χρονολογείται από τον 18ο αιώνα. Λειτουργεί ως δανειστική αλλά ο χώρος της χρησιμοποιείται και ως αναγνωστήριο, για τη μελέτη εκδόσεων τευχών και περιοδικών που λόγω παλαιότητας δε δανείζονται.

Η Βιβλιοθήκη διοργανώνει εκθέσεις βιβλίων και συνέδρια, διαθέτει δε περί τα 75.000 έντυπα.

Σημαντική δραστηριότητα αναπτύσσει η Βιβλιοθήκη στον τομέα της διάδοσης του βιβλίου, κυρίως στους νέους. Αγγλικοί Στρατώνες (Παλαιό Φρούριο), τηλ / fax 26610 38195

ΘΕΑΤΡΑ-ΚΙΝΗΜΑΤΟΓΡΑΦΟΙ

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ	683 ατόμων
ΘΕΑΤΡΟ ΦΟΙΝΙΞ	220 ατόμων
ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΗ ΣΚΗΝΗ	45 ατόμων
ΘΕΡΙΝΟΣ ΦΟΙΝΙΚΑΣ	200 ατόμων
«ΡΕΝΑ ΒΛΑΧΟΠΟΥΛΟΥ»	800 ατόμων
ΚΙΝΗΜΑΤΟΘΕΑΤΡΟ «ΟΡΦΕΑΣ»	400 ατόμων

ΚΑΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΣΩΜΑΤΕΙΑ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΣ

- ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ
- ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΟΣ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ(Έτος ίδρυσης 1881)
- ΕΤΑΙΡΙΑ ΚΕΡΚΥΡΑΪΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
- ΠΟΡΦΥΡΑΣ
- ΚΕΡΚΥΡΑΪΚΗ ΣΚΗΝΗ-ΠΟΛΥΤΕΧΝΟ ΧΩΡΟΣ ΤΕΧΝΗΣ
- ΘΕΤΡΙΚΟ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙ ΦΑΙΑΚΕΣ
- ΦΟΡΕΑΣ ΚΟΡΦΙΑΤΙΚΗΣ ΕΚΦΡΑΣΗΣ
- ΚΕΡΚΥΡΑΪΚΗ ΚΑΝΤΑΔΑ
- ΧΟΡΩΔΙΑ ΚΕΡΚΥΡΑΣ
- ΛΑΟΔΑΜΑΣ
- ΛΥΚΕΙΟ ΕΛΛΗΝΙΔΩΝ
- ΚΕΝΤΡΟ ΤΕΧΝΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΠΛΟΥΣ ΒΙΒΛΙΟΦΙΛΩΝ
- «ΜΕΤΕΙΚΑΣΜΑ»

ΦΙΛΑΡΜΟΝΙΚΕΣ

- ΦΙΛΑΡΜΟΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΚΕΡΚΥΡΑΣ (1940)
- ΦΙΛΑΡΜΟΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΜΑΝΤΖΑΡΟΣ (1840)
- ΦΙΛΑΡΜΟΝΙΚΗ ΕΝΩΣΗ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ (1980)
- ΦΙΛΑΡΜΟΝΙΚΗ ΣΚΡΙΠΕΡΟΥ (1909)
- ΦΙΛΑΡΜΟΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ «Η ΟΜΟΝΟΙΑ» (Γαστούρι 1898)
- ΦΙΛΑΡΜΟΝΙΚΗ ΛΕΙΚΙΜΜΗΣ (1917)
- ΦΙΛΑΡΜΟΝΙΚΗ «ΣΠΥΡΟΣ ΣΑΜΑΡΑΣ» (Α. Κορακιάνα 1962)

- ΦΙΛΑΡΜΟΝΙΚΗ ΚΟΙΝΟΠΙΑΣΤΩΝ
- ΦΙΛΑΡΜΟΝΙΚΗ ΣΙΝΑΡΑΔΩΝ
- ΦΙΛΑΡΜΟΝΙΚΗ ΑΓΙΟΥ ΜΑΤΘΑΙΟΥ
- ΦΙΛΑΡΜΟΝΙΚΗ ΛΙΑΠΑΔΩΝ
- ΦΙΛΑΡΜΟΝΙΚΗ ΑΥΛΙΩΤΩΝ
- ΦΙΛΑΡΜΟΝΙΚΗ ΚΑΡΟΥΣΑΔΩΝ
- ΦΙΛΑΡΜΟΝΙΚΗ ΚΑΤΩ ΚΟΡΑΚΙΑΝΑΣ
- ΦΙΛΑΡΜΟΝΙΚΗ ΛΑΚΩΝΩΝ
- ΦΙΛΑΡΜΟΝΙΚΗ ΔΗΜΟΥ ΘΙΝΑΛΙΩΝ
- ΦΙΛΑΡΜΟΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΡΙΓΓΛΑΔΩΝ

3.2.4: ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΕΣ⁶⁹

ΕΘΝΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

Στεγάζεται στο Καστελίνο (Δήμος Φαιάκων) και φιλοξενεί περιοδικά θεματικές εκθέσεις, Ελλήνων και ξένων δημιουργών.

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ

Η Δημοτική Πινακοθήκη περιλαμβάνει έργα Κερκυραίων ζωγράφων του 19ου αιώνα (Χ. Παχή, Π. Προσαλέντη του νεότερου, Α. Γιαλλινά, Β. Μποκατσιάμπη, Σ. Σκαρβέλη, Λ. Κογεβίνα, Γ. Σαμαρτζή). Ανάμεσα στα πλέον γνωστά εκθέματα της Δημοτικής Πινακοθήκης περιλαμβάνονται «Η Δολοφονία του Καποδίστρια» του Χαράλαμπου Παχή, «Ο Μαρκάς» και «Το Κοπάδι» του Άγγελου Γιαλλινά, «Η Σφίγγα» του Σπ. Σκαρβέλη, «Ο Πολεμιστής του '21» του Σπ. Προσαλέντη, «Ο Άραψ Μουσικός» του Π. Προσαλέντη, «Ο Κουρδιστής του πιάνου» του Γ. Σαμαρτζή, έργα χαρακτηριστικά της νεοελληνικής τέχνης του 19ου αιώνα

⁶⁹ Διαδικτυακή Τουριστική Πύλη Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Κέρκυρας

3.2.5: ΜΟΥΣΕΙΑ

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ

Η πλειοψηφία των εντυπωσιακών εκθεμάτων του μουσείου είναι από την Αρχαϊκή, Κλασσική, Ελληνιστική και Ρωμαϊκή Εποχή και προέρχονται κυρίως από τις ανασκαφές διαφόρων αρχαιολογικών χώρων της Κέρκυρας και της Ηπείρου.

- **Κατασκευή:** 1962-1965, με σκοπό την ανάδειξη των γλυπτών του Ναού της Αρτέμιδος, επεκτάθηκε το 1994
- **Συλλογές και περιεχόμενα:** Αγάλματα, αετώματα, χάλκινα, μαρμάρινα, αγγεία, ταφικά ευρήματα και μικροαντικείμενα.

Στις συλλογές περιλαμβάνονται:

- Παλαιά συλλογή άγνωστης προέλευσης
- Έργα από τις ανασκαφές της αρχαίας πόλης
- Έργα από την Κερκυραϊκή Κασσιώπη
- Έργα από τις ανασκαφές Θεσπρωτίας.



ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΣΙΑΤΙΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Το Μουσείο της Ασιατικής Τέχνης περιέχει εξαιρετικές συλλογές από χώρες της Ασίας. Στεγάζεται στο ανάκτορο των Αγ. Μιχαήλ και Γεωργίου.

Το κτίριο έχει μεγάλη και σημαντική ιστορία, αφού υπήρξε το αρχηγείο του Αγγλικού Επιτελείου, το αρχηγείο της Ιονίου Γερουσίας, καθώς επίσης η καλοκαιρινή κατοικία της Βασιλικής Οικογένειας της Ελλάδας. Η πλειοψηφία των εκθεμάτων είναι δωρεές από διακεκριμένους Έλληνες πολίτες, το Δήμο της Κέρκυρας και το Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο.

- **Κατασκευή:** 1819-1824, ιδρύθηκε το 1927 μετά τη δωρεά 10.500 έργων από το Γρηγόριο Μάνο και λειτούργησε μέχρι περίπου το 1974 ως Σινοϊαπωνικό.

- **Συλλογές και περιεχόμενα:** Κινέζικα αντικείμενα από τις δυναστείες Μινγκ, Σουνγκ, Τσέου, Χαν, Γουεϊ, Τσίνγκ. Ιαπωνικά αντικείμενα όπως όπλα και μάσκες. Αντικείμενα από το Πακιστάν, Ινδία, Νεπάλ, Θιβέτ, Καμπότζη, Κορέα, Ταϊλάνδη και Σιάμ. Επιπλα, πορτρέτα, μετάλλια, πίνακες, μικροαντικείμενα των προέδρων της Ιονίου Γερουσίας και κειμήλια της συγκεκριμένης εποχής.
- **Άλλες δραστηριότητες:** περιοδικές εκθέσεις

ΒΥΖΑΝΤΙΝΟ ΜΟΥΣΕΙΟ

Το μουσείο στεγάζεται στην Εκκλησία της Παναγίας της Αντιβουνιώτισσας, η οποία είναι μια υπέροχη καλοδιατηρημένη εκκλησία που κατασκευάστηκε το 15ο αιώνα.

- **Κατασκευή:** 15ου αιώνα. Το μουσείο ιδρύθηκε το 1984. Ανακαινίστηκε το 1994.
- **Συλλογές και περιεχόμενα:** Εικόνες και εκκλησιαστικά αντικείμενα από το 15ο έως το 19ο αιώνα.

ΜΟΥΣΕΙΟ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑ

Τα εκθέματα του μουσείου είναι δωρεές της Μαρίας Δεσύλλα-Καποδίστρια, η οποία ήταν Δήμαρχος Κερκυραίων κατά την περίοδο 1956-1959.

Το μουσείο κατασκευάστηκε σε οικόπεδο της οικογενειακής περιουσίας του Ιωάννη Καποδίστρια, πρώτου κυβερνήτη της Ελλάδας.

- **Ίδρυση:** 1981
- **Συλλογές και περιεχόμενα:** Επιπλα, και κειμήλια της εποχής, προσωπικά αντικείμενα του Ιωάννη Καποδίστρια.

ΜΟΥΣΕΙΟ ΑΝΤΙΒΟΥΝΙΩΤΙΣΣΑΣ

Το Μουσείο στεγάζεται στον Ι.Ν. Παναγίας Αντιβουνιώτισσας, από τους παλαιότερους της πόλης της Κέρκυρας και περιλαμβάνει συλλογή Βυζαντινών και Μεταβυζαντινών εικόνων και κειμηλίων.

ΜΟΥΣΕΙΟ ΣΟΛΩΜΟΥ

Το μουσείο αποτελεί φόρο τιμής στη ζωή του Διονύσιου Σολωμού, του εθνικού ποιητή της χώρας μας που έγραψε τους "Ελεύθερους Πολιορκημένους" και τον "Ύμνος εις την Ελευθερίαν", από τον οποίο οι πρώτες δύο στροφές έγιναν ο Εθνικός Ύμνος της Ελλάδας. Στεγάζεται στο σπίτι που έζησε, έγραψε και πέθανε ο Εθνικός ποιητής Διονύσιος Σολωμός.

- **Συλλογές και περιεχόμενα:** Επιπλα, πορτρέτα, φωτογραφίες και προσωπικά αντικείμενα του Διονύσιου Σολωμού.
- **Άλλες δραστηριότητες:** Βιβλιοθήκη

ΜΟΥΣΕΙΟ ΚΕΡΑΜΙΚΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

Το Μουσείο Κεραμικής Τέχνης περιέχει μεγάλη ποικιλία από κεραμικά αντικείμενα της Κέρκυρας.

- **Συλλογές και περιεχόμενα:** Ceramic Folklore Art.
- **Μουσείο Κεραμικής Τέχνης:** Νέο Φρούριο - Αγγλικοί Στρατώνες

ΜΟΥΣΕΙΟ ΧΑΡΤΟΝΟΜΙΣΜΑΤΩΝ ΙΟΝΙΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ

Το Μουσείο Χαρτονομισμάτων είναι το μοναδικό στην Ελλάδα και απ' τα ελάχιστα στον κόσμο. Λειτουργεί υπό την αιγίδα της Alpha Bank.

- **Συλλογές και περιεχόμενα:** Χαρτονομίσματα που εκδόθηκαν από το 1839 έως το 1920, το πρώτο χαρτονόμισμα της Ελλάδας, Κινέζικα χαρτονόμισμα του 1300 μ.Χ. που θεωρούνται απ' τα παλαιότερα στον κόσμο, μεταπολεμικά χαρτονομίσματα από άλλες χώρες, έγγραφα, σφραγίδες, φωτογραφίες, κέρματα, κλπ.
- **Άλλες δραστηριότητες:** Εργαστήριο

ΣΕΡΒΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ

Το Σερβικό Μουσείο εκθέτει αντικείμενα που ανήκαν στο Σερβικό Στρατό, που βρήκε καταφύγιο στην Κέρκυρα μετά την Αυστρο-Ουγγρική επίθεση κατά τη διάρκεια του Δευτέρου Παγκοσμίου Πολέμου.

- **Συλλογές και περιεχόμενα:** Οπλικός εξοπλισμός, στολές, σημαίες, μέταλλα, θρησκευτικά κειμήλια και άλλα μικροαντικείμενα.

ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΛΑΟΓΡΑΦΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ ΜΕΣΗΣ ΚΕΡΚΥΡΑΣ

Τα εκθέματα του μουσείου αφορούν την καθημερινή ζωή και την παράδοση των κατοίκων των χωριών της Κέρκυρας κατά το 19ο αιώνα.

- **Ιδρυση:** 1989
- **Συλλογές και περιεχόμενα:** Επιπλα, χειροτεχνίες, κουζίνα σκεύη, το εσωτερικό ενός σπιτιού, εργαλεία, όργανα μουσικής, στολές.

ΜΟΥΣΕΙΟ ΘΑΛΑΣΣΗΣ

Τα εκθέματα του Μουσείου Θαλάσσης συμπεριλαμβάνουν ευρήματα από τον Ινδικό και Ειρηνικό Ωκεανό, καθώς επίσης τη Μεσόγειο Θάλασσα. Στο μουσείο έχει απονεμηθεί βραβείο από το Ινστιτούτο Ερευνών I.R.E.D.A. της Ιταλίας. Στεγάζεται στις Μπενίτσες

- **Ιδρυση:** 1989
- **Συλλογές και περιεχόμενα:** κογχύλια, απολιθώματα, σφουγγάρια, κοράλλια, ταριχευμένα ψάρια, αστακοί, καβούρια, φίδια, καρχαρίες και σαγόνια καρχαριών, αχινοί, κλπ.⁷⁰

3.3:ΑΞΙΟΘΕΑΤΑ

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ ΑΞΙΟΘΕΑΤΑ

ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΠΑΛΑΙΟΠΟΛΗΣ

Ο αρχαιολογικός χώρος της Παλαιόπολης βρίσκεται στη χερσόνησο νότια της σημερινής πόλης κοντά στο Μον Ρεπό. Η Παλαιόπολη υπήρξε παλιά αγορά της Κέρκυρας.

Τα πιο σημαντικά μνημεία του χώρου είναι: η αγορά, ο δωρικός ναός του Καρδακίου, τα ρωμαϊκά λουτρά και το Προ-ελληνιστικής εποχής καμπυλωτό κτίριο. Στο χώρο επίσης υπάρχει το μουσείο όπου εκτίθενται τα ευρήματα του χώρου. Το σημαντικότερο όμως μνημείο της είναι η Βασιλική της



⁷⁰ Διαδικτυακή σελίδα: www.greece-corfu-hotels.com

Παλαιόπολης, που οικοδομήθηκε τον 5^ο αιώνα μ.Χ. πάνω στα ερείπια παγανιστικού ναού.

ΤΟ ΜΝΗΜΕΙΟ ΤΟΥ ΜΕΝΕΚΡΑΤΗ

Το μνημείο του Μενεκράτη βρίσκεται στη Γαρίτσα. Κατασκευάστηκε τον 6ο αιώνα π. Χ. Και ανακαλύφθηκε το 1843. Το εντυπωσιακότερο τμήμα του μνημείου είναι η 10-στοιχη αρχαϊκή επιγραφή, η οποία θεωρείται μια απ' τις αρχαιότερες επιγραφές στην Ελλάδα.

ΤΑ ΕΡΕΙΠΙΑ ΤΩΝ ΡΩΜΑΙΚΩΝ ΛΟΥΤΡΩΝ ΣΤΗΝ ΑΧΑΡΑΒΗ

Πιστεύεται ότι είναι μονάχα ένα μέρος ενός συγκροτήματος ρωμαϊκών κτιρίων. Ανακαλύφθηκαν το 1985.

ΤΑ ΕΡΕΙΠΙΑ ΤΩΝ ΡΩΜΑΙΚΩΝ ΛΟΥΤΡΩΝ ΣΤΙΣ ΜΠΕΝΙΤΣΕΣ

Με εξαιρετικά μωσαϊκά πατώματα.

Ο ΝΑΟΣ ΤΗΣ ΑΡΤΕΜΙΔΟΣ ΓΟΡΓΟΥΣ

Εδώ οι επισκέπτες έχουν τη δυνατότητα να δουν τον καλοδιατηρημένο δωρικό ναό και το μεγάλο βωμό. Κατασκευάστηκε τον 6ο αιώνα π. Χ. Και ανακαλύφθηκε το 1822.

ΙΣΤΟΡΙΚΑ & ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ ΑΞΙΟΘΕΑΤΑ

ΤΟ ΑΓΓΕΛΟΚΑΣΤΡΟ

Το Αγγελόκαστρο βρίσκεται κοντά στην Κρήνη και κατασκευάστηκε το 13ο αιώνα μ.Χ. Η είσοδος είναι καμπυλωτή, ενώ στο εσωτερικό του κάστρου υπάρχουν ερείπια των δωματίων και των αποθηκών. Διαθέτει επίσης τις εκκλησίες του Αρχάγγελου Μιχαήλ και Γαβριήλ και της Αγίας Κυριακής, που είναι κτισμένες μέσα σε σπηλιά

ΦΙΓΑΡΕΤΟ

Ο αρχαιολογικός χώρος βρίσκεται στη σημερινή συνοικία Φιγαρέτο Κανονιού, που στην αρχαιότητα ήταν η βιοτεχνική συνοικία της αρχαίας πόλης. Η έρευνα έφερε στο

φως τα εργαστήρια που κατασκεύαζαν τους κερκυραϊκούς αμφορείς, ειδώλια και πήλινα οικιακά είδη.

ΠΑΛΑΙΟ ΦΡΟΥΡΙΟ

Το Παλαιό Φρούριο βρίσκεται στην ανατολική πλευρά του λιμανιού της Κέρκυρας.

Κατασκευάστηκε κατά την εποχή της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας, ενώ ενισχύθηκε πρώτα από τους Ενετούς και αργότερα από του Αγγλούς. Είχε τάφρο και κινητή γέφυρα, την οποία έχει αντικαταστήσει μια σιδερένια γέφυρα που συνδέει το φρούριο με την πόλη.



Τα πιο σπουδαία μνημεία στο χώρο του φρουρίου είναι: η κεντρική πύλη, οι προμαχώνες Σαβορνιάν, Μαρτινένγκο και Μανδρακίου, οι πύργοι ξηράς και θάλασσας, η εκκλησία του Αγίου Γεωργίου, ο "ρωμανικός ναός", οι φυλακές, το αγγλικό νοσοκομείο και οι αγγλικοί στρατώνες. Στο χώρο του φρουρίου στεγάζονται επίσης η Δημόσια Βιβλιοθήκη, τα Αρχεία, η Βυζαντινή Συλλογή, το Συνεδριακό Κέντρο, καθώς και ο πύργος του ρολογιού και ο φάρος

ΑΝΑΚΤΟΡΟ ΑΓΙΩΝ ΜΙΧΑΗΛ & ΓΕΩΡΓΙΟΥ



Είναι έργο της περιόδου της αγγλικής προστασίας του νησιού, ο ρυθμός του είναι νεοκλασικός και περιβάλλεται από κήπο στον οποίο υπάρχει άγαλμα του Άγγλου Αρμωστή Άνταμ.



ΝΕΟ ΦΡΟΥΡΙΟ

Η κατασκευή του Νέου Φρουρίου ξεκίνησε το 1576 και ολοκληρώθηκε το 1645, την εποχή της αγγλικής προστασίας. Το φρούριο βρίσκεται σε λόφο πάνω απ' το παλιό λιμάνι και θεωρείται αριστούργημα της φρουριακής αρχιτεκτονικής.

Τα πιο σπουδαία αξιοθέατα στο χώρο του Νέου Φρουρίου είναι: οι αγγλικοί στρατώνες, οι υπόγειες στοές, τα υδραγωγεία, οι αποθήκες πυρομαχικών κλπ. Εδώ στεγάζεται επίσης το Μουσείο της Κεραμικής Τέχνης, ενώ χρησιμοποιείται και για τη διεξαγωγή συναυλιών, εκθέσεων και θεατρικών παραστάσεων.



ΑΧΙΛΛΕΙΟ

Το Αχίλλειο ανάκτορο κτίστηκε από το 1889 έως το 1891, ως κατοικία της Πριγκίπισσας Ελισάβετ βον Βίτελσμπαχ (γνωστή και ως Πριγκίτισσα Σίσσυ) κοντά στο χωριό Γαστούρι. Το όνομα Αχίλλειο προέρχεται από τον μυθικό ήρωα Αχιλλέα ο οποίος αναπαρίσταται στο γλυπτό του Γερμανού Χέρτερ «Ο θάνατος του Αχιλλέα» που στολίζει τους θαυμάσιους κήπους του.

Η Πριγκίπισσα Σίσσυ είχε γοητευτεί από την ελληνική μυθολογία, γεγονός που είναι φανερό από την διακόσμηση του ανακτόρου που είναι γεμάτη με αγάλματα των Ολύμπιων θεών και των 9 μουσών, καθώς και 2 εντυπωσιακά αγάλματα του Αχιλλέα στον κήπο και στα σκαλοπάτια. Στην αυλή υπάρχουν θαυμάσιες προτομές αρχαίων Ελλήνων συγγραφέων και ρητόρων. Στο εσωτερικό του ανακτόρου τα έπιπλα είναι σκαλιστά με τις φιγούρες της μυθολογίας. Μετά τη δολοφονία της Πριγκίπισσας Σίσσους, το ανάκτορο αγοράστηκε από τον Κάιζερ Βίλχελμ II, ο οποίος το χρησιμοποίησε σαν καλοκαιρινή κατοικία του ως την έναρξη του Α' Παγκοσμίου Πολέμου.



ΠΟΝΤΙΚΟΝΗΣΙ

Το Ποντικονήσι είναι ένα γραφικό νησάκι που βρίσκεται δίπλα στην Κέρκυρα. Εκδρομικά βαρκάκια αναχωρούν τακτικά για το νησάκι, όπου μπορείτε να επισκεφθείτε την Βυζαντινή εκκλησία του Παντοκράτορα ή να χαλαρώσετε πίνοντας καφέ περιβαλλόμενος από τα καταπράσινα δέντρα.

ΚΑΝΟΝΙ

Λέγεται έτσι διότι στο χώρο αυτό υπάρχει γαλλικό κανόνι (τύπου πυροβολαρχίας). Η τοποθεσία αυτή διαθέτει υπέροχη θέα στο Ποντικονήσι και το Μοναστήρι της Παναγίας της Βλαχέρνας.

Η ΓΕΦΥΡΑ ΤΟΥ ΚΑΙΖΕΡ

Η γέφυρα χρησιμοποιήθηκε από το Καίζερ Βύχελμ II για να πηγαίνει από το Αχιλλείο στην παραλία.

Η ΠΛΑΤΕΙΑ ΣΠΙΑΝΑΔΑ ΚΑΙ ΤΟ ΛΙΣΤΟΝ



Η Σπιανάδα είναι η κεντρική πλατεία του νησιού και ο τόπος συνάντησης των κατοίκων και των επισκεπτών της Κέρκυρας. Κατασκευάστηκε σύμφωνα με το στυλ των Βασιλικών Κήπων της Ευρώπης. Είναι η μεγαλύτερη πλατεία των Βαλκανίων και απ' τις μεγαλύτερες της Ευρώπης. Στο κίосκι της πλατείας διεξάγονται συναυλίες συμφωνικής ορχηστρικής μουσικής κατά τη διάρκεια του καλοκαιριού. Δίπλα στην πλατεία βρίσκεται ο πεζόδρομος του Λιστόν με κτίρια ενετικής και γαλλικής αρχιτεκτονικής. Το Λιστόν είναι πάντα γεμάτο με κόσμο που απολαμβάνει τον καφέ, το ποτό ή τα σνακ του σε κάποια από τις πολλές καφετέριες που υπάρχουν εκεί.

ΤΟ ΔΗΜΑΡΧΕΙΟ ΚΕΡΚΥΡΑΣ

Το δημαρχείο της Κέρκυρας, χτίστηκε επί Ενετοκρατίας, ανάμεσα στα 1661-1693. Στη αρχή ήταν λέσχη των ενετών αξιωματικών μετέπειτα ήταν κλειστό κλάμπ των ευγενών του νησιού. Κάποια στιγμή άνοιξε και στις λαϊκές τάξεις ως θέατρο και όπερα.

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΣΠΥΡΙΔΩΝΑ

Ο Άγιος Σπυρίδωνας είναι πολιούχος του νησιού της Κέρκυρας. Η εκκλησία κτίστηκε το 1589 και διαθέτει πολλά θαυμάσια αντικείμενα και υπέροχες εικόνες. Τα λείψανα του Αγίου Σπυρίδωνα φυλάσσονται σε ένα αργιρό λάρνακα. Την ημέρα εορτής του Αγίου Σπυρίδωνα, καθώς και στις λιτανείες, γίνεται η περιφορά του λάρνακα στην πόλη.

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΤΗΣ ΑΝΤΙΒΟΥΝΙΩΤΙΣΣΑΣ

Η Εκκλησία της Παναγίας της Αντιβουνιώτισσας διαθέτει εξαιρετικά δείγματα εκκλησιαστικής τέχνης. Εδώ επίσης στεγάζεται το Βυζαντινό Μουσείο της Κέρκυρας

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΤΗΣ ΣΠΗΛΙΩΤΙΣΣΑΣ

Κατασκευάστηκε το 1577 και περιέχει αριστουργήματα της εκκλησιαστικής τέχνης.

Η ΒΥΖΑΝΤΙΝΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΙΑΣΩΝΟΣ ΚΑΙ ΣΩΣΙΠΑΤΡΟΥ

Η Εκκλησία των Αγίων Ιάσωνος και Σωσιπάτρου είναι ένας υπέροχος Βυζαντινός πετρόκτιστος ναός με τρούλο, κατασκευασμένος τον 11ο αιώνα. Ο ναός είναι γεμάτος με έργα βυζαντινής τέχνης του 11ου και 12ου αιώνα.

ΤΟ ΜΟΝΑΣΤΗΡΙ ΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΤΗΣ ΠΑΛΑΙΟΚΑΣΤΡΙΤΣΑΣ

Το Μοναστήρι της Παναγίας βρίσκεται σε λόφο πάνω απ' την Παλαιοκαστρίτσα. Το μοναστήρι ιδρύθηκε το 13ο αιώνα αλλά τα υπάρχοντα κτίρια κατασκευάστηκαν κατά το 18ο και 19ου αιώνα. Στο χώρο του μοναστηριού υπάρχει ένα μικρό μουσείο όπου

εκτίθενται έργα βυζαντινής και εκκλησιαστικής τέχνης, καθώς επίσης ο σκελετός ενός κότους.⁷¹

3.4: ΕΝΤΑΞΗ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ ΤΗΣ ΚΕΡΚΥΡΑΣ ΣΤΟΝ ΚΑΤΑΛΟΓΟ ΤΗΣ UNESCO

Η παλιά πόλη της Κέρκυρας προστέθηκε στον περίφημο πια κατάλογο των πολιτιστικών τοπίων της παγκόσμιας κληρονομιάς της ΟΥΝΕΣΚΟ. Την απόφαση για την ένταξη της Κέρκυρας έλαβε ομόφωνα στο Christchurch της Νέας Ζηλανδίας η 21μελής επιτροπή παγκόσμιας κληρονομιάς του οργανισμού των Ηνωμένων Εθνών, ύστερα από θετική εισήγηση του αρμόδιου για τα θέματα της πολιτιστικής κληρονομιάς συμβουλευτικού οργανισμού της ΟΥΝΕΣΚΟ, ICOMOS.

Η Κέρκυρα αποτελεί το 17ο ελληνικό τοπίο, που εγγράφεται στον κατάλογο της παγκόσμιας πολιτιστικής και φυσικής κληρονομιάς της ΟΥΝΕΣΚΟ. Αλλά η εγγραφή της πέρασε από πολλές περιπέτειες απ' το 1999, που είχε αρχικά υποβληθεί η ελληνική αίτηση. Η πρώτη εκτίμηση του ICOMOS αμφισβητούσε, όμως, τότε την παγκόσμια αξία των ιστορικών της μνημείων και ο φάκελος της υποψηφιότητας της Κέρκυρας, που ήταν αρχικά ιδιαίτερα ελλιπής, χρειάστηκε να αποσυρθεί τρεις φορές, για να αποφευχθεί η απόρριψή της.

Η εγγραφή της παλιάς πόλεως της Κέρκυρας στον παγκόσμιο κατάλογο έγινε με βάση το τέταρτο κριτήριο (διακεκριμένο παράδειγμα τύπου κατασκευής ή αρχιτεκτονικού και τεχνολογικού συμβόλου ή τοπίου, που εμφανίζει μια σημαντική περίοδο ή σημαντικές περιόδους της ανθρώπινης ιστορίας). Σε δήλωση της επιτροπής παγκόσμιας κληρονομιάς για την παγκόσμια αξία της παλιάς πόλεως της Κέρκυρας αναφέρεται ότι το αστικό και λιμενικό σύνολο της Κέρκυρας, που κυριαρχείται απ' τα ενετικής προελεύσεως φρούριά της συνιστά ένα αρχιτεκτονικό παράδειγμα εξέχουσας παγκόσμιας αξίας, τόσο για την αυθεντικότητα όσο και για την ακεραιότητά του.⁷²

⁷¹ Διαδικτυακή σελίδα: www.greece-corfu-hotels.com

⁷² Διαδικτυακή σελίδα: www.terrakerkyra.gr

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

«Ο ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ ΣΤΗΝ ΚΕΡΚΥΡΑ»

4.1: ΑΝΕΠΤΥΓΜΕΝΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΟ ΝΟΜΟ ΚΕΡΚΥΡΑΣ

Η Κέρκυρα είναι από τις περιοχές της Ελλάδας με την μεγαλύτερη τουριστική δραστηριότητα η οποία έχει αναπτυχθεί εδώ και πολλά χρόνια, αφού έχει αρχίσει να δέχεται μεγάλα κύματα τουριστών από την δεκαετία του '60. Το μαγευτικό φυσικό περιβάλλον, η μοναδική της αρχιτεκτονική και τα πλούσια παραδοσιακά και πολιτιστικά της στοιχεία, έγιναν γρήγορα αντιληπτά στους Ευρωπαίους που την κατακλύζουν κάθε καλοκαίρι αλλά που δεν την ξεχνούν ούτε και τους χειμώνες. Ο όγκος των τουριστών είναι τόσο μεγάλος που έχει οδηγήσει το μεγαλύτερο μέρος των κατοίκων να στραφούν στις τουριστικές επενδύσεις οι οποίες δεν παύουν να αναπτύσσονται. Η ελκυστικότητα ωστόσο του νησιού σε συνδυασμό με την οικονομική εξάρτηση των κατοίκων από τον τουρισμό έχει γίνει απειλητική για το νησί αφού πλήττεται κάθε χρόνο κατά κύριο λόγο από τον μαζικό τουρισμό. Τα τελευταία μόνο χρόνια παρουσιάζεται μια διάθεση στροφής προς την προώθηση ανάπτυξης εναλλακτικών μορφών τουρισμού και αειφορίας.

4.2: ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΤΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΩΝ

Οι καταγεγραμμένες τουριστικές κλίνες (σύμφωνα με την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Κέρκυρας) ανέρχονται σε **91.190**, από τις οποίες το 61,5% είναι κλίνες ενοικιαζομένων δωματίων.

Οι περισσότερες κλίνες συγκεντρώνονται στους Δήμους Κερκυραίων και Φαιάκων. Από τις ξενοδοχειακές κλίνες το 36,2% είναι κατηγορίας LUX και Α' και το 35,4% κατηγορίας από Β' έως Ε.

A. Η Κέρκυρα διαθέτει **37.000** κλίνες κατανεμημένες σε ξενοδοχεία ως εξής:

- **2.042** κλίνες σε 5 ξενοδοχεία LUX κατηγορίας

- 11.712 κλίνες σε 50 ξενοδοχεία Α' κατηγορίας
- 10.460 κλίνες σε 77 ξενοδοχεία Β' κατηγορίας
- 10.215 κλίνες σε 176 ξενοδοχεία Δ' κατηγορίας
- 1.570 κλίνες σε 43 ξενοδοχεία Δ' κατηγορίας
- 1.002 κλίνες σε 27 ξενοδοχεία Ε' κατηγορίας

Διαθέτει επίσης:

- Β.** 25 επιπλωμένες κατοικίες Α' κατηγορίας με 198 δωμάτια και 319 κλίνες.
- Γ.** 56.139 κλίνες σε ενοικιαζόμενα δωμάτια και διαμερίσματα Α', Β' και Γ' κατηγορίας, 4.369 συνολικά επιχειρήσεων (1.961 Α' κατ., 1.509 Β' κατ. και 899 Γ' κατ.).
- Δ.** 12 camping 1.100 θέσεων χωρητικότητας 3.000 ατόμων (3 Α' κατ., 1 Β' κατ. Και 8 Γ' κατ.).⁷³

4.3: ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΙΣ ΣΤΑ ΣΥΛΛΟΓΙΚΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΑ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΑ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ

Οι διανυκτερεύσεις αλλοδαπών και ημεδαπών σύμφωνα με στατιστικά στοιχεία από το 2003 έως και το 2005 παρουσιάζουν αύξηση, όμως το 2004 ο αριθμός των επισκεπτών ήταν κατά πολύ μικρότερος λόγω της διεξαγωγής των Ολυμπιακών αγώνων όπου την προσοχή των τουριστών συγκέντρωσε η πρωτεύουσα με τη μεγάλη αυτή διοργάνωση. Επανακάμπτει όμως ο αριθμός διανυκτερεύσεων από το 2005 με σημαντικό παράγοντα την τουριστική προβολή της χώρας μας. Από τους πίνακες μπορούμε να παρατηρήσουμε την μεγάλη διαφορά στον αριθμό των ημεδαπών τουριστών σε σχέση με τους αλλοδαπούς.

⁷³ Διαδικτυακή σελίδα Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Κέρκυρας

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.3.1: ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΙΣ ΣΤΑ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΑ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΑ

ΕΤΟΙ	ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΙΣ			ΚΛΙΝΕΣ ΠΟΥ ΛΕΙΤΟΥΡΓΟΥΝ	ΠΛΗΡΟΤΗΤΑ
	ΗΜΕΔΑΠΟΙ	ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ	ΣΥΝΟΛΟ		
2003	552226	2819827	3372053	24067	79,02%
2004	264225	1489818	1754043	16901	78,10%
2005	492220	3848583	4340803	29049	87,10%

ΠΗΓΗ: ΕΣΥΠ

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.3.2: ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΙΣ ΣΤΑ CAMPINGS

	ΔΙΑΝΥΚΤΕΡΕΥΣΕΙΣ		
	ΗΜΕΔΑΠΟΙ	ΑΛΛΟΔΑΠΟΙ	ΣΥΝΟΛΟ
2003	6381	54701	61082
2004	2490	27900	30390
2005	5533	46798	52331

ΠΗΓΗ: ΕΣΥΠ

4.4: ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΚΙΝΗΣΗ ΣΤΟ ΝΟΜΟ

Σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα που περιέχει στοιχεία του Αερολιμένα Κέρκυρας η κίνηση των επιβατών που αποβιβάζονται στην Κέρκυρα με το πέρασμα των χρόνων εμφανίζεται πτωτική τόσο στις πτήσεις εσωτερικού όσο και στις πτήσεις εξωτερικού με μια σχετική επανάκαμψη από το 2003 και μετά για αυτές του εσωτερικού και από το 2005 και μετά για αυτές του εξωτερικού .

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.4.1: ΑΦΙΞΕΙΣ ΕΠΙΒΑΤΩΝ ΣΤΟΝ ΑΕΡΟΛΙΜΕΝΑ ΚΕΡΚΥΡΑΣ

ΕΤΟΣ	<u>ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΠΙΒΑΤΩΝ ΠΟΥ ΑΦΙΧΘΗΣΑΝ</u>	
	ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ	ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ
2000	149610	964958
2001	129584	979331
2002	110141	961091
2003	126658	892077
2004	137800	824184
2005	133256	852496

2006	135395	860735
------	--------	--------

ΠΗΓΗ: ΑΕΡΟΛΙΜΕΝΑΣ ΚΕΡΚΥΡΑΣ Ι.ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ

Στον επόμενο πίνακα βλέπουμε τις αφίξεις στο λιμάνι Κέρκυρας επιβατών που ήρθαν στην Κέρκυρα μέσω Ηγουμενίτσας (δηλαδή κυρίως ημεδαπών που ταξίδεψαν οδικός) και παρατηρώντας τον βλέπουμε πως η κίνηση στο λιμάνι μέσω αυτής της ακτοπλοϊκής γραμμής κάθε χρόνο αυξάνεται.

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.4.2: ΑΦΙΞΕΙΣ ΑΠΟ ΗΓΟΥΜΕΝΙΤΣΑ

ΕΤΟΣ	ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΠΙΒΑΤΩΝ
2005	641990
2006	665960
2007	713200

ΠΗΓΗ: ΛΙΜΕΝΑΡΧΕΙΟ ΚΕΡΚΥΡΑΣ

Επίσης μια επιπλέον πληροφορία που βρέθηκε μέσω ΑΟCTA δίνει τον αριθμό των 384553 επιβατών που επισκέφτηκαν το νησί το 2007 ως επιβάτες των 369 κρουαζιερόπλοιων που άραξαν στο λιμάνι.

4.5: ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΣΤΟΝ ΝΟΜΟ

Η Κέρκυρα έχει δεχθεί και συνεχίζει να δέχεται εδώ και πολλές δεκαετίες τεράστιους όγκους τουριστών και το γεγονός αυτό φέρει την απειλή της ποιοτικής εξάντλησης αυτού του τόσο μαγευτικού τόπου τόσο σε περιβαλλοντικό όσο και σε πολιτιστικό, οικονομικό και κοινωνικό επίπεδο.

Ο μαζικός τουρισμός που πλήττει την Κέρκυρα όλα αυτά τα χρόνια έχει επιφέρει πολλές αλλαγές στην αρχική εικόνα εκείνου του καταπράσινου νησιού με τις πλούσιες παραδόσεις, τις κιθάρες και τα τραγούδια στα καντούνια της πόλης, τα γραφικά χωριουδάκια με τις γιαγιάδες ντυμένες πάντα παραδοσιακά να μιλούν στις γειτονιές και τα πολλά αρώματα των λουλουδιών. Τώρα ο τουρισμός έχει εισβάλει σε

κάθε χωριουδάκι του νησιού και έχει εκσυγχρονίσει τα πάντα δεν τα έχει όμως ακόμα καταστρέψει ...

Την λύση στο πρόβλημα της εξάντλησης των τουριστικών πόρων της Κέρκυρας, όπως και κάθε τόπου, έρχεται να τη δώσει η αειφορία, η οποία όμως απαιτεί την κατάλληλη ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των εμπλεκόμενων με τον τουρισμό φορέων και επιχειρηματιών για να στραφούν σε αυτή την κατεύθυνση.

Για να γίνει κάτι τέτοιο θα πρέπει οι επιχειρηματίες να αποποιηθούν αρχικά το εύκολο κέρδος και να στραφούν σε νέου τύπου επενδύσεις ώστε να δημιουργηθούν οι υποδομές για την ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού. Με το ίδιο σκεπτικό πρέπει να ενισχύσουν τις δράσεις τους και οι τοπικοί φορείς ώστε να ενδυναμώσουν τέτοιες προοπτικές που θα εξασφαλίσουν έναν υγιή και αειφορικό τουρισμό διατηρώντας παράλληλα την ποιότητα όλων των πόρων που προσελκύουν τους επισκέπτες στο νησί.

Τέτοιες δράσεις φαίνεται πως αρχίζουν να λαμβάνουν χώρα στον νομό κι έτσι υπάρχουν ήδη κάποιες εναλλακτικές μορφές τουρισμού που αναπτύσσονται με ικανοποιητικό ρυθμό, όπως οι παρακάτω:

ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Ο εορτασμός του Πάσχα, εορτή κατεξοχήν ορθόδοξη που κινητοποιεί όλη την πόλη κι όλο το νησί (796 εκκλησίες). Όλα ξεκινούν από τη Μεγάλη Παρασκευή, έχει όμως προηγηθεί μια προετοιμασία που ξεκινά από τη Μεγάλη Πέμπτη, το βάψιμο των αυγών και το πένθος. Τα μόνα λουλούδια που μπαίνουν στα βάζα είναι οι μοβ κρίνοι. πριν την περιφορά του Επιταφίου τοποθετούνταν, ιδίως στα μουράγια της πόλης, κεριά σε πήλινες βάσεις και σε κανονικά διαστήματα. Τον συνοδεύουν οι φλαρμονικές και τα κόρα, οι χορωδίες. Η περιφορά του Επιταφίου του Αγίου Σπυρίδωνα πραγματοποιείται το Μεγάλο Σάββατο, συνοδευόμενος και από το άγιο λείψανό του σε ανάμνηση της σωτηρίας από το λιμό

Στις έντεκα γίνεται και η Πρώτη Ανάσταση, πραγματική εορταστική έκρηξη. Από τα στολισμένα παράθυρα με τα δαμασκηνιά υφάσματα (ακόμα ένα συμβολικό χρώμα για την πόλη που θα βρούμε και στις σημαίες του κράτους της) πετάγονται εκατοντάδες πήλινες στάμνες (μπότηδες), που σπάζουν εκκωφαντικά, σε ανάμνηση

ενός απροσδιόριστου μεσαιωνικού εξορκισμού (διώχνουν ίσως με το Θόρυβό τους το κακό, φοβίζουν τον εχθρό του Κυρίου).

Η ημέρα κορυφώνεται με τη λειτουργία της Ανάστασης στην Πάνω Πλατεία, που συνοδεύεται από μέγα πλήθος λαού. λαμπάδων και πυροτεχνημάτων.

ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Στον ορεινό όγκο του Παντοκράτορα υπάρχουν δασικές εκτάσεις, μέρη με πανοραμική θέα και έντονοι γεωλογικοί σχηματισμοί, όπως τα δύο σπήλαια που βρίσκονται στην Κληματιά και στις Λούτσες. Η χαρακτηριστική ορεινή βλάστηση μεσαιού υψομέτρου περιλαμβάνει δάση δρυός που εναλλάσσονται με καλλιεργήσιμες εκτάσεις ελιάς και αμπέλου. Ιδιαίτερα επιβλητική είναι η «πετρώδης και βραχώδης» πλευρά του βουνού η οποία αποτελεί παραδοσιακό τροφοδότη οικοδομικού υλικού (Σινιώτικη πέτρα) της ευρύτερης περιοχής. Εκτεταμένο δίκτυο μονοπατιών τόσο στο όρος Παντοκράτορας όσο και στους Άγιους Δέκα, ικανό να προκαλέσει και τον πιο απαιτητικό επισκέπτη, προσφέρεται για περιπατητικό τουρισμό.

ΥΠΑΙΘΡΟΣ

Η κερκυραϊκή ύπαιθρος διαθέτει αρκετές πηγές γλυκού νερού, ορισμένες από τις οποίες αναβλύζουν πόσιμο νερό άριστης ποιότητας, όπως των Νυμφών, Κυπριανάδων, Κληματιάς, βαλανιού, Αγίων Δούλων κ.α.

Στη βόρεια Κέρκυρα υπάρχουν δύο καταρράκτες (Κυπριανάδων και Νυμφών), οι οποίοι σε όλη την περίοδο των βροχών είναι ιδιαίτερα θεαματικοί καθώς πέφτουν από ύψος τουλάχιστον 15 μέτρων

Οι σπουδαιότερες λιμνοθάλασσες του νησιού είναι η Αντινιώτη, του Χαλκιοπούλου και των Κορισσίων. Στο Δήμο Λευκιμμαίων σχηματίζονται οι Αλυκές της Λευκίμης

ΒΛΑΣΤΗΣΗ

Η Κέρκυρα θα μπορούσε να θεωρηθεί ολόκληρη σαν ένα μεγάλο οικοσύστημα αποτελούμενο από το παραγωγικό δένδρο *Olea europaea* (κερκυραϊκή λιανολιά). Τα ελαιόδενδρα και οι ελαιώνες συμμετέχουν με ποικίλους τρόπους στη διαμόρφωση του Κερκυραϊκού τοπίου (π.χ. αισθητικά, προστατευτικά). Ιδιαίτερα οι αιωνόβιοι

ελαιώνες δημιουργούν μια μοναδική αίσθηση με τα ατέλειωτα ανάγλυφα σχήματα και παράξενα σχέδια που κουβαλούν στους κορμούς και στους κλώνους τους. Στη λιμνοθάλασσα των Κορισσιών δεσπόζουν δύο βασιλεια που αποτελούνται, εκτός των άλλων, από αυτοφυείς αρκεύθους (κεδροδάση), κυριολεκτικά φυτρωμένους μέσα στην άμμο και δίπλα στο κύμα του Ιονίου Πελάγους.

Εξέχουσα θέση στον κατάλογο των κερκυραϊκών αγριολούλουδων κατέχουν οι αυτοφυείς ορχιδέες. Μέχρι σήμερα έχουν καταγραφεί περίπου 36 διαφορετικά είδη και υποείδη.

Οι κερκυραϊκού υγρότοποι σχηματίζουν χαρακτηριστικές βιοκοινωνίες από αλλόφυλα, ξηρόφιλα και υδροχαρή φυτά, όπως αλμυρίχα, βούρλα, ψαθί, καλάμια κ.α.

ΠΑΝΙΔΑ

Ο Νομός Κέρκυρας βρέχεται από το Ιόνιο Πέλαγος που θεωρείται μια από τις βαθύτερες και καθαρότερες θαλάσσιες περιοχές της Μεσογείου. Αρκετοί θαλάσσιοι οργανισμοί απαντώνται στα κερκυραϊκά νερά, με κυριότερους τα ασπόνδυλα, τους ιχθείς και τα θαλάσσια θηλαστικά. Ταξιδεύοντας με κάποιο πλωτό μέσο στις κερκυραϊκές θάλασσες πολύ εύκολα συναντάς ομάδες δελφινιών να παίζουν στην επιφάνεια του νερού. Χαρακτηριστική είναι η παρουσία της θαλάσσιας χελώνας (*Careta caretta*) και της φώκιας (*Monachus monachus*) που ζει στις απομονωμένες παράκτιες σπηλιές των μικρότερων κερκυραϊκών νησιών (Αντίπαξι).

Η ιδιαίτερη γεωγραφική θέση του Νομού Κέρκυρας σε συνδυασμό με την πυκνή βλάστηση και την ποικιλία των οικοσυστημάτων συντελεί στην παρουσία πλούσιας ορνιθοπανίδας. Ιδιαίτερα κατά τη μεταναστευτική περίοδο η παρουσία των πτηνών είναι πολυπληθής (Κέρκυρα, Παξοί). Χωρίς να έχει καταγραφεί το σύνολο της ορνιθοπανίδας, μέχρι σήμερα έχουν αναφερθεί περισσότερα από 170 διαφορετικά είδη πτηνών, μερικά από τα πτηνά ανήκουν σε σπάνια είδη και προστατεύονται από διεθνείς συμβάσεις.

Ιδιαίτερα στους κερκυραϊκούς υγροτόπους, κατά τη μεταναστευτική περίοδο, ο αριθμός των πτηνών αυξάνεται εντυπωσιακά. Ορισμένα είδη όπως Σφυριχτάρι, Νανοσκαλίδρα, Δρεπανοσκαλίδρα κ.α. αριθμούν γύρω στα χίλια άτομα σε μία μόνο ημέρα, σε μία θέση παρατήρησης. Θα πρέπει να τονιστεί, ότι ο αριθμός του

απειλούμενου με εξαφάνιση πανευρωπαϊκά Αγροτοικνιάς είναι ιδιαίτερα μεγάλος στη λιμνοθάλασσα Χαλκιοπούλου (πάνω από 90 άτομα σε μια μέρα). Στις ορεινές περιοχές (περιοχή Παντοκράτορα) εμφανίζονται συχνά διάφορα αρπακτικά πτηνά (γερακόμορφα) τα οποία μετακινούνται από τις απέναντι αλβανικές ακτές ακολουθώντας τα μεταναστευτικά πτηνά.

Ορισμένες από τις βραχονησίδες που περιβάλλουν την Κέρκυρα είναι τόπος φωλιάσματος πτηνών (π.χ. η Περιστερά και το Καπαρέλι είναι τόπος φωλιάσματος Αγριοπερίστερων και Γλάρων).

Η Βίδρα (*Lutra lutra*) είναι ένα θηλαστικό που έχει προσαρμοστεί στην υδρόβια ζωή και απαντάται σε όλους σχεδόν τους χερσαίους και παράκτιους υγροτόπους.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Η Κέρκυρα είναι τόπος διεξαγωγής συνεδρίων. Έχει φιλοξενήσει διεθνή και πανελλαδικά συνέδρια οργανισμών, επιστημονικών φορέων και επαγγελματικών κλάδων. Τα συνέδρια πραγματοποιούνται σε χώρους του Δήμου Κερκυραίων και των μεγάλων ξενοδοχειακών μονάδων που διαθέτουν τις πιο σύγχρονες υποδομές.

Οι επαγγελματίες του τουρισμού έχουν αποκτήσει αξιόλογη εμπειρία μέσα από τις εξειδικευμένες απαιτήσεις διοργανώσεων υψηλού επιπέδου με αποτέλεσμα την ικανοποίηση των συνέδρων,

Στο στάδιο αποπεράτωσης βρίσκεται το Συνεδριακό Κέντρο Κέρκυρας, ιδιοκτησία της Ι. Μ. Κερκύρας Παξών και Διαποντίων Νήσων. Με τις σύγχρονες προδιαγραφές του θα δώσει νέα ώθηση στο συνεδριακό τουρισμό.

(Αμφιθέατρο 900 Θέσεων με 15 αποκλειστικούς χώρους διερμηνείας

Αίθουσες σεμιναρίων (18 με δυναμικότητα από 80 έως 300 άτομα).

Χώρο εκδηλώσεων (1000 ατόμων). Θέατρο (400 Θέσεων.)

Άλλοι Συνεδριακοί χώροι

1. Η Υπογεφύρια Αίθουσα, χώρος στην Βενετσιάνικη γέφυρα, της ξηράς τάφρου του Παλαιού Φρουρίου, δυναμικότητας 500 ατόμων με ειδικό χώρο διερμηνείας.

Χρησιμοποιήθηκε σαν κέντρο τύπου της Συνόδου Κορυφής της Ε.Ε. το 1994.

2. Το Ιονικό Πολιτιστικό Κέντρο. Στεγάζεται στο κτιριακό συγκρότημα των Λουτρών του Αγ. Νικολάου και διαθέτει αίθουσα 120 θέσεων με δύο αποκλειστικούς χώρους διερμηνείας.

3. Το Δημοτικό Θέατρο 683 θέσεων με άρτιο εξοπλισμό κτιρίου.

4. Η αίθουσα συνεδριάσεων στο κτίριο της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης χωρητικότητας, 120 ατόμων, πλήρως εξοπλισμένη με σύγχρονα οπτικοακουστικά μέσα.⁷⁴

ΑΘΛΗΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Οι λάτρεις του αθλητισμού έχουν την δυνατότητα να απολαύσουν τις παρακάτω δραστηριότητες:

Cricket

Το cricket στο νησί έχει παράδοση εκατοντάχρονη. Σήμερα υπάρχουν 4 club που συνεχίζουν το πάθος γι αυτό το σπορ που έχει τόσο μακρινές ρίζες. Ο πρώτος αγώνας cricket στη Κέρκυρα ανέρχεται στο 1823 ανάμεσα στην Αγγλική φρουρά και το βασιλικό ναυτικό. Εν συνεχεία οι νησιώτες παθιάστηκαν με αυτό το παιχνίδι και αρχικά αντιμετώπισαν στο γήπεδο τους Άγγλους και συνέχισαν να παίζουν με τα δύο club που είχαν δημιουργηθεί στο νησί. Με το πέρασμα του χρόνου σχηματίστηκαν άλλα δύο κρίκετ club και σήμερα κάθε καλοκαίρι υπάρχουν τουρνουά και φιλικοί αγώνες και το Σεπτέμβρη υπάρχει φεστιβάλ κρίκετ στο οποίο παίρνουν μέρος και ομάδες που φθάνουν από την Μάλτα και την Αγγλία.

Τα γήπεδα είναι δύο: το πιο διάσημο για την θαυμάσια θέση του είναι εκείνο στην Σπανιάδα στην παλιά πόλη που σήμερα μετατράπηκε για να δημιουργηθούν πάρκινγκ και χρησιμοποιείται μόνο για ειδικά γεγονότα. Το άλλο βρίσκεται στο Κοντόκαλι είναι καινούργιο και πραγματοποιούνται εκεί περισσότεροι από εκατό αγώνες τον χρόνο. Το δεύτερο είναι στην διάθεση των επισκεπτών που θέλουν να εξασκηθούν σε αυτό το άθλημα.

Καταδύσεις

Οι οπαδοί των υποβρύχιων καταδύσεων μπορούν να απευθυνθούν στα πολυάριθμα

⁷⁴ Διαδικτυακή Τουριστική Πύλη Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Κέρκυρας

diving centre διασκορπισμένα σε όλο το νησί για να θαυμάσουν τον βυθό της Κέρκυρας.

Για όλους όσους επιθυμούν να κάνουν μαθήματα τα κέντρα καταδύσεων βάζουν στην διάθεση σας όλο τον κατάλληλο εξοπλισμό και εξειδικευμένους εκπαιδευτές. Οι πιο συναρπαστικές περιοχές βρίσκονται στην δυτική ακτή του νησιού στην Παλαιοκαστρίτσα όπου υπάρχει πλούσια θαλάσσια πανίδα και τα νερά είναι διάφανα. Επίσης αξιοσημείωτα είναι και τα βράχια γύρω από το νησάκι του Βίδου, όμως πρέπει να είσαστε πολύ προσεχτικοί γιατί είναι μια περιοχή με πολύ κίνηση από βάρκες και πλοία.

Ιστιοπλοΐα

Υπάρχουν πολλές δυνατότητες για να κάνετε ιστιοπλοΐα καθώς ενοικιάζονται βάρκες κάθε μεγέθους στους τουρίστες και στην **μαρίνα Γουβιά** θα βρείτε και yatching club τα οποία σας προτείνουν οργανωμένες διακοπές. Με τα ιστιοφόρα σκάφη μπορείτε να ανακαλύψετε ερημικές παραλίες και περιοχές της ακτής στις οποίες δεν μπορείτε να φθάσετε από την στεριά. Η Κέρκυρα δεν είναι ένα νησί ιδιαίτερα εκτεθειμένο στους ανέμους, αλλά το απόγευμα όταν πνέει άνεμος μπορείτε να κατευθυνθείτε προς τα λιμάνια κατά μήκος της ακτής όπως Παλαιοκαστρίτσα, Μπενίτσες, Κασσιόπη και Λευκίμμη. Εξαιτίας του κλίματος, την ομορφιά του τοπίου, τα κρυστάλλινα και ήρεμα νερά τον άνεμο αποτελεί σίγουρα το ιδανικό μέρος για τους λιγότερο έμπειρους που θέλουν να αφοσιωθούν σε αυτή την δραστηριότητα. Για να ενοικιάσετε ένα ιστιοφόρο σκάφος θεωρείται απαραίτητο το ναυτικό δίπλωμα

Θαλάσσια σπορ

Στις παραλίες των πιο σημαντικών τουριστικών κέντρων όπως το Σιδάρι, Ύψος, Ροδα... οι δυνατότητες για να κάνετε θαλάσσια σπορ είναι πραγματικά ατελείωτες. Υπάρχουν σκι, μπανάνα, surfing κτλ. και μπορείτε να ενοικιάσετε ποδήλατα θαλάσσης ή κανό για να απολαύσετε την θάλασσα μακριά από την ακτή.

Τένις

Το τένις είναι ένα σπορ που τα τελευταία χρόνια γίνεται όλο και πιο διάσημο στο νησί και εκτός από τα μεγάλα ξενοδοχεία μπορείτε να εξασκηθείτε σε αυτό το άθλημα σε διάφορα αθλητικά κέντρα ,σε ιδιωτικά club και στο Corfu Tennis Club που υπάρχει στην πόλη.

Ποδηλασία

Το ποδήλατο μπορεί να είναι μια αποτελεσματική εναλλακτική λύση για να μπορέσετε να ανακαλύψετε μονοπάτια, διαδρομές και δρόμους στα οποία διαφορετικά δεν θα μπορούσατε να πάτε. Άλλωστε δεν είναι λίγοι αυτοί οι οποίοι αποφασίζουν να κάνουν διακοπές με ποδήλατο για να επισκεφθούν τοποθεσίες λιγότερο αναπτυγμένες τουριστικά και να γνωρίσουν ερημικές παραλίες ακόμα και στην αιχμή της σεζόν. Στο νησί μπορείτε να βρείτε ποδήλατα προς ενοικίαση που υπάρχουν σε όλες τις τουριστικές περιοχές.

Ιππασία

Για όλους εκείνους που αγαπούν τα άλογα υπάρχουν στην Κέρκυρα πολυάριθμα κέντρα ιππασίας όπου μπορείτε να υπεύσετε με την βοήθεια των εκπαιδευτών. Ακόμα πραγματοποιούνται εκδρομές σε τοποθεσίες που περιβάλλονται από την υπέροχη φύση του νησιού στις οποίες δεν μπορείτε να φθάσετε με άλλα μέσα.

Γκολφ

Στην Κέρκυρα είναι δυνατό να παίξετε γκολφ στο επαγγελματικό γήπεδο γκολφ (18 τρύπες) που δημιουργήθηκε στην κοιλάδα του Ροπα, μόλις λίγα χιλιόμετρα έξω από την πόλη. Το Corfu Golf Club είναι μια καινούργια κατασκευή με πολλές ανέσεις και υπηρεσίες για τους λάτρεις του γκολφ και για εκείνους που θέλουν να μάθουν.

Περίπατοι

Δεν έχουν όλοι την ικανότητα ή την θέληση για καταδύσεις, αλλά όλοι επιθυμούν να κάνουν ένα περίπατο μέσα στην φύση, την παραδοσιακή ατμόσφαιρα των χωριών, στις λίμνες και τα μονοπάτια του νησιού. Πολυάριθμα είναι τα μονοπάτια που συνδέουν τα χωριά και δίνουν την δυνατότητα να θαυμάσετε διαφορετικά τοπία, βουνά, δάση, λίμνες, λόφους με ελιές και παραλιακές ζώνες. Για αυτόν ακριβώς τον λόγο υπάρχουν διαφόρων ειδών εκδρομές που διασχίζουν όλο το νησί. Κατά μήκος των διαδρομών αυτών των εκδρομών υπάρχουν κίτρινες ενδείξεις CT (Corfu Trial) που θα σας υποδεικνύουν τον δρόμο.

Αλεξίπτωτο

Το αλεξίπτωτο είναι ένα συναρπαστικό σπορ κατάλληλο για αυτούς που δεν

υποφέρουν από αλίγγους... στα νότια του νησιού στην δυτική ακτή υπάρχει η παραλία του Άγιου Γόρδη όπου μπορείτε να εξασκηθείτε διότι υπάρχει ένα ειδικό σχολείο για αρχάριους όπου και μπορείτε να διδαχθείτε αυτό το σπορ. Θα βρεθείτε στα 400 μέτρα ύψος να κοιτάζετε ένα θαυμάσιο πανόραμα φυσικά κάτω απο την επιτήρηση των εκπαιδευτών. Είναι υποχρεωτική η πτήση με τον εκπαιδευτή για όποιον δεν έχει ξαναδοκιμάσει αυτήν την δραστηριότητα.⁷⁵

4.6: ΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΠΟΥ ΣΥΜΒΑΛΟΥΝ ΣΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ

ΚΕΤΑ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ

Το Κέντρο Επιχειρηματικής και Τεχνολογικής Ανάπτυξης Ιονίων Νήσων (ΚΕΤΑ Ι.Ν.) είναι ένας νέος φορέας παροχής αξιόπιστων υπηρεσιών πληροφόρησης, στήριξης και συμβουλευτικού προσανατολισμού προς τις επιχειρήσεις, αλλά και προς φυσικά ή νομικά πρόσωπα, της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων, ανεξάρτητα από τον τομέα δραστηριοποίησής τους (μεταποίηση, τουρισμός, υπηρεσίες, γεωργία) με στόχο τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητάς τους και την ενίσχυση του επιπέδου οργάνωσης και λειτουργίας τους.

Ο εν λόγω φορέας είναι ένας από τους δεκατρείς φορείς που ιδρύθηκαν σε κάθε περιφέρεια της χώρας βάση της προκήρυξης του Υπουργείου Ανάπτυξης στο πλαίσιο του Γ'ΚΠΣ και συγκεκριμένα στο πλαίσιο δράσης 1.4.1 (Δομές Υποστήριξης ΜΜΕ) του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανταγωνιστικότητα».

ΣΤΟΧΟΣ:

- Στην αποδοχή και καθιέρωση μιας ενιαίας και συνολικής πολιτικής για την επιχειρηματικότητα στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων.
- Στην ενδυνάμωση της περιφερειακής συνεργασίας στους τομείς προώθησης της επιχειρηματικότητας και της καινοτομίας.
- Στην επίδειξη και διάδοση μοντέλων, πρακτικών άσκησης της επιχειρηματικότητας για την ανάπτυξη νέων προϊόντων, την ενίσχυση της

⁷⁵ Διαδικτυακή σελίδα: www.corfu-kerkyra.eu

εξωστρέφειας και την υιοθέτηση της καινοτομίας.

- Στην υποστήριξη του επιχειρηματικού κόσμου της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων στην προσπάθειά του για ανάπτυξη των στοιχείων που καθορίζουν την επιχειρηματική & καινοτομική του δραστηριότητα.⁷⁶

ΕΤΑΙΡΙΑ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ (ΕΤΙΝ Α.Ε)

Ιδρύθηκε τον Μάιο του 2002 και εδρεύει στη Λευκάδα. Είναι ένας ενιαίος φορέας τουρισμού στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων, με τη συμμετοχή της Τοπικής αυτοδιοίκησης, των Επαγγελματικών Τουριστικών Φορέων και του Περιφερειακού Ταμείου Ανάπτυξης. Η ενεργός συμμετοχή και συμβολή των Ο.Τ.Α και του επιχειρηματικού κόσμου των Ιονίων που δραστηριοποιείται στον τουριστικό τομέα θα συμβάλλει τα μέγιστα ώστε να επιτευχθεί το επιθυμητό αποτέλεσμα το οποίο θα είναι προς το συμφέρον ολόκληρης της Περιφέρειας. Πρόθεση αποτελεί η κοινή πορεία για τη διασφάλιση και αναβάθμιση της ποιότητας του τουριστικού προϊόντος της Περιφέρειας.

ΣΤΟΧΟΙ:

1. Η υλοποίηση Προγραμμάτων Τουριστικής Προβολής Περιφέρειας Ιονίων Νήσων (διοργάνωση εκθέσεων, συνεδρίων, περιπτέρων προβολής, συμμετοχή σε εκθέσεις και συνέδρια εσωτερικού και εξωτερικού κ.α).
2. Η πιστοποίηση ποιότητας των προσφερομένων υπηρεσιών στον τουρισμό σε περιφερειακό επίπεδο.
3. Η προώθηση της συνεργασίας σε περιφερειακό επίπεδο μεταξύ των φορέων του δημοσίου και ιδιωτικού τομέα για την ανάπτυξη σχετικών δράσεων και πρωτοβουλιών σε θέματα τουρισμού.
4. Η πληροφόρηση και στήριξη των φορέων ιδιωτικού και δημόσιου τομέα που δραστηριοποιούνται στον τουριστικό τομέα.
5. Η έρευνα, καταγραφή και αξιοποίηση των στοιχείων που αφορούν την τουριστική αγορά και η εκπόνηση σχετικών μελετών.

⁷⁶ Διαδικτυακή σελίδα: www.keta-ionion.gr

6. Η υποστήριξη ενεργειών τουριστικών δραστηριοτήτων που θα συμβάλουν στη διάχυση του τουρισμού σε όλα τα νησιά του Ιονίου.
7. Η προώθηση της ανάπτυξης και του εκσυγχρονισμού των τουριστικών επιχειρήσεων και της μεταξύ τους συνεργασίας.
8. Η εφαρμογή, διαχείριση και αξιοποίηση Κοινοτικών, Εθνικών και Περιφερειακών προγραμμάτων και χρηματοδοτήσεων με αντικείμενο τον τουρισμό.
9. Η παροχή τουριστικών υπηρεσιών, συμβουλών, η σύνταξη μελετών, η δημιουργία βάσης δεδομένων, η δημιουργία και διάθεση εντύπων, CD ROM κλπ. σε επιχειρήσεις, φορείς του Δημοσίου, ΟΤΑ κ.α.
10. Η ανάπτυξη διαπεριφερειακών συνεργασιών.
11. Η επιμόρφωση του επιστημονικού και τεχνικού προσωπικού των φορέων των επιχειρήσεων και των ιδίων των επιχειρηματιών.
12. Η ανάπτυξη και προώθηση νέων μορφών τουρισμού.⁷⁷

ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

Η Αναπτυξιακή Επιχείρηση της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Κέρκυρας ιδρύθηκε από την Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση Κέρκυρας (92,5%) και τους Δήμους του Νομού (7,5%). Έδρα της εταιρείας είναι η πόλη της Κέρκυρας. Η ίδρυση της ΑΕΝΑΚ προέκυψε από την αναγκαιότητα ύπαρξης ενός συντονιστικού, ευέλικτου και αποδοτικού εργαλείου Ανάπτυξης του Νομού Κέρκυρας και σκοπός της είναι η συμβολή στην αξιοποίηση, ανάπτυξη, διαχείριση, συντήρηση και προστασία των φυσικών πόρων.

ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΙ ΣΤΟΧΟΙ: Οι στρατηγικοί στόχοι της αναπτυξιακής επιχείρησης προσδιορίζονται ως ακολούθως:

1) Η συμβολή στην προστασία, συντήρηση, ανάπτυξη και αξιοποίηση των φυσικών πόρων του Ν. Κέρκυρας καθώς και η μεγιστοποίηση της παραγωγής αγαθών και ωφελειών από αυτά,

⁷⁷ Διαδικτυακή σελίδα Δήμου Κερκυραίων

2) Η ανάληψη από την ίδια και η υποβοήθηση επενδυτικών πρωτοβουλιών άλλων φορέων για την αξιοποίηση των τοπικών παραγωγικών πόρων και ευκαιριών και στους τρεις παραγωγικούς τομείς της οικονομίας του νομού μέσα από τη δημιουργία παραγωγικών μονάδων,

3) Η ίδρυση για τους παραπάνω σκοπούς από αυτή ή σε συνεργασία με άλλα φυσικά ή νομικά πρόσωπα δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου ειδικών θυγατρικών Ανώνυμων Εταιριών, καθώς επίσης τη δυνατότητα ίδρυσης μικτών επιχειρήσεων με εταιρείες αμιγείς, μικτές ή ανώνυμες άλλης Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης αλλά και με επιχειρήσεις χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης και Τρίτων χωρών προάγοντας τη διαπεριφερειακή και διασυνοριακή συνεργασία,

4) Η διενέργεια απογραφικών ερευνών, η εκπόνηση μελετών παντός είδους και η υλοποίηση προγραμμάτων με περιεχόμενο που υπηρετεί τους σκοπούς της Εταιρείας και ιδιαίτερα την προστασία και βελτίωση του περιβάλλοντος, την αξιοποίηση των ανθρώπινων και φυσικών πόρων. Οι μελέτες και έρευνες θα διεξάγονται από τις υπηρεσίες της Εταιρείας ή και από μελετητές που έχουν συμβληθεί με αυτήν,

5) Η τεχνική, επιστημονική, οργανωτική υποστήριξη των παραγωγικών μονάδων του νομού μέσα από την παροχή συμβουλών και τεχνογνωσίας, την υποβοήθηση της οργανωτικής τους ανάπτυξης, την επιμόρφωση του προσωπικού, την έρευνα αγορών προϊόντων και πρώτων υλών.

6) Η συνολική υποστήριξη των Οργανισμών της Α' βάθμιας Αυτοδιοίκησης, Συνεταιρισμών, φορέων του Δημοσίου και ιδιωτών για την εκπόνηση αναπτυξιακών προγραμμάτων, ίδρυση επιχειρήσεων και συνδέσμων, υλοποίηση προγραμματικών συμβάσεων και μελέτη γενικά επενδυτικών σχεδίων και παροχή υπηρεσιών.

7) Η αγορά και πώληση τεχνολογίας και τεχνογνωσίας από και προς τρίτους και η διεξαγωγή οποιονδήποτε εργασιών-εισαγωγών και εξαγωγών υλικών εξοπλισμού και προϊόντων στα πλαίσια άσκησης των αρμοδιοτήτων της,

8) Η οργάνωση και η λειτουργία Κέντρου Επαγγελματικής Κατάρτισης και Επιμόρφωσης για την πραγματοποίηση σεμιναρίων, η έκδοση εντύπων, η αποδοχή και χορήγηση υποτροφιών για μετεκπαίδευση σε ανώτερα και ανώτατα εκπαιδευτικά ιδρύματα του εσωτερικού και του εξωτερικού σε θέματα συνδεδεμένα με τους

σκοπούς της καθώς και η διοργάνωση και συμμετοχή σε σχετικά προγράμματα έρευνας και ανάπτυξης στο εσωτερικό και εξωτερικό και επιπλέον η εκπόνηση και υλοποίηση προγραμμάτων που έχουν σχέση με την πληροφόρηση και κατάρτιση της νέας γενιάς και της γυναίκας καθώς και την ανάπτυξη συμβουλευτικών δικτύων.

9) Η πολλαπλή προβολή (τουριστική, πολιτιστική κ.α) του Νομού, η στήριξη πρωτοβουλιών για τη διάσωση και ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς και της λαϊκής παράδοσης καθώς και η προώθηση επαφών και ανταλλαγών μέσα από την αξιοποίηση προγραμμάτων διακρατικών σχέσεων και ανταλλαγών της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

10) Αξιοποίηση των δυνατοτήτων και λειτουργία χερσαίων, θαλάσσιων και εναέριων μεταφορικών μέσων,

11) Η εκπόνηση και υλοποίηση προγραμμάτων προώθησης ενός συνολικού σχεδίου για την αθλητική ανάπτυξη του νομού.

12) Η λειτουργία Κέντρων Οικογενειακού Προγραμματισμού για τη στήριξη (συμβουλευτική και ψυχοκοινωνική) των οικογενειών, των ατόμων τρίτης ηλικίας και ατόμων με ειδικές ανάγκες κ.α

13) Η εκπόνηση και υλοποίηση μελετών και προγραμμάτων για τον προσδιορισμό και εξασφάλιση πρόσθετων πόρων κατόπιν εντολής και ανάθεσης από τη Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση.

14) Η εκπόνηση και υλοποίηση προγραμμάτων καταγραφής, εκτίμησης, αξιοποίησης της περιουσίας της Ν.Α.

Τέλος, επισημαίνεται ότι η Αναπτυξιακή Επιχείρηση της Ν.Α, ως επιχείρηση "νομαρχιακού επιπέδου" είναι επιλέξιμος φορέας για τη διαχείριση-υλοποίηση Κοινοτικών Πρωτοβουλιών, συνεργαζόμενη και με άλλους κοινωνικούς και επαγγελματικούς φορείς και συνεταιρισμούς, είτε με τη μορφή "Κοινοπραξίας", είτε με τη μορφή "Συντονιστικού Οργάνου".

Οι δράσεις που υλοποιούνται σήμερα από την ΑΕΝΑΚ είναι οι ακόλουθες:

1. Λειτουργία του Ευρωπαϊκού Κέντρου Πληροφόρησης για τις Επιχειρήσεις της

Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Κέρκυρας

2. Λειτουργία του Κέντρου Υποδοχής Επενδυτών της Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Κέρκυρας στα πλαίσια της δράσης 1.3 του Ε.Π.ΑΝ.

3. Συμμετοχή στην κοινοπραξία του ΚΕΤΑ Ιονίων Νήσων ως εταίρος στα πλαίσια της δράσης 1.4.1 του ΕΠΑΝ

4. Υλοποίηση Προγράμματος «Δικτυωθείτε»

5. Δράση 5.3. «Ολοκληρωμένες δράσεις υπέρ των γυναικών»

6. Ανέγερση Λυρικού Θεάτρου Κέρκυρας⁷⁸

ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΤΑΞΙΔΙΩΤΙΚΩΝ ΠΡΑΚΤΟΡΩΝ

Ο Σύνδεσμος Ταξιδιωτικών Πρακτόρων Κέρκυρας (ΑΟCTA) ιδρύθηκε το 1992 και αποτελεί συνέχεια του Συνδέσμου Τουριστικών και Ναυτικών Πρακτόρων Κέρκυρας, ο οποίος είχε ιδρυθεί το 1975.

Ο ΑΟCTA δραστηριοποιείται με δυναμισμό τόσο για την προώθηση των επαγγελματικών συμφερόντων των μελών του όσο για την προβολή και προώθηση του Τουρισμού της Κέρκυρας και των Παξών, των Ιονίων Νησιών και της Ελλάδος.⁷⁹

ΑΛΛΟΙ ΦΟΡΕΙΣ

Άλλοι φορείς που δραστηριοποιούνται στον νομό Κέρκυρας είναι οι εξής:

- Ένωση Ξενοδόχων Κέρκυρας
- Ομοσπονδία Τουριστικών Καταλυμάτων Κέρκυρας
- ΕΟΤ
- Νομαρχιακή Επιτροπή Τουριστικής προβολής
- Περιφέρεια Ιονίων Νήσων
- Κερκυραϊκός Οργανισμός Τουρισμού
- Εμπορικό και βιομηχανικό Επιμελητήριο
- Αντινομαρχία Τουρισμού

⁷⁸ Διαδικτυακή σελίδα: www.keta-ionion.gr

⁷⁹ Διαδικτυακή σελίδα: www.aocta.gr

ΜΕΡΟΣ Γ

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

Η έρευνα διεξήχθη στο Ν. Κέρκυρας σε δύο φάσεις: η πρώτη τον Αύγουστο του 2007 κατά την οποία συγκεντρώθηκε έντυπο υλικό και συμπληρώθηκαν από τους παρακάτω φορείς τα αρχικά ερωτηματολόγια, με προσωπική επιτόπια έρευνα στην ευρύτερη περιοχή του Νομού, τα οποία όμως στη συνέχεια κρίθηκαν ελλιπή και δεν χρησιμοποιήθηκαν. Η δεύτερη φάση της έρευνας πραγματοποιήθηκε τον Ιούνιο του 2008 κατά την οποία οι παρακάτω φορείς κλήθηκαν εκ νέου να συμπληρώσουν το νέο ερωτηματολόγιο, αυτή τη φορά έπειτα από τηλεφωνική επικοινωνία και τη χρήση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου ή fax. Η έρευνα ολοκληρώθηκε σε διάστημα 1 εβδομάδας αφού οι συμμετέχοντες σε αυτή έδειξαν μεγάλη προθυμία να συμβάλουν στην έρευνα.

Το ερευνητικό πεδίο του ερωτηματολογίου είναι η υπάρχουσα η κατάσταση του Ν. Κέρκυρας στον τομέα του τουρισμού καθώς και η συμβολή των τοπικών φορέων στην προώθηση της ανάπτυξής του αλλά και οι προοπτικές αειφορίας. Μέσο για τη συγκέντρωση πληροφοριών και κατόπιν για την έκδοση συμπερασμάτων στα ανωτέρω ζητήματα υπήρξε ένα ερωτηματολόγιο, αποτελούμενο από 13 ερωτήσεις. Η επιλογή της συγκεκριμένης μεθόδου έρευνας έγινε με στόχο την επιτυχημένη ανταπόκριση όλων των φορέων αφού το ερωτηματολόγιο αποτελείτο από 13 ερωτήσεις περιεκτικές που δεν απαιτούσαν μεγάλη ανάπτυξη και κατά συνέπεια απαίτηση περισσότερου χρόνου από τον κάθε φορέα.

Οι υποβληθέντες στο ερωτηματολόγιο που δημιουργήθηκε ήταν οι εξής :

- Νομαρχία Κέρκυρας
- Δήμος Παλαιοκαστριτών
- ΑΕΝΑΚ (Αναπτυξιακή Εταιρία)
- Γραφείο ΕΟΤ
- Τουριστικό Γραφείο: Super Travel, Πόλη Κέρκυρας
- Ιδιοκτήτης Καταλυμάτων: Ρεπούλιου Πολυξένη, Λιαπάδες Παλαιοκαστρίτσας

Θεωρούσα απαραίτητο στην έρευνα να συμπεριληφθεί και ο Δήμος Κερκυραίων όμως η συμπλήρωση του ερωτηματολογίου από τον Δήμο δεν πραγματοποιήθηκε στο διάστημα των δέκα ημερών που είχα στη διάθεση μου.

ΑΝΑΛΥΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

1. ΜΠΟΡΕΙΤΕ ΝΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΤΕ ΤΟ ΒΑΘΜΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΠΡΟΪΟΝΤΟΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ ΣΑΣ;

ΝΟΜΑΡΧΙΑ: ΑΡΚΕΤΑ ΑΝΕΠΤΥΓΜΕΝΟ

Δ.ΠΑΛΑΙΟΚΑΣΤΡΙΤΩΝ: ΠΟΛΥ ΑΝΕΠΤΥΓΜΕΝΟ

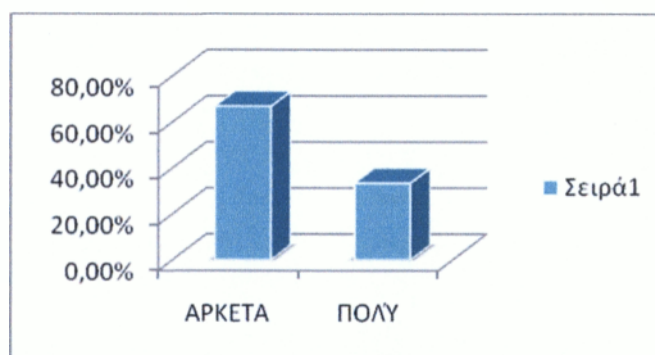
ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΟΤ: ΠΟΛΥ ΑΝΕΠΤΥΓΜΕΝΟ

ΑΕΝΑΚ: ΑΡΚΕΤΑ ΑΝΕΠΤΥΓΜΕΝΟ

ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ: ΑΡΚΕΤΑ ΑΝΕΠΤΥΓΜΕΝΟ

ΙΔΙΟΚ. ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΩΝ: ΑΡΚΕΤΑ ΑΝΕΠΤΥΓΜΕΝΟ

ΣΥΝΟΛΟ	ΑΡΚΕΤΑ	ΠΟΛΥ
6	4	2
100%	66,6%	33,3%



- Από τις απαντήσεις στην ερώτηση αυτή διαπιστώνουμε πως ο τουρισμός στην Κέρκυρα είναι αρκετά έως πολύ ανεπτυγμένος

2. ΕΙΣΤΕ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΜΕΝΟΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ;

ΝΟΜΑΡΧΙΑ: ΑΡΚΕΤΑ

Δ.ΠΑΛΑΙΟΚΑΣΤΡΙΤΩΝ: ΑΡΚΕΤΑ

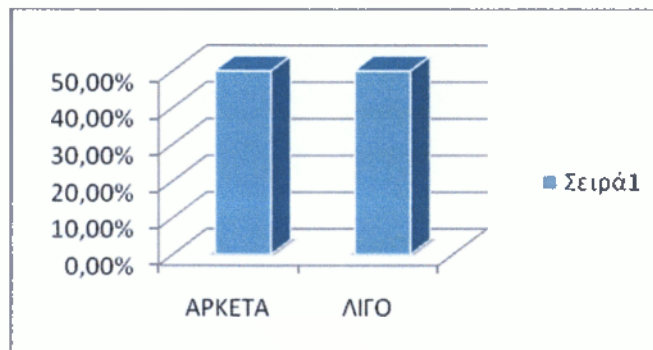
ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΟΤ: ΛΙΓΟ

ΑΕΝΑΚ: ΑΡΚΕΤΑ

ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ: ΛΙΓΟ

ΙΔΙΟΚ. ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΩΝ: ΛΙΓΟ

ΣΥΝΟΛΟ	ΑΡΚΕΤΑ	ΛΙΓΟ
6	3	3
100%	50%	50%



- Από αυτή την ερώτηση βλέπουμε πως ο βαθμός της ικανοποίησής τους ως προς την τουριστική ανάπτυξη μοιράζεται μεταξύ των απαντήσεων αρκετά και λίγο.

3. Α. ΣΕ ΠΟΙΟΥΣ ΤΟΜΕΙΣ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΕΚΤΙΜΑΤΕ ΟΤΙ ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΤΑΙ ΙΚΑΝΟΠΟΙΗΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ;

ΝΟΜΑΡΧΙΑ:

- ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΜΕΝΑ ΔΩΜΑΤΙΑ
- ΜΑΖΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Δ.ΠΑΛΑΙΟΚΑΣΤΡΙΤΩΝ:

- CAMPING
- ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΜΕΝΑ ΔΩΜΑΤΙΑ
- ΜΑΖΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ
- ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΠΟΛΛΩΝ ΑΣΤΕΡΩΝ

ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΟΤ:

- ΜΑΖΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

ΑΕΝΑΚ:

- ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΜΕΝΑ ΔΩΜΑΤΙΑ

- ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ
- ΘΑΛΑΣΣΙΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ (ΚΡΟΥΖΙΕΡΕΣ YACHTING)
- ΠΑΡΑΘΕΡΙΣΤΙΚΕΣ ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ

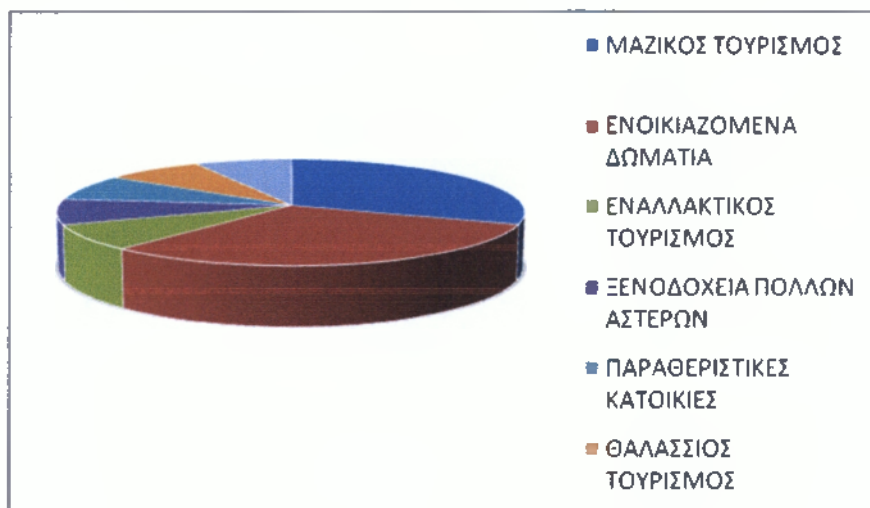
ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ:

- ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΜΕΝΑ ΔΩΜΑΤΙΑ

ΙΔΙΟΚ. ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΩΝ:

- ΜΑΖΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

ΣΥΝΟΛΟ	13	100%
ΜΑΖΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	4	30,7%
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	1	7,7%
ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΜΕΝΑ ΔΩΜΑΤΙΑ	4	30,7%
ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑ ΠΟΛΛΩΝ ΑΣΤΕΡΩΝ	1	7,7%
ΠΑΡΑΘΕΡΙΣΤΙΚΕΣ ΚΑΤΟΙΚΙΕΣ	1	7,7%
ΘΑΛΑΣΣΙΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	1	7,7%
CAMPINGS	1	7,7%



- Από αυτήν την ερώτηση διαπιστώνουμε ότι ο νομός πάσχει από την ανάπτυξη του μαζικού τουρισμού από τον οποίο επωφελούνται τα ενοικιαζόμενα δωμάτια

Β. ΥΠΑΡΧΟΥΝ ΚΑΠΟΙΟΙ ΤΟΜΕΙΣ ΠΟΥ ΘΕΩΡΕΙΤΕ ΟΤΙ ΔΕΝ ΕΧΟΥΝ ΑΞΙΟΠΟΙΗΘΕΙ ΑΝΑΛΟΓΑ;

ΝΟΜΑΡΧΙΑ:

- ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΜΕΝΕΣ ΒΙΛΕΣ
- REAL ESTATE

Δ.ΠΑΛΑΙΟΚΑΣΤΡΙΤΩΝ:

- ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΟΤ:

- ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

ΑΕΝΑΚ:

- ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

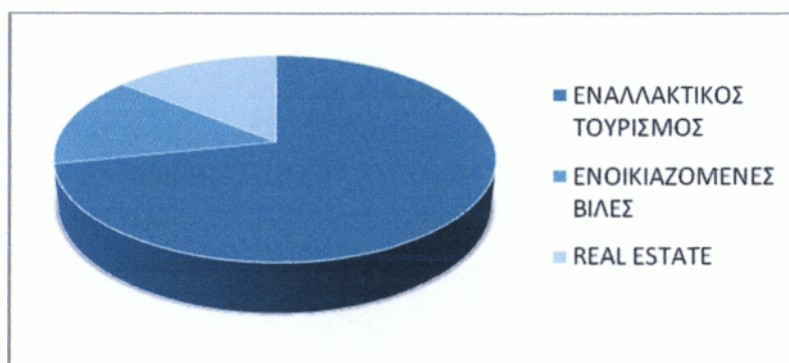
ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ:

- ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

ΙΔΙΟΚ. ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΩΝ:

- ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

ΣΥΝΟΛΟ	7	100%
ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	5	71.4%
ΕΝΟΙΚΙΑΖΟΜΕΝΕΣ ΒΙΛΕΣ	1	14.2%
REAL ESTATE	1	14.2%



- Από την επεξεργασία των αποτελεσμάτων στην ερώτηση αυτή διαπιστώνουμε την έλλειψη ανάπτυξης στον τομέα του εναλλακτικού τουρισμού

4. ΜΠΟΡΕΙΤΕ ΝΑ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΕΤΕ ΤΟ ΒΑΘΜΟ ΤΗΣ ΣΥΜΒΟΛΗΣ ΤΩΝ ΟΤΑ ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ;

ΝΟΜΑΡΧΙΑ:

ΣΥΜΒΑΛΟΥΝ ΑΡΚΕΤΑ

Δ.ΠΑΛΑΙΟΚΑΣΤΡΙΤΩΝ:

ΣΥΜΒΑΛΟΥΝ ΠΟΛΥ

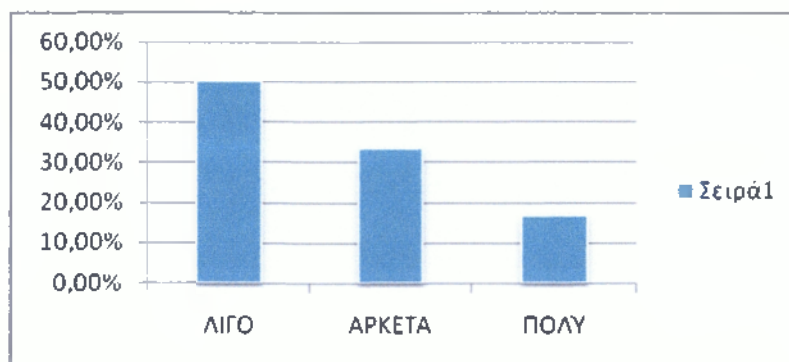
ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΟΤ: ΣΥΜΒΑΛΟΥΝ ΛΙΓΟ

ΑΕΝΑΚ: ΣΥΜΒΑΛΟΥΝ ΑΡΚΕΤΑ

ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ: ΣΥΜΒΑΛΟΥΝ ΛΙΓΟ

ΙΔΙΟΚ. ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΩΝ: ΣΥΜΒΑΛΟΥΝ ΛΙΓΟ

ΣΥΝΟΛΟ	ΛΙΓΟ	ΑΡΚΕΤΑ	ΠΟΛΥ
6	3	2	1
100%	50%	33,3%	16,6%



- Εδώ βλέπουμε πως η πλειοψηφία των ερωτηθέντων είναι λίγο ικανοποιημένη από τη συμβολή των ΟΤΑ στην τουριστική ανάπτυξη

5. ΣΕ ΠΟΙΕΣ ΑΠΟ ΤΙΣ ΠΑΡΑΚΑΤΩ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΠΡΟΒΑΙΝΕΙ Ο ΝΟΜΟΣ / Ο ΔΗΜΟΣ ΣΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ;

ΝΟΜΑΡΧΙΑ:

- ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡ. ΠΡΟΙΟΝΤΟΣ
- ΠΡΟΒΟΛΗ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ
- ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΛΟΓΩΝ
- ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ INFO KIOSK

Δ.ΠΑΛΑΙΟΚΑΣΤΡΙΤΩΝ:

- ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡ. ΠΡΟΙΟΝΤΟΣ
- ΠΡΟΒΟΛΗ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ
- ΕΚΔΟΣΗ ΔΙΑΦΗΜΙΣΤΙΚΩΝ ΕΝΤΥΠΩΝ
- ΕΝΤΟΝΗ ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ ΚΑΙ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΤΟΠΩΝ ΙΣΤΟΡΙΚΟΥ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ
- ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΑ ΓΙΑ ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΚΑΙ ΣΩΣΤΗ ΑΞΙΟΠΟΙΗΣΗ-ΕΚΜΕΤΑΛΕΥΣΗ ΤΟΥ ΦΥΣΙΚΟΥ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΤΟΥ ΠΛΟΥΤΟΥ ΤΗΣ ΕΡΥΤΕΡΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ

ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΟΤ:

- ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡ. ΠΡΟΙΟΝΤΟΣ
- ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΛΟΓΩΝ

ΑΕΝΑΚ:

- ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗ ΤΟΥ ΤΟΥΡ. ΠΡΟΙΟΝΤΟΣ
- ΠΡΟΒΟΛΗ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ
- ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΛΟΓΩΝ
- ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ INFO KIOSK
- ΣΥΣΤΑΣΗ ΑΡΜΟΔΙΑΣ ΑΝΤΙΝΟΜΑΡΧΙΑΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
- ΚΕΟΤ (ΚΕΡΚΥΡΑΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ)
- ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΕΘΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
- ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΚΑΙ ΕΝΤΥΠΗ ΜΟΡΦΗ ΠΡΟΒΟΛΗΣ-ΠΡΩΘΗΣΗΣ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΠΡΟΙΟΝΤΟΣ

ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ:

- ΠΡΟΒΟΛΗ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ
- ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΛΟΓΩΝ

ΙΔΙΟΚ. ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΩΝ:

- ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΛΟΓΩΝ
- ΠΡΟΒΟΛΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ

ΣΥΝΟΛΟ	23	100%
ΔΙΑΦΗΜΙΣΗ&ΠΡΟΒΟΛΗ ΤΟΥΡ. ΠΡΟΙΟΝΤΟΣ	4	17,3%
ΠΡΟΒΟΛΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ	5	21,7%
ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΛΟΓΩΝ	5	21,7%
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ INFO KIOSK	2	8,7%
ΕΚΔΟΣΗ ΔΙΑΦΗΜΙΣΤΙΚΩΝ ΕΝΤΥΠΩΝ	2	8,7%
ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ-ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΩΝ ΤΟΠΩΝ	1	4,3%
ΑΝΑΔΕΙΞΗ ΦΥΣΙΚΟΥ-ΤΕΧΝΙΤΟΥ ΠΛΟΥΤΟΥ	1	4,3%
ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΣΕ ΕΘΝΙΚΕΣ-ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΕΚΘΕΣΕΙΣ	1	4,3%
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΠΡΟΒΟΛΗ ΚΑΙ ΠΡΩΘΗΣΗ	1	4,3%
ΣΥΣΤΑΣΗ ΑΡΜΟΔΙΩΝ ΦΟΡΕΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ	1	4,3%



- Από τις απαντήσεις διαπιστώνουμε ότι οι ενέργειες προώθησης που πραγματοποιούν οι ΟΤΑ στον νομό περιορίζονται κατά κύριο λόγο στην έκδοση τουριστικών καταλόγων και στην προβολή των πολιτιστικών εκδηλώσεων

6. Α. ΠΟΙΟΙ ΕΙΝΑΙ ΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΤΟΥ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΠΡΟΙΟΝΤΟΣ ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ;

ΝΟΜΑΡΧΙΑ:

- ΕΝΩΣΗ ΞΕΝΟΔΟΧΩΝ
- ΕΝΩΣΗ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΩΝ
- ΕΟΤ
- ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΠΡΑΚΤΟΡΩΝ
- ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΠΡΟΒΟΛΗΣ

Δ. ΠΑΛΑΙΟΚΑΣΤΡΙΤΩΝ:

- Ο ΔΗΜΟΣ ΠΑΛΑΙΟΚΑΣΤΡΙΤΩΝ
- Η ΝΟΜΑΡΧΙΑ ΚΕΡΚΥΡΑΣ
- Η ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ
- Ο ΕΟΤ

ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΟΤ:

- ΝΕΤΠ (ΝΟΜΑΡΧΙΑΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗΣ ΠΡΟΒΟΛΗΣ)
- ΕΤΙΝ (ΕΤΑΙΡΙΑ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ)
- ΚΕΟΤ (ΚΕΡΚΥΡΑΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ)

ΑΕΝΑΚ:

- Η ΑΝΤΙΝΟΜΑΡΧΙΑ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ
- Ο ΚΕΡΚΥΡΑΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ (ΚΕΟΤ)
- ΤΟ ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΚΑΙ ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ
- Η ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ
- Ο ΔΗΜΟΣ ΚΕΡΚΥΡΑΙΩΝ ΣΕ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΜΕ ΤΟΥΣ ΔΗΜΟΥΣ ΤΟΥ ΝΟΜΟΥ

- Συνοψίζοντας τις απαντήσεις βλέπουμε ότι αναφέρθηκαν 12 φορές

Β. ΜΕ ΠΟΙΟΝ ΑΠΟ ΑΥΤΟΥΣ ΣΥΝΕΡΓΑΖΕΤΑΙ Η ΝΟΜΑΡΧΙΑ/ Ο ΔΗΜΟΣ;

ΝΟΜΑΡΧΙΑ: Με όλους

Δ.ΠΑΛΛΑΙΟΚΑΣΤΡΙΤΩΝ: Με όλους

ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΟΤ: Με όλους

ΑΕΝΑΚ: Με όλους

7. Α. ΜΕΣΩ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ Ή ΚΟΙΝΟΤΙΚΩΝ ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΩΝ ΕΧΟΥΝ ΕΝΔΙΧΘΕΙ ΔΡΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΣΥΜΒΑΛΟΥΝ ΣΤΗΝ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ;

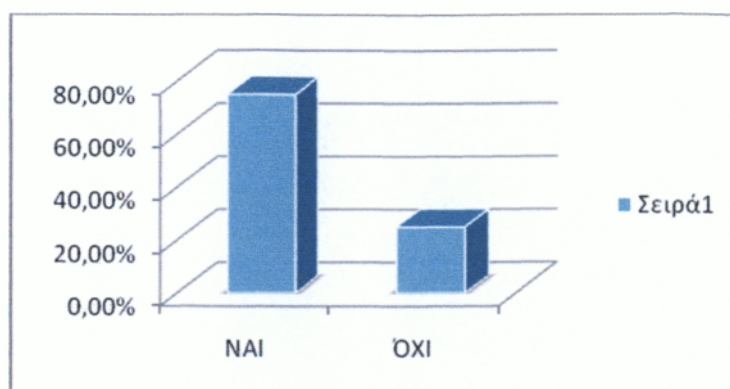
ΝΟΜΑΡΧΙΑ: ΝΑΙ

Δ.ΠΑΛΛΑΙΟΚΑΣΤΡΙΤΩΝ: ΟΧΙ

ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΟΤ: ΝΑΙ

ΑΕΝΑΚ: ΝΑΙ

ΣΥΝΟΛΟ	ΝΑΙ	ΟΧΙ
4	3	1
100%	75%	25%



- Με εξέρεση τον Δήμο Παλαιοκαστριτών βλέπουμε πως η απάντηση στο ερώτημα αυτό είναι κατά 75% καταφατική

Β. ΕΑΝ ΝΑΙ ΜΕ ΠΟΙΟΥΣ ΤΡΟΠΟΥΣ;

ΝΟΜΑΡΧΙΑ:

- ΚΠΣ
- INTERREG

Δ.ΠΑΛΑΙΟΚΑΣΤΡΙΤΩΝ:

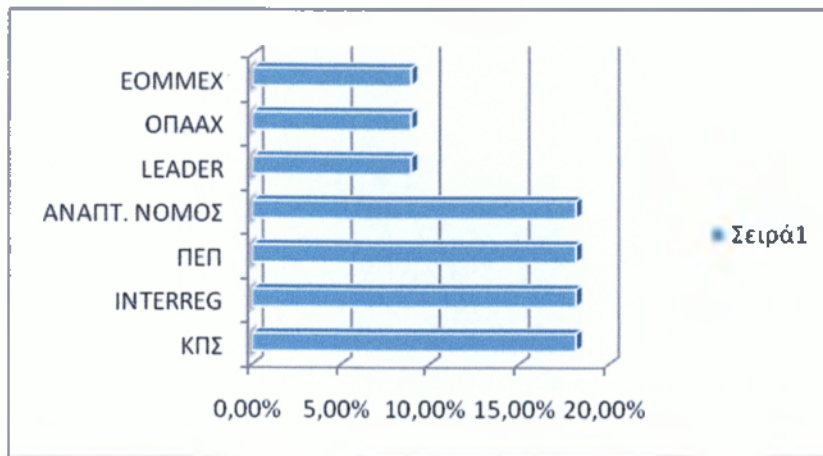
ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΟΤ:

- ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ (ΠΕΠ)
- ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΣ ΝΟΜΟΣ

ΑΕΝΑΚ:

- LEADER
- ΚΠΣ
- ΟΠΑΑΧ
- INTERREG
- ΠΕΠ
- ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΣ ΝΟΜΟΣ
- ΕΟΜΜΕΧ

ΣΥΝΟΛΟ	11	100%
ΚΠΣ	2	18,2%
INTERREG	2	18,2%
ΠΕΠ	2	18,2%
ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΣ ΝΟΜΟΣ	2	18,2%
LEADER	1	9%
ΟΠΑΑΧ	1	9%
ΕΟΜΜΕΧ	1	9%



8. Α. ΕΧΟΥΝ ΥΛΟΠΟΙΗΘΕΙ ΚΑΠΟΙΕΣ ΔΟΜΕΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ ;

ΝΟΜΑΡΧΙΑ: ΝΑΙ

Δ.ΠΑΛΑΙΟΚΑΣΤΡΙΤΩΝ: ΟΧΙ (Έχουν υλοποιηθεί μόνο από ιδιωτική πρωτοβουλία και εντελώς περιστασιακά)

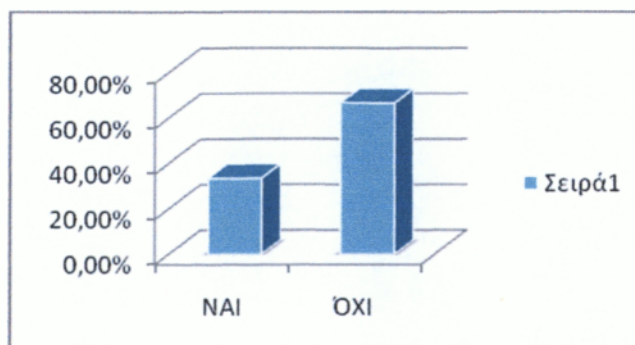
ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΟΤ: ΟΧΙ

ΑΕΝΑΚ: ΝΑΙ

ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ: ΟΧΙ

ΙΔΙΟΚ. ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΩΝ: ΟΧΙ

ΣΥΝΟΛΟ	ΝΑΙ	ΟΧΙ
6	2	4
100%	33,3%	66,6%



- Όπως βλέπουμε οι δομές εναλλακτικών μορφών τουρισμού που έχουν υλοποιηθεί δεν είναι αρκετές.

Β. ΕΑΝ ΝΑΙ ΠΟΙΕΣ;ΝΟΜΑΡΧΙΑ:

- ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ
- ΘΑΛΑΣΣΙΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ
- ΘΕΡΙΝΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

Δ.ΠΑΛΛΑΔΙΟΚΑΣΤΡΙΤΩΝ:

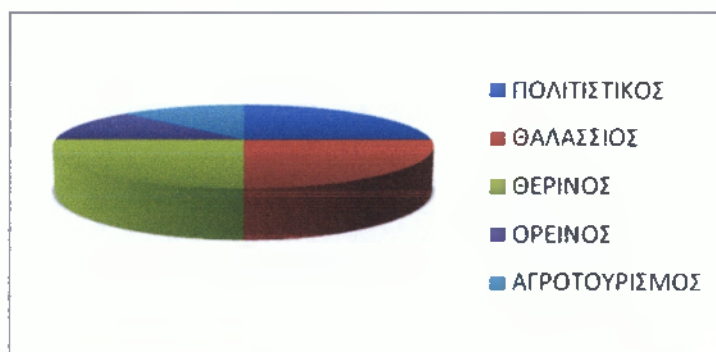
- ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ
- ΘΑΛΑΣΣΙΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ
- ΟΡΕΙΝΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ
- ΘΕΡΙΝΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΟΤ: -ΑΕΝΑΚ:

- ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ

ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ: -ΙΔΙΟΚ. ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΩΝ: -

ΣΥΝΟΛΟ	8	100%
ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	2	25%
ΘΑΛΑΣΣΙΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	2	25%
ΘΕΡΙΝΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	2	25%
ΟΡΕΙΝΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	1	12,5%
ΑΓΡΟΤΟΥΡΙΣΜΟΣ	1	12,5%



9. Α. ΘΕΩΡΕΙΤΑΙ ΠΩΣ ΟΙ ΚΕΡΚΥΡΑΙΟΙ ΕΙΝΑΙ ΕΝΗΜΕΡΩΜΕΝΟΙ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΗΝ ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΑΕΙΦΟΡΙΚΟΥ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ;

ΝΟΜΑΡΧΙΑ: ΟΧΙ

Δ.ΠΑΛΑΙΟΚΑΣΤΡΙΤΩΝ: ΟΧΙ

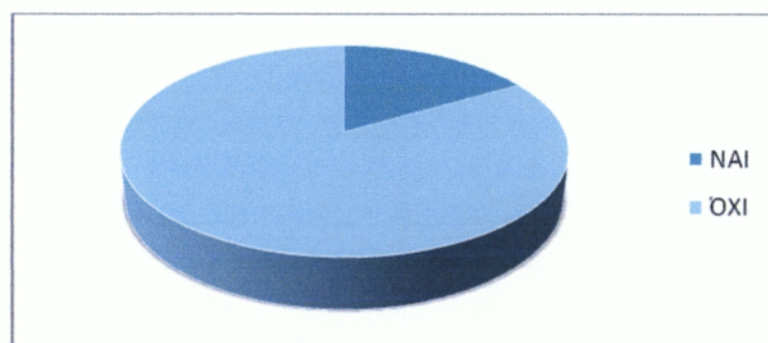
ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΟΤ: ΟΧΙ

ΑΕΝΑΚ: ΝΑΙ

ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ: ΟΧΙ

ΙΔΙΟΚ. ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΩΝ: ΟΧΙ

ΣΥΝΟΛΟ	ΝΑΙ	ΟΧΙ
6	1	5
100%	16,6%	83,3%



- Το συντριπτικό 83,3% απάντησε όχι πράγμα που σημαίνει πως δεν υπάρχει καμιά ενημέρωση από τους φορείς για την σημαντική έννοια της αειφορίας

Β. ΟΙ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΕΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΝΟΜΟ ΑΚΟΛΟΥΘΟΥΝ ΤΑ ΠΡΟΤΥΠΑ ΤΗΣ ΑΕΙΦΟΡΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ;

ΝΟΜΑΡΧΙΑ: ΟΧΙ

Δ.ΠΑΛΑΙΟΚΑΣΤΡΙΤΩΝ: ΟΧΙ

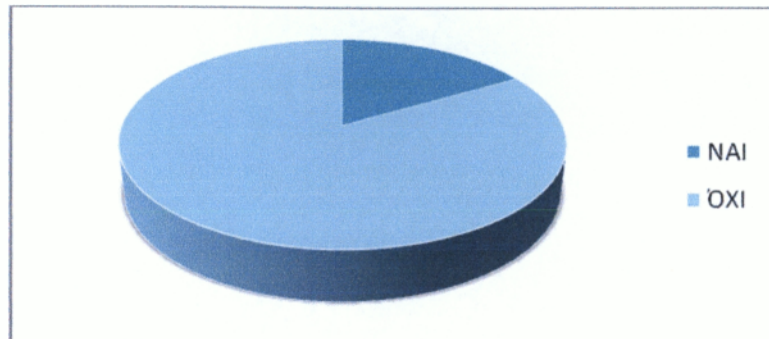
ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΟΤ: ΟΧΙ

ΑΕΝΑΚ: ΝΑΙ

ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ: ΟΧΙ

ΙΔΙΟΚ. ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΩΝ: ΟΧΙ

ΣΥΝΟΛΟ	ΝΑΙ	ΟΧΙ
6	1	5
100%	16,6%	83,3%



- Σας σπνέπεια τής άγνοιας που υπάρχει σχετικά με την αειφορία είναι και ελάχιστες τέτοιου τύπου επενδύσεις στον νομό

10. ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΤΕ ΤΑ ΒΑΣΙΚΟΤΕΡΑ ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΓΥΡΩ ΑΠΟ ΤΑ ΟΠΟΙΑ ΘΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΕΠΙΚΕΝΤΡΩΘΕΙ Η ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

- **ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΟΠΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ**

ΝΟΜΑΡΧΙΑ: ΑΡΚΕΤΑ

Δ.ΠΑΛΑΙΟΚΑΣΤΡΙΤΩΝ: ΠΟΛΥ

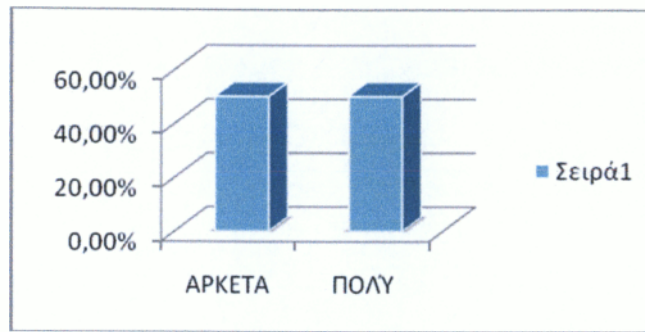
ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΟΤ: ΠΟΛΥ

ΑΕΝΑΚ: ΠΟΛΥ

ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ: ΑΡΚΕΤΑ

ΙΔΙΟΚ. ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΩΝ: ΑΡΚΕΤΑ

ΣΥΝΟΛΟ	ΑΡΚΕΤΑ	ΠΟΛΥ
6	3	3
100%	50%	50%



• **ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ**

ΝΟΜΑΡΧΙΑ: ΑΡΚΕΤΑ

Δ.ΠΑΛΛΑΔΙΟΚΑΣΤΡΙΤΩΝ: ΠΟΛΥ

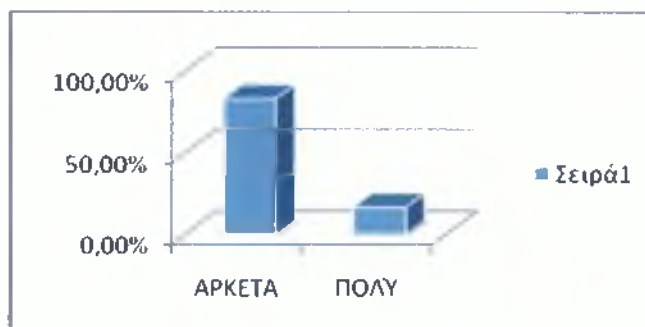
ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΟΤ: ΠΟΛΥ

ΑΕΝΑΚ: ΠΟΛΥ

ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ: ΠΟΛΥ

ΙΔΙΟΚ. ΚΑΤΑΔΥΜΑΤΩΝ: ΠΟΛΥ

ΣΥΝΟΛΟ	ΑΡΚΕΤΑ	ΠΟΛΥ
6	1	5
100%	16,6	83,3



• **ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΝΟΧΗ**

ΝΟΜΑΡΧΙΑ: ΑΡΚΕΤΑ

Δ.ΠΑΛΛΑΔΙΟΚΑΣΤΡΙΤΩΝ: ΠΟΛΥ

ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΟΤ: ΠΟΛΥ

ΑΕΝΑΚ: ΠΟΛΥ

ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ: ΑΡΚΕΤΑ

ΙΔΙΟΚ. ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΩΝ: ΠΟΛΥ

ΣΥΝΟΛΟ	ΑΡΚΕΤΑ	ΠΟΛΥ
6	2	4
100%	33,3%	66,6%



• **ΔΙΑΤΗΡΗΣΗ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΩΝ ΠΑΡΑΔΟΣΕΩΝ**

ΝΟΜΑΡΧΙΑ: ΠΟΛΥ

Δ.ΠΑΛΑΙΟΚΑΣΤΡΙΤΩΝ: ΠΟΛΥ

ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΟΤ: ΠΟΛΥ

ΑΕΝΑΚ: ΑΡΚΕΤΑ

ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ: ΠΟΛΥ

ΙΔΙΟΚ. ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΩΝ: ΑΡΚΕΤΑ

ΣΥΝΟΛΟ	ΑΡΚΕΤΑ	ΠΟΛΥ
6	2	4
100%	33,3%	66,6%



• **ΕΡΓΑ ΥΠΟΔΟΜΗΣ**

ΝΟΜΑΡΧΙΑ: ΠΟΛΥ

Δ.ΠΑΛΛΙΟΚΑΣΤΡΙΤΩΝ: ΠΟΛΥ

ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΟΤ: ΠΟΛΥ

ΑΕΝΑΚ: ΠΟΛΥ

ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ: ΠΟΛΥ

ΙΔΙΟΚ. ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΩΝ: ΠΟΛΥ

ΣΥΝΟΛΟ	ΠΟΛΥ
6	6
100%	100%



- Όπως βλέπουμε αυτό που εμφανίζεται με την μεγαλύτερη ανάγκη για βελτίωση στον νομό είναι τα έργα υποδομής και έπειτα η προστασία του περιβάλλοντος

11. ΙΕΡΑΡΧΗΣΤΕ ΤΑ 5 ΒΑΣΙΚΟΤΕΡΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΠΟΥ ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΖΕΙ Η ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

ΝΟΜΑΡΧΙΑ:

1. ΕΛΛΕΙΨΗ ΚΑΛΟΥ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ
2. ΕΛΛΕΙΨΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΕΤΑΞΥ ΦΟΡΕΩΝ
3. ΕΛΛΕΙΨΗ ΥΠΟΔΟΜΩΝ
4. ΕΛΛΕΙΨΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ
5. ΓΡΑΦΕΙΟΚΡΑΤΙΑ

Δ.ΠΑΛΑΙΟΚΑΣΤΡΙΤΩΝ:

1. ΕΛΛΕΙΨΗ ΚΑΛΟΥ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ
2. ΕΛΛΕΙΨΗ ΥΠΟΔΟΜΩΝ
3. ΓΡΑΦΕΙΟΚΡΑΤΙΑ
4. ΕΛΛΕΙΨΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ
5. ΕΛΛΕΙΨΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΕΤΑΞΥ ΦΟΡΕΩΝ

ΣΥΝ ΟΤΙ ΤΟ ΑΘΗΝΟΚΕΝΤΡΙΚΟ ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ ΕΧΕΙ ΞΕΧΑΣΕΙ ΤΗΝ ΚΕΡΚΥΡΑ

ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΟΤ:

1. ΕΛΛΕΙΨΗ ΥΠΟΔΟΜΩΝ
2. ΕΛΛΕΙΨΗ ΚΑΛΟΥ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ
3. ΕΛΛΕΙΨΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΕΤΑΞΥ ΦΟΡΕΩΝ
4. ΕΛΛΕΙΨΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ
5. ΓΡΑΦΕΙΟΚΡΑΤΙΑ

ΑΕΝΑΚ:

1. ΕΛΛΕΙΨΗ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΣΤΑ ΠΡΟΤΥΠΑ ΤΗΣ ΑΕΙΦΟΡΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
2. ΕΛΛΕΙΨΗ ΥΠΟΔΟΜΩΝ
3. ΕΛΛΕΙΨΗ ΚΑΛΟΥ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ
4. ΕΛΛΕΙΨΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΕΤΑΞΥ ΦΟΡΕΩΝ
5. ΓΡΑΦΕΙΟΚΡΑΤΙΑ
6. ΕΛΛΕΙΨΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ:

1. ΕΛΛΕΙΨΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΕΤΑΞΥ ΦΟΡΕΩΝ
2. ΕΛΛΕΙΨΗ ΚΑΛΟΥ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ
3. ΕΛΛΕΙΨΗ ΥΠΟΔΟΜΩΝ
4. ΕΛΛΕΙΨΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ
5. ΓΡΑΦΕΙΟΚΡΑΤΙΑ

ΙΔΙΟΚ. ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΩΝ:

1. ΕΛΛΕΙΨΗ ΚΑΛΟΥ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ
2. ΕΛΛΕΙΨΗ ΥΠΟΔΟΜΩΝ
3. ΕΛΛΕΙΨΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΕΤΑΞΥ ΦΟΡΕΩΝ

4. ΓΡΑΦΕΙΟΚΡΑΤΙΑ
 5. ΕΛΛΕΙΨΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ
-

Η κατάταξη των προβλημάτων συγκεντρωτικά είναι:

1. ΕΛΛΕΙΨΗ ΚΑΛΟΥ ΟΔΙΚΟΥ ΔΙΚΤΥΟΥ
2. ΕΛΛΕΙΨΗ ΥΠΟΔΟΜΩΝ
3. ΕΛΛΕΙΨΗ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΕΤΑΞΥ ΦΟΡΕΩΝ
4. ΕΛΛΕΙΨΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ
5. ΓΡΑΦΕΙΟΚΡΑΤΙΑ

Επίσης σημαντικό πρόβλημα αποτελεί και η έλλειψη αειφορικής πολιτικής στην τουριστική ανάπτυξη

12. ΠΕΡΑΡΧΗΣΤΕ ΤΑ 5 ΒΑΣΙΚΟΤΕΡΑ ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΗΣ ΠΕΡΙΟΧΗΣ

ΝΟΜΑΡΧΙΑ:

1. ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ
2. ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΕΡΙΟΧΗΣ
3. ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ
4. ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ
5. ΜΝΗΜΕΙΑ

Δ.ΠΑΛΑΙΟΚΑΣΤΡΙΤΩΝ:

1. ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ
(ΑΝΕΚΦΡΑΣΤΟΥ ΚΑΛΛΟΥΣ)
2. ΜΝΗΜΕΙΑ
(ΤΟ ΒΥΖΑΝΤΙΝΟ ΑΓΓΕΛΟΚΑΣΤΡΟ)
3. ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΕΡΙΟΧΗΣ
(ΤΕΡΑΣΤΙΑ ΚΑΙ ΑΝΕΞΕΡΕΥΝΗΤΗ)
4. ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ
(ΖΩΝΤΑΝΟ ΠΑΡΟΝ ΤΑ ΣΠΙΤΙΑ ΤΟΥ ΠΑΡΕΛΘΟΝΤΟΣ)
5. ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ
(ΜΙΚΡΗ ΛΟΓΩ ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΕΝΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΩΝ)

ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΟΤ:

1. ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ
2. ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ
3. ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΕΡΙΟΧΗΣ
4. ΜΝΗΜΕΙΑ
5. ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ

ΑΕΝΑΚ:

1. ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

2. ΠΑΡΑΔΟΣΕΙΣ/ ΗΘΗ – ΕΘΙΜΑ
3. ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ
4. ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ
5. ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΕΡΙΟΧΗΣ
6. ΜΝΗΜΕΙΑ

ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ:

1. ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ
2. ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΕΡΙΟΧΗΣ
3. ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ
4. ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ
5. ΜΝΗΜΕΙΑ

ΙΔΙΟΚ. ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΩΝ:

1. ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ
2. ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΕΡΙΟΧΗΣ
3. ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ
4. ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ
5. ΜΝΗΜΕΙΑ

Τα πλεονεκτήματα του νομού είναι:

1. **ΦΥΣΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ**
2. ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΕΡΙΟΧΗΣ
3. ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ
4. ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ
5. ΜΝΗΜΕΙΑ

Επίσης πρέπει να αναφερθεί και το στοιχείο των παραδόσεων και των εθίμων που είναι πλούσια στο νομό.

13. Α)ΜΕ ΤΟ ΠΕΡΑΣΜΑ ΤΩΝ ΧΡΟΝΩΝ Η ΚΙΝΗΣΗ ΤΩΝ ΤΟΥΡΙΣΤΩΝ ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ ΑΥΞΗΣΗ Ή ΕΜΦΑΝΙΖΕΤΑΙ ΠΤΩΤΙΚΗ;

ΝΟΜΑΡΧΙΑ: ΜΕΙΩΝΕΤΑΙ

Δ.ΠΑΛΛΑΙΟΚΑΣΤΡΙΤΩΝ: ΜΕΙΩΝΕΤΑΙ

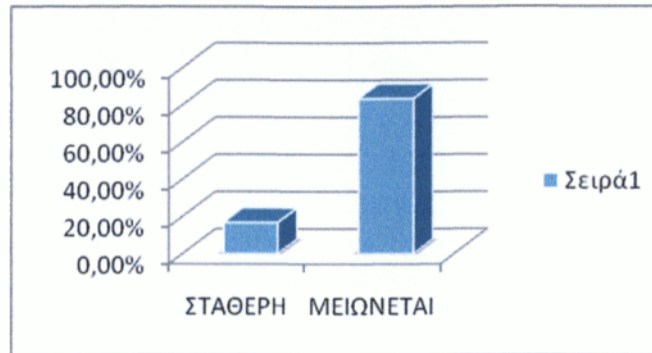
ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΟΤ: ΣΤΑΘΕΡΗ

ΑΕΝΑΚ: ΜΕΙΩΝΕΤΑΙ

ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ: ΜΕΙΩΝΕΤΑΙ

ΙΔΙΟΚ. ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΩΝ: ΜΕΙΩΝΕΤΑΙ

ΣΥΝΟΛΟ	ΣΤΑΘΕΡΗ	ΜΕΙΩΝΕΤΑΙ
6	1	5
100%	16,6%	83,3%



- Είναι ξεκάθαρο από τις απαντήσεις πως η τουριστική κίνηση στο νομό παρουσιάζει κάμψη

Β)ΠΟΥ ΚΑΤΑ ΤΗ ΓΝΩΜΗ ΣΑΣ ΟΦΕΙΛΕΤΑΙ ΑΥΤΟ;

ΝΟΜΑΡΧΙΑ:

- ΣΤΟ ΑΝΟΙΓΜΑ ΝΕΩΝ ΠΡΟΟΡΙΣΜΩΝ ΠΙΟ ΦΘΗΝΩΝ ΚΑΙ ΜΕ ΚΑΛΥΤΕΡΕΣ ΥΠΟΔΟΜΕΣ
- ΣΤΗΝ ΚΑΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΗΣΗ ΤΟΥ ΠΡΟΙΟΝΤΟΣ ΟΤΑΝ ΗΤΑΝ «ΠΑΧΙΕΣ ΟΙ ΑΓΕΛΛΑΔΕΣ»

Δ.ΠΑΛΑΙΟΚΑΣΤΡΙΤΩΝ:

- ΣΤΙΣ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΣΥΓΚΥΡΙΕΣ
- ΣΤΗΝ ΕΛΛΕΙΨΗ ΒΑΣΙΚΩΝ ΥΠΟΔΟΜΩΝ
- ΣΤΗΝ ΑΝΕΞΕΛΕΓΚΤΗ ΟΙΚΟΠΕΔΟΠΟΙΗΣΗ
- ΣΤΗΝ ΑΝΕΞΕΛΕΓΚΤΗ ΔΟΜΗΣΗ
- ΣΤΗΝ, ΚΑΚΩΣ ΕΝΝΟΟΥΜΕΝΗ, ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

ΜΕ ΕΥΧΟΛΟΓΙΑ, ΚΟΥΒΕΝΤΟΥΛΑ ΣΤΑ «ΠΕΖΟΥΛΙΑ» ΚΑΙ ΣΥΝΕΔΡΙΑ ΕΠΙ ΣΥΝΕΔΡΙΩΝ, ΤΩΝ ΟΠΟΙΩΝ ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΙΝΑΙ ΑΓΝΩΣΤΑ ΑΚΟΜΑ ΚΑΙ ΣΤΟΥΣ ΙΔΙΟΥΣ ΤΟΥΣ ΣΥΜΜΕΤΕΧΟΝΤΕΣ, ΔΕ ΘΑ ΞΑΝΑΔΟΥΜΕ ΤΟΥΡΙΣΤΕΣ! Ο ΕΘΝΙΚΟΣ ΜΑΣ ΠΟΙΗΤΗΣ, ΠΟΥ ΔΕΝ ΤΟΝ ΞΕΡΕΙ ΚΑΝΕΙΣ, ΔΙΟΝΥΣΙΟΣ ΣΟΛΩΜΟΣ ΕΧΕΙ ΠΕΙ ΠΩΣ: «ΘΕΛΕΙ ΑΡΕΤΗ ΚΑΙ ΤΟΛΜΗ Η ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ».-

ΓΡΑΦΕΙΟ ΕΟΤ:

- ΣΤΗΝ ΥΠΕΡΠΡΟΣΦΟΡΑ ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΩΝ ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΩΝ ΧΑΜΗΛΗΣ ΠΟΙΟΤΗΤΑΣ

ΑΕΝΑΚ:

- ΣΤΗΝ ΚΡΙΣΗ ΠΟΥ ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ Ο ΜΑΖΙΚΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΣ
- ΣΤΗΝ ΕΛΛΕΙΨΗ ΕΙΔΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΜΟΡΦΩΝ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

ΤΟΥΡΙΣΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ:

- ΣΤΟ ΑΝΟΙΓΜΑ ΝΕΩΝ ΠΡΟΟΡΙΣΜΩΝ
- ΣΤΗΝ ΕΛΛΕΙΨΗ ΕΠΑΡΚΩΝ ΜΕΣΩΝ ΜΑΖΙΚΗΣ ΜΕΤΕΦΟΡΑΣ

ΙΔΙΟΚ. ΚΑΤΑΛΥΜΑΤΩΝ:

- ΣΤΗΝ ΕΛΛΕΙΨΗ ΔΙΑΦΗΜΙΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΟΛΗΣ ΤΟΥ ΝΗΣΙΟΥ
- ΣΤΟ ΑΝΟΙΓΜΑ ΝΕΩΝ ΦΘΗΝΟΤΕΡΩΝ ΠΡΟΟΡΙΣΜΩΝ ΠΟΥ ΑΥΞΑΝΟΥΝ ΤΟΝ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΜΟ
- ΣΤΗΝ ΑΚΡΙΒΕΙΑ ΠΟΥ ΕΠΙΚΡΑΤΕΙ ⁸⁰

-
- Από τις απαντήσεις σε αυτή την ερώτηση διαπιστώνουμε πως οι λόγοι για την μείωση του τουρισμού στο νομό ποικίλουν με πιο συχνά αναφερόμενο λόγο αυτόν που αφορά «το άνοιγμα νέων προορισμών»

⁸⁰ Προσωπική πρωτογενής έρευνα πεδίου

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Από την επεξεργασία των απαντήσεων του ερωτηματολογίου και από μία προσωπική κριτική θεώρηση της κατάστασης που επικρατεί στο νομό, καταλήγουμε στο συμπέρασμα πως η Κέρκυρα είναι πολύ ελκυστική και προσελκύει πολύ τουρισμό (πράγμα θετικό), χωρίς όμως το προνόμιο αυτό να αξιοποιείται με τον καλύτερο τρόπο με αποτέλεσμα να μετατρέπεται σε απειλή τόσο για τον τόπο, όσο και για την μελλοντική τουριστική κίνηση στο νησί.

Ο αειφορικός τουρισμός είναι μια έννοια άγνωστη, σε ένα μέρος όπου το μεγαλύτερο ποσοστό του πληθυσμού του ασχολείται με τα τουριστικά επαγγέλματα και που το στοιχείο του φυσικού περιβάλλοντος μοιάζει να είναι ο ισχυρότερος πόρος τουρισμού του. Η έλλειψη λοιπόν ενημέρωσης από τους τοπικούς φορείς και η οκνηρία τους ως προς την ενίσχυση της ανάπτυξης εναλλακτικών μορφών τουρισμού, επιτρέπει στον μαζικό να καταπνίγει το νησί εδώ και πολλές δεκαετίες υποβαθμίζοντας την ποιότητα των πόρων του και προκαλώντας την εξάρτηση της οικονομίας από αυτόν με αποτέλεσμα όλοι (για να μπορέσουν να ανταπεξέλθουν στον ανταγωνισμό) να κυνηγούν το εφήμερο κέρδος χωρίς να υπολογίζουν τα αποτελέσματα που θα φέρει η τακτική αυτή στο μέλλον.

Η ευθύνη της τοπικής αυτοδιοίκησης είναι λοιπόν μεγάλη και μοιάζει να είναι και αυτή επαναπαυμένη με την υπάρχουσα κατάσταση της τουριστικής δραστηριότητας στο νομό αφού από τη μια το μεγαλύτερο μειονέκτημα της περιοχής εμφανίζεται να είναι το οδικό δίκτυο και από την άλλη φαίνεται πως δεν έχει μπει ακόμα στη διαδικασία να αναπτύξει αειφορική συνείδηση και να την μεταδώσει στους κατοίκους.

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ

1. Να ενημερωθούν οι πολίτες σχετικά με την έννοια του αειφορικού τουρισμού από τους τοπικούς φορείς ώστε να καταλάβουν την αναγκαιότητα του που μέχρι και τώρα την αγνοούν.
 2. Να ενισχυθούν σχέδια ανάπτυξης εναλλακτικών μορφών τουρισμού που θα εκτονώσουν την κακή υπάρχουσα κατάσταση πράγμα που δεν είναι δύσκολο από τη στιγμή που η Κέρκυρα είναι ένα νησί που έχει τα πάντα : ιστορία, πλούσιο πολιτισμό, ιδιαίτερη αρχιτεκτονική και μνημεία, αθλητικές υποδομές, μοναστήρια- ναούς, μαγευτικό φυσικό περιβάλλον κ.τ.λ....(είναι άδικο για τον τόπο αυτό ο τουρισμός του να περιορίζεται π.χ στα groups των νεαρών Άγγλων που θέλουν μόνο ήλιο-θάλασσα και διασκέδαση)
 3. Να βελτιωθεί η ποιότητα του οδικού δικτύου και των μέσων μαζικής μεταφοράς
 4. Να προωθηθεί ο Νομός εντός των συνόρων της χώρας και να γίνει φιλόξενος και ως προς τους Έλληνες (που δεν είναι ιδιαίτερα αφού όλοι επιδιώκουν να δουλέυσουν με group ξένων, πράγμα που εξασφαλίζει την ασφάλεια τους γιατί έτσι έχουν πάντα κόσμο, όχι όμως και την οικονομική τους ικανοποίηση αφού οι πράκτορες που μεσολαβούν παίρνουν τα μεγαλύτερα ποσοστά κερδών)
 5. Να δοθεί βαρύτητα από την τοπική αυτοδιοίκηση ως προς την προστασία του περιβάλλοντος που τους καλοκαιρινούς μήνες απειλείται.
 6. Να υπάρχει καλύτερη συνεργασία μεταξύ των φορέων
-

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Ο τουριστικός κλάδος αποτελεί αναμφισβήτητα έναν από τους μεγαλύτερους οικονομικούς κλάδους καθώς επηρεάζει θετικά την πρόοδο των περισσότερων κλάδων της οικονομίας, από τις κατασκευές και τη βιοτεχνία, έως το εμπόριο και τις υπηρεσίες ενώ παράλληλα ενισχύει την κοινωνική και περιφερειακή σύγκλιση καθώς και την ποιότητα ζωής.

Η ανάπτυξη του τουρισμού αποτελεί μοναδική ευκαιρία για όλους τους Νομούς, και ειδικότερα για το Νομό Κέρκυρας που εξαρτάται ήδη οικονομικά από αυτόν, ώστε να αναπτυχθούν, να ενισχύσουν την τοπική οικονομία και να καταπολεμήσουν την ανεργία.

Ωστόσο η ανάγκη για ανάπτυξη εναλλακτικών μορφών τουρισμού που να εξασφαλίζουν ένα νέο πρότυπο αειφορικής τουριστικής ανάπτυξης είναι εμφανής και ιδιαίτερα στο Νομό Κέρκυρας ο οποίος βασίζεται κυρίως στο μαζικό τουρισμό. Ο νομός συγκεντρώνει πλήθος πολιτιστικών, ιστορικών, πολιτισμικών στοιχείων και φυσικών πόρων ικανών να αναπτύξουν και να εδραιώσουν με τη σωστή διαχείρισή τους το θεματικό τουρισμό ο οποίος θα συμβάλλει με τη σειρά του στην επιμήκυνση της τουριστικής περιόδου καθώς και στην αναβάθμιση του τουριστικού προϊόντος.

Τέλος, η ανάγκη ύπαρξης σωστών υποδομών σε ό, τι αφορά το οδικό δίκτυο, τις μεταφορές αλλά και τις οικιστικές υποδομές, η συγκέντρωση ενδιαφέροντος από τους κατοίκους του Νομού καθώς και σωστή προώθηση από τους τοπικούς φορείς των ευρωπαϊκών προγραμμάτων και της αειφορίας θα συντελέσουν στη δημιουργία μιας νέας δημιουργικής τουριστικής πραγματικότητας που θα έχει θετικό αντίκτυπο στην τοπική ανάπτυξη του νησιού και που κρίνεται πλέον απαραίτητη.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- Παπακωνσταντινίδης Λ.(2002) “Έναισθητοποιημένη Τοπική Κοινωνία”, Εκδόσεις τυπωθύτω, Αθήνα
 - Ιστοσελίδα Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης Κέρκυρας
 - Ιστοσελίδα Υπουργείου Τουρισμού
 - Ιστοσελίδα Δήμου Κερκυραίων
 - Πτυχιακή Εργασία « Η Συμβολή του τουρισμού στην τοπική αυτοδιοίκηση- η περίπτωση του Νομού Κεφαλληνίας» , Μαρούλη Άννα
 - Εθνική Στατιστική Υπηρεσία
 - Διαδίκτυο
- 